
NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
14
17 C
22

DAEMONIACI,
Hoc est:

DE OBSESSIS A SPIRITIBVS DAEMO- NIORVM HOMINIBVS,

LIBER VNVS.

IN QVO DÆMONVM OBSIDENTIVM CONditio: Obsessorum hominum Status: rationes & modi, quibus ab Obsessis Dæmones exiguntur: causæ item tum difficilis exitus ipsorum, tum signorum quæ exituri relinquunt: loca denique, quo egressi tendunt, & his similia, discutiuntur & explicantur.

AVTHORE PETRO THYRÆO SOCIETATIS IESV,
D. Theologo, & Professore Ordinario in Academia Herbipolensi.

Editio SECVNDA, correctior, auctior, & exemplis facta illustrior.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Ex Officina Mater. Cholini, sumptib. Gosuini Cholini.
ANNO M. D. XCVIII.
Cum gratia & priuileg. Cæs. Maiest.

+

ADMODVM
REVERENDIS DOMINIS,
HIERONYMO IN EBERACH, MICHAELI IN BILDHAVSEN, VVIGANDO IN BRVMBACH. Monasteriorum Orientalis Franciæ, insignis Ordinis S. Bernardi Cistercienfis Abbatibus & Prælatis, Dominis plurimum obseruandis.
P.F. & O.B.

SEcundò iam in lucem prodit, quam de Dæmoniacis dedi, Disputatio, R.R R. P.P.P. non tam mea, quàm amicorum, & doctorum virorum voluntate & consilio. Cùm primùm illam darem, dabam quasi argumentũ & materiam, quæ pro nostrarum Scholarum consuetudine, in publicis conuentibus discuti solet: atque ita, quemadmodũ secundò prelum non subeunt semel disputatæ Theses, nulla erat cogitatio, quò à hæc secundò nouã lucem visura esset. Verùm postquam aliorum manibus teri cœpit, nescio nouitatene, an pulchritudine argumenti, plurimorum ad se animos rapuerit. Illud scio, primò mercatu Francofordiano omnibus propemodum exemplaribus distractis, à tot deinceps fuisse expetitam, vt ijs neque per Typographum, neque per me potuit fieri satis.

Incipit igitur mecum agere egregius vir Gosuuinus Cholinus, Typographus Coloniensis: & cum Typographo viri docti non pauci: inprimis verò insignis eruditionis & excellentis probitatis, deque Ecclesia

Coloniensi optimè meritus S S. Theologiæ Doctor, Theodorus Riphan: vt quã & ipsi peterent, & quam pluribus vtilem indicarent Disputationem, reuiserem, & secundò prelo committerem, Ego proinde, quamuis ad quotidianas meas, & Scholasticas occupationes nouum aliquem laborem accedere intelligerem: quia tamen videbam studium meũ, & alijs fore gratum, & probatum iri superioribus meis me præbere difficilem non debui. Accedebat, quod prima Editio (quorum culpa nescio) tot mendis scateret, vt me ipsius puderet: & existimarem ab his secundã vindicandam. Vrgebat quoque vtilitas, quam Lectorem ex eadem capere posse perspiciebam. Esto quædam in ea curiosius forsitan, quã vtilius inquirantur: plurima tamen sunt, quibus cũ fructu Christianus homo instituitur: qualia sunt: Quæ causæ, cur Dæmoniorum Spiritus homines ingrediantur: Quas ingressi molestias afferant: Quibus rationibus eijciantur, & proscribantur, &c. Nam in primo illo intelligit, à quibus sibi peccatis, præ cæteris, cauere debeat, si à Dæmonis tyrannide volet esse securus. In secundo, quanta miseria illorum, qui Dæmonibus carnificibus, ob sua delicta, traduntur cruciandi. In tertio, quid de plerisque Ecclesiæ Catholicæ ceremonijs, quarum in profligatione immundorum Spirituum est vsus, debeat sentire: quóue loco & honore easdem habere. Sed & illa, quæ curiosius hic discutiuntur, suo fructu non carent. Ad absolutiorem illa primùm Disputationem pertinent: deinde

deinde immundorum Spirituũ conditiones, ingenium atque cogitationes egregiè produnt: quæ nosse non parum nostra interesse insinuat in secunda ad Corinth. Epistola, Sanctißimus Apostolus. Ne tamen eadem omnino prodiret Disputatio, sed cum nouo quodam, vt ita dicam, fœtu, exempla hinc inde, per totum eius corpus sparsi: quæ, præterquam quòd ad dictorum facerent confirmationem, etiam sua varietate & magnitudine, non parũ voluptatis sperabantur allatura.

Prodit igitur secundò Disputatio, R.R.R. P.P.P. Prodit correctior. Prodit egregijs exemplis facta illustrior. Sed sub vestro nomine prodit & patrocinio. Sæpius occasionem quæsiui, qua testarer meam, & Societatis nostræ, erga vos vestrumque Ordinem, promptum studiũ & beneuolentiam: hanc mihi nunc oblatam præterire non debui. Omnino Vobis hæc Disputatio debebatur, propter vestri Ordinis, post Deũ, Principem & Archimandritam, sanctißimum Bernardum: cuius quemadmodum virtutes æmulamini: ita non potestis non laudũ commemoratione recreari. An ergo in Disputatione nostra laus S. Bernardi nobis est proposita? Non quidem id affirmauero: sed tamen eximijs illum virtutibus excelluisse facilè colligetis, quando altius, quale opus sit Dæmonum eiectio cogitationibus vestris volueritis repetere: & simul quantum in hoc Sanctißimus Bernardus potuerit, attendere. Diuinum prorsus illud opus est: & licet in improbos aliquãdo, rarißimè tamen cadit: in Sanctis

verò hominibus non poteſt non egregiæ virtutis eſſe argumentum. Quàm verò in hoc genere Sanctiſſimus Bernardus excelluerit, præter Galliam Italia teſtari poſſet. Sed noſtra Germania ſufficiat. In hac Bernardi virtutem haud rarò experti Dæmones ſunt coactiq; ſunt hominũ corpora, quæ miſerrimè torquebant, cum magna ſua ignominia deſerere ſæpiſſimè. Et hæc non in vno aliquo angulo virtus obſeruata eſt: claruit in florẽtiſſimis celeberrimiſque ciuitatibus, in maxima hominũ frequentia, Baſileæ, inquã, Conſtantiæ, Spiræ, Francoforti ad Mœnũ, Popardiæ, Confluẽtiæ, Treuiris, Coloniæ, Aquiſgrani, Leodij. Et claruit non erga vnius generis aut conditionis homines; ſed erga ſenes ætateque prouectos, atque pueros: erga viros atque fœminas: erga pauperes atque opulẽtes: erga profanos & Deo conſecratos. Nec cũ timidis aut impotẽtibus Spiritibus illi negotiũ fuit. Fuit cum potẽtiſſimis & arrogantiſſimis, qui & Sancto viro inſultarent, pedibus eundẽ peterent, & ſuam ipſi impotentiã obijcerẽt plerumque. Tantum autẽ abeſt, vt ipſorũ petulantia & conuitijs frangeretur; vt ex his etiã præſentiora, præſtabiliora arma aduerſus Dæmones acciperet: & quos prius ſibi diuinitus collata virtute ſedibus exturbaret, eoſdem poſtmodum egregiè laceſſitus armis ex Chriſtiana Rhetorica deſumptis, id eſt, humilitate maiori armatus, in fugam conijceret. Noſtis ipſius ſingularẽ animi ſubmiſſionem in hoc munere. Nihil hic ſibi: nihil ſuis virtutibus: Omnia Chriſto tribuebat.

Insultabat Sancto quãdoque superbus Spiritus: Non me, inquiens, eijciet Bernardulus, brassicas & porcellos deuorans. Respondebat submissè Sanctus: Non Bernardus te, sed Dominus meus, Jesus Christus, eijciet. Quo fit, vt singularẽ eius humilitatem his verbis, non immeritò prædicet insignis vir Burchardus Balernensis Abbas, Libro 2. Vitæ S. Bernardi, Capite 4. Multa, inquit, in hunc virum laude digna concurrunt. Et alij quidem doctrinam, alij mores, alij miracula mirantur. Ego quidẽ congruum his omnibus honorem defero; sed præ omnibus, quantum in me est, hoc sublimius, hoc propensius prædico; quòd, cùm esset vas electionis, & nomen Christi coram Gentibus & Regibus ferret intrepidus: cùm obedirent ei Principes mũdi, & ad nutũ eius in omni natione starent Episcopi: cũ ipsa Romana Ecclesia singulari priuilegio veneraretur eius consilia; & quasi generali legatione concessa subiecisset ei Gentes & Regna: cùm etiã, quod gloriosius iudicatur, dicta eius & verba confirmarẽtur miraculis, nunquam excessit: nunquam supra se in mirabilibus ambulauit; sed semper de se humiliter sentiens, venerabilium operum non se authorem credidit, sed ministrum: & cùm esset omnium iudicio summus, suo sibi iudicio constitit infimus: soli Deo, quidquid fecit, ascripsit; imò nihil boni aut velle aut posse se, nisi inspirante Deo, & sensit, & dixit. Ita ille.

Neque in hac Dæmonomachia (quod etiam singularis

laris virtutis argumentum est) graues labores suscipiebat, aut multum defatigabatur Bernardus: ac si cum inermibus & impotentissimis hostibus lusus esset, Dæmones exturbabat; nunc solo verbo, nunc edito signo crucis, nunc Christi nomine inuocato, nunc arũdineo, quo vtebatur baculo, nunc ad colla Obsessorũ suspenso manu sua scripto Exorcismo, nunc aqua, qua manus abluerat, in potum porrecta Energumenis: Singula hæc hoc loco demonstrare mihi difficile non esset, sed vobis illa notissima sunt; pleraque etiam in Disputationis decursu tanguntur. Hinc ea apud omnes de Bernardo opinio, vt non per ipsum tãtùm, sed per illa quoque, quæ vel leniter eundem contigissent, crederent immundos Spiritus eijci posse: aliquando etiam in ipsum manus iniecerint, villosq́ue vestimentorum eius sustulerint, rati eosdem sibi ad Dæmones profligandos valere posse; quemadmodum valuisse experti sunt Mediolanenses. Et tanta quidem viuẽtis adhuc Bernardi contra Dæmones vis. Verùm eo mortuo isthæc forsan cum ipso exspirauit? Nequaquam illis ipsis armis, quibus viuus Bernar. decertauit, eo vita functo contra Dæmones non minus feliciter alij depugnarũt: quemadmodum & stola, qua in diuinis officijs vti consueuerat. Hæc cùm ita se habeant, vestriq́; Ordinis Princeps & Dux tam singulari virtute claruerit; tam feliciter contra immundos Spiritus pugnarit; tot tamq́ue speciosas de ijsdem victorias reportarit; quid vobis esse iucundius potest, quàm de Dæmona-

chia,

chia, Dæmoniacis, alijſq́ue, quæ cum hoc argumento coniuncta ſunt, audire? Gaudent filij ingenui non ſolùm, ſi quid parentes præclarè præſtiterunt, intelligāt; verùm etiam, ſi præclara aliorum facinora audiant, in quibus tamen ipſorum parentes excelluerunt: gaudent, ſi in ſermonem vel nuda facinora, & virtutes veniant. Placet quidquid dicitur, quod ad ſuos parentes quoquo modo poſſunt referre: Vobis proinde S. Bernardi ingenuis filijs, vobis hæredibus germanis non poteſt non placere Diſputatio, qua Dæmonomachia diſcutitur, ex qua ampliſſima ſpolia atque triumphos ille reportauit. Accipite igitur à me hanc, qualem qualem, grati animi erga vos teſtificationem, Diſputationem vobis, veſtroq́ue Ordini multis debitam nominibus. Herbipoli ex Collegio Societatis JESV Pridie Calend. Martij anno 98.

Petrus Thyræus S. J.

Sacerdos &c.

(:) (:) CAPI-

CAPITVM DISPVTATIONIS DE DAEMONIACIS Index.

PRIMAE PARTIS CAPITA.

SECVNDAE PARTIS CAPITA.

21. An He-

TERTIAE PARTIS CAPITA.

QVARTAE PARTIS CAPITA.

ISAGOGE IN QVADRIPARTITAM DISPVTATIONEM DE DAEMONIACIS.

Status & summa Disputationis.

INter hostes, quos humanum genus nec paucos, nec paruos habet, haud postremus est Diabolus: vt non immeritò Apostolus Petrus, quodam loco, ipsum Leoni rugienti comparauerit, et dixerit circuire, ac studiosè quærere, quem deuoret. 1. · 1. Petr. 5.

2. *Tantis autem is non machinis oppugnat, vt nullæ quasi sint, & dicantur molestiæ, quæ ab alijs, quamuis continuò nos infestantibus, afferuntur. Non est nobis, inquit alius Apostolus, colluctatio aduersus carnem et sanguinem, sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores, tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestibus.* Ephes. 6.

3. *Sæpe hic hostis homines afflixit: sæpe artibus suis circumuenit: sæpe potentia prostrauit, & ad miserrimas conditiones compulit. Id ex pluribus, vnum illud exẽplum clariùs demonstrat, quo primis humani generis, post Deum, authoribus, grauis ruinæ causa extitit.* Genes. 3.

4. *Quantis enim in vno hoc congressu, primos illos homines, quinimo vniuersum hominũ genus, bonis priuauit? quãta mala aduexit? Et leuia illa damna cẽseri*

A possent,

possent, si corporibus tantùm essent allata. at non corporibus solùm, etiam animabus plurimùm versipellis incommodavit.

5. *Porrò veterator, ut est potentissimus, ita solertissimus. Non uno tantũ, sed multis modis novit imponere & incommodare. nunc quidẽ exterius, nunc verò interius. Nũc aggreditur arcẽ mẽtis, et vel prava suggerit, atq; ad perversa trahit, vel ne rectum sequatur impedit: nunc in bona externa, quæ fortunæ dicuntur, impetum facit, iisque spoliat: nunc sævit in corpus, & miseris modis illud affligit.*

6. *Hæc verò partim per se efficit: partim per socios, quos fidelissimos habet, et promptissimos. Modò noceat, sufficit utrũ per se, an per alios, nec curat, nec ita magni facit.*

7. *In uno tamen, quo hominum generi admodũ molestus est, nullius alterius opera utitur, sed quidquid propemodũ molestiarum percipitur, eius opera studio et industria affertur. In quo verò? Cũ hominẽ αὐτοπροσώπως*

8. *ingreditur, obsidet, et miserũ mortalibus spectaculũ exhibet. De quo, quia haud pauca, non tã curiosã, quã utilẽ habẽt quæstionẽ, præsẽs Disputatio instituitur.*

9. *Totum autem argumentũ ad quatuor summa Capita revocabitur. Primũ ad ipsos Spiritus, qui homines obsidẽt pertinebit: Alterũ ad eos, qui à Spiritibus obsidentur et vexantur: Tertium versabitur circa modos et rationes, quibus ab hominibus Spiritus expellũtur, & profligantur. Quartum Spirituum eorundẽ egressum, & quæ cum eodem coniuncta sunt, discutiet*

PRIMA

PRIMA DISPVTATIONIS PARS, IN QVA DAEMONVM OBSIDENTIUM conditio, operationes, atq; in obsessos potestas, modi item quibus homines affligunt, & his similia explicantur.

CAPVT I.

Dæmones verè ingredi quosdam homines, illosque obsidere.

Agnam admodum & copiosam materiã primum Caput, quod in hac Disputationis parte tractandum est, suppeditat. Quæritur enim, Verène Dæmones obsideant homines; & quid illud sit: Quæritur, quomodo obsideant; & quid in obsessis hominibus efficiant atq; operentur: Quæritur qua parte ingrediantur; & ingressi iam, latitent: Præterea, quorum sint Ordinum, qui in hoc genere occupantur: quot item vnum hominem ingrediantur, cuiusq; imperio: Denique quos ob fines, miseros mortales obsideant atq; excruciant.

Quod maligni Spiritus homines ingrediantur, & obsideant, negare non potest, nisi qui sensibus, quos habet, non putat habendam fidem & omnem præteritorum temporum negandam historiam: & quæ sacris literis continentur, in dubium reuocanda. 2.

Videmus haud rarò quosdam à Dæmonibus vexari; atque humanæ miseriæ imaginem, & diabolicæ crudelitatis illustre exemplũ præbere: Videmus eosdem à Dæmonibus, Christi virtute liberari; Videmus iis argumentis, & Diaboli in hominibus inhabitationem; & eiusdem ex hominibus egressum confirmari, vt maiora homo prudens petere non possit. 3.

Quot *præterita secula* hic exempla suppeditant? Nulla referimus: quia quæ præ aliis præferenda sint, ignoramus. Vix Sanctus aliquis diuinorum prodigiorum patratione illustris est, qui huius, vel Dæmonum ex corporibus exactione, vel scriptis libris, vel alia aliqua ratione, argumentum non præbeat. 4.

Sed egregiè hanc rem *Sacræ literæ* confirmant. Ostendunt illę hanc receptissimam apud Iudæos fuisse opinionem, vt crederent homines à Dæmonibus possideri posse. Docent non aliud sensisse Christum Dominum, eundemque pro hac, magna argumenta subministrasse. Demonstrant posterioribus temporibus hac Diabolum 5.

potestate in homines vsurum. Denique probant Apostolos dæmonibus in obsessis hominibus terrori fuisse, exitumque imperasse.

6 *Iudæorum opinionem* prodit ipsorum oratio, qua Christo Domino, per summam contumeliam, obijciunt; quod dæmonium habeat. *Nónne bene dicimus nos*, inquiunt, *quia Samaritanus es tu & Dæmonium habes?* Ab hac non discedit illa ipsorum eorundem: *In principe Dæmoniorum eijcit Dæmonia* & illa: *Quid ipsum auditis, Dæmonium habet.* Atq; ita quidem Christi hostes viri alioquin non ignorantes. Cum his sentiunt, quicunque Dæmoniacos ad Christum, vt curarentur, afferebant.

Ioan. 8.

Lucæ 11.

Ioan. 10.

7 *Christi sententiam* primùm declarat regula siue ratio, quam in quibusdam Dæmonibus eiiciendis vult obseruari; quæ est, vt cum oratione coniungatur ieiunium: *Hoc genus Dæmoniorum*, inquit, *non eijcitur, nisi in ieiunio & oratione*. Declarat deinde ad iam dictas calumnias & criminationes placida responsio. Neque enim negat fieri posse, vt Diaboli homines ingrediantur (qua responsione omnem facilè à se contumeliam depulisset) admittit id fieri posse: se ab iisdem obsessum & occupatum negat: negat se in *principe Dæmoniorum Beelzebub Dæmonia eijcere.*

Matth. 17.

8 Maius his argumentum est, quòd plurimos Dæmones ipsus, dum communem nobiscum in terra vitam ageret, profligarit ex humanis corporibus: Neque vno id, sed pluribus locis: diuersis etiam & non vna, apud omnes, ratione: ipsis etiam Dæmonibus clamantibus, & testificantibus vim sibi fieri, & suis domiciliis atque sedibus se pelli.

Matth. 12. 15. 17.
Marc. 1. 3. 5. 7. 9.
Lu. 4. 8. 9. 11.

9. *Futurum etiam denunciat*, quòd posterioribus, & sequentibus temporibus hanc in humana corpora Dęmónes potestatem essent habituri. quando verò? Dum Apostolos mittit in orbem terrarum, cum *potestate Dæmones expugnandi*: dum docet venturos in nouissimo die, qui sibi aditum ad cælum patere volent; propterea, quod *Dæmonia eiecerint*: dum asserit doctrinam suam in vniuerso orbe, Dæmonũ ab obsessis corporibus expulsione, confirmatum iri: *Signa*, inquit, *eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eijcient, linguis loquentur nouis, &c.*

Marc. 3.

Matth. 7.

Marc. 16.

10 *Ad hunc Iudæorum sensum & consensum*: ad Christi facta, iudicium, & promissiones, accedit *exemplum Apostolorum*. Non semel ipsis à Domino data potestas *Dæmones eijciendi*. *Sed* & Dæmones per ipsos eiectos fuisse hæc eorundem declarat oratio: *Domine, etiam in nomine tuo subijciuntur nobis Dæmonia.*

Luc. 10.

11 Plura pro hac re argumenta nemo desiderat. Forsitan etiam tot à

nobis

nobis allata, præsertim in re clara, molesta sunt. Veruntamen molesta esse non debent: tum quia ex sacris literis, quarum authoritas maxima est, petita sunt; tum quia fortè necessaria sunt propter eos; qui, nescio quibus, naturalibus morbis homines laborare existimãt, quando à Dæmonibus possidentur, & cruciantur. In horum numero non postremas obtinet Leuinus Lemnius, lib. 2. de Occultis naturæ, cap. 2.

Horum temeritas iam dictis argumentis potẽst redargui. Possunt quoq; ijdem interrogari, quosnam morbos existimant, qui, vt futura homines prædicant, absentia tanquam præsentia referant, peregrinis loquantur linguis, efficere valeant. An morborum naturalium hi effectus? Nequaquam. Opera sunt Dæmonum; qui in hominibus latitant. 12.

Et non solum hi turpiter errant: errant quoque qui animos quasdam hominum iam olim defunctorum Arreptitios & Energumenos inuadere credunt; easq;, quæcunque nos præsenti disputatione Dæmonibus tribuemus, existimant perficere. Horum turpem & impium errorem multis demonstrat Tostatus Abulensis, 4. 124. in 8. Matthæi. Nobis suffecerit indicasse, neq; animas, nisi per diuinam virtutem, ad corpora posse redire, postquam semel illa deposuerũt: neq; pollere ea cognoscendi vi, qua qui in hominibus latent Spiritus se pollere, rebus ipsis demonstrant. Constitutum igitur sic, posse Dæmones humana corpora ingredi. Nunc reliqua prosequamur. 13.

CAPVT II

Ad hominum à Dæmonibus obsidionem duo esse necessaria.

QVod aliis in rebus accidit, vt ipsas *esse* sciamus, ignoremus tamen plerunque *quid* sint; idem pluribus in hoc argumento contingit; vt scilicet sciant Dæmones homines quosdam obsidere; nesciant tamen quid illud ipsum sit, siue in quo ratio, qua homines obsidere Dæmones dicuntur, consistat. Hæc igitur inquirenda. 1.

Ego verò duo plerunq; necessaria esse dixerim. Vnum est, vt in hominibus ipsis Dæmones sint: Alterum, vt etiam potestatem quãdam in eosdem acceperint. Horum si alterum desit, non bene homines à Dæmonibus obsideri dixerimus. 2.

Vtrunque ex iis, qui in Sacris literis Obsessi leguntur, colligere 3.

Matth. 12.15. 4. &c. licebit. Prius probat, quòd dicantur Dæmonia homines *intrasse*, & ex ijsdem *eiecti*: Posterius, quod eosdem *vexarint*; reddiderint *mutos, cæcos, surdos*, atque nunc in *aquam*, nunc in *ignem* præcipitarint: nunc per *agros* atque *montes* agitarint. Illa non bene dicuntur, si non in hominibus Dæmones fuerunt: hæc omnino confirmant ipsos in Obsessos potestatem aliquam habuisse.

4. Porrò ad prius illud non sufficit, vt eo modo in hominibus sint Dæmones, quo res quædam alicubi esse dicuntur, vbi aut ipsarum virtus est, aut ipsæ operantur. Multis rebus sic adsunt, & insunt Dæmones, quas tamen Obsessos esse nullus dixerit: requiritur, vt reuera, atque adeò ἀυτοπροσώπως adsint & insint.

5. Sed tamen quia modi, quibus quædam aliis insunt, varij sunt; (quædam enim insunt, vt accidentia suis subiectis quædam, vt partes suis totis: quædam, vt tota quædam & absoluta alicui supposito: quædam, vt motores iis quæ mouent) quomodo Dæmones hominibus obsessis inesse credendi sunt?

6. Non insunt, vt *accidentia* suis subiectis. Neque enim accidentia sunt hi Spiritus. sunt veræ & perfectæ substantiæ; atque adeo omnibus omninò his inferioribus perfectiores.

7. Non insunt, vt *partes* suis totis & compositis. Hominisúe partem aliquam esse dicemus Dæmonium obsidens? Quam quæso? corpus, an animam? Tot enim & non pluribus partibus homo constat. Corporis locum supplere nullus dixerit: Vt animę vices gerat fieri nequit nisi animam prius è corpore migrare dicamus, atque adeò hominem ipsum esse desinere, quàm Dæmonium adueniat; quamuis nec tum verè hominis partem Dæmonium dixeris.

8. Credi etiam non debet, *duas* hîc *perfectas naturas* concurrere, atque in vna hypostasi recipi. In solo Christo Domino duas naturas, humanam & diuinam, vna hypostasis suscipit. Hoc ipse sibi, diuina dispensatione, proprium vendicat. Præterea, quæ hypostasis quã naturam, præter suam propriam, hîc sustentabit? An hominis Dæmonum? an Dæmonum hominis? At priusquam Dæmones hominem ingrediantur, & suam ipsi hypostasim habent, & suã habet homo: & quemadmodum nec homo vnquam suam; ita neque suam aliquando Dæmones deserent.

9. In hominibus igitur, quos obsident, Dæmones sunt, vt *motores* in corporibus, quæ mouent. ita scilicet, vt nullam corpori hominis qualitatem imprimant: nullum ipsi dent nouum esse: nec propriè vnum quid cum obsesso homine constituant.

Hoc

Hoc vnum duorum, quæ necessaria diximus, vt à Dæmonibus homines obsessi dici possint. Veruntamen hoc non sufficit: requiritur deinde, *vt potestatem aliquam in eos, in quibus resident, acceperint:* eos possunt affligere, torquere, vel aliqua alia molestia afficere. Quoniam verò de hac potestate alias plura dicenda sunt, idcirco hoc loco præsens Caput concludimus: si duo Corollarij loco adiecerimus. 10. *Cap. 5. 6. 7.*

11. Primum est, consequi ex dictis; non omnes eos dici debere à Dæmonibus obsessos esse, qui graues ab iisdem patiuntur persecutiones; non dico in anima solùm, aut bonis externis; sed in ipso quoque corpore. Quanta à Dæmonibus in corpore perpessus est Sanctissimus Iob? Quanta Sanctus Anthonius? quanta plurimi Sanctorum aliorum? An idcirco à Dæmonibus obsessos fuisse dicemus? Quandoquidem primum eorum, quæ hîc necessaria diximus, desideratur; hoc est, quia in ijs Dæmones sedes suas non habuerunt, sed extra ipsos positi, mala hæc inflixerunt, nequaquam Obsessos fuisse dicendum est. *Iob. 1. Athanas. in vita Anth.*

12. Alterum est, multos Obsessos dici non debere, in quos etiam ipse Diabolus ingressus est. *Post acceptam buccellam in Iudam ingressus est Diabolus*, sacra attestante historia: sed tamen non dixerimus facilè Iudam Obsessum fuisse. Quid ita? quia non satis est Dæmonium hominem intrasse, vt Obsessus dicatur; requiritur præterea, vt in eundem sæuiendi, vel agendi à Deo obtinuerit facultatem. Quanquam quòd Iudam intrasse dicitur Satanas, ita intelligendum sit, quod Iudæ suggesserit pessimam cogitationem Christi vendendi, vt Euthymius eo loco, & Didymus lib. 3. de Spiritu sancto exposuerunt. quod ipsum patet ex Ioanne 13. *Cum,* inquit, *Diabolus misisset iam in cor, vt traderet eum Iudas.* quasi idem sit intrare, & immittere in cor, vt traderet.

CAPVT III.

Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum quandoq; conspiciantur.

1. QVO diximus requiri, vt à Dæmonibus homines obsessi dicantur: vt, scilicet, in hominibus ipsi Dæmones sint: deinde vt in homines potestatem quandam acceperint.

logi, vt similia animalcula & forment, & vel in ipsis latitent, vel præsentiam suam per illa testentur.

Huius rei illud non leue argumentum dixerim, quòd propemodum in solis Exorcismis, hisce suam præsentiam prodant, & suũ ex hominibus egressum, horum recessu, testentur. Quid vero? An non, si aliâs vnquam, tum maximè, vt lateant, desiderare existimãdi sunt? An fortè ab hominibus exire cupiunt, vt hac ratione discessum suum manifestare velint? Si aliâs vnquam, tum maximè latere desiderant. Ne pellantur suis sedibus; aut expulsi videantur, vehementer adlaborant. Quos igitur araneos aut muscas notamus; eos, quamuis Dæmonum opera, Dei tamen mandato adesse credamus. 8.

Eodem Dei mãdato fieri crediderim, vt sordida hęc, & hominum generi inuisa animalcula assumant, & exhibeant. Facit hoc Deus ad Spiritus illos confundendos: Facit ad homines instruẽdos. Intelligunt illi peccato suo factũ esse, vt sordidissimis animalibus conferantur: Intelligunt hi miserum esse illorum imperio subesse, qui non nisi cum muscis possunt esse molesti; aut cum araneis lethale venenum infundere. 9.

Porrò si quando in dictis animalculis degunt, non credendũ est in nulla tum alia corporis hominis, qui obsidetur, parte molestos esse posse, quã vbi animalia illa conspiciuntur. Quamuis, verbi causa, supra vel infra linguã musca se contineat, qui tamẽ in musca latitat Dæmon; non linguam solùm; verùm etiam alia corporis mẽbra potest mouere, agitare, affligere. Id in Obsessis probãt nunc ingentes, quos excitant clamores; nunc oculorum in varias partes cõtorsiones: nunc brachiorum proiectiones: nũc totius corporis motus vehementissimi & inordinatissimi. *Maior est*, inquiunt Theologi, *sphæra actiuitatis Dæmonum, quàm præsentiæ substantialis.* 10.

CAPVT IIII.

Dæmones, dum homines obsident, in corpora potissimum potestatem habere & exercere, in animã verò non ita multum posse.

QVænam Dæmonum in homines, qui obsidentur, potestas sit: & quanta illa sit, nunc inquirendum est. Ibi quæritur *ad quidnam hominis, eorundem potestas se extendat:* hîc, *Vtrum quantum valent* 1.

 homi-

hominibus obsessis incommodent, aut incommodare possint. Ad prius Capite: hoc ad posterius sequenti respondetur.

1. Habere dæmones in obsessos potestatem, superius demonstratum est: quia verò duabus partibus illi constant, *an ma*, & *corpore*: vtrum ad animam tantùm; an etiam ad corpus, an ad vtrunque hęc se potestas extendat, in quæstionem vocatur.

3. Constitutũ hîc primò sit, dæmones incommodare *Animæ*, quatuor modis posse intelligi. videlicet in ipsa animæ substãtia, in eius facultatibus, in habitibus, quibus animæ instructæ sunt, denique in operationibus. In substantia animæ, si illam in bruti, aut alicuius bestiæ transmutent: in facultatibus, si illas tollant: in habitibus, si ijsdem animam spolient: in functionibus, si aut inuitum hominem ad aliquas cogant, aut in proprijs impediant.

4. Constitutum sit secundò, etiam *Corpori* incõmodare, multis modis posse intelligi. Potest siquidem corpus interfici: potest vsu membrorum priuari: potest destitui, qui in ipso residet, sensibus: potest deformari: potest affligi morbis: potest multis & variis modis excruciari. Hæc sint constituta.

5. Nunc verò, cui parti dæmones incommodant in misera mortalium obsidione? quæ mala afferunt? Respondemus breuiter, quod

2. 3. res est: *In corpora potißimum ipsis potestatem datam esse: In animas nihil, aut parum, posse: Detrimenta tamen quædam animabus afferre*. Hæc tria explicemus.

6. In *corpora* dęmonibus facultatem dari, eorum exemplis, qui obsessi aliquando leguntur, manifestum est. Quotus quisque est, cui

Matth. 12.15. non aliquod in corpore detrimentum allatum est? Consulamus

17. Sacras literas docent illæ. alios sensibus orbatos, alios nunc in aquã,

Luce 4. 8. 6. nunc in ignem pręcipitatos; alios ita excruciatos, vt, relictis vrbi-

&c. bus & hominum societate, in montibus & desertis locis, veluti bestiæ quædam feræ, errauerint.

7. Similia in Sanctorum Annalibus legimus. Miserrimè dæmon

&c. vexabat filiam Imp. Gordiani; quem S. Triphon eiecit, queadmodum in eius vita testatur Metaphrastes, 1. Februarij. Spumabat ore, & dentibus frendebat mulier, quam profligato Cacodęmone, pristinæ incolumitati restituit Laurentius Iustinianus, sanctus Venetorum Patriarcha, teste Bernardo Iustiniano, in eius vita, cap. 8. Item dæmon grauem & diuturnum, viginti sex annorum, morbũ attulit filiæ cuiusdam viri Principis: & expulsis tandem à Theodoro Archimandrita. quemadmodũ de Theodoro scribit eius discipulus Georgius presbyter, apud Surium, Tom. 2. Lacerabatur ab vltore

vltore Dæmone Folcardus quidam, homo magnarum per se viriũ, qui S. Arnolphum, pacem suadentem, arroganter contempserat. Scribit hoc in Arnolphi vita, cap. 41. Liscardus, simile quid refert Ionas Abbas in vita S. Columbani, de alio quodam Dæmoniaco, à S Columbano restituto. De S. Bernardo, lib. 2. cap. 3. scribit VVilhelmus Abbas, quod à vexatione liberauerit mulierem quandam, cuius faciem Spiritus ita deformabat; vt monstrum, non hominem dixisses.

Sed & suo ex hominibus egressu egregiè probant in *corpora* se potestatem habere. Docent hoc sequentia exempla. Puer, ex quo Dæmonium eiecit S. Macarius, supra quàm credi potest, toto corpore intumuit; & qua parte potuit maximam aquarum copiam effudit, cum ingenti vocis elatione: teste Palladio in vita Macarij. Qui ad preces S. Catarinæ coactus est cedere Spiritus inflauit guttur obsessi: ita Raimundus in vita eius. Qui ad imperium Theodori Archimandritæ reliquit filiam principis, de quo Thesi 7. huius capitis, grauissimè eandem prius terræ allisit: quemadmodũ & Nicomachum à Christiana religione Apostatam ille, cuius 15. Martij, folio 298. Tomo 3. mentionem facit Surius. Cum fœdo vomitu Obsessum reliquit, quem expulit S. Bernardus ex puero; cuius in Bernardi vita mentio fit lib. 2. cap. 3. Sic cum vomitu egressus est alius; quem S. Columbanus eiecit Parisiis; sed vomitu horrendo, quo obsessus ipsa viscera videbatur effusurus, quemadmodum in Vita Columbani testatur Ionas. Talis, si non fœdior fuit vomitus, quo discessum suum testatum esse voluit, quem Romæ S. Dominicus ex Dæmoniaca eiecit. siquidẽ vix præter sanguinem magnamque vim carbonum cum grauissima corporis distractione, quidquã infelix reddebat. Vide cap. 4. lib. 2. vitæ eiusdem Dominici. Denique quæ liberata scribitur per S. Hupertum Episcopum, primùm in terrã veluti mortua concidit: mox fœdam saniem ex ore reddidit: & tandem, quasi ad se rediens, de libertate restituta sibi, per S. virum gratulata est. In vita S. Huperti Tom. 6. fol. 49. apud Surium.

Nec aliud docet Apostolus Paulus. Cùm enim Corinthi quidã fornicationem commisisset; & talem quidem, qualis vix inter gentes reperitur, tradidit eundem Sathanæ Apostolus *in interitum*, vt ipse loquitur, *Carnis*, vt Spiritus saluus fieret. 9. 1. Cor. 5.

Porrò *Animabus* hominum obsessorum propriè non incommodare Dæmones, inductione eorum, quæ ad Animas pertinent, liquidum est. 10.

11. Nunquam *animas* hominum, quos posſident, in brutorum formas tranſmutant. quid quod nec tranſmutare valeant? Hoc, quia alias (*De* prodig. Apparit. viuorum) demonſtratum eſt, hîc longius perſequi neceſſe non eſt.

12. Nunquam poſſunt eaſdem *viribus & facultatibus*, ipſis congenitis & ingeneratis priuare. Vſque adeò altas illæ in animabus & firmas radices egerunt; vt propemodum tam ſit difficilè eas tollere, quàm ipſas animas in nihilum redigere.

13. Sic tollere nequeunt *habitus*, qui in iam dictis ſunt facultatibus. Non poſſunt animas priuare diuinis illis chariſmatibus, fide, ſpe, & charitate. Non poſſunt ſpoliare reliquis virtutibus; ſiue illę in voluntate ſedes ſuas habeant, ſiue intellectu. Ea animarum hominum, ea facultatum earum, & qui in ipſis ſunt, habituũ conditio eſt; vt ſolius Dei merum & abſolutum admittant imperium; ipſeque ſolus hîc ſummum ius habeat.

14. Nequeunt etiam renitentes animarum vires ad *operandum* impellere Dæmones. Norunt hoc omnes. inde verò clarum & manifeſtum eſt, quod alioquin ad peccatum, etiam inuitos, mortales, nequam Spiritus impellerent. contra illud B. Auguſtini, Serm. 197. qui eſt Sermo 2. in Dominica prima poſt Trinitatis. *Latrare*, inquit, *poteſt Diabolus; ſolicitare poteſt: mordere omnino non poteſt, niſi volentem. Non enim cogendo, ſed ſuadendo nocet. nec extorquet à nobis conſenſum, ſed petit.* Eadem eſt Cyrilli Hieroſolymitani ſententia, Catecheſi 4. Illuminatorum. *Liberum arbitrium habet anima. & poteſt quidem Diabolus incitare; cogere autem, præter voluntatem, non poteſt. Subijcit tibi fornicationis cogitationes: ſi vis probas: ſi nolis improbas.* Quocirca bene docet Caſſianus Coll. 7. cap. 8. Dæmones ita noſtris profectibus aduerſari, vt eos tantummodo *incentores malorum*, non etiam *impulſores* credamus.

15. Sed tamen (hoc tertio loco probandum erat) dum in *corpora* ſæuiunt Dæmones, *quædam etiam ad animas detrimenta perueniunt*. Vt enim dum corpora bene habent, haud parua ad animas redundant emolumenta: ita afflictis & malè affectis corporibus, ſua etiam detrimenta ſentiunt animæ.

16. Inter hæc primum eſt, quod quo tempore in corpora ſæuiunt, animas à *virtutum ſtudijs* vacare ſit neceſſe; cùm pleraque non niſi corporum miniſterio adiutæ, aut profectò corporum moleſtiis non impeditæ, exercere valeant.

17. Deinde, quamuis hominum voluntates per ſe impellere nequeant; plurimum tamen poſſunt inclinare, & quoddam quaſi pô-

dus, vt malum sequantur, addere. Id nunc faciunt motus quosdam, quibus facilè se voluntas accommodat; in corpore excitando: nunc obiecta, quæ alliciant, sensibus tam internis, quam externis proponendo. 18.

Accedit tertium, quod quando sensuum officio priuāt (quod haud rarò fit) omnibus quoque *commodis priuent, quæ sensuum beneficio obtinentur*. Quod verò, & quanta hæc aliquando sunt? Docere hoc potest vnus Euangelicus surdus magno suo detrimento. *Lucæ* 11. 19.

Quartum est, quod etsi *habitus virtutum* non tollant, frequenter tamen ita *debilitent*, vt nullam, vel exiguam, in hominibus functionē habeant. Quod dicimus, in illis maximè habitibus, quos Intellectuales dicimus, liquet. quāuis enim hi in animę facultatibus sedes suas habeāt, phantasmatū tamē egent ministerio, si actus suos exercere debeāt. At in phantasmata plurimū possunt, qui homines occupant, Dęmones. Quid quòd omnia quādoq; confundāt? quandoq; etiam magna ex parte tollant? Hęc Dæmonum in obsessis corporibus potestas. Quanta vero? Hoc sequenti Capite.

CAPVT V.

Finitam & certam potestatem dari Dæmonibus in obsessorum corpora: & hoc iustas ob causas.

MAgnam Dæmonum potestatem esse norunt, qui in Sacris literis, etiam mediocriter, sunt exercitati. Alicubi sic dicitur: *Non est super terram potestas, quæ comparetur ei, qui factus est vt nullum timeat. Omne sublime videt. ipse est Rex super vniuersos filios superbiæ*, 1.

Veruntamen hanc non semper permittuntur in eos, quos ingrediuntur, exercere. Nisi frenum tortoribus iniectum esset, nullus Obsessorum salua vitā eorū tyrannidem effugeret. Neq; enim ipsis deest voluntas & libido extrema damna mortalibus afferendi; nedū et potestas aut vires. Cur igitur extrema mala non afferunt? quia afferre non permittuntur: ligatæ ipsorum sunt manus. Vide Tostatum, quæst. 66. in 15. Matthęi & Maldouatum in 22. cap. Lucæ, super illud; *Ecce Satanas expetiuit*. 2.

Et profectò pulchrè. Nam neque pro libidine possunt Mortales ingredi. Dei hic sententiam & voluntatem exspectant. Quēadmodum igitur non nisi Dei facultate obtēta corpora ingrediuntur; ita quoque hominibus, quos ingressi sunt, incommodare plùs non valent, quàm à Deo Opt. Max. permittitur, & præscribitur. 3.

 Hinc

4. Hinc tanta in obsessis hominib. differentia. Quidam grauissima
Matth. 15. patiuntur tormenta; quemadmodum filia mulieris Cananææ. Quidam non ita grauia: vt qui audiendi sensu vel facultate loquendi per Dæmones priuati leguntur. Et grauissima patiebatur mulier, de qua in vita S. Bernardi lib. 2. cap. 3. siquidem linguam, insident
Luc. 11. Spiritus, ad modum proboscidis elephãtinæ protrudebat; & vultũ mirum in modum deformabat: Illa quoque, quæ vrgente S. Dominico, pro eius sanitate solicito, cum Spiritu maximã & carbonũ, & sanguinis vim euomuit, in vita Domi. lib. 2. cap 9. Non ita grauia, puella, quæ solum aditu templi, ab inhabitante Dæmone, prohibebatur: quam curauit S. Germanus, Episcopus Parisiensis, teste Fortunato in eius vita, cap. 27. Præterea, quidam in se sunt crudeles: alij in alios. In se illi, de quibus Marci, 5. qui *se concidebant lapidibus*: in alios, hi, de quibus Matth. 8. qui ita erant *saui, vt nemo auderet transire per viam*: &, de quibus Actorum 19. qui *insilierunt in suos adiuratores, vsq; dominabantur ita, vt hi nudi profugerent & vulnerati ex obsessorum manibus.*

5. Dæmon, qui sanctissimi Iob felicitati inuidebat, non plus potuit, quàm à Deo fuit permissus. Sæuijt primùm in fortunas Iob; sed Sancti viri corpus attingere nequaquam fuit ausus Sæuijt deinde, Deo permittẽte in corpus: sed, ne quod damnum animæ afferret, prohibitus est.

6. Ipsa quoque molestia, quæ hominibus affertur, docet certas Dæmonibus leges præscribi. Cùm enim hic plerunque pœna quædam de peccato sumatur; conuenit, vt quia hæc Deo authore exigitur, pro qualitate delicti exigatur: & patiatur homo, non quantum Dæmones desiderant, sed quantum æquitas postulat.

7. Finita igitur est Dæmonum in obsessis hominibus potestas, certis legib. astricta est. Tantum possunt, quantum ipsis à Deo permittitur. Quantũ verò hoc? Norunt id, qui torquent, Dæmones. Nouit, à quo ipsi potestatem habent, Deus Opt. Max. Ignorant miseri mortales, qui Dæmonum carnificinam sustinent.

8. Cæterùm, res hæc *singularem Dei erga humanum genus demonstrat prouidentiam*; & testatur charitatem: & quidem tum maximè quando in eos sæuiunt Spiritus, qui hoc sibi malum suo vitio compararunt. quamuis enim extremam tyrannidem summo iure in hos exercere possent; non tamen exercere permittuntur; Deo pro amore, quo homines prosequitur, Dæmonum ferociam continente.

9. *Addit* deinde *animum miseris afflictis*, & obsessis hominibus, facit vt patienter ferãt, quas sustinẽt molestias. Quia intelligunt nõ permittẽte solũ Deo flagella immitti, sed etiam pro eius volũtate tẽpe-

rari: nec plus in homines posse coniuratissimos humanæ salutis hostes, quã magnis iustissimisq; de causis, à Deo Opt. Max. permittuntur.

Declarat tertiò *miseram Dæmonum conditionem:* qui cùm plurimũ incommodare valeant, incommodare quoq; vehementer desiderent; non tamen permittantur incommodare, sed prorsus ab eius, quem summè oderunt, pendeant voluntate & permissu. 10.

Licet denique hinc intelligere, *iniustam eorum querelam, qui Dæmonum se astutia & potentia circumueniri causantur:* & inuitos ad peccata trahi asserunt. Non permittit clementissimus Deus, vt quantum valent, in corpora sæuiant dæmones; permitteret, vt innocentes circumuenirent, & inuitos ad peccatũ pertraherent? Vsque adeò voluntariũ est peccatũ, vt nisi voluntarium sit, peccatũ nõ sit. 11.

CAPVT VI.

Sextuplicia ferè mala obsessis hominibus per Dæmones posse afferri.

Varia incommoda & mala humanis *corporibus* dæmonum studio & opera afferri nemo dubitat. Nos superius (cap. 4.) horum sex genera annotauimus. Nam vel mortem afferunt: vel membrorum vsu priuant: vel aliam homini minimè conuenientem formã procurant: vel sensibus spoliant: vel affligunt morbis: vel occultis rationibus & modis excruciant. 1.

Et hæc partim perficiunt, dum homines obsident; partim dũ extra homines sunt constituti. & nunc quidem per seipsos; nunc per eos, qui ipsis operas suas locant. 2.

Quædam nihilominus frequentiùs, dum in hominibus latent, operantur: quædam frequẽtiùs extra homines positi: quamuis omnia & in hominibus positi; & omnia extra eosdem constituti, perficere, tam per se, quàm per alios valeant. 3.

Nos, quæ obsessis mala afferunt, assignamus Hic primũ frequentissimumque est, quòd *occultis* quibusdã *rationib.* quibus medicorũ arte remediũ afferri nequit, *excrucient* & torqueãt. Vnde & *spiritus infirmitatis* dicuntur, Lucę 13. Ita illorũ quidã Virginem afflixit, cuius B. Hieronymus in vita Hilar meminit. Ita alius Principis cuiusdam filiam, cuius in vita Theodori Archimandritæ fit mentio, viginti annis, morbo grauissimo excruciauit: Qui tamen morbi author ignorabatur; donec, puellà ad Sanctum virum adducta, ipse se prodere coactus est. Ita tertius Petrum, filium cuiusdam cauponis: cuius in eiusdem Theodori vita describitur curatio, vexauit. Grauissima enim ille cordis patiebatur tor- 4.

menta: sed quòd à Dæmone illa afferrentur, ignorabat. intellexit autem confessione S. Theodori; qui & Obsessi faciē cruce signauit: & cor eiusdem pulsando, Dæmonium abegit. Vtrumque hoc in vita Theodori recenset Georgius presbyter, eius discipulus, apud Surium, Tom.2.

5 Alterum est, quòd *sensibus priuent.* Illustre huius exemplū præbent Sacræ literæ in Demonio muto, & surdo, quod Dominus eiecisse legitur. Neque enim credendum est Dæmonium mutum fuisse & surdum: mutus & surdus fuit Dæmoniacus: & quidem Dęmonij opera, quod mutum & surdum appellatur. Sic sexennio vsu linguæ priuasse spiritum quandam, mulierem testatur in Vita Abbatis Possidonij, Sect.71. Palladius. Huc refero, quòd sensus præstigiis fascinent, & ludificationibus miris imponant mortalibus; vt Obsessi credant se percipere, quæ reuera non percipiunt. Hoc forsitan in Nabuchodonosore locum habuit: si tamen in bouem se côuersum esse existimauit. de quo plurimā Tostatus, quęst. 115. in octauum Matthæi. Similiter in Abbate Moyse: de quo Cassianus, Collat.7. cap.27. quod traditus Dęmoni, humanas (vt loquitur) egestiones ori suo ingesserit.

Lucæ 11.

6 Tertium est, quòd *naturalem hominum formam interdum destruant,* &, nescio quam, peregrinam, humanis functionibus minimè conuenientem, inducant. Et huius exemplum Sacræ literæ suppeditant, in muliere, quæ decem & octo annis ita inclinata incessit, vt sursum respicere prorsus nequiret. Tale malum, quemadmodum & secundum illud, cuius præcedenti Thesi mentio facta, mulieri obsessæ attulit Dæmon per S. Bernardum aliquando eiectus. Is siquidem miseram & auditu, & visu, & loquela priuarat: & eiusdem linguam sæpe in modum proboscidis elephantinæ protrudebat: vultum quoque ita deformabat, vt monstrum non hominem referret. vide Caput 46. huius Disputationis.

Luc. 13.

7 Quartum est, quòd *imaginationem hominū corrumpant,* & ad quandam quasi rabiem adigant, crudelibusque bestijs reddant simillimos: vt non raro necesse sit vincula miseris adhibere & compedes, ne vel sibi, vel alijs noceant. Ita afflixit Dæmonium eos, quos Euangelista refert latitasse in sepulchris, & furore percitos sæuijsse nunc in prætereuntes, nunc in seipsos.

Marc. 5.

8 Quintum est, quòd eo quandoque redigant mortales, vt omnino sibi *mortem consciscere videantur debere*: neque id raro tentent. Simili Spiritu vexabatur, quem S. Marcus refert allisum terræ, fœdè spumantem, dentibus stridentem, arescentem: frequēter etiā in ignem & aquam præcipitatum.

Marc. 9.

His

9. His ſextum malum addiderim, *mortem ipſam*, quam interdum afferũt. Quid aliud moliebatur, cuius iam dictus Marcus meminit? Procurauit eandẽ Dęmoniũ (vt Sigisbertus in Chrõ. teſtatur) quod Gundericum Vandalorũ Regem, poſtquã, capta Hiſpali, Dei templum prophanaturus eſſet ingreſſus, inuaſit. mox ſiquidem, iuſto Dei iudicio, miſerè Regem contrucidauit. Et Nicomachum, qui in tormentis Chriſtum negarat, Dęmonium ingreſſus eſt; nec vexãdi finem fecit, donec linguam ille ſibi dilanians, & præmandens, expirauit. Vide Surium, Tom. 3. fol. 298. Sic crudeliter & miſerè hanc vitã finiuerunt; qui, quod res Eccleſiæ inuaſiſſent, à Dęmonibus fuerũt correpti, de quibus Caput 30. huius Diſp. Et ex Capite 155. Prati Spiritualis recitat Cæſar Baronius, Tom. 7. circa annũ Chriſti 586. fol. 621. fuiſſe tres Saracenos (ob crudelem mortem, quam adoleſcenti cuidam Tyrio, per Idolorum ſacerdotes machinabantur) à Dæmonibus obſeſſos, qui mox in ſeipſos ſæuierint, ſeq; mutuis vulneribus confecerint.

10. Hæc præcipua ſunt, quæ *corporibus* obſeſſorum mala Dæmones procurant. Si quæ ſunt alia, ad hæc facilè reuocantur. Sed quibus rationibus & modis hæc efficiunt? Id ſequenti Capite explicãdum.

CAP. VII.

Quinq; propemodum modis Dæmones Obſeſſorum corporibus moleſtias afferre.

1. QVemadmodum variis malis mortalium genus Dæmones ſolent affligere; ita varias habent rationes & modos, quibus affligunt. Nos, quia de obſidentibus Spiritibus tantũ diſputamus, illas ſolum perſequemur, quibus iis quos obſident, nocent.

2. Mortalibus igitur vel per ſe ipſos incommodant, abſque vllius creaturæ ſubſidio; vel opera ſeu miniſterio aliquarum creaturarũ, quibus libenter, vt tanto grauius affligant, vtuntur.

3. Per ſe illi incommodaſſe videntur, quorum Sacræ Paginæ meminerunt: Per creaturas etiam, qui noſtris temporibus, poſtquam ex hominibus eiecti fuerunt; vel aciculas, vel crines, vel clauos, vel vitrorum partes ſuæ crudelitatis argumenta reliquerunt, quæ mox Dæmonibus pulſis illi qui Obſeſſi fuerant euomuerunt. Sed & præcedentia ſęcula hi ſuggerunt exempla. Referimus vnum ex vita S. Dominici, lib. 2. cap. 9. Huius concionem, cum Dęmoniaca

quædam in frequentiſſima turba ſedens, magnis editis clamoribus, interturbaret; ſilentium Spiritibus imperat vir ſanctus (ſeptem erant, & ſinguli ſuis ſe vocibus prodebant) & facto Crucis ſigno in Christi nomine egreſſum imperat. Quid verò? Mox magnam carbonum & ſanguinis vim, per os euomit mulier; & vnà cum Spiritu animam credebatur exſpiraſſe.

4. Poſterior hęc ratio rariùs apud Obſeſſos locum habet, vſitatior eſt apud eos, quorum opera Dęmones vtūtur; Magos loquor & Maleficos: At prior in vſu hîc frequentius eſt. Ideò enim Spiritus nequam ingrediuntur homines; vt per ſe noceant, per ſe affligant, per ſe detrimenta humanis corporibus afferant.

5. Quæcunque verò mala afferunt, *quinque* modis efficere videntur. Phantaſiæ & ſenſuum faſcinatione: viriū hominis infirmatione: corruptione organorum: aliquorum membrorū aut cōtractione, aut diſtractione: denique corporis depulſione ſiue impulſu.

6. *Primo modo* efficiunt, vt mortales ſibi perſuadeant, ſe ſuos hoſtes cernere; cernere cruentas beſtias; cernere Dæmones, qui mortem & alia velint afferre: iudicent etiam ſe in beſtias conuerſos, & ob id in alios, tanquam feræ crudeliſſimæ, ſæuiant. Hic modus in illo Dæmoniaco locum videtur habuiſſe, qui gladio armatus vrbem peruolitabat, & quoſcunque obuiam habebat, petebat: quem Arſacius curauit: teſte Sozomeno, lib. 4 cap. 15.

1. 2. 3.
4. 5.

7. *Virium infirmatio* formam plerunque hominum deſtruit & diſſoluit. Quemadmodum enim ſi illæ integrę ſint, ſingula ſuis locis mēbra conſiſtunt, & officia exequuntur: ita ſi infirmentur, pulcherrima hominis conſtitutio diſſoluitur, & ad officia ſua præſtanda mēbra redduntur inepta. Hac effecit in puella quadam, ne templum poſſet ingredi. Eius meminit Fortunatus, cap. 27. in vita S. Germani, Epiſcopi Pariſienſis.

8. *Corruptio organorum* ſenſus, qui in organis ſunt, vel tollit, vel hebetat. Quoniam ſenſuum ea ratio eſt, vt non niſi mediis corporeis organis functiones ſuas exequantur: quæ cùm Dæmones perdant, non mirum ſi ſenſus tollant. Ita ſenſibus priuauit mulierem (vt vocat VVilhelmus S. Theodorici Abbas, in vita S. Bernardi, lib. 2. cap. 3.) grandæuam, quæ nec videre quidquam potuit, nec audire.

9. Dolorum, quos Obſeſſi quandoque vehementiſſimos experiūtur, cauſam non malè dixerimus membrorū quorundā, quam Spiritus in certis partibus efficiunt, *contractionem & diſtractionem*. Maximos enim dolores hac ratione excitari, vel ſolæ parientes mulieres probant. Poſſe verò Dæmones membra contrahere, & diſtra-

distrahere non ignorant docti. at contrahete & distrahere id probat, quod non iidem semper dolores perseuerent: tum illud etiam, quod nulla medicorum arte iis possit adhiberi remedium. Hac ratione vsus est Dæmō (qui puerū, à S. Macario curatū, discrutiauit; cuius in modum vtri totum corpus intumuit. de quo Palladius in vita Macarrij.

Depulsione denique & *impulsu corporum* Spiritus mala afferunt. 10.
Exemplo is sit, quem nunc in ignem, nunc in aquam Euangelista testatur præcipitatum: in quo vexando hanc solam rationem Dæmon obseruasse videtur. *Marc. 9.*

* His modis à Dæmonibus detrimenta hominum corporibus procurantur. Et aliquando hos omnes adhibent: aliquando plures; aliquando pauciores, prout nocere desiderant & possunt; ita modos nocendi assumunt. 11.

CAP. VIII.

Dæmones nec semper Obsessos molestare, nec ijsdem semper adesse.

CVm iam dictis proximè coniuncta videtur Quæstio: *Vtrum semper, dum corpora obsident Dæmones, molesti sint & cruciant: Semper etiam in corporibus eorum, quos obsident resideant.* Quæstioni occasionem præbet diuersitas causarum efficientium & agentium. 1.

Duplicis enim generis agentia sunt. quædam cum ratione agūt, & liberè; quædam sine ratione, & ex necessitate. Hæc ad vnum determinata sunt; illa possunt contraria agere. hæc, quoniam ex necessitate agunt, non possunt, non agere; illa, cùm agant liberè, possunt nunc agere, nunc actiones suas intermittere. 2.

Si in posteriori agentium classe Dæmones essent, facilis ad propositam Quæstionem esset responsio: nunc quoniam prioris sunt ordinis; & liberè agunt, nō ita facilis; præsertim si de facto sit quæstio: Nam si de Spirituum potestate agatur, nō ita magna difficultas. 3.

Atque vt de *potestate* Dæmonum hoc obiter dicatur, dubium nō est, quin omni, quo sunt in homine, tempore molesti esse valeant, & desiderent. Non ipsis deest nocendi libido: non desunt vires, & quæ in nobis exercitio atque actuum frequentatione fatigantur & franguntur; ne continuas actiones exerceant: illæ nequaquam in Dæmonibus languescunt, aut deficiunt.

Sic dubium non est, posse ipsos corpora, quæ inhabitant, ad tēpus 4.

deſerere. Tanta ipſorum cum corporibus vnio non eſt; quanta animorum cum ſuis corporibus. In corporibus non niſi, vt motores quidam ſunt, quocirca facilè ipſis eſt, tam corpora deſerere; quàm ingredi.

6. Quod ſi de quibuſdam legatur, quod exire ex hominibus deſiderauerint, nec tamen potuerint; non hoc defectu fit virium ipſorum Spirituum, ſed iuſto Dei iudicio, & Sanctorum hominum ſumma, quam in Spiritus habent, poteſtate. Talis fuit, qui ad Theodorum Archimandritam adductus, certo loco hærere, nec ex eodem diſcedere iuſſus eſt; neque diſcedere, etiam poſt multas preces potuit; niſi quando diſcedendi facultas ipſi per S. Theodorum eſt facta. Hoc Georgius preſbyter, in vita Theodori.

7. Verùm, quemadmodum diximus, de *poteſtate* præſens Quæſtio non eſt; Quæritur, Vtrum quod poſſunt *faciant*; Vtrum, inquam, à cruciatu miſerorum, in quibus ſedes ſuas collocarunt, aliquando deſiſtant: atque vtrum eoſdem nonnunquam ad tempus planè deſerant, & poſtmodum domicilia ſua repetant.

8. *A cruciatu quandoque deſiſtere* certum eſt. Videmus nonnunquã nihil prorſus moleſtiarum Dæmoniacos perpeti: Videmus eoſdem nihil ab ijs, qui à Dæmonum infeſtatione liberrimi ſunt, differre. Ipſi quoque ſe nihil pati palam teſtantur haud raro. Quocirca ſi noſtris ſenſibus nolumus; ipſorum confeſſioni fidem adhibeamus. Et exemplum Saul Regis egregiè nobis hic ſeruit: quem Sacræ literę docent à malo Spiritu obſeſſum fuiſſe, 1. Regum 16. & tamen de eodem eædem ſacræ literę teſtantur, quod aliquando *leuius habuerit, & ſit refocillatus*. Lege finem Capitis 16.

9. Confirmat hoc Obſeſſus, cuius in vita S. Parthenij fit mentio. hic, quamuis multis annis Dæmonium habuiſſet, de Dæmonio tamen nihil, vel ipſe, vel alij ſuſpicati ſunt; donec præteriens S. Parthenium, ſe prodidit. Legendus Metaphraſtes in vita Parthenij 7. Februarij. Confirmat & puella Magnofledini cuiuſdam, cuius in vita S. Germani meminit Fortunatus Epiſcopus Cap. 27. quamuis enim multis annis obſeſſa hæc fuiſſet: nullam tamen moleſtiam ſuſtinuerat à Spiritu: hoc ſolum nequam efficiebat; ne templum ingreſſura progredi poſſet. Vide aliud huius exemplum Theſ. 4. Cap. 47. huius diſputationis.

10. Sed neque Deus permittit, vt ſemper affligant. Sæpè ille iuſtitiã ſuam miſericordia temperat. Dum iuſtus eſt; non obliuiſcitur miſericordiæ. Adde, quod nec tantæ hominum vires ſunt, vt continuas Dæmonum infeſtationes & moleſtias ferre valeant. Quid,

quod

quod ipsi Spiritus non velint semper molesti esse? ne scilicet continuata vexatione vitam obsessorum abbreuiant, & sedes suas, quod ægerrimè faciunt, relinquere cogantur. Hoc de cruciatu.

Difficilius fit, vt *ad tempus homines deserant* maligni Spiritus: sed tamen fieri quandoque subiecta historia docemus. Quo die Martinus Lutherus ex hac vita discessit, Dæmoniaci, qui Gheolæ (Brabantiæ oppidum est) plurimi erant, & patrocinio S. Dymnæ, (quod iam multi multis annis experti erant) libertatem expectabant, omnes à Dæmonibus liberati sunt; & non ita multò post, ab ijsdem rursus occupati. Res hæc obscura non est. Siquidē postera die, cùm miseros homines rursus crudeles Spiritus torquerent, interrogati; vbi pridie delituissent; responderunt se mandato Principis sui, ad noui Prophetæ, & fidelis cooperarij, Lutheri funus euocatos fuisse, eidemque interfuisse. Confirmauit hanc rem Lutheri famulus, qui miserè morienti affuit, & cum per fenestram, auræ capiendæ gratia, aspiceret, non sine magno terrore vidit, non semel, plurimos teterrimos Spiritus, haud procul inde saltantes & choreas agentes. Confirmant corui, qui Lutheri corpus, cum Islebio VVittenbergam deferretur, magno clamore comitati sunt. Vide Bredenbach. Collat. lib. 7. cap. 39. Simile quid de Brunone, Pincerna Comitis de Monte, legimus. Nam & eius funeri Dæmones, qui Obsessos ad tempus reliquerant, interfuisse dicuntur. Vide Cæsarium, lib. 12. cap. 10. Putarem & illos Spiritus reliquisse, ad tempus, homines obsessos, qui tempestatis authores fuerunt; quando cum suo socio S. Lupo in Britanniam profectus est, Euangelij seminandi causa, Germanus, Episcopus Antisidiorensis: & quidem eo tempore reliquisse, quo tempestatem in mari, vt profectionem impedirent, Spiritus excitabant. Quid enim? An vno eodemque tempore in corporibus obsessis fuerunt, & mare turbarunt? Vide Constantinum presbyterum, in vita Germani, cap. 22. apud Surium, Tomo 4. Sic à puero aliquo quem torquebat, recessisse Spiritum, quem Dominus eiecit, Apostoli autem eijcere non potuerunt, insinuat S. Lucas cap. 9. cùm sic loquitur. *Et vix discedit, dilanians eum.* Notauit hoc Maldonatus in 9. Cap. Lucæ. Et Saulem non tantum leuius habuisse; sed etiam à Dæmonio prorsus fuisse liberatum, (qui tamen iterato ad eundem redierit) docebitur Cap. 49. huius Disputationis.

CAP. IX.

Per quam partem Spiritus Nequam homines obsessos ingrediantur.

1 QVI Dęmones corpora quædam, quamuis tenuia, habere credunt, necesse habĕt asserere, esse quosdam in homine meatus, per quos ingrediantur: & præterea certa quædam loca, vbi iam ingressi, commorentur, & sedes habeăt. Naturę enim iura non permittunt, vt se duo corpora penetrent. Eadem etiam postulant, vt certum definitumque locum omnia obtineant.

2. Qui ipsis nulla corpora (quæ probabilior Doctorum sententia est) tribuunt; quamuis ad easdem, cum prioribus, leges non astringantur; quia tamen Dęmones in ipsis hominibus constituunt, qui aliquando in hominibus non fuerunt, qua via ingressi sint, & quo in angulo iam ingressi latitant, etiam docere debent. Neque enim mens humana capere posse videtur, vt in homines Spiritus ingressi dicantur, & nulla ijs via fuerit, per quam ingressi sint: atque item, vt in hominibus esse dicantur, & nullus, vbi degant, locus assignari valeat.

3. *Ingressum* primum scrutemur. Sunt qui existimant ipsos per os corpora hominum ingredi: fortè hinc persuasi, quòd apud non ignobiles authores, haud rarò legamus ipsos, vnà cum cibo aut potu, in quo latuerunt, haustos esse; & mox magna tyrannidis suæ in miseris hominibus exempla dedisse. Et de potu quidem nos plura exempla proferemus partim Thesi vltima, Capitis *16.* partim Thesi *10.* cap. *32.* de cibo vnum offert S. Gregorius, libr. *1.* Dialog. cap. *4.* quod ipsius verbis hic ascribimus. *Quadam die, vna Dei famula hortum ingressa est; quæ lactucam conspiciens concupiuit: eamque signo Crucis benedicere oblita, auidè momordit: sed arrepta à Diabolo protinus cecidit. Cumq́; vexaretur, eidem patri Equitio (Abbas hic erat prouinciæ Valeriæ) sub celeritate nunciatum est, vt veniret concitus, & orando succurreret. Moxq́; hortum idem Pater vt ingressus est; cœpit ex ore eius, quasi satisfaciens, ipse qui hanc arripuerat Diabolus clamare, dicens: Ego quid feci? Ego quid feci? Sedebam ibi super lactucā: venit illa & momordit me. Cui cum graui indignatione vir Dei præcepit, vt discederet, & locum in omnipotentis Dei famula non haberet, qui protinus abscessit; nec eam vltra contingere praualuit.* Hactenus Gregorius.

4. Nec desunt, qui hinc profectam volunt consuetudinem, quæ apud

apud Catholicos est; vt si quando oscitent, *os* signo Crucis muniant: quasi hac crucisignatione Dæmonum in corpora ingressus prohibeatur.

Hos confirmat, quòd in Exorcismis, quando Dæmones ex corporibus eijciuntur sępè sub muscę aut aranei specie *os* egrediantur. Ita enim indicant, quod idem ipsis ostium ad ingrediendum & egrediendum patere debeat. Exempli loco hîc etiam nobis esse potest is, quem *S.* Remigius expulit; victus partim literis S. Benedicti, partim importunis precibus parentum, pro filię obsessæ incolumitate Benedictum solicitantium. De hoc siquidem Hincmarus in vita S. Remigij; quòd cum ingenti vomitu, & graui fœtore, per idem *os*, quo ingressus fuerat, sit egressus. 5.

Rationes hæ quamuis magnum robur non habeant; non prorsus tamen nullæ sunt. Certum est aliquando Dæmones per os in homines intrasse: Certum quoque est reprehendi non debere, multis annis, receptam Catholicorum crucisignationem: Certum denique per os sæpè egressos esse. Quapropter non omninò malè opinari dicendi sunt, qui eosdem per os in homines ingredi existimant. 6.

Sed tamen aliam nullam viam Spiritibus patere credendũ non est. Sicuti per os; ita per quemcunque meatum, atque adeò per tenuissimos, & vix perceptibiles poros, humana corpora possunt intrare, & ingrediuntur non rarò. 7.

Quid quod nec poris quidem, in ingressu, indigent? Quid quod etiam oppositis corporibus eorum aditus non prohibeatur? Quid quod nihil posſit esse tam vastum & firmum, quod non penetrare absque difficultate & molestia valeant? Hæc Spirituũ (in quorum ordine Dæmones sunt) conditio est, vt obiectis corporibus, nec virtus ipsorum, nec præsentia, nec operatio retardari aut impediri queat. 8.

CAP. X.

In qua hominum obsessorum parte Dæmones latitent, & sedes suas habeant.

QVA via Obsessos maligni Spiritus ingrediantur, cõstitutum est: *vbi* ingresſi *latitent* inquirendum. Hîc vbi principio quid *fieri* posſit exposuerimus, tum quid plerunque *accidere* putemus, aperiemus. 1.

Potest

2. *Poteſt fieri*, vt totum hominis corpus obſideant Dæmones: ita videlicet, vt extra nullam corporis, quod obſident, ſint partem; & in quacunque corporis ſint parte: Sint in capite, in brachijs, in ventre, in tibijs, &c. Mirum hoc non eſt. Quemadmodum anima hominis, ita ſe Dæmones habent in corpore: quamuis interim alias Dæmones, alias anima habeat operationes: arctius etiam cum corpore anima, quàm Dæmones coniungantur.

3. *Fieri etiam poteſt*, vt in vno aliquo ſint hominis membro, capite ſcilicet, brachijs, tibia, pectore. Atque hoc ab ipſa, qua corpus viuit, anima differunt. Illa, quia omnes corporis partes viuificat; omnibus debet eſſe coniuncta: Dæmones, quoniam corporibus vitam non conferunt, ſed motum tantúmodo; in vna aliqua corporum parte ſedes ſuas habere poſſunt. Sic in brachio Eutychij cuiuſdā oſtiarij S. Theodori Archimandritæ, ita latuiſſe Dæmonem; vt in nulla alia corporis parte fuerit, dubium non eſt. Poſtquam enim vir Sanctus Eutychij manum apprehendit, Dæmonemque per brachij meatus diſcurrere obſeruauit; mox Cruce humerū ſignat, aditumque ad reliquum corpus prohibet: eodemque deinde ex brachio præſcripto plena perfectaque incolumitas Euſtochio reſtituta eſt. Ita Georgius Presbyter, Theodori diſcipulus in Magiſtri Vita. Et de Gloria Confeſſorum, cap. 9 ſcribit B. Gregorius Touronenſis, quendam ſedem ſuam habuiſſe in vngula cuiuſdam Energumeni.

4. Sed nec membris indigent, in quibus reſideant. *Poſſunt* ſub quacunque, etiam minima atque adeo vix perceptibili, hominis parte latere; & quidem illi Spiritus, qui maxima aliquando vaſtiſsimaq; corpora poſſederunt. Nec hoc nouum. Nónne eadem hominis anima eſt, quæ nunc minimo corpore, cum primam vitam homo accipit, latet; nunc vegetat vaſtum; & per omnes maximi corporis partes, vt ita dicam, diffuſa eſt.

5. Hæc *fieri* poſſunt omnia. Quid porrò *fit*? *In qua hominis obſeſſi parte Dæmones latitant?* Difficile id eſt aſſerere. Si ex aliquo, profectò ex operationibus, quas in hominibus exercent, poſſet deprehendi: Veruntamen hinc certum argumentum ſumi nequit. Quare? Quia neceſſe nō eſt, vt vbi operantur, ibi ſint αὐτοπροσώπως ipſi Spiritus. Poſſunt hoc loco exiſtere; & alio operari. Alia eſt Sphæra actiuitatis Dæmonum, alia præſentiæ.

6. Igitur ſi tuber in aliqua hominis parte excitant: ſi Obſeſſorum linguam protrudant: ſi moleſtia hoc vel illud membrū afficiant; non mox ibi Spiritus eſſe neceſſe eſt dicere. Omnia hæc Dæmonū virtute

virtute fieri possunt: quæ ad plura, quam ipsorum se præsentia extendit.

Similiter dum aranei, aut muscæ in obsessorum ore conspiciuntur, non ita ijsdem Dæmones includimus; vt extra illa non sint. Possunt hæc animalcula producere, & in ijs latere: possunt quoque extra ipsa subsistere; & nihilominus, quo libet, impellere. 7.

Porrò quamuis hic certo constitui nihil posit: non sine ratione tamen illos loqui dixerim, qui in *corde*, vel haud procul à corde, eos sedes suas plerunque habere arbitrantur. 8.

Ratio huius ex duobus pendet: Ex Dæmonum fine, & cordis humani conditione. Finis Dæmonum est homines mouere atque exagitare: (Nam quæcunq; in corpora possunt, illa propemodum motu locali efficiunt) Conditio cordis humani est, vt sit principiũ actionum omnium. Ergo, cùm sedes suas eo loci Dæmones constituere credi posit, vbi facili negotio, corpus humanum, quocunque libuerit, valeant impellere, in *corde*, à quo omnis motus, aut certe, haud procul à corde, ipsos domicilium suum habere, dici non congruè videtur. 9.

Nónne quod in naui est Nauclerus, id in obsessis corporibus sunt Dæmones? At verò Nauclerus in ea se nauis parte constituit, vbi nauis cõmodissimè impelli potest. In illa igitur hominis parte Dæmones erunt, in qua constituti, hominis corpus, quo lubebit, poterunt faciliùs impellere. 10.

Præterea non hoc propositum tantùm dæmonibus est, vt pro libidine hominum corpora cieant: etiam in propriis, sibique naturalibus operationibus impedire conantur, atq; adeo impediunt. Vbi igitur iustius sedes suas habebunt, quam vbi illas impedire commodissimè possunt? At possunt commodisimè, si *cor*, quod operationum omnium principium est, possideant. 11.

Norunt omnes & hoc Dæmonium esse studium, vt Deo, quantum fieri potest, sint similes. Petent igitur, quod Deus maximè desiderat, quid illud? *Cor* hominis. Fili, inquit, alicubi, prebe mihi cor tuum. Hoc sensisse videtur S. Laurentius Dublinensis Archiepiscopus: in cuius Vita, cap. *28.* apud Surium, Tom. *6.* legitur, quod curaturus quandam dæmoniacam, primam pectori eius crucem impresserit: deinde aquam benedictam bibendam dederit, quasi illo loco putauerit medicinam prodesse, vbi malũ, quod pulsum cupiebat, suam sedem habere crederet. Sensisse quoque idem iudicandus est Theodorus Archimandrita, cuius iam Thesi. *3.* meminimus. Curaturus eum quendam Energumenum, de quo vtrum 12.

Obsessus esset non certò constabat, cor ipsius cœpit pulsare primùm, & Dæmoni, vt se proderet, imperare.

13. Dicuntur hæc, vt videtur, cum ratione. Et forsitan ita se plerunque res habet. Interim tamen, *præter cor, Dæmones alias habere latebras* id argumento est, quod in libris Ritualibus iisdem præcipiatur in virtute sanctissimæ Trinitatis, ne se occultent *in quatuor humoribus, in carne, ossibus, neruis, medullis, venis, suris, tibijs, renib. ventre stomacho, intestinis, gutture, collo,* &c. Vide Exorcismum 2. Sacerdotalis Romani.

14. Putauerim quoque frequenter fieri, vt qui in vno aliquo homine sunt, stationes suas quandoque mutent: & nunc sint in hac corporis parte, nunc in alia: nunc etiā plures simul hominis partes possideant; nunc pauciores.

15. Vbicunque verò Spiritus latitant, non ita loco, quemadmodum corpora concluduntur, aut circumscribuntur: neque locorum, quæ occupant partibus, partes Dæmonum respondent. Dæmones partes nullas habent. In quacunque corporis parte toti sunt. In toto, quod possident, corpore toti sunt; non secus atque in homine, hominis anima.

CAPVT XI.

Dæmones aliquando signis quibusdam ijsque quadruplicibus, declarare suos in humana corpora ingressus, & hoc iustas ob causas.

1. Lia signa sunt, quibus Dæmones suum in homines ingressum probant: alia quibus demōstrant, quòd in hominib. latitant, ipsosq; inhabitant. de posterioribus Capite 22. & sequentibus agetur: priora hoc loco inuestigamus.

2. Duo autem hîc quæruntur. Alterum est; *semperne Spiritus aliquibus signis declarent, quod homines ingrediantur.* Alterum, *quænam potissimum illa sint signa*

Quod ad prius attinet, dubium non est *plerunque suum in homines ingressum prodere.* Potest hoc exemplis multorum, qui aliquando obsessi fuerunt, demonstrari. Quidā eorum, prius quā obsiderentur, se Spiritus sub specie canis aut nigri Aethiopis conspexisse asserunt: quidam quodam strepitu atque tumultu fuere perculsi: quidam, nescio quas, in somno habuerunt graues, & molestas imaginationes.

Hæc & facta esse, & quotidie adhuc fieri clarum est: Veruntamen

men quas ob causas nõ ita. Quemadmodum plurima alia sunt, quorum vix rationes assignãtur; ita, cur non nisi post aliqua signa quidam Dæmones humana corpora inrgediuntur. ratio certa vix dari potest. 4.

Fortè vna est, quod hac re Deum imitari possint videri Spiritus: vt quemadmodum ille aduentum suum in, vel ad homines externis quibusdam, magnisque argumentis testatur & indicat; ita quoque Spiritus suum velint innotescere; ne hac in re Deo videantur inferiores. Et de Deo quidem res est clara iis, qui in sacris literis sunt versati. Nam & quando primos generis humani parentes accessit, ipsos reprehensurus, ob diuini præcepti præuaricationem; *vox ipsius deambulantis in paradyso ad auram, post meridiem*, audita est; Genes. 3. & daturus legem, cum Moysen esset conuenturus, *mons*, ad quem descendebat, *fumabat & sonitus buccinæ audiebatur*. cœperunt quoque *audiri tonitruas, atque micare fulgura*. Exo. 20. Et descẽsum suum in Apostolos, ipso Pentecostes die, testatus est *sono repente de cælo facto, tanquam aduenientis Spiritus vehementis*. Actuum. 1. Quòd verò Deum æmulari cupiant Spiritus: non minus certum est; cum ob hanc causam etiam Dei Simiæ nuncupenter: & ibi sua velint habere sacella, vbi Deus sua habet templa. 5.

Fortè etiam hac ratione bonos Angelos volunt imitari. Nam & illi, vt plurimum; externis signis præsentiam suam prodiderunt. Potest hoc multis, & claris Sacræ scripturæ locis doceri. Nos vno contenti sumus Angelo. Dominicæ Resurrectionis testæ, de quo Euangelista Matthæus, cap. 28. quòd *magno terræ motu edito*, suã præsentiam sit testatus. *Ecce*, inquit, *factus est terræ motus magnus. Angelus ENIM Domini descendit de cælo* 6.

Fortè diuinæ prouidentiæ ratio idem postulat. Neque enim rarò ij à Dæmonibus possidentur, qui in grauibus versantur peccatis, & quasi ostium, vt se ingrediantur, ipsis aperiunt: ad quorũ maiorem pœnam (iustissimam tamen) permittit Deus, vt carnifices suos, priùs conspiciant, quam eorum tyrannidem sentiant & experiantur. 7.

His addiderim, quòd turbatum hominem Spiritus nequam requirere videantur, quem ingrediuntur. Contraria ipsorũ, & bonorum angelorum sensa. Cupiunt illi quieto esse animo omnes, ad quos diuertunt: hi turbis gaudent & tumultu. Hinc esse dixerim, vt sub *horrenda* se prius forma spectandos præbeant. nunc insolitos quosdam strepitus excitent. aliquando etiã colaphos infligant vel ad terram deiiciant prius, quam miseros homines inuadant.

Hæc cum ſuo malo expertus eſt adoleſcens, cuius in vita B. Arnolphi Svveſſionenſis Eccleſiæ fit mentio. Poſtquam enim ab eodem Epiſcopus Dęmonum legionem eieciſſet; reſtitutum iam priſtinæ ſanitati interrogat, quodnam ob cauſam Dæmonum tam grauem carnificinam incurriſſet, & qua ratione ipſum eſſent ingreſſi. Ad quæ adoleſcens: *Vindicta, quam in alio probaui, præcipua mali, quod paſſus ſum, fuit cauſa. porrò fugientem me dæmones primum inſecuti: poſt, aſſecuti circunſteterunt; & vbi vehementer terruiſſent, ingreſſi, fuerint infelicem.* Hæc Liſiardus Epiſcopus Svveſſionenſis in vita S. Arnolphi.

7. Hæ ſignorum, quibus aduentum ſuum Dæmones produnt, rationes. Sed tamen *his atque ſimilibus opus non habent.* Nihil omnino eſſe videtur, quod ipſos ad hæc adigat & aſtringat. Quemadmodum neceſſe non eſt, vt ſub ſpectabili forma in hominibus ſint; ita neceſſe non eſt, vt ſi homines ingredi velint, id externis argumentis ſignificent.

8. Addo quod perſæpe ingrediuntur, quando id ij, qui obſidentur nullo ſigno deprehēdere poſſunt. Seruit pro hoc quod B. Gregorius libr. 1. Dialog. cap. 4. refert, exemplum virginis illius, quam ſub lactuca latens Diabolus ingreſſus eſt, quem illa ſub lactuca eſſe, aut quod ſe ingredi tentaret, nullo argumento potuit obſeruare. Addimus huic ſecundum, puellæ; de qua quod Dæmonem haberet nulla fuit ſuſpitio. habuiſſe verò tum proditum eſt, quando eidem manus impoſuit S. Germanus, Pariſienſis Epiſcopus. de hac Fortunatus Pictauorum Epiſcopus, in vita S. Germani, cap. 27. Addimus tertium, Petri cuiuſdam Cauponis filij; qui quamuis grauiſſimos cordis dolores pateretur, ignorabat tamen eoſdem eſſe ab inhabitante Dæmone, donec hoc edoctus eſſet à Theodoro Archimandrita: teſte Georgio Presbytero in Theodori vita. Hic & quartum ſuppeditat puellæ annorum viginti octo; quæ incurabilem, quo laborabat, morbum tum didicit primum Dæmonis inhabitantis malitia allatum, poſtquam impoſtor Spiritus ſe prodidit ad impoſitionem manuum eiuſdem Theodori.

9. Porro, (vt ſecundæ quæſtioni reſpondeatur) quam neceſſarium non eſt, vt ſignis ſuum aduentum Dæmones teſtentur: & ſi quando illa adhibent, id præcipue (vt eſt veriſimile) ex ipſorum pendet voluntate, hinc eſt, quòd *ipſorum aduentus certa atque determinata ſigna non aſſignentur.*

10. *Quadruplicium* tamen Sacerdotale Romanum (vt vocatus liber Ritualis) meminit. Cap. 1. de Exorciſmis. Docet interdum Dæmones ſe

nes se sub forma externa, quæ terrorem incutiat exhibere, priusquam homines inuadant: interdum vento & tumultu præsentiam suã testari: tertiò, prius affligere vel aliqua molestia afficere: quartò, aliquando somniantibus mirabiles rerum species ingerere. 1. 2.3. 4. 11.

Forma, qua terrent duplex est, quædam humana; quædam brutorum animantium. Humana haud raro disiuncti alicuius est, aut qui violentam mortem difficilemq; sustinuit. Si brutorum est animantium; vel est nigri canis, vel hirci, vel alicuius bestiæ ad terrorem incutiendum compositæ.

Ventus & tumultus, qui in hac re Dæmonibus seruiunt, mox obseruantur peregrini esse, & ex non prorsus naturalibus causis orti. Hinc & vix alijs locis, quam vbi is, quem Dæmon ingredi parat, producti. Cum tumultu & vento strepitus coniunxerim; qui, dum audiuntur, ex vestibus, quæ vel colliduntur, vel per terram trahuntur, excitari videntur. 12.

Molestia, quæ obsidendis affertur, fit per colaphos, per attractiones, per propulsationes, per casus, & his similia. Hæc à dæmonibus, quamuis sub spectabili specie non appareant, procurari facili negotio possunt omnia. 13.

Species rerum, quæ somniantibus obuersantur, variæ sunt. Ferè tamen fit, vt quos Spiritus ingressuri sunt, somnient se à Dæmonibus vexari, agitari, molestia affici, aut etiam occidi, siue iugulari: qui deinde à somno excitati, somnij veritatem magno suo detrimento, & calamitate experiuntur. Hæc ferè Sacerdotale Romanũ. 14.

CAPVT XII.

Quorum ordinum sint Dæmones, qui homines possident, & vnde id cognosci valeat.

NON vocamus in controuersiam, Sintne inter ipsos Dæmones, *Ordines* quidam, & classes; ponimus esse. quærimus, *Ex quibus Ordinibus sint*, qui homines obsident; &, *Vnde hoc possit deprehendi.* 1.

Primum enim illud ex bonorum Angelorum conditione colligimus. Inter ipsos, *certos Ordines esse*, natura docet, Patres constanter affirmant, & Sacræ literæ haud obscuris argumentis insinuant. Cùm igitur ex bonorum Angelorum numero & classibus Spiritus nequem deciderint; etiam inter ipsos aliquis erit ordo: & proculdubio is ipsus, qui antequã ad suas miserias prolapsi sunt, fuit. 2.

3\. Maius pro hac re argumentum ex Domini verbis colligitur. & primùm quidem Lucæ 11. vbi ipsos testatur habere Regnum. *Si Satanas*, inquit, *in seipsum diuisus est, quomodo stabit Regnum eius? Regnũ* enim non confusam quadam inordinatamque multitudinem significat; sed principatum excellentissimum, in quadam coordinatione præsidentium, atque subiectorum, in vnum finem tendentium, consistentem. Deinde Matthæi, 25. vbi damnatos in extremo iudicio docet relegandos in ignem æternum, *qui paratus sit Diabulo. & Angelis eius: Diabolo* scilicet, tanquam Principi & capiti: *Angelis*, tanquam eius ministris.

4\. Idem Iob atque Euangelista Ioannes insinuant. Iob 41. quando Leuiathan (nomen hoc est Dæmonis) docet esse *Principem super oēs filios superbiæ*; ipsos etiam, qui superbissimi sunt, Dæmones. Ioannes, quando, Apocalyp 12, asserit *Draconem cum suis Angelis*, ducem, scilicet, cum subiecto grege, *pugnasse contra Michaelem eiusq; Angelos.* Quod idem iudicium fuerit Iudæorum, vel ipsorum calumnia probat. qua Christum in *Principe Dæmonum Beelz. bub* asserebant eijcere Dæmonia. Neque enim rectè *Principis* dicitur, qui in nullos habet principatum: nullos habet sibi subiectos.

5\. Tribus verò de causis conuenit, vt hic inter Nequam Spiritus sit Ordo. Prima sumitur ex ipsorum natura, quam non omnes habent æqualem; sed alij aliis perfectiorem. at cõuenit, vt qui naturæ dignitate præstant, iis quorum inferior est conditio, dominentur; & eos quasi in suos fines ob quos creata sunt, deducant. Altera ex diuina sapientia petitur, quæ omnia volunt esse ordinatissima, *Quæ à Deo sunt*, inquit Apostolus, Rom. 13 *ordinata sunt*. At à Deo est potestas Dæmoniaca; etiam qua in homines sæuiunt Spiritus. ordinata igitur & illa erit. Sed & ipsorum malitia atque nequitia (quæ tertia sit causa) postulat vt Ordo inter ipsos sit & seruetur. Omnino enim, qua hoc omniũ vnum studium est, hominibus nocere; vt id cõsequatur, ordinẽ volent obseruare: cum hominibus nocere ita commode non possunt, si inter se mutuis atq; intestinis bellis dissentiant. Nec his aduersatur, quod in *terra miseriæ & tenebrarum nullus dicatur esse ordo*. Iob. 1. *sempiternus sit horror*. Ordo inter ipsos est nullus, qui ad æternam beatitudinem perducat est nihilominus ordo *potestatis*, qui & naturę inæqualitatem consequitur; & quem ad bonos exercendos, & malos torquendos Deus Opt. Max. vult iis seruire.

6\. At (quod alterum est Caput) An qui homines infestant & obsident; ex omnibus sint ordinibus, difficultatem aliquã habet: pro-

ptere

pterea;quod non quas functiones, si in gratia perstitissent, Nequam Spiritus habuissent; easdem habeant, postquam à gratia exciderunt, & infernalibus pœnis deputati sunt.

Neque enim beati Spiritus se omnib. negotiis immiscent. Sunt quidã, quorũ omnis quasi occupatio cum Deo Opt. Max. est; vt illi, qui supremi sunt ordinis. Sunt alij, qui quasi administrant res humanas, &, vt Dei mandatis fiat satis, procurant: vt qui sunt medij: Tertio sunt, qui mandata hæc exequuntur, & singula perficiunt: vt qui sunt ordinis tertij. 7.

Si has leges maligni Spiritus seruarent, facilis esset, & expedita ad propositã quæstionẽ respõsio. Quemadmodũ enim iis, qui sunt infirmi ordinis Spiritib. bonis, singulariũ rerũ administratio, & cura commissa est; ita posset dici Spiritus, qui hominibus molesti sunt, ex infirmo Ordine esse; esse, inquam, ex numero Angelorum, aut certè Archangelorum. 8.

Verùm, qui à gratia, propria malitia exciderunt Dæmones; nec omnino iam, quas natura postulat leges obseruant, nec tam attendunt quid facere ipsos pro naturæ dignitate, cõueniat, quàm vt suę libidini faciant satis. quò fit, vt hinc certo cognosci nequeat, ex quibusnam Ordinibus sint, qui homines obsident. 9.

Interim ex dictis duo videmur nobis non perperã colligere. Alterum est, dubium non esse, quin, *qui ex infimo sint Ordine, homines ingrediantur, & molestent*. Neque enim indignũ est, vt ad priuata & particularia negotia descendant: naturę eorũ conditio hoc postulat: Neque alienũ ab ipsorum voluntate, vt graues sint & torqueãt: Ad hoc ipsos vrget propemodũ summa & inueterata nocẽdi libido. 10.

Alterum est: *etiam eos, qui altiorum sunt Ordinum, hic operas suas locare, & molestos hominibus in obsessis corporibus esse*. Quamuis enim natura ipsorum grauiora & altiora studia postulet; studiũ tamen nocendi tantum est, vt etiam ad minima officia se lubentes demittant. 11.

Fortè pro hac sententia Christi oratio est. Nam cum Dæmonium quoddam eiecisset, quod Apostoli eiicere nequibant; mox docuit quosdam esse Spiritus, qui maiorum sunt virium, & apud quos cõmunis exorcizandi ratio non sufficit, ad quos exigendos maiores machinas *orationem & ieiunium*, adhibere oporteat. 12. *Marc. 9.*

Fortè eandem sententiam probat Christi silentiũ. Obiiciebant ipsi alicubi Scribæ legis, quòd in Dæmoniorũ Principe, Beelzebub eiiceret Dæmones. Quid ad hoc Dominus? Non negauit Principẽ Dæmoniorum Beelzebub homines obsidere posse: id suo silentio probat. Negauit se Principem Dæmoniorum habere, & in eius nomine Dæmonia eiicere. 13. *Luc. 11.*

Fortè

14. Fortè poteſtas Apoſtolis ſuper *omnia* Dæmonia collata, Lucæ 10. idem confirmat. Cui ſuper *omnia* Dæmonia Apoſtolis poteſtas cõfertur; ſi non *omnia* mortales interdum ingrediuntur?

Maius robur ad hanc ſententiam conſtituendam affert Apoſt.
15. Paulus, dum ſic loquitur: *Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem; ſed aduerſus Principes & Poteſtates: aduerſus mũdi Rectores tenebrarum harum; contra ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus.* (Epheſ. 6.) Nunquid ſi non ſingulis verbis ſuperiorum Ordinum Spiritus notauit; notauit dictionibus *Principum* & *Poteſtatum?* quos contra, dum colluctationem nobis aſſerit, inſinuat profectò ipſos etiam corpora ingredi, & magnas moleſtias afferre Obſeſſis. Atque hoc agnouiſſe videtur S. Antonius. Cùm enim ad ipſum aliquãdo adductus fuiſſet Energumenus, intellexit Principalem (vt loquitur Palladius) eſſe Spiritum, qui miſerum obſideret. quocirca nec per ſe, ſed per S. Paulum Simplicem cuius poteſtas, quam ſua, maior poſſe eijci. Vide Palladium Sect. 15. Hiſtor. Patrum.

16. Ex *omnibus* igitur *Ordinibus* Dæmones humana corpora ingrediuntur. Nullus in Ordine erit, qui mortales ingredi, ſi ita Deus permittat, recuſet. Verum, cuius nam Ordinis ſint, qui in hominibus lateant, non ita facilè dictu eſt.

17. Nam ſi qua regula vtimur, vt cognoſcamus, ſintne homines obſeſſi eadem hac in re voluerimus vti; procul à veritate aberrauerimus. Quid ita? quia illud ex *operationibus*, quæ homini minimè conueniunt, deprehendimus; *at operationes* non ita Ordines Dæmonum diſcriminant, Vix in obſeſſis operationes notabis, quas non minimus quiſque Dæmonum, ſi modò velit, & ſuperioris poteſtate non prohibeatur, perficere valeat.

18. Haud tamen falli multum dixerim, qui ſuperiorum Ordinum Spiritus ex duobus deprehendi poſſe exiſtimant: Ex magnitudine *grauitateq;* malorum, quæ Obſeſſis afferunt; & præterea ex *difficultate*, quam in ipſis ex hominum corporibus exigendis experiuntur Exorciſtæ. Maiora illi damna inferre videntur: difficilius ex humanis corporibus eijci.

Et alios quidem alijs grauiora mala afferre, paſſiui docet præſens Diſputatio, eorum exẽplis, qui Obſeſſi leguntur: difficilius verò quoſdam expelli, ſequentia confirmant. Adducuntur ad S. Benedictum puella Dæmoniũ habens. adhibet ipſe, quos poteſt machinas, vt eijciat; ſed fruſtra omnia? hoc ſolum conſequitur, intelligit Spiritum non per ſe, ſed per S. Remigium eijci poſſe. ita Hincmarus in Vita Remigij. Sic aliquando codẽ tempore, tres adducti ſunt

ſunt ad Theodorum Archimandritam; quorũ duobus ille ſtatim ſubuenit, tertio non niſi poſt aliquot dies teſte Georgio presbytero in eius Vita. Idem Theodorus puer adhuc, eodẽ teſte, quem non potuit primo die flagellis eiicere Spiritum, eiecit die tertio. Quantum laboris in Dæmoniaca quadam curanda ſuſcepit S Bernardus Mediolani, cum ſacrificium Miſſæ celebraret? Et piis orationibus adiutus populi, & loci ſanctitate, inſolentiorem ſemper expertus eſt Satanam. Rem totam latius proſequimur 46. Capit. Eodem modo difficilem admodum ſe exhibuit, quem ex Artemia Diocletiani Imper. filia eiecit S. Cyriacus. Siquidem poſt tertiò adhibitum Exorciſmum, primum diſceſſũm parauit. hoc apud Surium Tom. 4. Et quem eiecit Patroclus, eremi cultor, triduanam orationem eamq; ardentem requirebat teſte Gregorio Turonenſi, cap. 9. in vita Patrum. Sed maius his robur habet, quod ſacræ literę docent, fuiſſe Dæmoniacum, in quo eiiciendo Apoſtolorum vires ſuccubuerunt; quodque *oratione tantum*, & *ieiunio* fugari docuit Dominus. Verum de hoc argumento, *Parte 4.* Hoc nunc concluſum ſit, duo ferè eſſe, quæ ſuperiorum Ordinum Spiritus prodant.

Certius vtroque argumentum eſt, ipſorum vi, per Exorciſtas, extorta confeſſio. Quamuis enim vltro multa aſſerentibus credi non debeat, quod plerũnque mentiantur, & hominibus imponãt; quemadmodum tamen vi Exorciſmorum coguntur, vt alia fateantur; ita cogi credendum eſt, vt Ordines ſuos, atque claſſes prodant. Ita ſe inferioris Ordinis eſſe prodidit; quem Triphon ex filia Gordiani Imperatoris eiecit. Coactus enim à viro ſancto dicere, cuius imperio miſeram eſſet ingreſſus; ſe à Patre ſuo *Dæmone* miſſum eſſe reſpondit. Metaphraſtes in vita Triphonis. 19.

CAP. XIII.

Plures quandoque in vno homine Dæmones eſſe, atque, vnde id cognoſci queat.

VNVM aliquem hominem ab vno Dæmone poſſideri, pluribus exemplis, tam ſacris, quàm profanis doceri poteſt: & manifeſtum eſt: quamuis, teſte Toſtato in 8. Matthei, q 136. quidam id negent. An verò *in vno eodemq; plures eſſe poßint*; *an ſemper ſint plures*; atque *Vnde id deprahendi poßit*, hoc Capite inquirendum eſt. 1.

2. Et *plures quandoque in vno homine esse* sacrarum Scripturarum prodit grauissima authoritas. Cùm quodam tempore Dominus in Daemonio eiiciendo occuparetur, & quod ipsi nomen esset interrogaret; mox responsum hoc tulit, *Legionem* dici, quia, vt Euangelista adiungit, *multa Daemonia intrauerant in hominem.* Idem alio loco his verbis insinuatur. *Cùm immundus,* inquit Dominus, *Spiritus exit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quaerens requiem: & non inueniens, dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui: Et cùm venerit inuenit scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios Spiritus, nequiores se, & ingressi habitant ibi.* Sic Marci 16. & Lucae 8. quod Dominus ex Magdalena septem expulerit Daemonia. Sed & nihil est, quod prohibeat, cur minus plures in eodem homine Spiritus esse queant. Non ea Spirituum, quae corporum, conditio est, vt vnus alteri cedat. Vbi vsus spiritus, ibi mille esse possunt, quin imò 6666. quemadmodum exemplo eius, cuius supra meminimus, perspicuum est.

Lucae 8.

Lucae 11.

3. Sicuti autem nihil prohibet, cur minus plures eundem hominẽ obsideant: ita nihil propemodum est, quod omnino persuadeat plures semper esse, qui vnum obsideant: Quod per plures fit, id persaepe vnius opera potest cõfici. Vnus aliquis ex ipsorum grege, tot & tantas molestias homini potest afferre, vt pluribus & maioribus ferendis nequaquam miser par esse valeat.

4. Fit nihilominus plerunque *vt in eodem homine sint plures.* Docent hoc exempla eorum, qui nostris temporibus Obsessi inueniuntur. Vix vnum aliquem deprehendas, qui non plurimum Spirituum tyrannidem patiatur.

5. Addo, quod hoc societate Daemones gaudeant: quodque illam desiderent. Esto inter se diffideant; in vna tamen hominum salute oppugnanda mirum est, quàm sit consentiens studium, & concors voluntas: vt prorsus credi possit expetere ipsos, qui secum, in hominibus cruciandis, conspirent.

6. Est pro hac assertione Christi oratio. Docet ille, quod si quando Daemon *exierit ab homine,* sit solitus *perambulare per loca arida, & requiem quaerere:* & si minimè inueniat, reuerti in pristinam domũ; ita tamen, *vt septem secum se nequiores Spiritus assumat.* An assumere socios Daemon putandus est, qui in homine vexando socios non desiderat? non potest ferre?

Lucae 10.

7. Sed nec paterentur in eodem homine se Daemones, nisi voluntate eorum fieret, vt essent plures. Cùm enim earundem virium non sint; sed quo Ordinibus & classibus sunt superiores, eo etiam

viribus; omnino, qui Ordinum essent superiorum, viribusq; præstarent, mox eos, qui minus viribus valerent, sedibus suis pellerent: quod quia non faciunt, se in socios torturæ consentire significant.

Hinc sequitur non esse contrariorum studiorum Spiritus, qui in eodem sunt homine: sed idem velle, idem conari, idē moliri. Qui consortes imperij in hominem admittunt; illi, nisi regnum suum dissolui velint, omnino, vt conspirent necesse est. 8.

Cæterùm, *quando nam sint in vno homine plures; & quotnam sint, haud ita facilè deprehenditur.* Certiorem hic regulam dare non possumus, quàm præcedenti Capite assignata est. Quemadmodum vi Exorcismorum coguntur, vt prodant, quorum sint Ordinum; ita cogi possunt, vt fateantur, vtrum sint plures, atque quot sint. Non tamen mox eorum orationi fides adhibenda est. Nam cùm difficulter sedes suas deserant, quas possunt effingunt amphibologias, vt Exorcistis imponant, & socios non prodant. 9.

Quocirca si omnino eorum numerus constare debet, non solum compellendi sunt, vt dicant, quot sint; sed etiam interrogandi, num plures sint. Possunt siquidem verè affirmare decem esse, qui in homine sunt; quamuis viginti & plures sint, qui hominem obsideant. 10.

CAPVT XIV.

An plures Spiritus plus torqueant, & singuli eadem vel diuersa tormenta afferant.

QVid pluralitas Dæmonum in Obsessis faciat; atque *Vtrum communia omnes habeant officia, eorundem sint studiorum*, inquirimus. Ibi explicandum est. Maiusúe malum plures afferant, quàm pauciores: hic, An, sicuti diuersi sunt, qui in hominibus degunt Dæmones; ita diuersa subeant & sustineant munia. 1.

Multitudine obsidentium Dęmonum augeri malū obsessorum hominum dubium nullum est. Si enim ab vno obsideri malū est; quomodo non maius malum obsideri à pluribus? 2.

Nec malum hoc molestia caret. Est coniunctū cum maiori cruciatu eius, qui obsidetur. Nec mirū. Cùm eum obsidendo molesti sint Dæmones, & vexent: aut plures vnum aliquem hominem obsidere dicendi non sunt; aut confitendum, quod obsidendo affliant & cruciant. 3.

4. Seruit huic argumento pulchrè exemplum, cuius Euangelista Marcus meminit: vbi quia plurimi vnum hominem obsidebant, plurima quoq; tormenta & molestias afferebant. Habebat miser *domicilium in monumentis: non poterat eum quisquam catenis constringere: die & nocte in montibus vagabatur, lapidibus se concidebat, &c.*

5. Seruit præterea, si afferre licet, hic praua prauorum hominum consuetudo: qui cùm aliis plura, & grauiora mala desiderant; non vnum, sed plures iis Dæmones imprecantur: quia, scilicet, credunt, plura detrimenta plures, quàm vnum aliquem procurare.

6. Et Dæmones cur homines ingrediuntur, si nocere nolunt & esse molesti? Neque enim ex eo leuamen aliquot habent suorum tormentorum, quod in hominibus resideant: Neque voluptatem aliquam ipsis hic locus, atque hoc domicilium affert. Si quam voluptatem capiunt; ex eo, quòd mortalibus incommodent, hauriunt.

7. *Tribus* verò modis intelligi potest, quòd *omnes* sint molesti, Vel vt omnes & singuli, quæ miser homo mala patitur, afferant: vel vt singuli propria habeant, quæ tamen in eadem hominis parte efficiant: vel denique, vt singulis certa quædam distinctaque in homine deputentur loca, in quæ tyrannidem exerceant, & libidinem expleant.

8. *Primum fieri posse* haud negauerim. Veruntamen Spiritus tum vices suas aliquando mutare, & non omnes vno eodemque tempore ad hominem vexandum incumbere, admodum est verisimile. Quid enim omnium opera necesse? Potest hic vnus sufficere. cessabunt igitur cæteri: & quando ad ipsos ordo torquendi redierit, sua rursus subibunt munia.

9. Verisimile quoque est, *aliquando singulis certa, quæ afferant, mala proposita esse.* Varia enim sunt, quæ à Dæmonibus mortales patiuntur: nunc hæc patitur, nunc illa. Quapropter ita officia sua distribuisse ipsos credi potest, vt vni hæc, alteri alia procurandi prouincia commendata sit.

10. Multo verò probabilius illud dicitur, quod tertio loco afferebatur: *Vt singulis certa dicamus assignata esse loca,* in quæ vires suas & tyrannidem exerceant. Nonne in optimè constituta Repub. fieri obseruamus; vt, si quando per plures aliqua effici debeant, quo commodiùs faciliusque illa expediantur, suę singulis quasi prouinciæ designentur? quidni igitur etiā has leges seruabunt Dęmones?

11. Cæterùm quæ diximus, apud eos maximè, qui vnius Ordinis sunt, locum habent. Si inter plures vnius classis, aliquis sit, qui superioris,

rioris sit Ordinis, (quemadmodum semper esse admodum probabile est) hinc ad has leges non astrinxerimus. Ille, vt Superior in domo, non per se quidquam administrabit; sed omnibus intendet, atque, vt singuli suis officiis bene fungantur, aduigilabit.

CAP. XV.

De finibus, ob quos ipsi Dæmones ingrediuntur, & obsident homines.

CAusæ obsessionis hominum, vel ex parte *Dei* peti possunt: vel ex parte *hominum*, qui obsidentur, vel ex parte *Dæmonum*, qui obsident. Nam & Deus est, qui iustas ob causas Spiritibus potestatem facit, vt mortales ingrediantur: & homines, si non semper sæpe miseriarum suarum sunt authores: & Dæmonibus in hac carnificina aliquid propositum esse, licet colligere, tum ex eo, quod libenter homines ingrediuntur; tum quoque inde, quod has suas sedes difficulter deserant. 1.

Hoc Capite non quid *Deo* propositum est; inquirimus: neque etiam quæ ex parte *hominum* causæ dari possint: sed *quidnam Dæmones potissimum moueat*, vt hîc operas suas cômodant. Priora illa aliis locis excutientur: hoc ad præsentem Disputationem pertinet. 2.

Sunt, qui arbitrantur Dæmones hac hominum miseria idcirco delectari; quòd propriarum miseriarum, & cruciatum sit leuamé: quasi, cùm in hominibus sunt, illosque affligunt, ab infernalibus pœnis respirent: easdem vero in inferno sustineant, extra homines constituti. 3.

Hi in duobus errant. Primo, quod non alium locum Spiritibus, vbi pœnas luant, attribuant, quam infernum. Sit ita, quod infernus meritis eorum debeatur: Sit quoque certum, plurimos in inferno degere: sed tamen non omnes inferorum carceribus concludútur. Multi sunt, qui nec concluduntur inferno; nec in humanis degunt corporibus: qui in aere versantur, & ad homines exercendos, magna Dei prouidentia, relicti sunt. 4.

Secundò in eo errant, quod hanc vexationem, & hominum cruciatus, censeant pœnarum Dæmonum esse leuamen. Quocunque locô sint Dæmones; suum secum infernum circumferunt: Quascunque aliis afferant cruciatus; suis non liberantur: Quantumcunque aliis noceant; nullum hinc ad miseros lucrum. 5.

Cruciantur, dum in inferno sunt: Cruciantur, dum in hominibus sunt: in quacunq; etiam, vel inferui, vel hominû parte latitent. 6.

Adde quod in hominibus conſtituti, à grauiſſimis cruciatibus *ignis infernalis* non ſint abſoluti. Vt ſuum ſecum ſemper infernum; ita ſemper ſecum infernalis ignis circumferunt grauiſſimos cruciatus.

7 Interim licet pęnarum & tormentorum, quæ pro meritis patiuntur, leuamen nullum habeant *Dæmones*, dum in obſeſſis ſunt corporibus; voluptatem tamen quandam hauriunt inde, quod hominibus incommodant, ipſis obſint, ipſos vexent. *Et hanc præcipuā cauſam dixerim,* cur mortales ingrediuntur, & ſemel obſeſſos eum tanta difficultate deſerant.

8 Voluptas verò hæc & nocendi voluntas, ex *odio*, quo erga humanum genus flagrant, principium ſumit. Neque enim hoc leue eſt. Docet id Apoſtoli oratio eſſerentis, in modum *rugientium Leonum truces circuire, & quærere, quos deuorent,* id eſt, quibus extremam calamitatem afferant.

9. Quemadmodum igitur fieri videmus, vt qui odia fouent, ſi iis, quos odio proſequuntur, incommodent; voluptatem quandam capiant, & quaſi miſeriarum aliquod leuamen ſentiant: ita voluptatem Nequam Spiritus percipiunt; dum nobis capitalibus ſuis hoſtibus, nocent, & moleſti ſunt.

10. Odium hoc erga genus humanum ex *triplici cauſa* proficiſcitur. Prima eſt *auerſa* ipſorum à *Deo*, ſummo bono, *voluntas*. Cùm enim *Deum* ferre nequeant Nequam nil mirum, ſi eos odio proſequantur, qui cum *Deo* ſe coniungunt; quos Deus diligit, & qui viciſſim Deum diligunt.

11. Altera eſt *humanæ felicitatis inuidentia*. Inuident miſeri hominum generi, quòd angelica relicta humanam naturam in vnitatem hypoſtaſis diuinæ aſſumpſerit Dei filius: atque illam ipſam naturam ad cœlum euehere, & ſuper omnes Angelorum choros voluerit collocare.

12. *Inuidentia* etiam *ſalutis ſingulorum* huius odij magna cauſa eſt. Qui felicitatem humanæ naturæ diuina gratia collatæ mortalibus inuident, illi ægerrimè ferunt homines iis in ſedibus collocari, quibus ipſi, iuſtiſſimo *Dei* iudicio, peccatis ſuis poſtulantibus; eiecti ſunt.

13. Hæ cauſæ odij *Dæmonium* in humanum genus. Hinc tot omnibus locis hominib⁹ ab ipſis poſiti laquei; tot ſtructę inſidię. Hinc prima & præcipua ipſorum cura: vt à Deo mortalis auertant, & ad ſua caſtra pertrahant. quod quidem ſi conſequantur, præclaros ſe putant agere triumphos; ſi aſſequi deſperant, pro lucro habent, ſi vel corporibus vel fortunis incommodent.

Porrò

Porrò præter dictam superius causam, etiam aliæ sunt, quæ Spiritus Dæmoniorum ad homines ingrediendos, & torquendos inuitant. Inter has Tostatus in Caput 8. Matthæi, q 121. ponit propriam cuius sunt appetentissimi, excellentiam. *Superbia eorum ascēdit semper.* Quia verò ad suam dignitatem pertinere putant si homines obsideant vtrunque & in eos quoddam quasi imperium exerceant vehementer expetunt. 14.

Cum hac tertia habet affinitatem: vt, præter dignitatem, quam in hoc consistere existimant, etiam diuinus ipsis honor deferatur. Neque hic spes fefellit illos. Voti facti sunt compotes: si non apud Christianos; certè apud Ethnicos: qui quemadmodum alios diuinis honoribus sunt prosecuti, à quibus beneficia sperabant; ita eosdem aliis impenderunt, vt ab ipsorum vexatione & molestia essent liberi. Et hanc rationem habet Tostatus Abulensis, eodem loco. 15.

Ex dictis soluitur quæstio, qua, *Sintne feliciores illi, qui in humanis corporibus sunt Dæmones, ijs, qui detinentur in inferno,* quæritur. Fœliciores non sunt, si quas pro peccatis pœnas luant, attendas. Quia tamen duo habent, vnde voluptatem quandam capiunt, fortè hac ratione feliciores dici possent. horum alterum est, quod carceribus inferni, quos ôderunt, non concludantur: alterum, quòd voluptatem quandàm ex hominum vexatione & molestia capiant; quorum vtroque carent alij. 61.

CAP. XVI.

An & qui homines possint Dæmones hominibus immittere.

DEI *imperio* & *voluntate* Dæmones in homines immitti posse, & quannoque immitti, certum est. Quemadmodum omnis Creatura, ita Dæmones sunt Deo subiecti, eiusque imperio parent, in quacunque etiam re ipse illorum opera voluerit vti. *Columnæ cæli,* inquit Iob, *contremiscunt, & parent ad nutum eius. Spiritus eius ornauit cælos, & obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus.* 1.

Certum etiam est inferiorum Ordinum Dæmones pro *superiorum voluntate,* si ita Deus permittat, immitti. Hoc multorum confessione edocti sumus. Nec ratio suadet contrarium. Quid quòd necesse sit, vt aliorum imperia Spiritus libenter excipiant, & mandatis pareant; si reguum suum tueri propagare, & conseruare volunt. 2.

De ho-

3. De *hominibus* quæstio est, Vtrum illi quoque Dæmonibus valeant imperare, & potestatem facere, vt alios ingrediantur, & affligant. Et quoniam hominum non vna omnium conditio est, quæstio est de iis primùm, qui sanctitatis, & pietatis sunt cultores, & plurimùm apud Deum possunt; Tum de his, qui se Dęmonibus deuouerunt, & ipsis operam in detrimentis hominibus afferendis, locarunt, quos Sagas siue Maleficos dicimus.

4. Neutris potestatem hanc esse quidam inde colligunt: quòd par in parem, multo minus in superiorem inferior imperium non habeat. quapropter cùm spiritualis creatura, quacunque corporea sit superior, nihil cum authoritate Dæmonibus, qui Spiritus sunt, præcipere posse volunt homines corporeos.

5. Et quamuis (addunt) diuina auctoritate priores illi in Dæmones ius habent, finitum tamen illud est. Habent, inquiunt, potestatem exigendi ab hominibus Dæmones, non ad eosdem in corpora immittendi. Posteriores verò quemadmodum diuinitus potestatem non habent eijciendi, ita nec imperare valent, vt humana corpora ingrediantur. Sic illi.

6. Veruntamen, vt de prioribus primum dicatur, *omnino illorum quidam ius illud habere videntur*. quamuis enim, si spirituum naturas attendas, præstantiores ipsi hominibus sint; conditio tamen status eorum, ad quam, peccatis ipsorum ita exigentibus, deuenerunt, multò est multorum hominum inferior: Et licet *credentibus* in se
Marc. 16. Dominus dederit *potestatem eijciendi Dæmonia*, Apostolis tamen aliLuca 9. cubi absolutum plerumque in Dæmonia ius videtur contulisse. *Conuocatis*, inquit S. Lucas cap. 9. *duodecim Apostolis, dedit illis virtutem & potestatem super omnia Dæmonia*. Et Lucæ 10. dicitur: *Dedit vobis potestatem super omnem virtutem Inimici*.

7. Ad hanc rem confirmandam maius robur afferunt exempla ex
1. Cor. 5. Sacris literis deprompta. Tradidit Apostolus Paulus Corinthium
1. Timot. 1. quendam Satanæ, *in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret*. Eidem Satanæ, alio loco, tradidit Himenæum & Alexandrum ob blasphemias. Et S. Parthemius rogatus à Dæmone quem iam erat profligaturus, quoniam expulsus diuerteret: *Hominem humilem*, respondebat, *ingredere*. *En* addebat, *ingredere me*. ita Metaphrastes 7. Februarij.

8. Ad hæc accedit, quod ipsi Dæmones penes homines potestatem hanc esse, agnoscere videntur. Quomodo? quia si quando ex hominibus diuina virtute eiiciuntur, petunt, vt eorum, à quibus pelluntur, voluntate & facultate alios ingredi liceat, quemadmodum

& ille petiit, quem ex Artemia Diocletiani Imp. filia eiecit S. Ciriacus. Apud Surium Tomo 4. Et qui à Christo eiecti rogauerunt, vt in *porcos* mitterentur, non crediderunt se à Christo in homines mitti potuisse?

Veruntamen quamuis potestas hæc sit in Christi Ecclesia: apud paucissimos tamen est. Sed & rarissimè illa vtendum. Vnde & paucissima eorũ qui potestate hac vsi sunt, reperiuntur exempla. Olim, quando aliæ rationes deerant rebelles coercendi, & in officio continendi, admitti facilius potuit: nunc, quando commodiores rationes suppetunt, vtilius intermittitur. 9.

Atq; ita de prioribus sit definitum. De *posterioribus* idẽ dixerim. Refert B. Hieronymus in vita Hilarionis, arte Vatum Esculapij Dæmonem in Virginem, quam iuuenis quidã perditè amabat, fuisse immissum; & miris modis illam dementasse. Refert Anastasius Nicænus, quæstione 23. Simonem Magum eos, qui ipsum præstigiatorem dicerent, Dæmonibus subiecisse; postquam eos esset allocutus, bouem sacrificasset, & conuiuio excepisset. Et, qui arte Dæmonis spiritus exigebat. Appollonius Tianeus. Spiritus immittere non potuisset? Vide Baronium Tom. 1. Anno Christi 88. 10.

Addo dictis Dæmonum, qui in hominibus sunt, & Maleficorũ publ. confessionem. Confitentur illi, si quando Exorcismis eijciuntur, se à Sagis & Maleficis immissos esse: Testantur hi dum quæstionibus subiiciuntur, se Dæmones aliquando immisisse. Fides vtrorumque, etsi forsitan in aliis rebus, hîc suspecta esse non debet; cum legitima de vtrisque fiat inquisitio. Exemplum pro hac re recenset Theodorus in historia Sanctorum Patrum, quod ipsius verbis asscribimus: *Cum quadam puella, inquit, thalamo adhuc contineretur, & repēte cepisset vexari à malo Dæmone, accurrit pater ad diuinũ hominem (Macedonius is erat) orans, & vociferans, & postulans, vt curaretur filia. Is autem precatus iussit vt Dæmon statim abiret à puella. Hîc Dæmon dicebat se eam non sua sponte fuisse ingressam, sed magnis coactum præstigijs prodebat quoque nomen eius qui coegerat; & amorem esse causam incantationis. Hac cum audisset Pater; non tulit iræ impetum, nec exspectauit vt curaretur puella. mox omnium Magistratuum summum adit, accusat hominem, rem negabat, & accusationem nominabat calumniam. Hic autem non alium citabat testem, quam ipsum Dæmonem, qui minister fuerat incantationis: orabatq́, iudicem, curreret ad virum diuinum (Macedonium) atque eius acciperet testimonium. Cum vero is diceret non esse fas, nec iustũ, vt in loco monasticæ exercitationis haberetur quæstio: dixit pater puellæ,* 11.

 se in

se in iudicium ducturum Macedonium, & currens persuasit; & duxit: Magnus igitur Macedonius fungebatur officio Iudicis, vtens ea, quæ intus habitabat, potestate: Iussit igitur Dæmoni, vt consuetum mitteret mendacium, & tota rei veritate narraret tragœdiam Ille à maxima adactus necessitate, & virum ostendit, qui ei magicis carminibus vim attulerat; & ancillam, per quam illa potio puellæ data fuerat. Hactenus Theodoretus Sect. 13. in Macedonio.

12. Nec mirum, si aut ipsi Malefici, dum hominibus incōmodare student Dæmonum operas postulent aut operas suas ipsis locent Dæmones. Nunquid, non grauiora illi à Dæmonibus efflagitant? Nunquid non etiam grauiora, quam hîc afferuntur, ipsis promotoribus, damna Dæmones procurant.

13. Porrò non eadem hi posterioris cum prioribus potestate in Dæmones vtuntur. Quid quod posteriorum nulla sit in Dæmones potestas; priorum autem sit summa? illis non possunt obsequium suũ negare Spiritus, quãuis fortè hac in re sint prompti, & faciles: desest quæ cum potestate dantur, vt serui exequuntur: hîc propter pacta, quæ cum miseris habent, seruitutem simulant.

14. Atque ita de *hominum* in Dæmones imperio constitutum sit. Vnũ addimus antequam hoc Caput cōcludamus, alia videlicet, ratione aliquãdo fieri, vt homo homini huius diabolicæ tyrannidis sit causa Qua vero? *mala Superiorum imprecatione.* Neque enim nouum est, vt à Dæmonibus mox occupati sint, quibus alij Dæmones essent imprecati. Possemus argumenti huius recentia exempla producere; sed contenti erimus vno atque altero Cæsarij. Refert ille Lib. 5. cap. 26. iratum patrem filiæ quinquenni, cum lac commederet, imprecatum esse, vt vna cum lacte Diabolum vocaret. Vix verbum ille effatus, à Diabolico occupatur puella, miseramque seruitutem, vsque ad maturam ætatem perpetitur. Similia duo idem Cæsarius habet c. 11. 12. & eiusdem libri, alterum de vxore cui maritus; alterũ de filio, cui pater *Dæmonium* imprecatus fuerat. Et in vita S. Parthenij legitur, apud Metaphrastem 7. Februarij, quòd difficilem se ostenderit in illo Spiritu eiiciendo, qui immorigerum & rebellem filium, ad iustam parentum indignationem impressus fuerat.

15. Atque, vt mala aliorum imprecatione Dæmonibus quandoque ingressus in hominem patet: ita possunt quidam à Deo rectè postulare; vt in peccatorũ iustam vindictam Dæmonum torturæ quosdam subiiciat: qui hac ratione carnificinæ huius diabolicæ quædam causa

causa dicent. Qui bene dicebat, Psal. 108. *Diabolus stet à dextris eius:* nónne similiter bene dixisset: Diabolus ipsum ingrediatur. Est & hac ratione vsus S. Eligius Nouiomésis Episcopus, quemadmodum in ipsius vita, cap. 20. lib. 2. refert Audienus Rhotomagensis Præsul. Nam cum impios quosdam, & superstitiosos ritus, quos in Natali S. Petri, sui celebrabant, abrogatos vellet; & imperata facere illi recusarent, imò insolentores redderentur; à Deo, vt in eosdem animaduerteret petiit. Quid verò; Mox amplius 30. obsessi sunt à Spiritibus immundis. Rogantibus tum pro sociis aliis, *Experiantur*, respondit, *prius cui seruire elegerint* perdurauitq; vexatio per annum integrum: & recurrente eodem D. Petri Natali, pristinæ incolumitati sunt restituti.

CAP. XVII.

De varijs operationibus Dæmonum in obsessis corporibus, & quæ ex ijs, hominibus possint tribui, quæ non.

OPerationes, quas Dæmones in obsessis corporibus exercent, sunt *duplices:* quasdã exercẽt in obsessis corporibus, sed non per obsessa corpora: quasdã & in obsessis, & per obsessa corpora. Prioris generis sunt, quæ ipsis sunt propriæ, vt intellectus atque voluntatis actiones, quæ sub nullum sensum cadunt. Posterioris, quæ aliquo sensu percipiuntur, & cùm corporibus aliquid commune habent. 1.

Hæ rursus sunt *duplicis* generis. Quibusdã cruciantur & torquentur Obsessi, Aliæ sunt, quibus nullum tormentum obsessis afferri videtur. In illo genere sunt, quarum Capite septimo meminimus: in hoc partim sermones, quos in obsessis corporibus habent Dæmones; partim labores, quos Obsessi subire, & perferre videntur; vt sunt vinculorum discriptio, onerum, quibus humanæ vires non sufficiunt translatio, &c. 2.

Qualescunque verò operationes habeant, & exerceant Dæmones; quamuis in humanis corporibus fiant, ab humanis tamen plurimum differre dubium non est. *Primæ* illæ voluntatis & intellectus hoc differunt, quòd necesse non sit volentibus intelligere ad phantasmata, quæ in hominis imaginatione sunt, attendere. Huius in promptu causa est quia non quemadmodum in corpore anima est, ipsi corpora inhabitant Spiritus, 3.

 Sic nec

4. Sic nec quicquam corpora ipsos in his operationibus impediunt; nec, vt vel plura, vel faciliùs intelligant, iuuant. quas res possunt, & quot res possunt, dū ab humanis corporibus expediti sunt, percipere: easdem, & quidem omnes, possunt in corporibus latitantes.

5. Ratio *secundarum* operationum superius explicata est. hîc repeti non debet. Id solum addiderim nullo modo humanas eas dici debere: propterea quod ad eas homines concurrere non videantur; sed ad patientium tantum modum se habere. Huius generis fuit totius corporis in modū vtri inflatio, & maxima aquæ per omnes meatus cum ingenti vocis intensione effusio; quā in puero, à quo Dæmonium expulit S. Macarius, præsentes sunt admirati. de quo Palladius in vita Macarij. Distortio item & volutatio Eutychij cuiusdam, quem Theodorus Archimandrita ab obsidente Spiritu liberauit: cuius in eiusdem Vita fit mentio, apud Georgium presbyterum, eiusdem discipulum.

6. De *tertijs* dubium non est, quin illæ, ad quas subeundas humanæ vires impares sunt, Dæmonibus asscribendæ sint. Ad has etiā saltum refero, velocemque cursum mulieris, à S. Bernardo Mediolani curatæ: de qua in Vita Bernardi, lib. 2. cap. 4. quod saltu scammum, in quo S. Bernardus sedebat, transilierit: & tantæ agilitatis causam ininterrogata responderit, se pernicitate etiam posse superare velocissimos equos.

7. At de sermone, atque oratione, quam Obsessi habent quæstio est; Dæmonúmne ad hominum sint. Hoc nostrum iudicium est, quod quamuis multa per se Obsessi loquantur, ad quæ Spiritus nihil conferunt, sæpissimè tamen fit, vt totus sermo sit Dæmonum. tum maximè, quando terribiles rugitus atq; inconditos clamores exercitant: quando, quæ ab hominibus cognosci nequeunt, futura prædicunt: quando reuelant, quæ Obsessorum cognitionem fugiunt: quando linguis loquuntur peregrinis: quando de rebus altissimis sermonem habent, & à vexatione Spirituum liberi, quæ dixerunt, ignorant: quando in potestate Obsessorum non videtur esse, vt taceant.

8. Hinc ex *quinque* potissimum signis Tostatus Abulensis, in 8. Matthęi, qu. 114. putat posse deprehendi, Vtrum Dæmonum sit oratio, quæ ex Obsessorum ore proficiscitur. *primum*, inquit, *est, si loquantur, quæ aliàs nescierunt: vt si omnino rusticus lingua loquatur Hebraica. 2. si voce consueta loquantur, sed de rebus altißimis, quas scire non possunt. 3. si postquam cessant abripi, & sibi restituuntur, nesciant respondere de his, de qui-*

de quibus sermonem habuerunt. 4. si de rebus secretis, quas nulli mortalium valent cognoscere, loquantur. 5. si in ipsorum potestate non est, vt taceant, vel loquantur. Hæc Tostatus.

Quocirca non obsessorum hominum, sed obsidentium Dæmonum opera erant rugitus, vlulatus, mugitus, quos obsessa mulier ad corpus S. Liborij Cenomanensis Episcopi edebat. de quibus Tom. 4. Surius fol. 338. Ingens item clamor, quem cum maxima aquæ effusione edidit puer, à S. Macario curatus. de quo Thesi 5. Oratio etiã, qua à filia Gordiani Imper. dicebatur à solo Triphone sperandam incolumitatem: quemadmodũ in Vita Triphonis 1. Febr. refert Metaphrastes: & illa quoq;, qua per Obsessum significabatur aduentus S. Germani, cum socio Lupo, in Britanniam: de qua Constantinus presbyter in Vita S. Germani cap. 22. Conuitia præterea, quæ Obsessi coniecerunt partim in S. Columbanum, de quibus Ionas Abbas, cap. 27. Vitæ eiusdẽ: partim in S. Bernardũ, de quibus lib. 2. cap. 4. in Vita Bernardi. Denique vociferationes importuniores, quibus quædam interturbarunt S. Dominici Concionem, quarum in eius Vita, lib. 2. cap. 9. fit mentio. 9.

Sed quamuis Dæmonum omnia hæc sint voces; multo tamen hic plura habent præsidia, quam aliàs, dum loquuntur aut in brutis animantibus, aut in effictis, ipsorum opera, corporibus. In his postremis, cùm nec animata sint, nec viuentia; nulla apta sunt organa ad locutionem vocemque formandam: In brutis animantibus organa quidem sunt locutionis; veruntamen non ita perfecta, vt in hominibus: In hominibus completa sunt perfectaque. 10.

Hinc non malè doctissimus Tostatus, in 8. Matth. qu 114. tripliccs Dæmonum locutiones in corporibus distinguit. *Dæmones*, inquit, *possunt loqui per corpora tripliciter. Primò in ijs rebus, quæ nec per se possunt loqui; nec habent organa ad loquendum. Secundò in ijs, quæ per se non possunt loqui, habent tamen omnia, vel plurima locutionis organa. Tertiò per res quæ organa habent, & per se quoque possunt loqui.* Hæc Tostatus. 11.

Quandocunque verò hæc fiunt, non verè voces sunt, quæ audiuntur, quemadmodum nec veræ voces sunt, quas in assumptis corporibus formant Spiritus: licet ibi viua sint hominis organa, quibus vtuntur; hîc non viua, sed vel ex aere condensata, vel aliunde assumpta. 12.

Sed nec tum norunt Obsessi, quemadmodum diximus, quæ dicuntur. Vt soni, qui formantur, Dæmonum sunt opera, ita, quæ per sonos repræsentantur, non cogitationes aut conceptus sunt ob- 13.

sessorum hominum, sed obsidentium Dęmonum.

14\. Hinc fit, vt nec vllum sit hic Obsessorum peccatum, si aut peierent, aut blasphement, aut secreta contra iustitiam Christianamque charitatem reuelent. Quemadmodum in gladio, quo latro ad trucidandos homines vtitur, peccatum nullum est: ita nullum hic in obsessis peccatum. Dæmones hic delinquunt, vt ibi latro.

15\. Sed quid si suo peccato ad hanc miseri venissent mortales; nunquid quę per ipsos cōmittuntur peccata, ipsis imputabūtur? quemadmodum ebriis homicidia, fornicationes, blasphemiæ? &c. Respondeo non imputanda: nec horum nomine supplicium de ipsis à Deo sumptum iri. Alia ratio ebrietatis, quam sequuntur homicidia, & fornicationes: alia carnificinæ Dæmonum propria culpa contractæ. Ebrietas peccatum est: carnificina hæc non peccatum, sed peccati pœna. Omnis culpa quæ secum alia peccata trahit, illos omnium sequentium peccatorum reos constituit, qui culpæ sunt authores. Ad pœnā, si quæ talis est, vt ad peccata inducat, reatum horum ad eum cui pœna inflicta est, non trahit. Ita Tostatus qu. 49. in 8. Matth. Nec malè. Quid enim; Si furtum alicui causa incarcerationis sit, idcirco idem dicemus causam esse omissionis omnium officiorum, ad quæ legibus Christianæ iustitię tenebatur? Sed et per se peccata, quæ obsessi homines committunt, coniuncta sunt cum Dæmonum carnificina; aut mox sequuntur, atqui in hominem, ob delictum aliquod Dęmon potestatem accepit. quocirca quemadmodum peccata, quę ebrietatem sequuntur, quæ tamen nullo modo possunt præuideri futura, ebriis non imputantur: ita neque illa, quæ per obsessos homines committuntur. Et hæc bene Tostatus.

Finis primę partis Disputationis de Dæmoniacis.

SECVN-

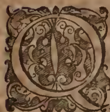
SECVNDA PARS DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

QVI SINT OBSESSI; EX QVIBVS SIGNIS Obsessi deprehendantur; quæ ipsorum conditio, & quas ob causas Dæmonum tyrannidem patiantur, explicantur.

CAP. XVIII.

An Energumeni, & qui Baptismatis Sacramento nondum sunt initiati, à Dæmonibus obsideantur.

QVEMADMODVM de obsidentibus Dæmonibus multa fuerunt, quæ difficultatem habuerunt magnam: ita haud pauca sunt, quæ de Obsessis hominibus disputantur, & in controuersiam vocantur. De his altera præsentis Disputationis pars erit. 1.

Ac quatuor autem summa Capita reuocari posse omnia videntur, quorum primo, de certis quibusdam hominibus differitur, & quæritur, sintne verè Obsessi. secundo, inquiruntur signa, quę Obsessos produnt. tertio explicatur miseria & infelix Obsessorū conditio quarto causæ inuestigantur, ob quas tyrannidem hanc in mortales ererceant Spiritus. 2.

Primò Capite de quatuor hominum generibus præcipua disputatio est. Principio sunt *Infantes*, atque omnes, qui Baptismatis sacramento nondum sunt initiati; Deinde *Sagæ* atque *Malefici*, qui hominum generi, Dæmonum opera, maxima detrimenta afferre solent. Tertiò *Diuinatores*, qui futura prædicunt, atque occulta reuelant. Quartò *Hæretici*, & à Christiana religione, siue fide *Apostatæ*. De singulis inquirimus. 3.

Contra *primos* grauissimum argumentum præbent Exorcismi, quibus Catholica Ecclesia, antequam eos Baptismi sacramento initiat, vtitur. Primùm enim Sacerdos, eos afflando, sic loquitur: 4.

Exi ab

Exi ab ijs immunde Spiritus Satana, & da locum Spiritui sancto paraclito. Mox deinde oratio ad Deum instituitur, qua rogatur, vt *disrumpat omnes Satanæ laqueos, quibus miseri alligati sunt.* Adiunguntur & hæ Orationes: *Exercizo te immunde Spiritus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipse enim imperat tibi, maledicte, damnate, atque damnande, qui pedibus suis super mare ambulauit, & Petro mergenti dextram porrexit.* Item: *Ergo maledicte Diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem Iesu Christo, filio eius, & Spiritui sancto, & recede ab hoc famulo Dei, &c.* Vide Agendam Salsburg.

5. In hac causa, vt illud primum dicatur, Certum est Dæmones in *infantes* hos, atque adeo omnes non pabtizatos ius & potestatem aliquam habere. Disertissimis id verbis docet sacra Tridentina Synodus, Sess. 5. dum asserit *omnes homines, cum in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent, factos esse immundos, natura filios iræ, seruos peccati, atque adeo venisse in potestatem Diaboli, & mortis.*

6. Sententiam Concilij confirmat sacræ literæ. Docet Saluator
Ioann. 14. *Principem huius mundi venisse, & in se non habere quicquam.* Dum Se excipit; in reliquos aliquid habuisse insinuat. Idem docet non semel homines per ipsum *à potestate Dæmonum liberandos.* An à potestate Dæmonum liberari potuerunt, qui sub Dæmonum potestate non fuerunt?

7. Cum Saluatore consentit Gentium Doctor Paulus. Sic enim lo-
Coloss. 1. quitur: *Christus eripuit nos de potestate tenebrarum; & transtulit in regnũ dilectionis Filij sui.* Docet idem Christũ *tulisse de medio Chyrographum decreti, quod erat contrarium nobis: & affixisse illud cruci, sicq; expoliasse Principatus & Potestates.*

8. Non desunt etiam ad hanc rem confirmandam Prophetarum Oracula, qui Christum, vt liberatorem & redemptorem nobis com-
Psal. 106. mendant. Proferimus ex multis vnum. *Confitemini,* inquit Regius Propheta, *Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos.*

9. Pluribus opus non est, Doctorum omnium, post Apostolos (vt Ecclesiæ hostis Petrus Abailardus, apud Bernardum Epist. ad Innocent. testatur) hæc sententia est; *Diabolum Dominum, & potestatem super homines habere, & iure eos possidere; propterea, quod ex libertate arbitrij, quam habebant, sponte Diabolo consenserint.*

10. Duo autem potissimum, hac potestate in miseros mortales possunt Diaboli. Primò, possunt omnes, si quidem ex hoc sæculo, non

per

per Christum redempti, discedant, in infernum detrudere. Deinde possunt viuentibus plurimum incommodare: frequentius ipsos decipere; ad idololatriam, superstitionem, aliaque grauia & enormia crimina potentiùs inflectere: ob quam causam non immeritò à Domino, Principes mundi, ab Apostolo Rectores mundi; ab Hilario Mundi potentes dicti sunt Vide Andream Vegam li.2.ca. 3. & 4 de Iustificatione. *Ioan.* 14. 1.*Pet.* 5. *in Psal.* 118.

Veruntamen, quamuis hanc in *Infantes*, & omnes nondum regeneratos potestatem Dæmones habeant: non tamen illos obsidere, aut possidere dicendi sunt. Neq; enim idcirco nobis homines obsidere dæmones dicuntur, quia in ipsos potestatem aliquam habẽt; sed quia in ipsis corporibus latitant: &, vt in ijs hominibus molesti sint, facultatem à Deo acceperunt. 11.

Sed nec quisquam adeo desipit, vt vel *Infantes*, vel nondum baptizatos in Obsessorum numero habeat. Quantus, Deus bone, Obsessorum foret numerus? quot opus ad omnes constringendos catenis? quot vinculis? præsertím si potestate sua vti Dæmones vellent? 12.

Adde quod omnes omnino peccatores à dæmonibus obsideri, liceret dicere. Quid ita? quia in hos, non minor (ne maiorem dicã) ipsorum, quam in nondum baptizatos potestas est. Cui vero vel per somnium in mentem venit, vt omnes peccatores pro Obsessis habeat? 13.

Solet certis signis deprehendi, quòd in hominibus lateant Nequam Spiritus. Hæc sunt, si futura prædicant; si secreta reuelent; si diuersis loquantur linguis; si labores humanis viribus superiores perferant; &c. An hæc in Infantibus? Quãdiu hæc in Infantibus, in infidelibus, in quibusque peccatoribus non deprehendimus; nequaquam Obsessos dicemus: quamuis, propter peccatum, summã etiam in ipsos potestatem habeant Dæmones. 14.

Quorsum igitur Exorcismi? Cur exire ab Infantibus iubetur Diabolus? cur discedere & locum dare Christo? Ridet, vt pleraque alia Christianæ Religionis exercitia, hanc, ab Apostolorum temporibus receptam in Ecclesia, exorcizandi Dæmonia, consuetudinem Ioannes Caluin. Li. 4. c. 19. § 24. Vult esse prorsus inanem & fictitiam: At cum Sanctissimorum Patrum haud leui iniuria: quorũ pro hoc ritu sunt grauissima testimonia. Audiamus ex pluribus vnum aut alterum. Chrysostomus sic loquitur. Hom. de Adam & Eua. *Cum ad regenerationis veniunt sacramentum, non prius fontem vitæ ingrediuntur, quam Exorcismis & exufflationibus Clericorum Spiritus ab illis* 15.

immundus abigatur, & deinceps vasa illius eripiantur. In eandem sententiam loquitur Cyrillus Hierosolymorum Episc. Catech. 2 *Insufflationes Sanctorum, & nominis diuini inuocatio, tanquam vehementissima quaedam flamma, vrit Daemones, & in fugam conuertit.* Hi Graeci sunt. Addamus ipsis ex Latinis tres; primus sit Optatus Milleuitanus, is sic habet Libr. 4. contra Parmen: *Omnis homo, qui nascitur, sine Spiritu, mundus esse non potest. sub potestate Daemonis est, quem necesse est ante salutare lauacrum excludit.* Non aliud habet Rabanus Maurus. lib. de Institut. Clericorum. *Exorcizatur,* inquit, *Diabolus, vt suam nequitiam agnoscens, & iustum super se Iudicem timens, recedat ab homine, nec iam contendat eum arte sua subuertere, ne baptismum consequatur.* Consentit cum omnibus B. Augustinus, qui haec habet lib. 1. de Symbolo, ca. 1. *Sicut nostis fratres charissimi, paruuli exsufflantur; & exorcizantur, vt pellatur ab iis Diaboli potestas inimica. quae decepit hominem, vt possideret homines: Non ergo creatura in Infantibus exorcizatur, aut exsufflatur; sed ille, sub quo sunt, qui peccato nascuntur.* Ita Patres.

16. Quaeramus etiam ex Caluino, Quidnam sit, quid hic damnandum censeat? An quòd credamus Diabolum in Energumenos, & non baptizatos pueros potestatem aliquam habere; An quod ipsi, vt hos relinquat, imperemus. Primum, iure dãnare nequit. Id Ecclesiae Doctores, id D. Paulus, id Christus ipse astruit. Si secundum damnat, omnino fateatur oportet in Christi Ecclesia, in Daemonia potestatem nullam esse.

17. At forsitan existimat ridiculum esse, vt ab homine exire dicatur, qui in homine αὐτοπροσώπως non fuit? Ridiculum hoc non est. Non praecipitur, vt ex corpore, quod obsidet, discedat: Praecipitur, ne potestate, quam in hominem habet, vtatur: hoc est; praecipitur, vt exeat effectu atque operatione, qui extra hominem est autoprosopia, praecipitur, vt suum ius, quod in hominem habet, resignet: & illud Christo, qui per proprium sanguinem hominem redemit, tradat.

18. Noua non est, nec inusitata haec loquendi forma. Nunquid à Pharaone dicitur egressus Moyses? Nunquid, vt à se exiret Dominus rogauit Petrus? An igitur aut Moyses in Pharaone, aut Dominus, fuit in Petro? Ibi etiam res esse dicuntur, vbi imperium habent & potestatem exercent. Inde exire dicuntur, vbi imperio & potestate priuantur. Sed ad secundos.

Exod. 11. Lucae. 5.

CAP. XIX.

An Sagæ atque Malefici à Dæmonibus obsideantur.

DE *Sagis* atque *Maleficis* etiam quæstio est. Hos à Dæmonibus possideri quidam sibi prorsus persuaserunt, Argumentum sumunt ex *purgatione aquæ frigidæ.* Existimant enim, quòd si de *maleficio* suspectæ mulieres in aquam conijciantur, & supernatent; maleficij sint reæ: si subsidant; sint innocentes. Et ita quidem maleficam aut innocentem deprehendi volunt. sed tamen quòd supernatant, accidere putant ex eo, quod in corpore Diabolum à quo obsessæ sint, habeant; qui cum sit igneæ, aut aereæ, vt dicunt naturæ, efficit; vt maleficarum corpora nequaquam subsidant, sed in aquis supernatent. Ita nuper quidam edito in lucem libello. 1.

Verùm in hac sententia & multi sunt errores, & magni. Primus est quòd *purgationem aquæ frigidæ* probet. Nullo modo illa licita est non sine Dei summa contumelia admittitur. Optimè Stephanus Romanæ sedis Episcopus sic statuit: *Ferri candentis vel aquæ feruentis examinatione confessionem extorqueri à quolibet sacri non censent Canones & quod Sanctorum Patrum documento sancitum non est, superstitiosa adinuentione non est præsumendum.* 2. q. 4. Consuluisti. 2.

Secundus error est, quòd *Dæmones credant aërea, vel ignea esse naturæ,* & ob id leues, atq; in aquis supernatare. Neque aereæ aut igneæ naturæ sunt Dæmones, neque graues, aut leues Spiritus sunt, & quia omnis, quæ ex corporibus est, concretionis expertes, nullas earum qualitatum, quæ in corporibus sunt admittunt. 3.

Tertius error est, quòd *eos, in quibus Dæmones sunt, putent supernatare.* An non in porcorum gregem immissi Dæmones, (quos ex homine quodam Dominus expulit) mox vniuersos in profundū maris præcipites egerunt? Et si leuitas Dæmonum non permittit, vt in aquis subsidant, qui fit, vt tot ipsorum milia intimis terræ visceribus includantur? 4. Matth. 8.

Quartus est, quòd *Maleficos & Sagas definiunt, qui supernatant.* Supernatarunt Sanctorum plurimi, qui ob Christi fidem, post alias, quas sustinuerunt, grauissimas pœnas, in maria præcipitati sunt; nec quamuis maximis onerati saxis, mergi potuerunt: an fortè hos in Maleficorum numero reponent? Ex horum Sanctorum numero est Cethæus, aliàs Peregrinus di- 5.

ctus, qui B. Gregorij tempore claruit, teste Baron. 13. Iunij. Hic cũ ab Vmblone Longobardo capitis damnatus esset; nec decollari posset; in flumen submergendus precipitatur, & ne enataret, magni lapidis mole grauatur: sed tamen corpus in fundo contineri non potuit ad littus peruenit: & egregia à Christianis sepultura honoratum est. An fortè hic Magus? Sanctitatis ipsius præclarum argumentum sunt mors pro Christo obita, & quæ mortem secuta sunt prodigia. Cùm *Peregrino* coniunxero SS. Martyres Crispinum & Crispianũ, viros nobilis generе, & pro Christo factos Sutores. de quibus Surius Tom. 5. & Mombrit. Tom. 1. similia referunt.

6\. Quintus error est, quod *innocentiam probent ex eo, si in aquis mergantur*. Quasi perditissimus Magus esse non possit, qui in aquas coniectus subsidat. An non grauia per se inferum locum petunt? aut homines in numero grauium corporum non sunt? Possunt innocentes supernatare: Possunt nocentes & maleficij rei profunda aquarum petere.

7\. Hi errores. Sed quid ad Quæstionem? Hoc breuissimè. *Nequaquam omnes eos, qui his artibus hominib. incommodant, à Diabolis possideri.*

8\. Ad assertionem hanc confirmandam nullis aliis præsidiis opus est; quam quæ superiori Capite sunt allata. Non eos pro Obsessis habent, qui norunt, quid sit homines à *Dæmonibus* obsideri: non vinculis eos, vt Obsessos, constringimus: non oneramus catenis: sed neque in ipsis argumenta deprehendimus, quæ *Dæmones* in hominibus sedes suas habere, demonstrare solent.

9\. Adde, quòd iusta de illis supplicia nequaquam sumi possent. Quis vnquam Iudex de Obsessis supplicium sumpsit? quando etiam aliis vel mortem, vel damnum in fortunis attulerunt? Et cur afferrent? Neque enim homines horum malorum, quæ fiunt, causa sunt, & authores; sed qui in hominibus degunt Dæmones. Illi sunt, qui corpora impellunt; cædes faciunt: dant strages; damna afferunt &cæt.

10\. Veruntamen quamuis à Dæmonibus obsessi non sunt Malefici & Sagæ; multò tamen deterior plerumque eorum, quam Obsessorum est conditio; ob maximam, quam cum *Dæmonibus* habent, coniunctionem: ob abnegata Christianæ Religionis, & fidei sacramenta: ob horrenda, quæ Dæmonibus litant sacrificia: ob incredibilem, quam *Sacramentis* Christi inferũnt, contumeliam: ob turpissima, quæ cum Dæmonibus habent commercia: ob maxima, quibus se, cum grauissimis hominum damnis, implicant, crimina. Sed hæc alium requirunt locum.

CAP.

CAP. XX.

An Diuinatores sint à Dæmonibus reipsa obsessi?

MAior fortaſsis difficultas eſt, de *Diuinatoribus*. Difficilius hos ab eorum ordine videmur poſſe abſoluere, qui Obſeſsi dicuntur, propterea quod argumenta, quæ Obſeſſos produnt, apud hos certiora & maiora deprehendamus. 1.

Neque enim dubium vllum eſt, hanc certam ſatis regulam, qua Obſeſsi dignoſcuntur, eſſe; ſi ea, quę humana induſtria nequeunt cognoſci, prædicant, & annuncient. qua in re, cum videantur excellere Diuinatores, nulla fortaſsis illis iniuria facta dicetur, ſi inter Obſeſſos numerentur. 2.

Sed tamen in Obſeſſorum numero Diuinatores eſſe dici non debet, niſi alia argumenta, quæ à Dæmonibus poſsideri conuincant, producantur. Eſto vtriq; occulta reuelent; ſed tamen alio modo Obſeſsi, alio diuinatores. Loquuntur in Obſeſsis Dæmones, dum occulta reuelant: in Diuinatoribus non item. Quæ referunt Diuinatores, loquuntur ipſi, licet, quę loquuntur & referunt à Dæmonibus habeant. 3.

Præterea, quæ per Obſeſſos loquuntur Dæmones, ignota prorſus ſunt ipſis Obſeſsis: quæ Diuinatores annunciant, Dæmonum relatione ipſis innotuerunt, & perſpecta ſunt: non minus, atqui ea, quæ hominum relatu, aut alia aliqua ratione perceperunt. 4.

Accedit, quod Diuinatores, niſi prius Dæmones conuenerint, & occulta expiſcati ſint; nulla ſciant, aut reuelare valeant. Ad hac conſultatione Obſeſsi opus non habent. Ipſis, tanquam quibuſdā inſtrumentis, Dæmones vtuntur, dum occulta reuelant. 5.

In Diuinatione igitur homines opera Dæmonum vtuntur: in Obſeſsis, hominibus vtuntur Dæmones. In diuinatione Dæmones agunt Præceptores: in Obſeſsis rectores & motores. Diuinatio non eſt ſine peccato hominum, qui diuinant: reuelatio ſecretorum, quæ per Obſeſſos fit, ſine peccato eorum, qui ſunt obſeſsi, accidit. 6.

Hinc fit, vt quemadmodum præcedenti Capite dictum eſt, deterior conditio eſt Sagarum & Maleficorum, quam Obſeſſorum; ita quoque deterior ſit Diuinatorum: propterea, quod malum à Dæmonibus pati, malum non ſit (quod in Obſeſsis accidit:) grande autem malum ſit, Dæmonum in quacunque re, opera, auxilio, aut conſilio vti: quod in Diuinatione locum habet. 7.

quamuis reuelent. Posteriores multis modis *Dæmonum* opera percipiunt. vnde & tot diuinationum species, Chyromantia, Hydromantia, Nigromantia & similes; quas quoniam ad præsentem *Disputationem* non pertinent, pluribus persequi necesse non est. Legendus inter alios Tostatus in *1.Regum,cap.28. qu.9.*

Cæterùm *Diuinatorum* distinctio, quam assignauimus, inepta non est. Sacrarum scripturarum nititur authoritate; quæ *1.Reg.28.* duo genera distinguit illorum, qui *Spiritum* habent *Pythonem.* quidam enim simpliciter dicuntur illum habere: quidam *in ventre habere.* priores familiares & assistentes Spiritus habent, à quibus multis modis de occultis instruuntur. posteriores in corpore siue ventre. & in prioribus homines loquuntur atque referunt quæ à *Dæmonibus* acceperunt: in posterioribus plerumque ipsi in hominibus *Dæmones.* 12.

CAP. XXI.

An Hæretici verè à Dæmonibus obsideantur.

Hæreticos passim malè audire, extra omnẽ cõtrouersiam est. Magnam etiã eosdem cum *Dæmonibus* habere coniunctionem vel cõmunionem, hinc licet colligere, quod Marcionem Hæreticum D.Policarp. vocarit *primogenitum Diaboli*, Hieron. de script.Eccles. teste: quod Apost.Paul. dicat eos *attendere Spiritibus erroris, & doctrinis Dæmoniorum*: quod B.Ambrosio l.2. de Cain.c.4. comparentur *Iudæ Iscariotæ*, qui Satanæ fuit domicilium: quod ministri sint mendacij, *cuius pater est Diabolus.* 1. 1.Tim.4. Ioan.8.

Sed & quàm plurimi eorum cum Diabolo egerunt, vel ab eodem, tanquam à Magistro, sua dogmata acceperunt. Hoc docent de Simone Mago Egesippus: & Cyrillus: de Basilide Theodoretus: de Marcione Innocentius: de Menandro Epiphanius: de Theodoto Eusebius: de Carpocrate Tertullianus: de Buda Cyrillus: de Montano rursus Eusebius: de Massiliano Theodoretus: de Eutyche idem: de Berengario Polydorus Vergilius. Nostro etiam tempore id de ijs, quos ex se procreauit, ipsemet Lutherus testatur: de Carolstadio, inquam, libro contra Carolstadium: de Oecolampadio, libro de Missa angulari: de Anabaptistis, libro contra ipsos. Testantur idem de Dauide Georgio Basilienses Prædicantes in Historia de ipso: de Andrea Osiandro Erasmus Alber. libro contra Carolstadium: de Ioanne Knopæo Archibaldus, libro de Confessione Caluin. de Marco cuuikano, Lutherus in Sympos. 2. Lib.3. de Excid. Catech.6. Lib.1.Fabul. lib.3.cap.3. Heres.22. li.5. cap.16. Lib. de anim. Catech.6. lib.5. cap.33. lib.4.fab. ibidem lib.9. histor.angl.

ſumus. Audiuimus huius ſectæ Sartorem ſcripturas ſacras crepantem. vidimus Ruſticum eaſdem legentem: & tamen neuter vllo Magiſtro fuerat vſus, anno 60. Coloniæ.

Quis verò dubitare poteſt ab inhabitante maligno Spiritu rem hanc proficiſci? Neque enim *eſca*, vel *potus* ſumptus hanc virtutem habet, vt diuinarum ſcripturarum ſcientiam inſtillat. res per ſe clara eſt. Neque Deus eſt, qui hanc illis doctrinam confert: cùm fidei atque Religionis eius ſint hoſtes, agantq; vitam impuriſſimã. Cùm igitur eandem labore non habeãt, nec vllius hominis inſtitutione; à quo, niſi ab inhabitante habebunt Spiritu? 9.

Præterea, quæ cauſa eſt, vt mox, poſtquam ad Catholicorum caſtra redierint, ne verbum illorum, quæ antea nouerant, teneant? neſciant etiã legere, qui prius, quãdo in hęreſi degebant, cũ in quibuſuis legendo poterant certare? Scilicet tum ipſos *Dæmon* deſerit: tum ſe relinquentes, ſibi relinquit. 10.

Hinc eſt, vt non immeritò in ſuſpicionem quidam veniant, vt putent non Anabaptiſtas propriè eſſe, qui *per ſe* loquantur ſcripturas; ſed Dæmones in Anabaptiſtis loqui: quemadmodum, dum Obſeſſi peregrinum idiomata ſonant; non ipſi, ſed *Dæmones* ſunt, qui voces & ſonos formant. 11.

Sed forſitan, quia barbara in Anabaptiſtis his ſigna, & cruciatus, quos alii Obſeſsi patiuntur, quidam non obſeruãt, in Obſeſſorum loco ipſos non habent. At non neceſſe eſt, vt hæc ſigna omnes edant: non neceſſe, vt omnes tormenta à Spiritibus patiantur. etiã illi, qui omnium opinione Obſeſsi ſunt; in ſuis quandoque cruciatibus reſpirant, & à tormentis ſunt liberi. Etiam in illorum quibuſdam vix vllæ obſeruatæ ſunt moleſtiæ: in horum numero puella fuit, quam S. Germanus curauit. Hanc enim ſolùm templi aditu prohibebat *Dæmon*: & proditus verſipellis non fuiſſet, niſi adductę ad ſe *S.* Germanus manum impoſuiſſet: & impoſtor edito clamore ſibi vim inferri clamaſſet. Vide Fortunatum, Epiſcopum Pictauorum in vita S. Germani, Cap. 27. 12.

Qui hanc ſententiam fuerint complexi, *nouum quoddam Obſeſſorum hominum genus* conſtituent, quod ab aliis, quos cõmuniter Obſeſſos dicimus, his rationibus differret. Primò, Illi plerunque inuiti Diabolum recipiunt, atq; ſæpe in peccati pœnam: hi eundem vltro admittunt, cùm maxima Dei offenſa. Secundò, Illi ferè cruciatus patiũtur à Dæmonibus: hi à cruciatibus ſunt prorſus liberi. Tertiò, Hi, quamuis à Dæmonibus obſeſsi; non tamen ſibi videntur Obſeſsi, quin imò ſe fœlices arbitrantur: illi miſeriam ſuam 13.

deplorant, & ad commiserandum sibi, alios excitant. Quartò, illorum opera, quæ in speciem peccata sunt, verè peccata non sunt: horum verè peccata sunt, & Deum offendunt. Quintò, potest in hos Magistratus iure animaduertere, & pœnas exigere: in illos non potest. Sextò ab illis Dæmones Exorcismis pelluntur: hos relinquunt, quando ad Catholicorum castra redeunt, & dignos pœnitentiæ fructus edunt.

14. Et profectò si diligentiùs omnia perspiciantur, omnino tale genus Obsessorum constituere oportebit: non solùm propter iam dictos Anabaptistas; verùm etiam propter eos, quorũ præcedenti capite facta est mentio, Diuinatores; in quibus, quamuis cõmunia illa, quæ in aliis Obsessis argumenta, & torturæ non inueniantur, Dæmones tamen inhabitasse, extra omnem est controuersiam.

CAP. XXII.

An signis duodecim, quæ non sunt certa & indubitata argumenta, latentium in hominibus Dæmoniorum.

1. EX numero Obsessorum exclusimus *Energumenos, Maleficos, Sagas, Diuinatores & Hæreticos*: de quibus maior, quam de aliquibus alijs potuit esse suspicio: restat nunc quæramus, *quænam signa sint*, vnde Obsessi deprehendantur. Hoc est alterum huius secundæ partis Caput.

2. Reiiciemus hoc loco primùm illa, quæ vera Obsessorum hominum signa non sunt, quamuis vera à quibusdam habeantur, tum deinde quę verè Dęmones in hominib. esse probant, assignabimus.

3. In priori genere primum signum est *Confeßio* quorundam, qui omninò sibi persuadent, se Obsessos esse; &, vt à Dæmonibus liberentur, etiam vltro se ad plagas, & virgas offerunt. Persuasio hæc non facit, vt Obsessus quis dici debeat: quemadmodum nec Rex habetur, qui omninò persuasus est se Regem esse. Multos persuasio decepit infinita fanaticorum hominum id docent exempla.

4. Nec *vita quantumuis improba*, certum argumentum est Obsessi hominis. Multos reperias, etiam in grauissimis criminibus, qui non magis, quam qui inculpatè viuunt, Obsessi dicendi sunt: quamuis in hos summam, in illos nullam potestatem Dæmones habeant.

5. Sunt qui ex *feris, & aggrestibus moribus* putant colligi posse Dæmones in-

nes in humanis corporibus latere. Verùm nec hi ſunt ſine errore. Quamuis enim quandoque in Obſeſsis inueniantur; non tamen quotieſcunque inueniuntur, produnt Obſeſſos. Quam barbari, & agreſtes fuerunt mores Regum quorundam Turcarum? an idcirco à Dæmonibus Obſeſſos fuiſſe dicemus?

Grauis quoque, atque *diuturnus ſomnus*; *morbi* præterea *nulla medicorum arte curabiles: internorum etiam viſcerum dolores*, certa hic argumenta non ſunt. Alias illa, quàm in hominibus latentes Dæmones, poſſunt habere cauſas. Poſſunt viribus naturæ: poſſunt arte Maleficorum: poſſunt opera aſſiſtentium Dæmonum procurari. 6.

Peſſima quorundam hominum eſt conſuetudo, vt *in ore ſemper Dæmonem habeant*. Et fortè hos quis Obſeſſos dixerit; propterea, quod alicubi dicatur: *Ex abundantia cordis os loquitur.* Sed tamen quamuis haud procul à talibus Dęmones abſint, (quemadmodum exemplo egregio alicubi docet B. Gregorius) non tamen neceſſe eſt Obſeſſos dicamus. Non omnes, qui malè agunt, à Dæmonibus poſsidentur. 7.

Similiter à Dæmonibus obſeſsi non ſunt, qui *relicto verò Deo, ſe totos, quanti quanti ſunt, Dæmonibus conſecrant*, eorum mandatis in omnibus etiam fœdiſsimis & crudeliſsimis, rebus parent. Sagarum iſta & Maleficorum officia ſunt, quos inter Obſeſſos numerandos non eſſe, ſuperius demonſtratum eſt, cap. 19. 8.

Reperiuntur, qui *nullo loco ſunt tuti*. vbique ſe moleſtantes Spiritus, quandoque etiam crudeliter in corpora ſæuientes, experiuntur: an fortè hi Obſeſsi dicendi ſunt? Non ſunt Eſto non minus graues, imò grauiores etiam quandoque, quam Obſeſsi, patiantur moleſtias: illæ tamen non ab inhabitantibus, ſed aſsiſtentibus Spiritibus afferuntur. 9.

Et qui præſentis vitæ pertæſi, *crudeles ſibi manus afferunt*; & ſe vitæ huius vſura priuant, ad Obſeſſorum ordinem non neceſſariò pertinent. Si pertinerent, non illis ipſa, quam ſibi inferunt, mors vitio verteretur: non graues eius nomine in futura vita luerent pænas: tribueretur mors Dæmonibus: nulla ipſorum hic culpa. Iam verò & mors ipſis tribuitur: & grauiſsimos meritò in futura vita ſuſtinent cruciatus. 10.

An, qui *inuocatorum à ſe Dæmonum præſentiam percupiunt*; & ſibi, vt ab ijſdem abripiantur, imprecantur, *moxque abripiuntur*; ab ijs, à quibus abripiuntur, poſsidentur? Poſſent, haud dubium, tales Diaboli obſidere; veruntamẽ non ſemper obſident. Non opus eſt: 11.

vt corpora ingrediantur, si illa aliò debeant transferre: Sed nec ingredi desiderare credendum est illa, quæ mox relinquere oportet.

12. *Furia* fortaßis latentis in homine Dæmonis argumentum est? Est aliquãdo: sed non semper. Furia non à Dæmonibus solùm excitatur: causas quandoque in homine habet naturales: Quandoque etiam opera perditorum hominũ, adlaborantibus Diabolis, procuratur: denique & herbarum quorundam fit virtute.

13. An *obliuio rerum cognitarum?* Dæmonum opera quandoque hæc affertur. verùm; etiam extra homines existentes Spiritus huius possunt esse autores. Sed & hæc causas quoque potest habere naturales.

14. Quid quod nec *occultorum reuelatio* satis magnum hîc argumentum præbeat? Diuinatores occulta reuelant: sed tamen non à Dæmonibus poßidentur omnes. verùm de hoc alias, cap 20.

15. Addo, quod nec ipsa signa, quæ in Obsessis ijs reperiuntur, quorum Euangelica historia meminit, certa & sufficientia sunt Obsessorum hominum argumenta. Fuerunt quidam illorum cæci: alij surdi: alij muti: quidam in se, quidam in alios fuerunt crudeles. Obsessorum illa videbantur opera; at Obsessorum non erãt signa, nisi fortè omnes cæcos, mutos, & surdos: omnes item barbaros, & crudeles homines ad Obsessorum classem reuocare velimus.

CAP. XXIII.

Quæ & qualis Occultorum Reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones.

1. POST hæc, vera signa, ex quibus, *Vtrum à Dæmonibus homines obsessi sunt*, deprehenditur, asignanda sunt. *Duplicia* autem hæc esse videntur. Alia enim sunt, quibus Spiritus agere videntur. alia quibus quippiam pati. Priora sunt, vel intellectus; vel corporis: Posteriora, vt plurimum rebus sacris extorquentur. Intellectus sunt Reuelatio occultorum, & Scientia linguarum: Corporis magnæ vires, grauia Tormenta, atque his similia. Sacræ res sunt Euangelium S. Ioannis: Sanctorum reliquiæ: Exorcismi: &c. Discutiamus singula.

2. Primum locum obtinet *Occultorum Reuelatio*; quæ hominum, qui ea reuelant, scientiam latent. Cùm enim hanc à mente, siue Spiritu suggeri necesse sit; si à priuato hominis spiritu non est: & si.

Deus,

Deus atque bonus Angelus huius causa non sunt, quemadmodum aliquando non sunt, necesse omninò est à malo Spiritu ipsum proficisci.

Occulta hæc *duplicis sunt generis*. quædam latent quidem ipsos, qui reuelant; sed tamen talia non sunt, vt nullo modo ab ijsdem possint cognosci quædam sunt, quæ impossibile est humano ingenio, & viribus assequi. 3.

Priora tribus temporum differentijs continentur. Nam aut præterita sunt; vt res gestæ; aut præsentia; quæ tamen ob locorum distantiam homines nequeunt scire; aut futura, quæ totum esse, quod habent, in suis causis habēt. Posteriora sunt, quæ ex hominum pendent voluntate, & libero arbitrio. 4.

In his omnibus Dæmones multa, quæ vel homines non cognoscunt; vel non possunt cognoscere, norunt optimè. Norunt res gestas ab orbe condito. Norunt, quæ modò in remotissimis à nobis regionibus geruntur, quamuis hic nobis sint præsentes. Norunt, quæ post plurima tempora euenient. 5.

Norunt quoque plurima; quæ à voluntate & libero pendent arbitrio; & homines cognoscere propemodum est impossibile. Et quid mirum? Cùm enim illa voluntatis nostræ sit conditio, vt affectus sequatur corporis; moueatur etiam obiectis bonis; & ad naturæ pondus se accommodet sæpe, non nouum est, si Dæmones quæ à voluntate pendent norint; præsertim, cùm & hominum affectus probè cognoscant, & sciant, quæ menti obiecta sint, bona; & singulorum propensiones longa experientia obseruarint. 6.

Occulta igitur hæc, si per homines reuelentur; hoc est, si referātur res gestæ: si manifestentur futura; si quæ in remotissimis fiunt regionibus; significentur; si hominum studia & conatus occulti patefiant; omnino oportet dicamus Spiritus alicuius hic operam adesse. 7.

Veruntamen non necesse est semper à malis Spiritibus hæc perfici; aut ijs, qui in hominibus, per quos hæc reuelantur, suas sedes habeant. Possunt hæc à bonis Spiritibus reuelari. possunt reuelari à malis, & quidem iis, qui in hominibus nullum habent locum. Non minor, si non maior, est bonorum Angelorum, quàm malorum hic solertia, & sagacitas; non minor cognitio. Quidquid possunt mali: possunt boni. Et mali, quemadmodum nec boni, non ad vnam aliquam, qua hæc faciunt, legem astricti sunt. 8.

Prophetæ homines fuerunt, reuelarunt secreta; nunc præterita, nunc præsentia, nunc futura: qualiacunq; tandem illa fuerunt; siue 9.

humanam cognitionem omnino excederent, siue humana cognitio ad illa pertingere potuerit; dictante Spiritu hæc reuelarũt? Quo
2. Petr. 1. vero? Nequam? Nequaquam. Spiritu sancto inspirati, locuti sunt Sancti Dei homines.

10. Quando igitur *hac prauos Spiritus produnt*? Quando nulla honesta, vt hæc reuelentur, subest causa. quando etiam quæ reuelantur, núc in Dei cedunt contumeliam; nunc in proximi iniuriam. quæ vt cauent diligenter boni Spiritus; ita studiosè quærunt Spiritus Nequam.

11. Quòd si interdum in hac Occultorum Reuelatione Dei honorem, aut proximi commodum quærere videntur Dæmones (vt
Actor. 16. exemplum puellæ, quæ B. Paulum, tanquam veri Dei, & salutis præconem proclamauit, insinuat) profectò non tam hæc illis proposita sunt, quam quod specie boni illudant & fallant.

12. A malis igitur Spiritibus hæc fient, si absit ratio honestatis: si ad Dei contumeliam, aut proximi iniuriam cedat Reuelatio. Veruntamen non mox necesse est ab *inhabitantibus*, Spiritibus fieri. A familiaribus quos habent quidam hæc accipere possunt, & in homines spargere.

13. Quod verò ab inhabitantibus, & homines obsidentibus fiant, ex *duobus* videtur rectè posse colligi. primum est, si qui hæc reuelant, nullum cum Dæmonibus pactum habeant: alterum, si in iisdem signa obseruata sint alia: quæ, quod à Dæmonibus obsideantur, insinuent. Talia plerunque sunt, interni cruciatus, vagi motus proximis, & sibi allata detrimenta, &c.

14. Et certè hac ratione plurimi innotuerunt: quidam etiam iam aliis signis proditi de se certiora dederunt iudicia. sed maximè illi; qui vel se non nisi per Sanctos homines eiiciendos dixerunt: vel Sanctorum hominum præsentiam ferre non potuerunt; de quibus tamen Obsessi nihil scire potuerunt. In horũ genere fuit, qui Gordiani Imperatoris filiam obsidebat; & non, nisi per S. Triphonem, se eiiciendum affirmabat: de quo Metaphrastes 1. Februarii: item Ille, qui per Artemiam filiam Diocletiani Imperatoris, & per Iobiam filiam Saporis Imperatoris Persarum, vnum clamabat, esse Cyriacum, cui cedere cogeretur. apud Surium in Vita eius, Tom. quarto: & Ille qui Romæ cedere noluit ad imperium S. Benedicti, sed ad Remigium Rhemensem Episcopum, quasi, appellauit; cuius in Vita Remigii meminit Hincmarus: Ille etiam, cuius tyrannidem describit Marcellinus, cap. 20. in Vita S. Svviberti; qui cum à Paganis vrgeretur vt discederet; tum se discessurnm affirmabat;

mabat, quando Svvibertus. VVerdensi Episcopus, exitum imperaret: prætereà ille, qui cum Turonum ingrederetur S. Genouefa, per Obsessum cœpit clamare, gemino se incēdio torqueri: de quo Surius To. 1. Deniq; ille, qui Aredio sancto viro animā agente, per Obsessum clamare cæpit & dicere: *Currite ciues, exilite populi, exite obuiā Martyribus, Confessoribusq;, qui ad exequium B. Ar. dij conueniunt.* de quo vide Turonensem lib. 10. Franc. Histo. cap. 29.

Eadem Occultorum Reuelatio prodidit spiritum Treuiris. de quo Gregorius Turonensis libr. 8. Histor. cap. 15: & post eum Cæsar Baronius, Tom. 7. ann. Domini 588. Res sic se habet. Cùm Theodorum Massiliensem Episcopum (quem Guntheranus Rex captiuum abducere cupiebat) Treuiros venisse intellexisset, Magnericus Treuirorum Episcopus, ad templum S. Maximini se contulit; pro fratris Episcopi libertate Deum precaturus. Et ecce, mox eidem ab oratione surgenti Dæmoniaca occurrit, hisce verbis aures eius diuerberans: *O scelesté, & inueterate dierum: pro inimico nostro Theodoro oratione ad Deum fundis. Nos quotidie laboramus & quibus rationibus eum Gallia pellamus, solliciti sumus: & tu eundem in Gallia seruare contendis?* 15.

CAP. XXIV.

Quæ linguarum scientia: & an sola illa prodat inhabitantes in hominibus Dæmones.

SCIENTIA etiam *peregrinorum Idiomatum*, & *linguarum notitia* latentes in hominibus Spiritus produnt. Et meritò. Res clara erit, si tria constituantur. Primum est, fieri naturaliter non posse; vt quam quis ignorat, vtatur lingua, aut idiomate. Alterum, Nullum idioma esse, quod ignorent, aut mox scire non valeant Dæmones. Tertium, Omnem actionem, quæ in hominibus obseruatur causam, aliquam à qua fiat, habere. 1.

De *primo* nulla controuersia est. Communis hic omnium est sensus & consensus. Hunc confirmat magnus, quem in addiscendis linguis, suscipimus, labor: vt taceatur inter beneficia, quæ singulari Dei munere Apostolis olim collata sunt, numerari donum linguarum. 2.

Sic nec dubium est *idiomata omnia nosse Dæmones*. Discunt illa homines 3.

mines consuetudine eorum, cum quibus viuunt; quidni igitur Dæmones discerent, qui semper inter homines versantur? obseruant quæ loquuntur? notant quæ agunt?

4. Certissimum quoque est, *omnem, quæ in hominibus deprehenditur, actionem causam aliquam habere.* Cùm enim actio effectus & opus sit agentis; agens autem in numero causarum cõstituatur; fieri nequit, vt aliqua, cuius nulla causa dari possit, detur actio.

5. Ab aliquo igitur est sermo peregrinus in hominibus, qui illum sonant. At à quo? Omnino à spiritu siue mente. Quid ita? quia sermo omnis, eius, quod in mente, siue spiritu latet, nuncius est: Quapropter prorsus necessarium est, vt, sicut fumus ignem, ita mentẽ prodat & spiritum.

6. A quo verò spiritu erit? profectò non ab humano. Homo non est, qui peregrinum format sermonem. Quod non didicit, non loquitur homo: Peregrinum sermonem non didicit: Peregrinum ergo sermonem non loquitur. Hoc superiùs constitutum fuit.

7. A Spiritu igitur *externo* est? Omnino est, & quidem Angelo, vel bono, vel malo. Angeli, vt cætera hominis membra, ita possunt impellere linguam; ita partes omnes, quæ ad vocem formandam sunt necessariæ.

8. Verùm quemadmodum superiùs cap. 23. demonstratum est, ex fine bonos & malos Spiritus deprehendi, & distingui in Occultorũ Reuelatione; ita hic finis est, qui loquentes peregrina lingua in hominibus Spiritus prodit.

9. Loquebantur olim variis linguis Apostoli: sed diuino Spiritu
Act. 2. instructi: quia sic Christi regnum propagandum erat, & amplificãdum: sic Gentes ad Christi fidem conuertendæ. Non hoc propositum est, in Obsessis, malis Spiritibus. ptopriam gloriam, cum Dei iniuria, & hominum interitu quærunt versipelles.

10. Est & aliud hic discrimen. Non poterant vlla externa vi cogi Apostoli, vt variis linguis loquerentur: Cogi possunt, & coguntur haud rarò, ab Exorcistis, Obsessi, seu potius latentes in ipsis Dæmones, vt etiam inuiti loquantur.

11. Sed & Apostoli linguas, quibus loquebantur, reuera norant; intelligebant etiam significationes vocum. Loquuntur variis linguis Dęmoniaci; sed nec linguas norunt; nec, quid vocibus significetur, intelligunt.

12. Hoc signo nostris temporibus sæpius Dæmones deprehenduntur. Deprehensus est eodem, olim, ille; qui Candidatum quendam Constantii Imperatoris possedit. quamuis enim Candidatus Fran-

eam tantùm, & Latinam nosset; tamen B. Hilarioni Syro, quo ipsum rogabat, sermone respondebat; & quidem ita perfectò, teste Hieronymo, vt non stridor, non aspiratio, non idioma aliquod *Palestini* deesset eloquij. Hiero. in Vita Hilarionis. *Sic* deprehensus & Ille, qui in muliere Mediolanensi, ad S. Bernardum adducta, latebat, quæ nunc Italica, nunc Ibera lingua loquebatur. Vide cap. 4. li. 2. Vitæ S. Bernardi. Et Noberto Præmonstratensi apud Ningellam verbum Dei prædicante, & puellam *Dæmoniacam* coram adductam exorcizante, Dæmon irridens Cantica Canticorum à principio vsque ad finem per os puellæ edidit: & ad verbum in Romana; deinde in Teutonica lingua interpretatus est. *Ita* Sigibertus circa annum Domini 1122.

Quocirca audiendus non est Leuinus Lemnius: qui libr. 2. cap. 2 de Occultis naturæ, docet Melancholicos & phreneticos ex frequentissima humorum ebullitione, & vehementi spirituum exagitatione posse varijs linguis loqui, quamuis ante earum nullam norint. Quomodo, quæso, in ore est, quod non fuit in mente? Et in mente quomodo erit, quod non aliquando fuit in sensu? 13.

Ad hoc Idiomatum signum referuntur, quæ cum ipso magnam habent affinitatem. Primum est, *Scientia legendi*, nullo studio comparata. Quemadmodum Linguarum cognitio sine studio non habetur; ita nec legendi Scientia: quocirca vt illa, ita quoque hæc inhabitantes Dæmones prodit. 14.

Alterum est, sine studio atque labore parta, *Scientia scribendi*. Eadem huius, atque præcedentium duorum ratio est; quocirca non errant, qui hinc Obsessos homines definiunt. 15.

Tertium est, *Cognitio rerum naturalium*, nec propria inuentione comparata; nec ab vllo magistro accepta. *Sicut* peritia linguarum; ita Scientia rerum naturalium, operam nostram, studium atque diligentiam requirit; quæ si desint, non sine ratione ipsa Dæmones authores habere putatur. 16.

Quartum est, *Peritia cantandi* in eo, qui cantum non addidicit. Cum hac fortè non malè coniunxerim *Arithmeticam*; cùm magnam inter se coniunctionem habeant. Neutra hæc hominibus congenita est. quapropter si in hominibus inueniantur, nullo præcedente studio; & nec Deum, nec bonos Angelos authores habeant; opera latentium in hominibus malorum Spirituum æstimari possent. 17.

CAP. XXV.

De sex generibus corporalium signorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus Spiritus: magnas tamen suspitiones generant.

1\. IN hominum *corporibus etiam signa quædam sunt*, ex quibus latentes Spiritus deprehenduntur. Quamquam enim priora illa Spiritibus magis propria sint; in corporibus tamen aliquando quædam efficiunt, quæ vix alios, quam Dæmones, authores habere possunt.

2\. In his primum est *barbaræ & inconditæ voces*; clamores item, & vlulatus prorsus belluini. Quemadmodum enim, quos certò Obsessos esse scimus, has voces, clamores & vlulatus scimus edidisse; ita ex his in suspitionem latentium Dæmonum non sine ratione venimus. Sic ex latratu deprehensi sunt vtriusque sexus multi esse Obsessi in Alexandria, quorum meminit Sigebertus circa annum Domini 517. sui Chron.

3\. Alterum esse potest *horribilis & truculentus vultus*, quem qui de Dæmonio suspecti sunt, referunt. Quales enim ipsi sunt Dæmones; tales formas plerunque effingunt. Quocirca cùm truces sint & crudeles; vultum humanum ita interdum deformant, vt summũ intuentibus horrorem incutiat. Talis vultus prodidit Dæmonem, latentem in muliere, cuius Capite 46. mentionem faciemus: & quem sanctissimus Bernardus eiecit. Siquidem ita miseræ vultum deformabat, vt monstro, non homini esset similis. Huc referrem os spumans, & stridorem dentium, quæ Spiritum prodiderunt, à S. Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha profligatum. de quo Bernardus Iustinianus, in Laurentij Iustiniani Vita, cap. 8.

4\. Sit tertium, *membrorum*, vt ita dicam, *stupor quidam & functionum ferè omnium vitalium priuatio, atque perpetua quædam q. somnolentia*. Quemadmodum aliquando se furia, atque nimia corporis agitatione; ita interdum hac contraria tarditate, & stupore. Spiritus manifestant. Et muti ferè atq; surdi sunt Spiritus, qui hoc signo deprehenduntur. potuit & ille deprehendi, qui puellam quandam templo prohibebat. de quo Thes. 5. cap. sequentis.

5\. Adhæc accedit *summa inquietudo*; qualis eorum est, qui vno aliquo

quo loco nequeunt consistere; & solitudines quærunt, & desertis locis delectantur. Neque enim pauci, etiam nostris temporibus, inueniuntur, quos his modis Dæmones exercent. Exercuerunt autem olim illos, quorum Euangelista Mattheus, cap. octauo, meminit, qui sæui nimis vias obsidebant, & transeuntibus molesti erant.

Potest his quintum addi; *vires, scilicet in corpore humano non humana.* Tales sunt eorũ, qui quasuis lacerant vestes; vincula disrumpunt, frangunt catenas; onera item ad quæ hominum robur non sufficit, gestant vix hæc minorem, quàm quæ superioribus Capitibus allata sunt, obsessi hominis fidem faciunt. Ad has vires refero agilitatem, & currendi pernicitatem, humanas vires superantem. Talis indicauit Spiritum mulieris cuiusdam Mediolanensis vetulæ, quæ ad S. Bernardum adductã, scamnum, in quo ille sedebat transilijt: addidit quoque se quoscunque equos cursu æquare posse, eorumque dorsa siue adminiculo transilire. Vide cap. quarto, libr 2. Vitæ Bernardi. Refero & robur illius, qui à Nicetio Treuirensi Episcopo iussus ex templo extrahi, columnam ita valide apprehendit, vt loco moueri non potuerit, etiam à decem viris. Historiam vide ca 32 Thesi vltima. Refero voracitatem illius, cuius in Historia Sanctorum Patrum, Sect. XIII. meminit Theodoretus, qui quamuis in die triginta gallinas commederet, *appetitionem tamen*, vt ipse loquitur, *non poterat extinguere satietate*, & post à S. Macedonio aqua benedicta curatus, parua aliqua gallinæ particula, fuit contentus: Tanta, si non maior fuit illius voracitas, cuius Palladius mentionem facit in vita Abbatis Macarij, Sect. 17. qui trium modiorum panes comedere solebat, & eosdem mox eructans resoluebat in vaporem: sępe etiam, si panes deessent, comedebat sua excrementa, & lotium bibebat. 6.

Denique *persecutiones*, *cruciatus atque tormenta*, quæ quidam patiuntur magnum hic argumentnm faciunt. vt si verbi causa nunc in ignem deiiciantur homines; nunc in aquam: nunc ex alto loco agantur pręcipites; nunc se cultris lacerent; nunc laqueo atque aliis rationibus vitam sibi adimere conentur. Huius generis Obsessum sacra Scriptura proponit, Marci 9. 7.

Hæc atque his similia signa à Dæmonibus excitari posse dubium non est: Paret illis ad nutum, vt in Scholis loquimur; materia corporalis. Cùm igitur in materia corporali hæc fiant omnia; opera Dæmonum fieri non temerè creditur. 8.

9. Veruntamen omnino certa, & *indubitata hæc signa non sunt.* Quoniam non Dæmones tantùm, verùm etiam, præter Dæmones, alios authores & causas habere possunt: quemadmodum de plerisque Cap. vigesimo secundo demonstratum est: & sequentibus aliquot exemplis docemus in signis, quorum Thesi 6. & 5. mentionem fecimus. In Maximino Imperatore: qui Alexandro Mammeæ filio successit, tantum virium fuit, vt equum pugno percussum, nudaret dentibus: & maiusculas arbores diuideret manibus. C. Iunius tanti fuit roboris, vt carpenta vna manu comprehensa, obnixus contineret, iumentis etiã contra nitentibus. Celeritatis summæ fuit puer nouem Annorum, Romę, Coss. Fonteio & Vipsano; quoniam à meridie ad vesperam perpetuo cursu conficiebat octoginta milia passuum. Sic Romæ sub Cæsaribus inter spectacula populo exhibita productus est, qui per aduersum parietem, felis modo reptando scanderet. Hi quamuis magnarum virium; summi roboris, & celeritatis atque agilitatis stupendæ fuerint; non tamen pro Obsessis habiti sunt. quemadmodũ nec habiti sunt, qui ob edacitatem atq; ingluuiem celebres facti sunt; scilicet, supradictus Maximinus Imperator, qui quadraginta libras carnis vno die esitabat (alii Lx. scribunt) potabatque vini amphoram, adeò vbertim sudante corpore, vt calice sudor colligeretur; impleueritque vno die collectus sudor tres sextarios. Hæc Sabellicus Tom. 4. Exemplorum libro 2. ca. 9. & 10. Sic truculentus vultus & facies diabolica non semper obsidentem Dæmonem indicat, vt 3. Thesis docet. vehementi maginatione matris concipientis quis eundem potest habere, aliave de causa. Quidam Buscoducensis (teste VVairo de Incantationibus lib. 1. cap. 12.) nondum deposita Cacodæmonis persona, quam in fabula paulo ante adumbrauerat, vxorem suam cognouit, & illa grauida facta, talem postea partum edidit, qualem ipsa maritum personatum conspexerat. Narrat Petrus Mess. part. 2. variarum lectionum cap. 7. de Cippo quodam rege, quod inter dormiendum è fronte nata sint illi cornua, cùm commissos interdiu tauros, somnians altius animo agitasset. Similia de alijs; signis dici possunt. quocirca id dictum. *Certa atque omninò indubitata hæc signa non esse.*

10. Si tamen non ex infirmitate aliave causa naturali; aut tristitia aliqua, profecta esse constaret; nec hominum quorundam nocendi libidine allata: multa quoque ex iis concurrerent: denique accederent illorum pleraque, quorum Capitibus præcedentibus mẽtio facta est, haud leue argumentum subministrabunt.

CAP.

CAP. XXVI.

De signis, quæ ad Rerum Sacrarum vsum in Dæmoniacis obseruantur, & latentes in ipsis Spiritus produnt.

PRæter signa, quæ *Dæmonum*, quasi *actiones* sunt, de quibus hactenus, alia inueniuntur, quæ ipsos ex eo produnt, quòd ad verba quædam prolata, aut res aliquas adhibitas *pati* videantur; & ij, qui Obsessi sunt, trepident, concruciantur, in voces prorumpant, & omnino sibi vim inferri, magnis argumentis demonstrent. 1.

Ad hæc signa elicienda, quamuis sint, qui res quasdam profanas valere velint; nos tamen *Sacras* vtiliùs & rectiùs adhiberi credimus: de quibus etiam hoc Capite. 2.

Sacrarum autem Rerum hic duplex est vsus. Nunc Obsessi quædam iubentur proferre: nunc quædam ipsis silentibus adhibetur. Prioris generis sunt Inuocatio diuini nominis, aut alicuius Sanctorum Dei; Nominis Iesu prolatio: Psalmi, aut alicuius piæ orationis recitatio. Si enim hæc facere recusent, de Dæmonio, non sine causa suspecti sunt. Posterioris generis sunt, si concutiantur, terreâtur, impatientes fiant, blasphement, postquam Sanctorũ ipsis adhibitæ Reliquiæ: aut admotæ cereæ imagines, quas Agnus Dei dicimus: aut Crux fronti fuerit impressa: aut Aqua lustrali aspersi: aut sanctissimum Christi corpus, in Eucharistiæ sacramento, exhibitum: aut etiam in aurem ipsorum, peregrina, quam non norunt, lingua, insusurratum fuerit illud: ***Deum, qui te genuit, dereliquisti: & oblitus es Domini Creatoris tui***: Denique, si Exorcismos intentatos vel non ferant, vel impatienter ferant. 3.

His & similibus signis Dæmones prodi dubium nullum est. Exemplum huius in vita S. Bernardi legitur, lib. *2.* cap. *3.* apud Surium, Tom. *4.* fol. *800.* Adducebat Pater filium, puerum adhuc ad S. Virum, significans grauiter ipsum torqueri, quotiescunque vel Ecclesiam ingrederetur: vel Aqua consecrata aspergeretur: vel Cruce signaretur: vel Euangelium audire compelleretur: vel diuinis cogeretur adesse Sacramentis. Astabat tum fortè viro Sancto F. Gerardus. Hic volens experiri eius, quod à Patre dicebatur, veritatem; occultè Obsessum filium, in dorso, signa Crucis signat. Quid vero? Mox puer infremuit; & latens Demon proditus est. 4.

Idem confirmat, quod refertur de Hugone, Linconiensi Episcopo in eius Vita, aqud Surium, Tomo 6. videlicet, quod ex Obsesso Spirituũ eiecerit, recitando initium Euangelij S. Ioannis. Pro hac re exemplũ aliud suppeditat B. Cyprianus, Sermo de Lapsis, quod ipsius verbis hic adscribim⁹. *Præsente, ac teste me,* inquit, *accipite, quid euenerit. Parentes fortè fugientes (persecutionem intellige) dum trepidi minus consulunt, sub nutricis alimento paruulã filiam reliquerunt. Relictam nutrix ad Magistratus detulit. Illic ei ad Idolum, quo populus confluebat (quod carnem necdum edere posset per ætatem) panem mero mixtum, quod tamen & ipsum de immolatione pereuntium supererat, tradiderunt. Recepit filiam postmodum mater, sed facinus puella commissum tam loqui & indicare non potuit; quàm nec intelligere prius potuit, nec arcere. Ignoratione igitur obreptum est, vt sacrificantibus nobis eam secum mater inferret. Sed enim puella mixta cum Sanctis, precis nostræ & orationis impatiens; nunc ploratu concuti, nunc mentis æstu fluctuabunda iactari, velut torrente cogente: quibus poterat indicijs conscientiam facti in simplicibus adhuc annis rudis anima fatebatur. Vbi verò solemnib. adimpletis, calicẽ diaconus offerre præsentibus cœpit, & accipientibus cæteris locus eius aduenit, faciem suã paruula instinctu diuinæ maiestatis auertere, os labijs obturantibus premere, calicem recusare. Perstitit tamen diaconus, & reluctanti licet, de sacramento Calicis infudit. Tunc sequitur singultus & vomitus. In corpore & ore violato, Eucharistia permanere non potuit.* Hactenus Cyprianus. Lege item Bedam lib. 3. cap. 11. Histor.

5. Ad hoc genus rerum Sacrarum refero *contactum sanctorum hominum.* Talis fuit S. Germani, Episc. Parisiensis, ad quem adducta puella, de qua vtrum Obsessa esset, dubitabatur: (Obsessam esse, erat suspitio; Propterea, quod templum ingredi non valeret) Nam adductæ ad se, vbi manum imposuit; confestim latens spiritus se prodidit. ita Fortunatus, Pictauorum Episc in Vita ipsius. Refero præterea sanctorum hominum præsentiam. pro quo vide cap. 39. præsentis Disputat.

6. Sed & his atque similibus signis Dæmones prodi constabit; si doctũm fuerit, *Hæc ipsis inuisa & molesta esse:* & præterea, *Non posse fieri, vt aut exhorrescat Christianus homo, vbi hæc adhibentur: aut difficilem se præbeat,* si vt ipsis religiosè vtatur; vel orationes quasdam recitet, imperatur.

7. Et quidem Dæmones illa non ferre certum est. Neq; enim solũ trepidant ad has machinas ipsis admotas; verùm etiam (quod inuiti admodum faciunt) quandoque sedes suas relinquunt, & se grauiter torqueri, haud obscuris argumentis significant. Pulchrum huius

huius exemplum refert Rupertus Tuitiensis, in vita S.Hereberti, Coloniensis Episcopi. Accidit Dæmoniacum quendam per varia Sanctorum loca, recuperandæ pristinæ incolumitatis causa circunduci: sed frustra. Tandem ad S.Herebertum venitur. Hic eum iubet adesse supplicationi, quæ in Palmarum Domin. solemni ritù apud Catholicos, peragitur. In hac cum Antiphona de Christi triumpho cótra Diabolum cantatur, Dęmoniacus clamare atq; vociferari. Iubet Antiphonam repeti Antistes, sed repetitam non ferés Spiritus, obsessum reliquit hominem. Verùm de hoc argumento cap 44. & sequentibus.

Vt verò homines hæc horreant, quis credat? Horrebit forsitan Christianis homo, si Psalmũ Miserere; vel dicat, vel dici audiat? Si orationẽ recitet Dominicã, vel quamcunq; aliam? piam tamen? Si videat aut tãgat sanctorũ reliquias? Si ipso pręsente legatur exorcismi? Si Diabolo obiiciatur, quod Deum creatorem suũ reliquerit. 8.

Reperiantur hoc tempore tam deploratæ salutis Mortales; vt ex iam dictis quædam ferre nolint, putentque esse superstitiosa; quis tam est perditus, vt non ferat Dęmonibus improperari, quod *Deum creatorem suum relinquerunt?* Cùm igitur ad hanc orationem exhorrescant Obsessi: cùm hanc adhibentes mendacij arguant; quis dubitabit, quin trepidatio, &c, quæ mox audiuntur, blasphemiæ, latentes Dæmones prodant? 9.

Non leue dixerim hoc ab his Signis petitum argumentum. forsitan etiam tale, quod cùm quibusuis aliis conferri comparariúe valeat. In aliis enim, quia Dæmones sunt, qui agunt; possunt illa, quæ in corporibus fiunt, dici non ab inhabitantibus, sed assistentibus Spiritibus fieri: hîc, quia patiuntur; omnino in ipsis corporibus residere dici videtur debere, in quibus, quòd patiantur, signis quibusdam demonstrant. 10.

Porrò quemadmodum signa hæc Dæmones produnt, ita Dæmonum non hominum, in quibus ipsa notantur & obseruantur, sunt opera. Dæmones sunt, qui hos tremores & trepidationes excitant. Dæmones, qui vociferantur, & vlulatus edunt. Dæmones, qui in aurem insusurantes sacra verba, mendacij arguunt. Obsessi nihil hic, nisi membra sua, inuiti, & quandoque ignorãtes, accommodant. Et hactenus de Signis. 11.

Et quidem de his signis, ex quibus, vt plurimum, Dæmones deprehenduntur. Non negauerim interim Sanctis quibusdam hominibus aliunde obsidentes Dęmones innotescere; & imprimis *diuina reuelatione*. De S.Parthenio refert Metaphrastes 7.Februarij, 12.

quod

quod cùm quidam ipsum transeundo salutasset, salutantem non resalutarit, idcirco, quod in eodem occultum cognosceret latere Spiritum. Qua re alia, nisi diuinitus sibi facta reuelatione? Sic rogatus aliquando Theodorus Archimandrita, vt Principis cuiusdam filiam, quæ 28. annis ex graui morbo decumbebat, iuuaret; malum primum dixit (diuinitus scilicet institutus) à latente cacodæmone allatum: deinde sanitatem profligato Spiritu restituit. Testis huius est Georgius presbyter in eius Vita apud Surium, Tom.2. Forsitan & sanctissimus Paulus hac ratione agnouit Spiritum, in puella, cuius B. Lucas meminit. Neque enim sola confeßio eius, qua Apostolum Apostolique socium *Dei seruos, qui viam salutis annunciarent*, confitebatur, sufficiens signum Spiritus obsidentis esse potuit: & Apostolum potuit latere, quod eadem *quæstũ magnum suis dominis diuinando fecerit*. Lege cap.16. Actuum Apostolorum.

CAP. XXVII.

De Obsessorum hominum misera conditione, ob mala, quæ Dæmones partim corporibus, partim animabus afferunt.

1\. Miseros esse homines, qui à Spiritibus Nequam obsidentur, dubium non est. *Vnde* miseria hæc sit, siue accidat, inquirendum est. In priori enim omnes consentiunt, qui vel sciunt, quid sit homines esse obsessos, vel aliquando Obsessos viderunt. Quis vnquam fuit, qui Obsessis non condoluit? ipsorum non misertus? Hinc non immeritò Dominus cuidam, quem à legione immundorum Spirituum liberauerat, præcepit, vt ad suos reuersus *narraret*; *quanta ipsi Deus fecisset*, quando à miseria, quam Spiritus Nequam afferebant, absoluit, Lucæ 8.

2\. Miseria verò ex *duorum altero* semper est. Ex *malis*, quæ hominibus afferuntur: & *bonis*, quibus priuantur. Vbi vel nullum affertur malum; vel nullius boni iactura fit, quamuis sibi *miseri* videantur, reuera tamen *miseri* non sunt.

3\. Nunc, quoniam reuera *miseri* sunt Dæmoniaci, videndum est, vtrum vel mala patiantur; vel bonorum faciãt iacturam, vel simul cum bonorum iactura, aduersa & mala sustineant.

4\. Nec opus multis? *Mala* Obsessis afferri certum est: *Bonis* ipsos priuari certum est: duobus igitur nominibus sunt *miseri*.

5\. Verùm, quoniam & *malum* multiplex est; & *bonorum* varia sunt genera:

genera: quot & quibus *bonis* miseros homines priuant Dæmones? Quot etiam, & quæ *mala* sunt, quæ adportant? Hoc secundũ priùs discutiamus: postea alterum persequemur.

Mala igitur vel corporum sunt, vel animorum. quæ & quanta Dæmones corporibus afferant, superius demonstratum est, dicamus igitur, quibus rebus incommodent *animabus*: siue quæ ipsis mala inferant. 6.

Et quidam duplicia afferri fortaßis dixerint, qui mores atq; studia Obsessorum diligenter expendent. Vnum erit internus animi dolor; qui ex tanta, quantam Obseßi perpetiuntur, miseria percipitur: alterum diuina offensa, quam peccando Obseßi videntur incurrere. 7. Cap. 4.

Ita forsitan quidam. Sed tamen, *vtrunque* hoc malum Obseßis Dæmones non afferunt. Esto causa sint doloris, & tristitiæ, quam non paruam, ex tanta sua miseria homines percipiunt: sed tamen *diuinam offensam hominibus non conciliant*. propterea, quod hominibus, vt peccent, causa non sint: nec hominibus peccatum vllo modo posset asscribi, quod in ipsis residentes operantur Dæmones. 8.

Non negamus hoc loco, plurima peccata per Obsessos committi. Nunquid audimus blasphemias? detractiones? conuitia? calumnias? Nunquid videmus mortem aliquibus interdum afferri? vulnera infligi? An forte hæc non peccata? Vtique. Diuinam quoque hæc iram prouocant: sed quamuis per Obsessos, non tamen ab Obseßis committuntur. 9.

Hæc omnia Dæmonum sunt opera. Quapropter non miseris Obseßis: sed infœlicibus Dæmonibus tribuenda, quemadmodũ alias tribuimus ijsdem Reuelationẽ occultorum, Sermonem ignotum, Linguam peregrinam, in Membrorum tremorem, atque his similia. 10.

Vnum est, quod Obsessorum dicere possumus; quòd, scilicet, ipsorum membris atque corporibus Nequam Spiritus vtantur: lingua ad formandam vocem: ore ad euomendas blasphemias: manu ad mortem & vulnera afferenda, &c. 11.

Sed tamen, nec tum ita membris hominum, quemadmodum ijsdem ipsi homines vtuntur. Dum suis vtuntur homines, actiones verè membris possunt tribui. ipsi illa ad agendum mouent: & verè membra agunt. Dum ijs in Obseßis vtuntur Spiritus, nec proprie ijs operationes possunt tribui: nec verè ipsa sunt, quæ agunt membra: sed aguntur potius, & impelluntur ab inhabitantibus Dæmonibus. 12.

13. Hæc causa est, vt *peccatum hominum non sit*, quodcunque tandem hic committitur: sed nec hominibus vitio vertatur, aut dedecori, qualecunque etiam flagitium committitur: quemadmodum vitio non datur securi, quod illa latro ad homines trucidandos vtatur.

14. Hæc causa est, vt *ad resarcienda damna non teneantur Obsessi*; si quæ per illos allata sunt. Sicuti non ipsi sunt qui peccant: ita nec ipsi damna afferunt, aut corporibus, aut fortunis. Quod si qui ad damnorum restitutionem, quæ per Obsessos afferuntur, tenentur; illi tenentur, ad quos Obsessorum cura quouis modo spectabit; & quorum negligentia (quam cauere poterant, & debebant) damna allata sunt.

15. Hæc deniq; causa est, cur *de Obsessis supplicia non sumantur*, quamuis maxima per ipsos committantur flagitia. An fortè iusta sunt ibi supplicia, vbi nulla delicta? Si pro quantitate delictorũ quantitas debet esse suppliciorum; nulla erũt supplicia, vbi nulla, quod hic accidit, sunt delicta.

16. Porrò quamuis à peccatis Obsessos liberemus: non liberamus tamen ab *omnibus*. Quædam sunt, quæ ipsi committunt, à quibus non minus, quàm non Obsessi, sunt excusandi. Talia sunt, quæ & per ipsos, & ab ipsis fiunt, & propria ipsorum voluntate perpetrantur.

17. Neque enim semper molesti sunt Obsessis Dæmones Quandocunque sibi relinquuntur & molestias nullas patiuntur. Tunc, quemadmodum possunt apud Deum mereri bene; ita & diuinam iram propriis peccatis prouocare.

18. Ex auctore igitur operum peccata Dæmonum & Obsessorum distinguenda sunt Si Dæmones habent auctores, Dæmonum sunt, non hominum peccata. At hominum sunt, non Dæmonum; quorum ipsi homines causa existunt.

19. Errant igitur plurimum, qui quæcunque ab Obsessis hominibus flagitia fieri conspiciunt, illa mox ipsis Obsessis tribuunt, hincque Obsessorum miseriam metiuntur. Quàm esset misera ipsorum conditio? Si quæcunque per Obsessos fiunt, ipsorum culpa fiunt? Quomodo Deum à peccato excusabimus, qui iustissimas ob causas Mortales huic miseriæ, vt à Dæmonibus possideantur, sæpè subiicit? Et sancti quidem viri, Deoque charissimi inueniuntur, qui Dæmonum carnificinam, in suorum peccatorũ vindictam, à Deo postularunt; an fortè etiam postularunt, vt Deum peccatis offenderent? & hæc illis pro peccatorum expiatione exercitatio

citatio & vexatio tribueretur, quam sine Dei grauissima offensa sustinere non esset possibile?

Errant quoque, qui omnia, quæ per Obsessos fiunt, *Dæmonibus* obsidentibus tribuunt; omnibus censent veniam dandam. Non omnia *Dæmonibus* tribuenda. Non omnibus venia danda. Pleraque contriti cordis significatione, sacramentali confessione, dignisque pœnitentiæ fructibus sunt expianda. 20.

Errant, qui culpas ipsas partiuntur; partimque censent *Dæmonibus*, partim Obsessis tribuendam. Quamuis fortè in aliquibus partitio hæc locum habere possit; non tamen habet in omnibus. Quædam totæ *Dæmonibus* sunt tribuendæ: quædam Obsessis totæ. 21.

Dictis addendum est, quod quamuis peccatorum *Dæmones* in Obsessis hominibus causa non sint; nec vllam per se culpam ipsis affricent; ad peccata tamen multum eosdem possint promouere, & impellere. Nec mirum. Si possunt, quos nō possident; quidni poterunt, quos possident? 22.

Quot verò impellunt ex ijs, quos non possident? Id Christi satis superque docet oratio; dum *Principes huius mundi* ipsos vocat. Docet oratio B. Pauli, qui & *Principes vocat potestatis aëris*, & operari dicit, *in filios diffidentiæ.* Docet sanctiss. Augustinus, qui appellat *cupiditatum Principes, quibus concupiscitur omne, quod transit.* De agone Christi, cap. *1.* 23. *Ioan. 12.* *Ephes. 2.*

Et ad quot, quamque diuersa impellunt peccata? Excitant in alijs odium fraternum, quoniam, vt Apostolus loquitur: *qui odit fratrem suum, homicida est: & Diabolus homicida fuit ab initio.* In alijs studium mentiendi: hinc Diabolus *mendax* dicitur à Domino, *& pater eius.* In alijs libidinem: ob quam causam ab eodem Domino dicitur *Spiritus immundus.* In alijs superbiam: hinc Dæmon dicitur *Rex super omnes filios superbiæ.* In alijs auaritiam: propter quod de Iuda auaro dicitur; *vnus ex vobis Diabolus est.* In alijs iracundiam: vt ob id optimè admonuerit Apostolus curandum, *ne sol occidat super iracundiam, ne sit locus datus Diabolo.* In alijs dolum & deceptionem, vt Apostolus indicat, cùm *Elymam Magum* vocat *filium Diaboli.* 24. *1. Ioan. 3.* *Ioan. 8.* *Luc. 11.* *Iob 41.* *Ioan. 6.* *Ephes. 4.* *Act. 13.*

Hæc possunt in non Obsessos Spiritus. Poterunt eadem in miseros Obsessos. Non minor est in hos, vt diximus, quàm in nō Obsessos, ipsorū potestas. Quid, quod in hos plus posse videri debeant? tum quia à pluribus & maioribus bonis possessos à se, impedire valent: tum etiam, quia in vires illas, quas peccando voluntas sequitur, maiores possunt facere impressiones. 25.

26. Vtroque enim modo ad peccatum calcar addi, dubium nullum est. Priori quidem, quia virtutum officia haud parum impediunt peccata: quapropter dum in his homines impediuntur, ad vitia quasi incitantur. Posteriori verò, quia arduum est, & difficile voluntati, vt aliam ingrediantur viam, quàm ad quam apparentis, boni specie, aut appetitus atque affectuum impulsu inuitatur.

27. Iam verò dictis rationibus in Obsessos plurimùm possunt Dæmones. Possunt in virtutum studio impedire. possunt in illas facultates, ad quas se voluntas accommodat, magnos impetus facere. Prius illud sequenti capite demonstrabitur: posterius intelligit, qui eas meminerit Dæmonum esse vires, vt & specie apparentis boni possint facultates, quas Cognoscitiuas dicimus, dementare; & mirabiles in corpore atque appetitus facultatibus motus ciere.

28. *Tribus* igitur *modis* ad peccata Obsessos promouebũt Dæmones. Vno indirectè; duobus directè. Indirectè, dum à bonis vel auocant, vel impediunt: Directè primo, dum specie fallacis boni inuitant: deinde dum, vt voluntatem ad peccandũ inclinent, potentias inferiores appetitiuas, & prauos in homine motus in subsidiũ assumunt.

29. Sed tamen ita promouent, vt suam voluntati libertatem nunquam demant: nullam etiam eidem necessitatem imponant. Valeant viribus Impostores quàm maximis; tantis non valent, vt hominum voluntates, quò delectat, possint impellere.

30. Et quamuis maximas ex omni parte machinas adhibeant: plena tamen est libertas voluntati: non ea tãtum ratione, quod cogi non possit: sed etiam, quod conatibus Dæmonum valeat non assentiri: valeat se opponere: valeat superior esse: valeat contraria virtutũ studia exercere.

31. Hinc sequitur ex hac Dæmonium vexatione Dęmoniacos posse quæstum facere. Quomodo verò? si impotentibus Dæmonum conatibus resistant; & dum ad peccata vrgentur, in peccata non consentiant. Hîc, vt difficilior victoria; ita speciosior triumphus, & merces copiosior. Atq; hoc de *malis*, quæ per Spiritus Nequam Obsessis hominibus afferuntur, dictum sit. Nunc quibus *bonis* per eosdem priuentur, videamus.

CAP. XXVIII.

De Obsessorum misera conditione, ob bona, quibus per Dæmones priuantur.

Vamuis *bonorum* genera multa sint, de quibus tamen præsentis Capitis inquisitio est, ad duo prima genera possunt reuocari. Quædam enim sunt futuræ vitæ, quædam præsentis futuræ vitæ sunt gaudia regni cęlorum; huius, quęcunque ad futuræ illius vitæ conducũnt. 1.

Posteriora hæc in *triplici* sunt ordine. primò sunt habitus Theologici, Spiritus S. dona, atque imprimis fides. secundò sunt exercitia virtutum, quæ bona opera dicimus. tertio est vsus Sacramentorum, præcipuè verò, sacrosanctissimæ Eucharistiæ. 2.

De his quæstio est. Quæritur; *Vtrum his omnibus Obsessos homines priuent Spiritus*; ita scilicet, vt ad vitam æternam aditus ipsis sit præclusus; orbentur Christiana fide: non possint quidquam boni, quod illis conducat ad vitam æternam: Non etiam admittendi ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum; atque alia Christianæ religionis mysteria. Quod res est, breuiter definimus. 3.

Spe vita æternæ non priuant Dæmones dæmoniacos. Non idcirco quia aliquis Obsessus est, à regno cælorum est exclusus. Assertioni facilè credunt, qui regni illius norunt illas esse leges, vt nullum repellat, nisi quem cõscientia peccati alicuius lethalis grauat: à quo cum liberi esse possint ij, quos Dæmones inhabitant; omninò credendum est, non ijs aditum ad cælum esse præclusum. 4.

Fide Obsessos priuat Daniel Tossanus Professor Heydelbergensis, (Epist. ad Petrum Thyræum.) sed *malè*. Si saluari non possunt, qui fide carent (sine fide enim impossibile est placere Deo) saluari autem possunt Dæmoniaci, dum ex hac vita discedunt; quomodo dici potest, ipsos carere fide? 5. Heb. 11.

Et quid est, quod fide priuat? An Spirituum tanta est in homines potestas; vt & corpora, quæ ingrediuntur possint vexare, & mẽtem suo decore, atque lumine spoliare? Possint quiduis in corpus in animam possunt nihil. Solus Deus est, qui in animas, quemadmodum & Spiritus omnes, plenum absolutumque habet imperiũ. 6.

Quæ fidei, eadem *aliorum habituum*, qui in anima sunt, ratio est. vt non fide; ita nec ijs priuare possunt Dæmones. Quod si quando horum iacturam Obsessi faciunt, propriis hoc ipsorum fit demeritis: non vi atque efficicatate Spirituum.

In *virtutum exercitio* quoque eadem Obsessorum, atq; non Obsessorum conditio est. Non peccant semper non Obsessi. Nec peccant semper Obsessi. Possunt tam hi, quàm illi virtutum Theologicarum, atque Moralium exercere officia. Possunt actus edere, quibus diuinam sibi misericordiam concilient; quibus gratiã augeant; quibus gloriam eiusq; augmentum acquirant; prout conditio status eorum, à quibus opera hæc proficiscuntur, permittit.

7. An fortè ab *Altaris Sacramento arcendi sunt Dæmoniaci?* Nõ sunt. Patrum pro ipsis est sententia. *Eis*, inquit Cassianus, teste D. Thoma 3. p.q. 80. ar 9. *qui ab immundis vexantur Spiritibus, Cõmunionem sacrosanctam, à senioribus nostris nunquam inuenimus interdictam.* Hic locum habet, quod in Arausicano Concilio habetur, canone 3 *Amentibus quecunque pietatis officia conferenda sunt..26.46.cap. Qui recedum* Nec deest hîc exemplum Virginis, quæ, porrecta Eucharistia, etiam à malo, quod Dæmon afferebat, est liberata. Asscribimus illud hic ad longum ex Prospero Aquitanico; quia pluribus locis in hac Disputatione seruire potest. *Nostris*, inquit, *temporibus Asparo V. C. Consule Carthagini constituto, hoc signum diabolicum menstruosumq;, quod illic accidit, quis ignorat? Quadam iuuencula, Araba natione, ancillæ Dei habitum gestans, cùm in balneo lauans, simulachrum quoddam Veneris impudicè respiceret; & seipsam, eiq; se consimilans, domicilium se Diabolo præbuit. Statim ille Leo, qui rugiens circuit, quem quærebat inuenit Meatus igitur gutturis ipsius occupans, nullum cibum, nullum potum, traijciens, per septuaginta fermè dies, totidemquẽ noctes ieiunium sibi Diabolus ex capto possessoquẽ vase exhibuit. Hoc monstrum parentes puellæ per tot dierum spacia auferri posse sperantes; dum ingẽ malum vlterius tolerare non possunt; simul cum filia se suggessernut Sacerdoti; quæ acta erant fideliter indicantes. Hoc tantum puella fatebatur, auem quandam noctis medio comparere, quæ sibi ore nescio quid infunderet. Stupor tunc inerat cunctis, videre puellam nullis indicijs diurni ieiunij fœdatam; nullo pallore seu tabe, vel debilitate confectam; quin potius robustam succo viscerum, mole membrorum. Cumquẽ incredibilia viderentur, quæ dicebantur; habito consilio in monasterio puellarum, in quo Reliquiæ S. Stephani sitæ sunt, sacerdos puellam simul & Præposito commendauit. Illic prima tantùm die apparuisse illam auem asseruit, sibiquẽ increpasse, quòd neq; fame, neque siti compulsa illum appeteret locum, quò sibi accedere non liceret: Per duos sanè hebdomadas nihil cibi vel poculi sumens in monasterio mansit. Accidit autem, vt quintus decimus Dominicus illucesceret dies, ascendente nobiscum Sacerdote, vt matutinum illic Sacrificium solito afferretur. Puellam Præpositus ad altare perduxit; eo incessu & habitu, quo solent rubore perfusæ ex epulis poculisquẽ mulieres aduenire. Sed vt se illa pro-*

la proſtrauit altari, clamore fletus ſui cunctis aſtantib. gemitus lachrymaſq; induxit, quibus tantum auferendum malũ præſens plebs Dominum exorabat: erat enim iam indecens murmur in populo. Peracto igitur Sacrificio, cùm eadem inter cæteras breuem particulam corporis Domini tinctam à Sacerdote perciperet, ſemihora mandens, traijcere non valuit, immundum illo fugato, de quo Apoſtolus dicit (1. Cor. 10.) Quæ conſonantia Chriſti ad Belial? & iterum (2 Corinth. 6.) Non poteſtis calicem Domini bibere, & calicem Dæmoniorum. Manu igitur faciem eius ſuſtentante Sacerdote, ne Sanctum proijceret; à quodam Diacono ſuggeſtum eſt, vt Calicem ſalutarem gutturi eius Pontifex applicaret. Quid factum eſt? Statim locum illum, quem Diabolus obſederat, Saluatoris imperio reliquit. Sacramentum, quod ore geſtabat, cum laude Redemptoris tranſglutiuiſſe puella clamauit. Hinc lætitia: hinc voces in glor am Dei quod poſt octoginta & duos dies diabolo expulſo, puella de poteſtate fuerit eruta inimici. Hactenus Proſper, de Promiſſ. & Prædicat. Dei, dimid. Temp cap 6. Aliorum mentionem facit Caſſianus, iam à nobis citatus, & Collat 7. cap. 30. cùm oſtendiſſet ſacram Communionem Obſeſſis non negandam, ſic loquitur: *Hoc namque modo* (porrecta ſcilicet Euchariſtia) *curatum & Abbatem Andronicum nuper aſpeximus, aliosque quàm plures. Sacroſancta Communio,* inquit ibidem, *ad purgationem ac tutelam corporis animæque peruenire credenda eſt: quæ ab homine percepta, eum qui in membris eius inſidet Spiritum, ſeu in ipſis latitare conatur, velut quodam exurens fugat incendio.* Ibidem oſtendit obeſſe Obſeſſis dilatam Cõmunionem. *Magis namque ac magis*, inquit, *inimicus inſultabit offenſo, cùm eum à cæleſti medicina viderit ſegregatum, tantoque durius ac frequentius attentabit, quanto eum à Spirituali remedio longius ſenſerit abdicatum* Ita Caſſianus.

Verùm, quamuis Obſeſſis Communionem ſacram porrigi poſſe dicamus; non dicimus tamen *omnibus* porrigendam; ſed nec *quouis tempore*, quibus alioqui permitti poteſt, porrigendam. Obſeſſorum quidam ſunt, quos ab ineunte ætate Dæmones poſſederunt, & moleſtare nunquam deſierunt, qui præter externam hominis formam, vix quidquam hominis habent: hos quia beſtijs non multùm dixerimus differre, à Communione cenſemus arcendos. Adultorum eſt hic cibus. *P*oſtulat; vt nullus, niſi probatus, accedat. quòd cùm in Obſeſſis deſideretur: non iudicamus ad *D*ominicam menſam illos admittendos. 9.

Sunt alii, qui tantas moleſtias à Spiritib. non patiuntur; ſed quandoque requiem habent: ſibi interdum relinquuntur; ſibi ſunt præſentes. Hi, quia hunc cibum ab alio valent diſcernere; & ad eundem ſe cum reuerentia ſuſcipiendum præparare, liberè poſſunt ad 10.

ipſum

ipsum, cum fructu, percipiendum accedere: veruntamen tunc temporis, quando Dæmones molesti non sunt, nec vlla Sacramento irreuerentia timetur. Hinc Timotheus Alexandrinus in suis Respõsionibus. Capit. 3. dicit Obsessos communicandos esse, *non singulis diebus, sed statis temporibus* Quocirca quòd Dionysius *Areop. cap. 3.* de Ecclesf. Hier. dicit *Energumenis non dandum hoc Sacramentum*; *de non baptizatis* intelligendum est ex sententia S. Thomæ 3. p. q. 80. a. 9. ad 2. Et quod Can. 39. Concilij Elibertini habetur. *Energumeni, qui ab erratico Spiritu exagitatur, nec nomen quidem ad altare cum oblatione esse recitandum*, accipiendum est de eo, *qui propter publica scelera, publicè etiam à Dæmonibus vexatur, & ab Ecclesia excommunicatur*; iuxta illud D. Pauli 1. Corinth. 5. *Iudicaui tradere huiusmodi Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fiat in die Domini.* ita Soarez ad ar. 9. q. 80. 3. p. S. Thomæ.

11. Minor est de *alijs Sacramentis* difficultas Si de peccatis commissis dolere possunt; si facere propositum melioris vitæ: si coram Sacerdote facere peccatorum confessionem; quidni absolutionis beneficium, in Pænitentiæ Sacramento percipient?

12. Sic, si *baptizati* nondum sunt Obsessi; possunt baptizari: præsertim, si, dum sibi præsentes fuerunt, Sacramentum Baptismi petiuerunt. Possunt quoque baptizari, etsi baptismum nunquam petiuerunt; modò Christianis parentibus nati sint, & ratione tantùm nunquam valuerunt, vt Baptismum petere potuerint. Si Christianorum infantibus Baptismus conferri potest, his non potest?

13. Ex dictis sequitur Conditionem Obsessorum non esse omnium miserrimam. Multi sunt, qui; quamuis non videantur, multò tamen sunt Obsessis miseriores.

14. Deterior est Conditio *Infidelium*; siue illi Hæretici sint, siue Pagani, siue Iudæi. Destituti sunt hi summo maximeq; necessario bono; quo *sine fide impossibile est placere Deo*: hoc Obsessi destituti non sunt.

15. Deterior quoque eorum conditio est, *qui in peccati sunt lethalibus*. Nullum hi ad vitam æternam ius habent. Omne, quod habuerunt, per peccatum amiserunt. Hoc priuati non sunt Obsessi. Possunt Dei gratia esse instructi, atque, vt filij Dei, hac ratione castigari, absque vlla salutis æternæ, & humanæ fœlicitatis iactura. Vide Cassianum collat. 7. cap. 25.

16. Deterior etiam est eorum, *qui per Ecclesiasticam Censuram à Christi corpore seiuncti sunt*; non idcirco solùm, quia ad Sacramenta percipienda non admittuntur; quæ Obsessis negata non sunt; verùm

etiam

etiam,quia bonorum, quæ in Christi Ecclesia omnibus fidelibus communia sunt,fructu priuantur, & in salutis discrimine, nisi ad Christi Ecclesiam redeant,versantur; quæ in Obsessos non cadũt.

Parua igitur,vel nulla,est Obsessorum miseria. dicet aliquis, si ex *bonorum* iactura,quam Obsessi faciunt,illa peti debet. Quid ita? quoniam hactenus demonstratum est,& nullo *bonorum* triplicium quæ posuimus,ipsos priuari,& preterea multò meliorem esse conditionem Obsessorum, quàm aliorum aliquorum; quos tamen non omnino infelices iudicamus. 17.

Esto,sint alij Obsessis infeliciores; sed tamen non idcirco ipsorum nulla miseria. Etsi minor sit, aliqualis tamen est. Non etiam Obsessos priuent Dæmones ijs *bonis*,quorum meminimus;priuant tamen *bonis*, & priuant *multiplicibus*. 18.

Duplicia,præcedenti Capite,mala distinximus,Corporis & Animæ: distinguimus iam *duplicia bona*: nam & Corporis quædã sunt, & quædam Animæ.Si Dæmones animæ bonis non priuant; profectò *Corporis* priuant. Res clara est eorum exemplis, quos Obsessos accepimus. 19.

Sed & in *Animæ* bonis miseri detrimenta patiuntur: & quidem illis ipsis,de quibus initio præsentis Capitis quæstio fuit instituta. quod qua ratione fiat sequentibus demonstramus. 20.

Non est adempta *Spes vitæ æternæ* per *Dæmones* Obsessis: ita superius Thesi 4.Sed tamen, qui propter grauia crimina ipsi sibi causa fuerunt,vt hanc Dæmonum carnificinam sustineant;& iusto Dei iudicio Spiritibus Nequam relinquuntur; nec tantum spacijà vexatione liberum habent,vt ad se aliquando redeant,& de commissis peccatis pœnitentiam agant;in præsentissimo salutis discrimine versantur. 21.

Fide non priuant Obsessos ipsi *Dæmones*. ita Thesi 5. Veruntamen quosdam ne ad fidem animum adiiciant.impediunt: alios etiam,qui fide instructi sunt,ne fidei actus,cum suo emolumento, eliciant,retardant. 22.

Quæ fidei,eadem est *aliorum habituum* ratio. Nam quibus impedimento Dæmones sunt,ne fidem Christianam complectantur; illos quoque,ne reliquos, qui vel fidem sequuntur,vel cum fide cõiuncti sunt, habitus obtineant,impediunt Et quemadmodum quosdã retardant, ne fidei actus exerceant; ita ne reliquarũ virtutum, qualescunque etiam illæ sint. Quod igitur diximus,Thes.7. in *virtutum exercitio* Obsessorum,& non Obsessorum eandem conditionem esse;ea ratione dictum est, ne hoc ipso, quia Obsessi sunt, hominibus 23.

hoc, quàm Vtrum *semper* authores sint, quæritur: & si non semper ipsi; quibusnam causis ipsorum miseria ascribenda sit.

2. Vnum igitur est, quod hoc loco quasi ponitur; alterum, quod in controuersiam vocatur; tertium, quod se vltro quasi insinuat, & responsionem postulat. Ponitur Obsessos quandoq; malorum suorum esse causam. Quæritur, An etiam sine suo merito hæc aliquando patiantur. Ad hęc accedit, vt, quoniam sine Dei prouidentia hic nihil fit, explicemus, quantum consequi possumus, eiusdem prouidantiæ causas, quando absque vlla sua culpa mortales Dæmonum tyrannidem patiuntur.

Hypothesis certa est. Constat frequentissimè accidere, vt *propter peccata sua Dæmonum carnificinam sustineant homines*. Tradidit *Sathanæ Corinthium* quendam D. Paulus, propterea; quòd incæstum commisisset. Idem Paulus *Satanæ tradidit* Hymenæum & Alexandrum, ob blasphemias. 3. *1. Corinth. 5. 1. Tim. 4.*

De Maria Magdalena testatur historia Euangelica, pluribus locis, Dominum *septem Dæmonia* eiecisse; & quamuis disertis verbis causam non aperiat, ob quam fuerit Obsessa: peccatis tamen suis id ipsam meruisse, insinuat, dum *peccatricem* compellat: vt de Patrum sententia hic nihil. 4. *Marc. vltimo Iansf. c. 55.*

Non obscurè idem docet Christi Oratio; quando his verbis Dæmonum studium explicat: *Cùm immundus Spiritus exierit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cùm venerit, inuenit scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi.* Cur redit in domum Spiritus, vnde exiuit? Quia quam in locis aridis non inuenit; in illa inuenit; requiem. At requies illi summa est, in impiorum cordibus. ibi igitur sedes figet; ibi habitaculum eliget. 5. *Lucæ 11.*

Sententia B. Hieronymi est (In Danielem) atque Epiphanij (In Vita Dan.) Assyriorum Regem Nabuchodonosor à Dæmonib. obsessum fuisse. Nec displicet sententia. quoniam non parua Obsessi hominis exhibuit signa. Quis verò potest dubitare hoc malum peccatis eius accidisse? Si non id consilium Danielis, eleemosynam suadentis; profectò probat, quæ in auribus eius insonuit, oratio: *Tibi dicitur Nabuchodonosor Rex: Regnum transibit à te & ab hominibus eijcient te: & cum bestijs feris erit habitatio tua: fœnum, quasi bos, comedes, & septem tempora mutabuntur super te; donec scias quòd dominetur Excelsus in regno hominum, & cuicunq; voluerit, det illud.* 6. *Dan. 4.*

Si Saul Regem Obsessum fuisse dicamus, quemadmodum ve- 7.

 rè Ob-

rè Obsessum fuisse grauissimorum authorum est sententia,egregiè nostram Assertionem confirmabit. An non sua culpa fuit Obsessus? Cur igitur toties reprehenditur? cur Regnum,quod humilitate obtinuit,superbia dicitur amisisse?

8\. Profana exempla hic plura sunt. Sufficient sequentia. A Dæmone correpta est Geilana,Franconiæ Ducissa, quod S. Kilianum, qui Duci, vt ipsam, (fratris coniugem) dimitteret interfici curauerit. Sigibertus circa ann. Domini 697. Correptus latro quidam Longobardus ob furtum,quod commiserat; & quia S. Mennæ piis admonitionibus non acquiescebat, vt testatur B. Gregorius. Libr. 4. Dial. Correptus Gundericus VVandalorum Rex, quando templum, vt illud spoliaret,ingressus est. Et ad preces Eligii Nouiocomensis quinquaginta fuerunt Obsessi, quòd nefandas quasdam choreas, impiasque superstitiones relinquere noluerint; quamuis vt relinquerent grauiùs ab eodem Eligio admonerentur, teste *Audoëno* Rhotomagensi,lib.2.cap. 11.in eius Vita.

9\. Dictis vnum addimus ex B.Hieronymo,in vita Hilar. &, quia pluribus locis, in hac disputatione, seruit, ipsius Hieronymi verbis: *Gazensis Emporij oppido,* inquit, *Virginem Dei vicinus iuuenis deperibat. Qui cùm frequenter tactu,iocis,nutibus,sibilis, & cæteris huiusmodi,quæ solent moritura Virginitatis esse principia,nihil profecisset; perrexit Memphim, vt confesso vulnere suo, magicis artibus rediret armatus ad Virginem. Igitur post annum doctus ab AEsculapij Vatibus, subter limen domus puellæ, tormenta quædam verborum, & portentosas figuras, sculptas in æris Cyprij lamina,defodit. Illicò insanire Virgo, & amictu capitis abiecto, rotare crinem, stridere dentibus, inclamare nomen adolescentis. Magnitudo quippe amoris tam in furorem verterat. Perducta à parentibus ad Monasterium, Seni(Hilarioni) traditur. vlulante statim,& confitente Dæmone: Vim sustinui, inuitus sum adductus. Quàm bene Memphis somnijs homines deludebam? O cruces, O tormenta, quæ patior? Exire me cogis, & ligatus subter limen teneor. Non exeo,nisi me Adolescens,qui tenet,dimiserit. Tunc Senex,Grandis, ait, fortitudo tua; qui lino,& lamina strictus teneris. Dic, Quare ausus es ingredi puellam Dei? Vt seruarem,inquit,eam virginem. Tu seruares proditor castitatis? Cur non potius in eum, qui mittebat, es ingressus? Vt quid, respondit, intrarem in eum, qui habebat collegam meum, amoris Dæmonem. Noluit autem Sanctus iubere signa perquiri; ne aut solutis incantationibus Dæmon recessisse videretur; aut ipse sermoni eius accommodasse fidem. asserens fallaces esse Dæmones, & ad simulandum callidos. Seuerè autem, reddita serenitate, increpuit Virginem, cur fecisset talia, per quæ Dæmon intrare potuisset.* ita B. Hieronymus.

Psal.71.

Egregiè Hypotesin hęc exempla confirmant. sed non minus ratio. Quid mirum, si per *Dæmones*, in præsenti vita, Deus peccata vindicet; quæ per *Dæmones*, in futura æternum est vindicaturus? 10.

Quid mirum, si in homines immittat Spiritus Nequam, qui pœnas, ob malè actam vitam exigant; quando non rarò Spiritus excitauit, vt (quamuis non in hominibus, sed extra homines positi) extremà mala, atque adeo mortem infelicibus afferrent? Optimè dictū est à Psalmographo, quòd *mittat indignationem iræ suæ, per Angelos malos.* 11.

Non vna ratio peccata vindicandi *Deo* est, varias habet. Nunc pugnant pro ipso elementa & cælum: nunc armat sæuas bestias. Vtitur etiam spiritibus; aliquando bonis, aliquando malis. Et quidni? *Nóune pro ipso pugnaturus est totus terrarum orbis?* 12. Sap. 5.

Hinc bene B. Augustinus 4. Ciuit. ca. 34. *Dæmones*, inquit, *nisi quos fallendo deceperunt, possidere non possunt*. & rursus: *Potestas inimica vincit aut subiugat neminem, nisi societate peccati*. lib. 10 de Ciuit. *Dei*. cap. 22. Bene quoque *Dæmon*, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, interrogatus à Triphone, viro sancto: Cur puellam intrasset, respondit; *Dæmones in illos habere potestatem, qui opera ijsdem grata exercent: qualia sunt*, inquit, *cultus simulachrorum, blasphemiæ, adulteria, veneficia, inuidiæ, cædes*, &c. Metaphrastes in Triphone 1. Februarij. 13.

Idem confirmat B. Augustini ad obiectionem, quam sibi facit responsio: *Dicet aliquis*, inquit, *si ligatus est Diabolus, vt est; quare adhuc tantum præualet? Verum est*, respondet, *fratres charissimi, quia multum præualet; sed tepidis & negligentibus, & Deum in veritate non timentibus dominatur. Alligatus est enim, tanquam canis catenis innexus & neminem potest mordere; nisi eum, qui se illi mortifera securitate coniunxerit.* Ita B. Augustinus, *Serm* 197. de Tempore. Idem Cassianus, Coll 7. cap. 24. *Constat*, inquit, *immundos Spiritus non aliter posse in illos, quorū corpora obtenturi sunt, penetrare; nisi prius eorum mentes cogitationesque possederint. Quos cum timore ac memoria Dei, vel spirituali meditatione nudauerint, velut exarmatos omni præsidio, ac munitione diuina nudatos, facilè vincendos audenter inuadunt; domicilium deinceps in ijs veluti in possessione sibi tradita præsumentes.* Ita Cassianus. 14.

CAP. XXX.

Ob quas suas culpas Obsessi patiantur tyrannidem Dæmonum.

1. CVlpæ aliæ Lethales sunt, aliȩ Veniales. Illæ diuinã vindictam prouocant; & Mortales, quia mortem animæ afferunt, dicuntur: hæ nomen à venia, quam facilè obtinent sortiuntur. Vtrumque genus varium est, & multiplex; prout contingit Deum variis multisque modis offendere..

2. De his quæritur, *Quanam sint, quæ Dæmonibus ostium, vt homines ingrediantur, patefaciunt*; an Lethales tantum, an etiam Veniales: Etsi vel alteræ, vel vtræque; *Omnésne* illius generis id præstent: an potius in singulis generibus *certæ sint*; & determinatæ. Res, quia difficultatem non ita magnam habet, breuiter expedienda est.

3. Certum est *ob Lethales homines à Dæmonibus possideri*. Docent hoc omnia propemodum superioris Capitis exempla: tam illa, quæ sacræ literæ: quàm quæ prophanæ Historiæ subministrant: quocirca longiori probatione opus non est.

4. Certum quoque *Veniales culpas Dæmonibus homines ingrediendi occasionem præbuisse. Corporaliter traditas Satanæ*, inquit Cassianus, Coll 7. cap. 25. *vel infirmitatibus magnis, etiam viros sanctos nouimus. pro leuissimis quibusque delictis.* Fortè hoc probat exemplum puellæ, quod alias cap. præcedente ex B. Hieronymo adduximus. Fortè etiam alterius, cuius Prosper Aquitanicus meminit; quæ cùm in balneo quoddam Veneris simulachrum nimis impudicè intuita esset, seque eidem assimulasset; mox à Diabolo obsessa est; & ita vexata, vt Nequam Spiritus gutturis meatus occuparet, facultatem sumendi cibum & potum ad septuaginta dies adimeret Vide c. 28.

5. Quod si de harum Veniali culpa dubium est; certè dubium non est de Abbatis Moysis, & Virginis cuiusdam monialis: quorum ille teste Cassiano libr. 7. Coll. cap. 27 possessus fuit propter impatientiam, & duriùs prolatum verbum: hæc propter leuiorem gulam, vt habet B. Gregorius lib. 1. Dialog. cap. 4. Sed exempla non nostris, verùm ipsorũ verbis asscribamus. De Moyse igitur sic Cassianus, Coll. 7. cap. 27. *Cùm esset*, inquit, *Moyses singularis & incomparabilis vir, ob reprehensionem vnius sermonis, quem contra Abbatem Macharium disputans, paulo durius protulit, quadam scilicet opinione præuentus, tam diro confestim est traditus Spiritui, vt humanos egestiones ori suo ab eo*

ab eo ſuppletus ingereret. Quod flagellum purgationis gloria ſe Dominus intuliſſe; ne ſcilicet in eo vel momentanei delicti maculă reſideret, velocitate curationis eius, atque aucto remedio demouſtrauit. Nam continuo Abbate Machario in oratione ſubmiſſo, dicto citiùs Nequam Spiritus ab eo fugatus abceſſit. Hæc Caſſianus. *De* Virgine ſequentia B.Gregorius, 1. Dialog.c.4. *Quadam die,* inquit, *vna Deiſamula hortum ingreſſa. quæ lactucam conſpiciens concupiuit, eamque ſigno Crucis benedicere oblita, auide momordit. ſed correpta à Diabolo, protinus cecidit. Cumque vexaretur, eidem P Equitio ſub celeritate nunciatum eſt, vt veniret concitus, & orando ſuccurreret. Moxq; vt hortũ iidem Pater ingreſſus eſt, cepit ex eius ore, quaſi ſatisfaciens ipſe qui hanc arripuerat Diabolus, clamare dicens: Ego quid feci? ego quid feci? Sedebam ibi ſuper lactucam: venit illa & momordit me. Qui cum graui indignatione vir Dei præcepit, vt diſcederet: & locum in omnipotentis Deiſamula nõ haberet: qui protinus abſceſſit, nec eum vltra contingere præualuit.* Hæc Gregorius.

Et quamuis Venialia, leuia peccata ſint; & à venia, vt diximus, quam facilè obtinent, nomen habeant; nulla tamen fit hominibus iniuria, quando etiam hæc propter, Dæmonum carnificinæ traduntur, quoniam quæ comparatione Lethalium leuia ſunt; comparata cum pœnis quibuſcunque magna ſunt, & illas longiſſimè poſt ſe relinquunt. 6.

Nec nouum videri debet, quod ob Venialia carnificinam *Dæmonum* mortales ſuſtineant: quoniam iuſtiſſimo Dei iudicio fit, vt etiam abſque vllo ſuo demerito quidam eandem ſubeant. Verùm quoniam hoc argumentum pluribus indiget, ſequenti capite explicandum eſt. 7.

Nunc quoniam diximus multiplices eſſe, tam Veniales, quàm Mortales culpas; *Vtrum certa quædam peccatorum genera ſint, quæ iuſtius Dæmonum patiamur vindictam, & facilius iis aditum pateſaciant,* inquiramus. Quid igitur? Quod res eſt, breuiter dicimus, *Certum hic conſtitui poſſe nihil.* Quemadmodum Veniales, & Mortales culpæ aditum Dæmonibus ad ingrediendum homines pateſaciunt: ita quæcunque illæ ſunt, ſi ita Deus permittat, & velit; pateſacere poſſunt. 8.

Veruntamen non negauerim *quaſdam eſſe*, quæ facilius aditum præbeant: vt quas vel Deus iuſtius hac ratione vindicare videtur: vel ob quas ipſi Dæmones in homines ingreſſum magis poſſint affectare & deſiderare. Et quæ illæ? 9.

Prima eſt infidelitas, ſeu *agnitæ veritatis Impugnatio atq; abnegatio.* 10.

Ita

ſunt, vt à Spiritibus Blaſphemiæ occupentur.

Quarta eſt *peccatum Superbiæ.* Nónne conuenit, vt qui eſt *Rex ſuper omnes filios Superbiæ*, in ſuperbis ſedem habeat? in ipſos poteſtatem exerceat? Conuenire docet magno ſuo malo ſuperbiſſimus Aſſyriorum Rex, Nabuchodonoſor, vt alios innumeros præter- mittam. Ad Superbiam referrem, quæ ex illa ſequitur, Inobedientiam: quæ & ipſa aditum Dæmonibus præbuit. Teſtis eſt vir profeſſione religioſus; ſed moribus admodum difficilis; quem mox Spiritus Nequam ingreſſus dicitur, poſtquam Popponis Stabulenſis, Abbatis ſui mandatum implere contempſit: quemadmodum in Popponis Vita ſcribit Euerhelmus, Abbas Altimontenſis, cap. 18. 13. *Iob 41.* *Daniel. 4.*

Quinta eſt *Luxuria.* Ob hanc Corinthius ab Apoſtolo traditus eſt Satanæ. Fortè ob eandem ſeptem Dæmoniorum tyrannidem paſſa eſt Magdalena. Ob eandem, ſi non Obſeſſi, profectò interfecti viri ſeptem, qui Saram expetierunt. Sed & puella quædam, quia impudentius Veneris ſimulachrum aſpexit, eidemque ſe confirmauit, à Dæmonio obſeſſa eſt: vt notauit Proſper Aquitanicus. Hiſtoriam ſuperius recenſuimus. Et in Vita Simeonis Sali refert Leontius Neapoleos Cypri Epiſcopus: quod quidam ob conſuetudinem ſtupri à Dæmone fuerit arreptus; quem Simeon inflicta alapa curauerit. forte hic locum habet matrona nobilis, cuius B. Gregorius, lib. 1. Dialog. cap. 10. meminit, quam Dæmon in publica ſupplicatione inuaſit; quòd *carnis*, vt ipſe loquitur, *voluptate victa, à viro ſuo non abſtinuerit*; quando ſequenti die Oratorium S. Sebaſtiani, proceſſionem cum alijs peractura, intrauit. Commodum Dæmonum domicilium ſunt Luxurioſi. Sunt enim & dicuntur *Spiritus immundi*: amant *loca humida*: *non inueniunt requiem in aridis*. Virtus eorum in *lumbis* & *vmb l. co.* 14. *1. Cor. 5.* *Marc. vlt.* *Tob. 6.* *Luc. 11.* *Iob 40.*

Sexta *Liuor & Inuidentia.* Teſtis huius eſt primus gentis Iſacidæ Rex, Saul: qui quoniam in innocentiſſimum, optimeque de Republ. meritum Dauidem ira inuidiaque flagrauit; à Domini Spiritu relictus eſt, & à Nequam poſſeſſus. Et ſi *inuidia Diaboli peccatum intrauit in mundum*, ab inuidis abhorrere poſſunt Dæmones? 15. *1. Reg. 16.* *Sap. 2.*

Auaritia etiam inter culpas eſt, ob quas Dæmones facilem aditum habent. Poſſet hoc forſitan recentibus nouiſque exemplis doceri; ſed his opus non eſt, cùm magnum argumentum Apoſtolus præbeat, tum; quando docet Auaritiam *eſſe Idolorum ſeruitutem*; tum quando aſſerit in *laqueos Diaboli, atque varias tenta-* 16. *Ephef. 5.*

tiones incidere, qui diuitiis ſtudent, & ſectantur pecunias.

17. Ad has accedit, quæ *Sanctis hominibus affertur perſecutio.* Ob hanc à Dæmonibus Obſeſſi plurimi: inter alios etiam Geilana Franconiæ Duciſſa, ob necem S. Kiliano procuratam. teſte Sigiberto circa annum Domini 697. Et, quidni Diabolos ſocios habeant & hoſpites; qui ſanctos viros Dæmonum hoſtes cane peius & angne oderunt?

1. Tim. 3.

18. Addiderim dictis *filiorum in parentes impietatem.* Veriſimile eſt hos facilè perpeti obſidentes Dæmones: quoniam ſæpe extra ſe poſitos experiuntur carnifices. Rem vno exemplo Alexandri ab Alexandro verbis probamus. *Res admiratione digna eſt*, inquit, libr. 4. Genial. dierum cap. 19 *quam recenti admiratione comperimus Romæ: Quippe nota res eſt: cùm apud Gabios quidam infimæ ſortis, & obſcuris natalibus Adoleſcens, veſanus & furioſus (cuius praui mores & vita facinoroſa fuerat) in parentem grauibus iurgijs conuiciatus foret; poſt iurgia immodica, cum furijs agitatus, aduocato Dæmone, cui ſe deuouerat homo ille improbus & impurus; furore cæcus & amens diſceßiſſet, & Romam petere cæpiſſet eo conſilio, vt aliquod dirum facinus in patrem moliretur; dum iter faceret, Dæmonem facie hominis truculenta, ſordida barba & capillo, veſteque obſoleta & ſquallida obuiam habuiſſe. quo cum ſimul pergerent, illum interrogaſſe iuuenem (quem animo anxio & ſollicito videbat) quid tam triſtis incederet. atque ille, cùm quid iurgij cum patre fuiſſet, quodque aliquid ſceleſti facinoris patrare cuperet, reſpondiſſet: Dæmonem illū ſe quoque ſimili caſu percitum fuiſſe dicere: proinde pergerent, & ſuas iniurias vltum irent. Cumque nocte appetente ad vrbem applicuiſſent, in proximo hoſpitio diuertiſſe, atque in cubiculum, quod à caupone vtrique exhibitum fuit. baud multo poſt, cubitum iuiſſe. Cumque vna cubarent, peſtem illam immanem, cum illum ſomno oppreſſum videret, infeſtis manibus iugulum hominis apprehendiſſe, vt eliſis faucibus necaret, quem iam oppreßiſſet, ni expergefactus ille, Dei opem & auxilium aduocaſſet: quo audito furiam illam deterrimam ſtridore & tumultu maximo, tantoque impetu cubiculum, vnde euaſit: dicitur colliſiſſe, vt tigna & tectum euerterit, tegulaſque penitus perfregerit.* Ita Alexander. Sed magis ad rem facit exemplum, quod in Vita S. Parthenij refert Metaphraſtes, 7. Februarij. Ad hunc enim cùm parentes filium ſuum, qui grauem Dæmonis carnificinam patiebatur, adduxiſſent; & pro eiuſdem incolumitate inſtantius precarentur: *Sinite*, dicebat Parthenius, *torqueatur, paricida eſt. parentibus vobis ſæpe moleſtus fuit; & quam eidem optaſtis, iuſtam ſuſtinet caſtigationem.* Et de Carolo Iuniore Ludouici Germanorum,

ranorum, Regis filio refert Sigibertus, circa annum Domini 873. quod *à Dæmonio grauiter in præsentia Patris, & optimatum eius sit vexatus: & in vexatione confessus, hoc sibi ideo contigisse, quia contra patrem suum conspirationem facere moliebatur.*

Decima culpa est *Iurgium atque Conuitium.* Hæc enim cum sine irato animo non sunt, & quandam quasi coniunctam furiam habeant, optimè homines ad Dæmonum domicilium disponere videntur. Quid quod inter furiosum atque Obsessum vix vlla videatur esse distantia? Quidquid sit: ab his non ita procul abesse Dæmones, alio exemplo, idem Alexander ibidem demonstrat, quod eiusdem quoque verbis ascribimus. *Autor est,* inquit, *Thomas monachus, homo minimè malus, cuius ego fidem authoritatemque pluribus in rebus expertus didici: qui serio mihi retulit; quòd cùm in monasterio & sacris ædibus, quæ in Lucanis montibus sunt, cum pluribus iurgatus foret, & post immodica conuitia & rixas, animo perturbato inde se proriperet; cùm per nemora iter solus intenderet, speciem hominis vultu tetro, nigra barba, promissis tunicis, vultu aspectuque deformi, & sæuo, obuiam habuisse. quem cum compellaret, quid ipse solus per deuia errabundus incederet, dixit; equum, quo vectabatur amisisse, atque in proximos campos illum euasisse credere: cumque per sinus inuios equum vnà quæsitum pergerent; ad profluentem, in cuius alueo gurgites magni, & formidabiles redundabant, deuenisse. Et cum monachus, vt aquam traijceret, calceos sibi eximere appararet, illū magnopere coëgisse, & tandem peruicisse, vt super spatulas suas ascenderet, potiusque à se, qui corpore maior erat, vectaretur. qui acquiescens, cùm super illius spatulas, vt succollaretur, monachus ascenderet, illeque iam aquam ingredi appararet, dum vada exquirit, illius pedes non humana, sed tetra & deformi specie conspexit. quo animaduerso, horribili terrore percitus, Deum, vt sibi præsto esset, acclamauit. Mox Dæmonem & diram illam speciem, diuino audito verbo, stridore querulo, & vi maxima, quanta dici potest, ita è conspectu abysse dicit, vt imminentem quercum ingenti impetu colliserit, ac perfractis ramis funditus euerterit.* Et hoc Alexander.

Vndecima culpa est *Dei contemptus; siue Religionis, & Pietatis neglectus.* Cùm enim duo sint Domini, quibus seruire necesse est, Deus, & Dæmon: ad Dæmonis castra accedunt, quicunque Deum, summum bonum deserunt. Pro hac re facit exemplum, quod iam secundò citatus affert Alexander de Iuuene quodam, quem horribili specie infestis manibus Diabolus inuadere querebat, quia, vt verbis Alexandri vtar, *constabat prauis illum moribus & inciuilibus*

fuiſſe obſeſſos probat hiſtoria ex B.Hieronymo alias allata. Verum quidquid de his ſit, ſi iuſtum eſt, vt quo quis peccauit, eo puniatur; nullam his dicemus fieri iniuriam, ſi tortores experiantur, quorum ſimulata habuerunt obſequia.

Dictis adiungo Sacramenti *Confirmationis contemptum*, vel neglectum. Nouimus non vnum, ſed plures; qui graues Dæmonis moleſtias & perſecutiones ſuſtinuerunt, antequã Sacramento Confirmationis eſſent initiati; à quibus mox percepto Sacramento fuerunt liberati. Quidni vero vel tales ingrediatur Diabolus, vel ingredi poſtulabit, quibus alioquin eſt moleſtus? 23.

Poſſunt iam à nobis recenſitis peccatis plura addi: ſed quoniam hæc præcipua exiſtimamus, & reliqua ad ipſa reuocari poſſunt, finem facimus: atque, *Vtrum etiam abſque culpa ſua homines à Dæmonibus poſſideantur*, inquirimus. 24.

CAP. XXXI.

Homines quandoque non ob proprias, ſed aliorum culpas Dæmonum tyrannidem perpeti.

ALiquando homines abſque vlla ſua culpa à Dæmonibus poſſideri, clara eſt confeſſio Beatorum Auguſtini & Hieronymi. B. Auguſtinus ſic loquitur, libr. 21. de Ciuitate Dei, cap. 18. *Graue iugum filios Adam à die exitus de ventre matris eorum, vſque in diem ſepulturæ matrem omnium, vſque adeo impleri eſt neceſſe; vt ipſi paruuli, per lauacrum regenerationis ab originali peccato, quo ſolum tenebantur vinculo iam ſoluti, multa patientes, nonnulli incurſiones Spirituum malignorum patiantur.* S. Hieronymi hæc oratio eſt, Epiſtola ad Paulam, de dormitione Bleſillæ. *Quæ cauſa eſt*, inquit, *vt ſæpe bimuli, trimuliue, & vbera materna lactantes, à Dæmonio corripiantur? Inuſibilia hæc*, addit *inſcrutabili Altiſſimi iudicio ſunt relinquenda.* 1.

His B. Hieronymi bimulis & trimulis & Auguſtini infantibus adiungimus Puerum, cuius Hiſtoriam pluribus retulimus Theſi 4. cap. 26. Puerum quoque quem à ſæuiſſimo Dæmone liberauit B. Macarius, de quo Palladius in Vita Macharij: Illum quoque, cuius in hiſtoria S. Parthenij fit mentio; in quo quamuis poſt multos annos ſe prodidit; à pueritia tamen latuit occultus Dæmon: teſte Metaphraſte 7 Februarij: Præterea Toloſenſem Puellam, à qua Dæmonium expulit S. Remigius, à S. Benedicto rogatus, de qua in Vita 2.

S.Remigij Hincmarus apud Surium. To.1.fol.283 Infantem quoque, Dominicum nomine, quem Bertholphus, Abbas Bobiensis ab infesto Spiritu liberauit, teste Iona, in Bertholphi Vita, apud Surium Tom.4 Denique Illum, cuius meminit S. Marcus Euangelista, cap. 9. historiæ Euangelicæ, qui Dæmonis grauissimam vexationem ab infantia sustinuit, quemadmodum Pater pueri Domino interroganti est confessus.

3. Cum B.Hieronymo dictisque exemplis consentit D. Chrysostomus. Nam in libris, quos de Prouidentia scripsit, etiam in hoc diuinam prouidentiam cognoscit, quod *Sanctiores homines* aliquando Dæmones possideant, quos dum in peccatis volutarentur, & vitijs indulgerent, nulla aduersitas molestabat. qua ratione quoque Theodorum quendam, quem Dæmonium possidebat, consolatur.

4. Res hæc dubia non est; primò exemplo puerorum, quos ob rationis defectum non est possibile peccare; & tamen quandoque à Dæmonibus obsideri; non solùm quotidiana probant exempla, verum etiam per suos trimulos bimulosq;, & materna vbera lactentes B.Hieronymus.

5. Deinde huic ratio suffragatur. Neque enim in alio genere malorum est hoc, quod à Spiritibus affertur; quàm quæ *Pœnæ* mala dicimus. at non necesse est hæc proprijs meritis irrogari. *Neq; hic peccauit, neque parentes eius*, loquebatur Dominus de quodam, *qui orbitatem oculorum grauiss.mum pœnæ malum patiebatur*

Ioan. 9.

6. Accedit ad hæc Eremitæ cuiusdam iudicium. Dicitur ille à Deo postulasse & impetrasse; vt per menses aliquot eius corpus ab inhabitante Dæmonio affligeretur, propter periculum peccati, quod timebat, superbiæ. Cognouit profectò vir pius non semper præteritis & commissis peccatis tribui Dæmonum torturam; sed quandoque admitti, ne in peccata homines incidant, Deumque offendant. Vide Sulp. in Vita Martini dialog.1.

7. Quanta sanctissimo Iob mala attulit Diabolus, non in fortunis solùm: verum etiam in corpore? An forte ipsius culpa omnia? *Sanctum & rectum* fuisse docet Scriptura. Et qui hæc potuit, extra Iob corpus constitutus, Dæmon: eadem non posset Iob inhabitans, quãuis sine vlla Sancti viri culpa?

Iob.1.

8. Scimus dixisse B Augustinum, *Dæmones non possidere homines, nisi quos fallendo deceperint.* Dixisse quoque: *Inimicum neminem subiugare nisi societate peccati.* Vide Thesin 12.cap.29. Sed attendit Sanctissimus Pater, non quid fieri necesse est; sed quid vt plurimum fieri assolet. Atque ita intelligendus est locutus fuisse Dæmõ, quem S. Triphon

coegit

coegit causam daretur Gordiani Imperat. filiam ingressus esset. Quando enim docuit Dæmones in eos potestatem non habere *qui in Deum sunt pij*, quid, vt plurimum accidat, significat. Quamquam & dici posset B. Augustinus de ea potestate Dæmonis locutus, quam in homines accepit ratione peccati quod committunt: quam profectò magnam habent, quamuis corpora ipsa non possideant. Ex his patet quid ad Cassianum respondendum.

Interim, quam non ob propriam culpam, tyrannidem *Dæmonū*, semper Obsessi patiuntur; illā non patiuntur semper sine culpa. Quemadmodum aliorum culpa aliis, malorū pœnę potest esse causa; ita potest alijs *Dæmonum* tyrannidem & carnificinam accersere. 9.

Quod dicimus, non violat leges iustitiæ. Nonne in bonis, quæ quis possidet, iustè potest puniri? Et homines quidam, nonne quorundam hominum sunt bona? filij parentum? serui dominorum, inferiores superiorum? 10.

Sed Vtrum quod Iustitiæ leges non violat, si fieret; etiam aliquando fit? *Dęmonum* ne quidam, non ob sua; sed aliorum peccata vexationes experti? Experti. Rem exemplis docemus. Superius, ca. 16. tria ex Cæsario attulimus; his quartum addimus ex Vita Zenonis Martyris desumptum: Ibi mater, cùm febrienti filio poculum aliquoties prębuisset, nec filius petere desisteret; impatientia victa; eidem poculum offert, & cum poculo Dæmonium imprecatur, moxque ille ab *Dæmone* miserè cœpit torqueri. Vide Surium *25.* Maij. Addimus quintum, cælebris illius Dæmoniacæ Laudanensis in Gallia, ann. *1566.* liberatæ; & sextum alterius Montensis in Hannonia, an. *1584.* quæ ambæ in potestatem Dæmonum, mala parentū imprecatione venerunt. Septimum licet petere ex Vita *S.* Reginæ Hungariæ Elisabeth per Iacobum Spirensem descripta. cap. 30. 11. *Surius 25. Maij.*

Constitutum igitur sit, & *posse* homines absq; sua, sed tamen ob aliorum culpam, Dæmonum tyrannidem perpeti; & præterea sæpe *reipsa* perpeti. *At qui ob quorum?* Difficile hoc forte explicatu. Ita tamen ni fallimur, se res habet; quod quamuis quibusuis in quibusuis Deus exempla suæ vindictę possit ostendere; possit etiam quosuis per quorumcunq; supplicia à peccatis deterrere; nullos tamen propriè hoc supplicij genere, tanquam iusta pœna ob aliorum culpas afficere iudicandus est: nisi qui cum ipsis. qui culpas dederunt, quadam ratione coniuncti sunt. 12.

Vindicabit parentum peccata in filiis: *Dominorum in seruis: Superiorum in subditis:* Mariti in vxore, & contra. *Deus noster Deus est, Zelotes, vindicans peccata parentum in filijs, in tertium, & quartam generationem.* 13. *Exod. 20. 6.*

CAP. XXXII.

Fieri quandoque, vt absq; vlla sua culpa Dæmonum cruciatus in obsessis corporibus sustineant Mortales: sed tamen non sine magnis diuinæ prouidentiæ rationibus.

1. IN huius Capitis ingressu B. Hieronymi, superiori Capite allatam constituimus sententiam. *Quæ causa est*, inquit, *vt sæpe bimuli trimuliue, & vbera materna lactantes à Dæmonio corripiantur? Inuisibilia hæc inscrutabili altissimi Dei iudicio sunt relinquenda.* Docet Sanctissimus vir, hac sententia, non tantùm aliquãdo accidere, vt absque vlla sua culpa Mortales à Dæmonibus possideantur; verùm etiam absque *omni* culpa. Hinc non iudicat multum nostras cogitationes hic fatigandas; diuinam potius vult prouidentiam admirandam & prædicandam.

2. Et ita se prorsus res habet. Fit haud rarò, vt *absque vllo hominum demerito patiantur homines non hanc solum, de qua agimus, Dæmonum carnificinam; verum etiam alia quæcunque mala*, quæ vel corporibus possunt incommodare, vel fortunis. In quibusdam malis vix alias causas, quam diuinam prouidentiam possumus inuenire.

3. Et profectò multas hic diuina prouidentia potest habere causas; quando nulla hominum culpa, hanc carnificinam Dæmonibus vel permittit, vel præcipit. Scilicet, vel hic propositum est homines instruere; vel à vitijs deterrere, & ad virtutum studia incitare; vel statuere exemplum patientiæ: vel maioribus bonis aptos & capaces ad futuræ vitæ reddere gaudia.

4. Instruit duobus modis. Nam principiò hinc intelligunt præter corpora *Spiritus quosdam esse*, omnis concretionis expertes; quod Sadducæi inficiabantur. Deindè colligunt mirum non esse, si *animam corporis expertem possideant*, quæ etiam, quemadmodum Spiritus immortalis sit & æterna; & post hanc vitam, aliam viuendi rationem sit ingressura. Vide Tostatum Abulens. in 8 Matthæi, q. 112. *Actor. 19.*

5. Deinde hîc, in imagine quasi, ob oculos ponantur *extremi illi cruciatus atque tormenta*, quæ post hanc vitam reprobos manent: fitque ipsorum consideratione, vt mortales fugiant peccata, quibus Dæmonum imperium & carnificinam olim in futura vita demerentur.

6. Agnoscunt etiam, *quantum Spirituum immundorum erga humanum*

genus

genus sit odium; cùm tanta in miseros homines, atque innocentes etiam barbarie sęuiunt, quæ meditatio hoc habet emolumenti, vt prorsus animos Mortalium (nisi forte deploratæ sint salutis) à Spiritibus auertat, & omnem cum iisdem Societatem, atque communionem dissoluat.

Possunt & hinc homines discere, *quidnam in anima eorum. qui Lethalia pecc ita perpetrarunt, Dæmones efficiant*. Quæ in corporibus fiunt, indicia eorum sunt, quæ in anima accidunt. An non rupta vincula in obsessis Euangelicis argumentum sunt, eos qui cum pec catis fœdus habent, rumpere omnia honestatis vincula, quæ, ne peccent, prohibere possunt? Et quod quidam hominum societatem fugiant, atque in montibus cum feris degant; nonne communione Sanctorum, quæ in Ecclesia est, ipsos demonstrat priuari? Quod vero alios lædere dicantur; nonne magnum argumentum est, peccatores non sibi solum; sed aliis quoque detrimenta afferre; si non aliis rebus saltem malo, quod præbent exemplo? 7.

Denique hac ratione bonos exercet Deus. De hoc dubium est nullum. Vt aliis rationibus; ita hac suos Deus potest probare. Qui potestatem Dæmonibus facit, vt extra iustos constituti, ipsos affligant: potest etiam facultatem dare, vt corpora ingrediantur, & suã tyrannidem exerceant. 8.

Et quemadmodum suos, hac ratione, probet Deus: ita & ipsorum auget merita, & maioribus atque pluribus modis se iisdem obstringit vt taceam, quod vniuerso mundo virtutis suorum prębeat egregia exempla. 9.

Præter iam dictas, alios potest diuina prouidentia habere causas. Hoc ex Gregorij Turonensis desumpta sequenti historia docemus. *Theodorico*, inquit, *Francorum Rege defuncto, Theobertus filius eius successit, qui cum multa iniquè exerceret, multa etiam permitteret, quæ impedire oportebat, à S. Nicetio, Treuirensi Episcopo arguebatur. Aduenit autem dies dominicus. Et ecce Rex cum his, qui à Nicetio, communioni abesse iussi erant, Ecclesiam est ingressus. Lectis igitur lectionibus ait Sacerdos: Non hic Missarum solemnia consummabuntur, nisi communione priuati prius abscedant. Hic, Rege renitente, subitò exclamat vnus ex populo arreptus à Dæmone, iuuenis adhuc puer, cœpitque valida inter supplicia torturæ sue, & Sancti virtutes & Regis crimina proclamare. Episcopum asserebat castum: Regem adulterum. Episcopum Christi timore humilem: Regem gloria regni superbum. Episcopum sacerdotio impollutum à Deo in posterum præferendum: Regem ab auctore sceleris sui velociter elidendum. Cumque Rex timore perculsus peteret, & puer Energumenus ab Ecclesia eijceretur; dixit* 10.

Episcopus. Prius illi qui secuti sunt, id est, incesti, homicidæ, adulteri ab hac Ecclesia extrudantur: & hunc Deus silere iubebit. Et statim Rex iussit omnes hos, qui Sacerdotis sententia damnati fuerunt, egredi de Ecclesia. Quibus expulsis iussit Sacerdos Dæmoniacum foras extrahi: sed cum apprehensa columna, euelli à decem viris non posset; Sanctus Dei sub vestimento suo, propter iactantiam videlicet euitandam faciens Crucem relaxari præcepit. Qui protinus corruens cum his, qui eum trahere nitebantur, post paululum sanus erectus est. Deinde post acta solemnia requisitus, nunquam reperiri potuit: nec vllus sciuit vnde venerit, aut quò abierit. Hæc Gregorius in vita Nicetij, & post eum Cæsar Baronius, Tom. septimo, anno Christi, 530. fol. 146.

11. *Cæterum ex hic omnibus* quæ 30. 31. & 32. Capitibus dicta sunt, *manifestè perpenditur,* inquit Cassianus Coll. 7. cap. 28. *non debere eos abominari, vel despici, quos istis Spiritibus nequitiæ tradi videmus, quia duo hæc credere nos immobiliter oportet. primo quod sine Dei permissu nullus ab ijs omnino tentetur. secundò, quod omnia quæ à Deo nobis inferuntur, siue tristia ad præsens, seu læta videantur, velut à piissimo patre clementissimoque medico, pro nostris vtilitatibus irrogentur: & idcirco eos, veluti pædagogis traditos humiliari, vt discedentes ex hoc mundo purgatiores ad vitam aliam transferantur, vel pœna leuiore plectantur, qui secundum Apostolum traditi sunt in præsenti Satanæ, in interitum carnis, vt Spiritu salui fiant in die Domini nostri Iesu Christi.* Ita Cassianus.

Finis secundæ partis.

PARS

TERTIA PARS DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS, IN QVA

De varia potestate, & multiplicibus modis Dæmones ex humanis Corporibus eijciendi, eorumque efficacitate & his similibus agitur.

CAP. XXXIII.

Esse aliquam potestatem & virtutem, qua ex hominum corporibus eijciantur Dæmones.

TErtia Disputationis Pars circa modum, & ratione Spiritus Nequā ex humanis corporibus profligandi versatur. In hac, si generatim loquamur, tria potissimum quæruntur. Primum est, Sitne aliqua *potestas*, qua ex hominibus Dæmones exigi valeant. Alterum, *penes quos* hæc potestas resideat. Tertium, *Quibus* potissimū *rebus* nitatur. 1.

Primum Caput, quemadmodum & alia, partes continet plures. Neque enim tantùm demonstrandum est, Esse aliquam talem potestatem; verum etiam definiendum, Vnáne sit illa, an multiplex: & si multiplex; Eadémne omnium conditio; siue, quod inter illas discrimen: Quam etiam ob causam Ecclesiæ illa relicta, &c. 2.

Et quidem *esse aliquam talem potestatem*, nemo debet dubitare, qui vel mediocriter in Sacris literis est versatus. Illæ siquidem, & *à quo* ipsa collata sit, demonstrant; & *quibus* collata sit; & *quam ob causam* collata sit; & præterea, *quam non frustra* collata sit, haud leuibus argumentis insinuant. 3.

Docent *collatam esse à Christo Domino*. Nam quos ille in vniuersum mundum misit; vt nouam in mundum lucem inferrent, cælestemque doctrinam docerent; hac voluit potestate esse munitos, & instructos; vt, quandocunque ita expedire iudicarent, Dæmones ex humanis corporibus eijcerent. 4. Marc. vlt.

Docent *omnibus fidelibus, sed tamen inprimis Apostolis, atque Christi Discipulis esse communicatam*. *Dedi* (loquitur suis Dominus) *vobis po-* 5.

Luc. 10. *testatem calcandi super serpentes & scorpiones; & super omnem potestatem inimici.* Et profectò, si vllis, his imprimis illa erat communicanda, qui & pluribus modis se Domino obstrinxerant; & socij operis tam excellentis, quod ipse perfecturus in mundum venerat, erant futuri.

6. Docent ob *quem finem* sit collata: vt scilicet hac ratione authoritatem sibi apud Infideles facerent: & veritatem doctrinæ, quam afferrent, virtute miraculorum, & præcipue Dæmonum profligatione, astruerent.

7. Docent *non frustra* hanc Apostolis collatam fuisse potestatem. Nunquid non plurima, ex hominum corporibus, Dæmonia eijcerunt? Infinita pro hac re, exempla suppeditant, qui eorum res gestas descripserunt. Verum illa referre necesse non est, cum sacra suppetant. Nouimus à S. Paulo eiectum esse Spiritum Pythonem ex puella quæ haud *paruum quæstum suis Dominis diuinando faciebat.* Nouimus attactu sudarij eiusdem profligata Dæmonia. Nouimus omnium Apostolorum hanc communem esse vocem: *Domine etiam in nomine tuo nobis subijciuntur Dæmonia.*

Act. 19. Act. 15. Luc. 10.

8. Potestas hæc Apostolis collata, cum Apostolis extincta non est. *mansit sequentibus temporibus,* Neque enim ad Apostolos tantum pertinet, quod dicitur: *Signa eos, qui crediderint, hæc sequentur, In nomine meo Dæmonia eijcient:* Omnes Christifideles hæc oratio comprehendit. Tamdiu hæc à Christo collata potestas perdurabit, quamdiu erunt, qui Christi fidem profitebuntur.

Mar. vlt.

9. Quanquam & aliud pro hoc potestate argumentum Sacræ literæ subministrent: dum docent futuros sequentibus temporibus, qui Dæmonia sunt expulsuri, & tamē longe à Christi amicitia alieni. de quibus his verbis Dominus. *Multi dicent: Domine, Domine; Nonne in nomine tuo Dæmonia eiecimus, & virtutes magnas fecimus?* quibus dicetur: *Nescio vos.*

Matth. 7.

10. Si Patrum pro hac re sententias omnes proferre voluerimus, haud dubium, molesti erimus. Sed tamen non omnes prætereundi sunt. Ex multis igitur paucos referimus. *Dæmones,* inquit Tertullianus. Ad Scapulam, cap. 2. *non tantùm respuimus; verum etiam reuincimus, & quotidie traducimus, & de hominibus expellimus: sicut plurimis notum est.* Cyprianus ad Demetr. ita habet: *O, si audire velles* (sic compellat Demetrianum Africæ Proconsulem) *& videre; quando à nobis adiurantur & torquentur spiritualibus flagris, & verborum tormentis de obsessis corporibus eijciuntur: quando eiulantes, & gementes voce humana, & potestate diuina flagella & verbera sentientes venturum Iudicem;*

Iudicem confitentur. Veni, & cognosce vera esse, quæ dicimus. Ita Martyr Cyprianus. In eandem sententia loquitur Iustinus, de veritate Religionis Christianæ. *Eius,* inquit, *nominis* (IESV) *potentiam Dæmones tremunt, & reformidant & hodie quoque illi, per nomen Iesu Christi, crucifixi sub Pontio Pilato, qui Iudææ procuratorem egit, adiurati nobis parēt.* Cùm vtroq; consentit Lactantius. Libro enim 4. cap. 27. sic loquitur. *Sicut Christus, cùm inter homines ageret, vniuersos Dæmones verbo fugabat: ita nunc sectatores eius, in nomine Magistri sui, & signo passionis eius eos ab hominibus excludunt.*

Nostris quoque temporibus in Christi, apud Catholicos, Ecclesia, hæc potestas est; & eadem illa, quæ à Christo suis primùm collata fuit Discipulis, & sequentibus seculis perdurauit. quod quamuis quidam sine ratione negent, probari tamen haud obscurè inde potest; quòd eadem est apud Catholicos, quæ in Apostolis fuit, & maioribus nostris, orthodoxa fides: quòd idem Catholicis, quod olim illis fuit propositū: deniq; quod non aliæ ferè modo, quàm olim, ad Dæmones expellendos adhibeantur machinæ, & tormenta. Sed de his aliàs. 10.

CAP. *XXXIV.*

De quadruplici potestate, qua Dæmones ex hominum corporibus eijciuntur.

ESse potestatem aliquam, qua Dęmones ex humanis corporibus pelli possunt, probatum est: *Vtrum vna illa, eademq; omnibus locis atque temporibus fuerit;* atque *Vtrum si multiplex, æquales omnium vires, omnesque probari debeant,* non temerè quæritur: Quocirca nec sine ratione hic definitur. 1.

Et præter illam, quam Christus Ecclesiæ reliquit, de qua præcedenti Capite actum est, fuisse *aliam aliquam,* Dominus docere alicubi videtur. Cùm enim per summam contumeliam, quod *in nomine Beelzebub Dæmonia eijceret,* ipsi obiiceretur, hanc à se calumniā exemplo filiorum Iudæorum, qui apud ipsos Exorcistas agebant, & Dæmonia eiiciebant, remouit. *Filij,* inquit, *vestri, in quo Dæmonia eijciunt?* 2. Luc. 11.

Scio per filios hos, quosdam Christi Apostolos intelligere, & putare; non alterius, quàm Christi Exorcismi hic fieri mētionem: sed rectius sentiunt, qui non Apostolos, sed Exorcistas Iudæorum, 3.

qui Christum etiam multo tempore præcesserunt, & Dæmonia eiecerunt, intelligunt. Neque enim, cum aduersus Iudæorum calumnias se Dominus defenderet, iam cum hac Dæmones eiiciendi potestate ad Euangelium prædicandum missi erant Apostoli. postmodum hæc ipsis concessa fuit. Accedit, quod similem calumniam Apostolos passuros Dominus significauerit. *Si patremfamilias*, inquit, *Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius?*

Matth.10.

4. Sed fuerint hi, quicunque voluerint, fuisse præter illam, quam suis Dominus contulit, *aliam*, qua Dæmones pellerentur potestatem, ex Iosepho Iudæorum Scriptore clarum est: Is sic loquitur, lib.8. Antiq. cap.2. *Præstitit autem Deus etiam Salomoni, vt contra Dæmones artem, ad vtilitatem hominum, & eorum curas edisceret: & incantationes instituit, quibus adstricti Dæmones, ne denuò redeant, effugantur. Et hac cura hactenus apud nos multum praualere dignoscitur. Vidi enim quendam Eleazarum, de gente nostra, præsente Vespasiano, & eius filijs, & tribunis, alioque simul exercitu, curantem eos, qui à Dæmonibus vexabantur. Modus autem medicinæ fuit huiusmodi. Intulit naribus eius, qui a Dæmonio vexabatur, annulum, habentem sub signaculo radicem à Salomone monstratam: deinde per nares odorantis Dæmonium abstraxit & repente cecidit homo. Postea id adiurauit, ne amplius rediret: Salomonis interim mentionem faciens, & incantationes ab illo inuentas recitans. Volens autem satisfacere, ac probare præsentibus Eleazarus hanc se habere virtutem, ponebat ante eos aut calicem, aut peluim aqua plenum: & Dæmoni imperabat, vt ab homine egressus, ea euerteret, & videntibus praberet indicium, quod hominem reliquisset: quo facto sapientia Salomonis cunctis innotuit.* Hæc Iosephus.

5. Addo, quod non tantùm his à Salomone acceptis artibus Iudæi ad profligandos Dæmones vsi sint; verùm etiam ad eandem rem adhibuerint *nomen Tetragrammaton*. Cui enim illud scire, aut fari licuisset, quemlibet eam facultatem aduersus Dæmonia assecutum esse testatur Epiphanius, agens aduersus Ebionæos, cap.30.

6. Præter has Dæmones eiiciendi, iam recensitas rationes, *quartam* possumus constituere, qua per Dæmones Dæmonia expelluntur. Hac Apollonius Tyanęus vsus est, & tot sibi discipulos consciuit, vt Eusebius octo libros aduersus Philostratum Apollonij pręconem coactus fuerit conscribere. Hac vsi Magi, de quibus apud Leonem Africanum legimus, qui post ductos aliquot circulos & characteres in fronte Dæmoniaci, interrogatumque Dæmonem, eundem ab hominibus exigebant. Hac etiam illi vsi videtur, quorum Iustinus meminit oratione ad Gentiles. De similibus locutus

videtur

videtur Vlpianus, (lib 1. ff. de var. & extraord. cognit.) cùm negat ijs, *qui incantarunt, qui imprecati sunt, & qui exorcizarunt, de eorum mercede ius esse dicendum.* Non enim Christiani erant, qui gratis absq; aliqua conuentione stipēdij huiusmodi officium impendere consueuerunt; sed gentiles, impostores, & circulatores; qui vrbes circuibant, & superstitionibus vtebantur, eoque exercitio instar medicorum curantium corpora, quæstum faciebant, & pecunias colligebant: teste Baronio, Tomo primo, Anal. Denique hac vsi illi, quorum B. Gregorius libr. 1. Dialog. cap. 10. meminit: qui adductam ad se nobilem fœminam magicis suis incantationibus à Dæmonio liberare tentârunt: & ab illo quidem liberârunt; sed interim integræ legioni immundorum Spirituum ostium ad eandem ingrediendum aperuerunt. *Miro enim Dei omnipotentis iudicio,* inquit idem Grego. *dum arte peruersa vnus ab ea repellitur, in eam legio subitò intrauit. Cœpitq; ex hoc illa tot motibus agitari: tot vocibus, clamoribus perstrepere, quot Spiritibus tenebatur.*

7. De hac quarta ratione dubium nullum fuit, apud Iudæorum Scribas & Pharisæos. Hinc Christi miracula, & Dæmonum expulsionem eleuantes: *In Principe Dæmoniorum Beelzebub*, inquiebant, *eijcit Dæmonia.* Sed nec res noua videri debet: cùm cōstet non æquales omnium Dæmonum vires esse; sed alios aliis potentiores, & ob id facilè fiat, vt hi inferiores sedibus suis pellant. Luc. 11.

8. Et quamuis Dominus alicubi probare videatur fieri non posse, vt Dæmones Dæmonia pellant; nisi suum regnum velint dissolutum; non tamen omninò negasse Dæmones hanc potestatem habere: quin imò indicasse hanc exceptionem aduersus rationem à se allatam produci posse inde potest colligi, quòd illa, non tanquam satis firma, non contentus, alias, quæ non ita facilem exceptionem haberent, in medium proferre voluerit. Quanquam & hoc dici potest, significare voluisse Dominum inuitos Diabolos per socios nunquam pelli. Quando enim ad sociorum imperium cedunt; non tam expelluntur, quàm sponte egrediuntur.

9. Et posterior hæc responsio magis placet: quod ita sua vis constet Domini argumento, quo insinuat Regnum Diabolorum diuisum non esse; & in hominū perniciem conspirare omnes. Tertiam quidam responsionem pro robore Domini argumenti afferunt, quasi de actu, non de potentia locutus sit Dominus; docueritq; Dæmonem non expelli opera Dæmonis; nō verò expelli non posse. Verùm vel hi exemplis superātur, quæ aliàs attulimus: vel quam nos

secundo loco dedimus probare debent responsionem: & admittere, vnum alteri nullam vim afferre, aut inuitum domicilio suo pellere.

10. Quam quæso ob causam alter alterũ renitentem pellet? An fortè, quia fortior hominem, quem inferior torquet, diligit? At omniũ Vatinianum est erga Mortales omnes odium. Nullus est, qui cuiquã bene velit. An quia malè vult inferiori, eumq; persequitur? At esto, non sibi bene velint: minus tamen hominibus, quam sociis fauent. An quia placet, vt per se torqueatur potiùs miser homo, quam inferiorem Spiritum? At possunt multi eundem simul torquere, nec vnus alterum in hominis tortura impedit. Vide Abulensem. qu. *61*. in *12*. Matth.

11. Ex dictis sequitur *quadripartitam potestatem* Dæmones pellendi posse distingui. Vna potest dici Christi: altera Dei: tertia Salomonis: quarta Diabolica. Et hæc quidem ab ipsis, ferè authoribus distinctio sumitur. Alia esse potest, quæ ex ratione pellendi *Dæmones* accipitur. Ita dicemus aliam Diuinam esse aliã Naturalem. Naturalis est, qua *Dæmones* vi *Dæmonum* pelluntur: Diuina, qua Dei munere & beneficio: vt in illa Dei, Christi, atque Salomonis contingit, &c.

CAP. *XXXV.*

De multiplici differentia inter quadruplicem potestatem expellendi Dæmones.

1. MVltiplex est *differentia* inter rationes, quibus, superiori Capite, *Dæmones* expelli diximus. & alia ab ipsarum authoribus: alia à forma: alia à subiectis: alia à finibus: alia ex aliis causis & circumstantiis petitur.

2. Priores tres, quas diuina authoritate niti diximus, *Deum habent authorem*, si tamen vnde primùm illæ profectæ sunt, velimus attendere. Hoc de illa, quam Christus suis communicauit, dubium non est, cùm Christum omnes verũ Deum profiteamur. Constat quoque de illa, qua per inuocationem nominis Tetragrammaton *Dę*monia pulsa sunt. Nec possumus de illa Salomonis dubitare, cum & diuinitus illam communicatam esse testetur Iosephus, & omnis omnino potestas, quę Dæmones pelluntur, si modo licita sit, diuina sit. Ad hoc Diabolica ab his differt. Hęc enim, vt à Dæmone nomen habet, ita *Dæmonem* agnoscit authorem.

Forma

Forma in omnibus alia atque alia est *Dei*, nominis Tetragram- 3.
maton constabat inuocatione. Salomonis postulabat annulum habentem, subter signaculum, radicem à Salomone monstratam, quē naribus eius, qui Obsessus erat, oportebat inferri. Christi olim præcipuè habebat eius nominis inuocationem, aut res tales, quę ad eius diuinitatem astruendam, aut doctrinam confirmandam, facerent. Nihil horum habuit *Diabolica*.

Etiam *subiectis* siue *ministris* differunt Diabolica non penes quos- 4.
cunque; sed illos, qui se *Dæmonibus* vouissent, fuisse videtur. Dei apud eos, quibus permissum erat vti nomine Tetragrammaton, vt Epiphanius insinuat. *S*alomonis certos habuit Exorcistas. At Christi quamuis præcipuè Apostolis, omnibus tamen omnino fidelibus initio communicata fuit.

Fines diuersos fuisse in his diuersis modis nemo dubitat. Neque 5.
enim vnquam idem *Deo*, & *D*æmonibus propositus est finis. Itaque in potestate, quæ à Deo est, diuini nominis gloria, & augmentum; hominum incolumitas & salus: & à miseria libertas quęritur in Diabolica, si fortè hoc postremum confertur, priora frustra exspectantur.

Quod si primordia atque *principia* potestatum harum inquira- 6.
mus; etiam hinc aliquod discrimen licebit accipere. Postrema omnium est, quam *D*ominus suæ Ecclesiæ contulit: hac aliæ sunt priores. Inter has, si ordo constituendus, poterit præponi illa *Dei*. Neq; enim verisimile est Salomonis præcedere; cùm ante Salomonem à *Dæmonibus* Mortales obsessos fuisse dubium nō sit: & credi debeat non defuisse ijs subsidia, quibus iuuarentur. Diabolicam autem Dei posteriorem esse, idcirco videmur posse asserere; quod Dæmon *Dei* simia dicatur; qui Dei in rebus omnibus opera imitetur, & effingat.

Efficacia omnes superare videtur illa Christi. Id non inde so- 7.
lum colligimus, quod in propria persona illam Dominus exercuerit; & nullo labore, leuissimis etiam adhibitis machinis, multitudine propemodum innumerabiles Dæmones expulerit: verùm etiam ex eo, quod suis promiserit maiorem, quàm ipse in edendis miraculis habuit, virtutem & potestatem. An non quod dicimus probant D. Pauli cingula? Petri vmbræ? Dæmonia etiam ab ijs pulsa, qui quamuis Christo non crederent; Christi tamen inuocationem in Dæmonum eiectione adhibebant?

Differunt quoque *duratione*. Constantior multo est illa Chri- 8.
sti, profligandi Dæmones ratio. Aboleuit, quæ per nominis Te-

tragrammaton inuocationem Spiritus pellebat. Perdidit suas vires illa Salomonis. Christi perdurabit, quamdiu eius in terris Ecclesia subsistit. Si Diabolica manet, non viribus suis; sed Dei permissione manet.

9. Licet hinc aliud discrimen petere. Quòd illud? quòd priores, hoc est, Diuinæ illæ *absoluta* sint: Diabolica non item. Sint quantæcunque vires Dæmonibus superioribus: sint inferiores promptissimi ad superiorum mandata exequenda: nisi ita Deus permittat; illi hos per Magos humanis corporibus pellere non possunt quemadmodum neutri, id est, tam inferiores quàm superiores, nisi *Deo* permittente, homines possunt ingredi & possidere.

10. Addimus dictis *vltimam*, qua Diabolica à cæteris distat, differentiam. Non debent damnari illæ tres quæ diuinam habent authoritatem: *Diabolica* probari nulla ratione potest. Quodcunque hic propositum sit bonum: quodcunque malum caueri possit: permitti non debet, vt opera *Dæmonum* in *Dæmonibus* pellendis quis vtatur.

CAP. XXXVI.

Ob quem finem Ecclesiæ suæ Dominus contulerit potestatem Dæmones ex hominum corporibus eijciendi.

1. NOn tam hic quæritur, quare Dominus, missurus Apostolos ad Euangelium prædicandum, ipsis *Dæmonia* eijciendi facultatem tradiderit; quàm, *Propter quam causam voluerit in sua Ecclesia perpetuis temporibus esse hanc potestatem.* Prioris forsitan pauciores; huius plures sunt causæ: quæ, quia illas suo ambitu complectuntur, hoc loco solum referendæ sunt.

2. Possunt autem hæ vel ex parte eius, qui hanc potestatem Ecclesiæ contulit; vel eorum, qui potestatem exercent; vel eorum, qui à *Dæmonibus* liberantur; vel etiam ipsorum, qui ex Obsessis eijciuntur *Dæmonum* conditionibus peti.

3. *Christo* potissimum erat propositum initio nascentis Ecclesiæ Euangelium suum mundo persuadere. Ad quod cùm maximis machinis opus esset, non debuit *Dæmonum* eiectio, quam magni miraculi loco omnes habent, quemadmodum alias ostendimus, prætermitti.

Et quam-

Et quamuis alijs etiam rationibus; sed tamen imprimis Dæmonum eiectione, Euangelij virtus erat confirmanda: vt vel hinc intelligerent mortales Dæmonum regnum Christi doctrina dissolui; & à Dæmonum potestate credentes in filios DEI vindicari. 4.

Quocirca mirum videri non debet, quod in hoc miraculi genere se plus Dominus occupauerit; pluribus etiam hic rationibus sit vsus. Et quibus quæso? Quosdam sibi vltro oblatos liberauit, nihil ab ijs exigendo: ab alijs exegit fidem. Quosdam item absentes, ad aliorum petitionem, curauit, vt filiam Cananææ: nonnullos sibi per occasionem obuios factos. Sic alijs cum ipsorum aliquo incómodo subuenit: quibusdam cum aliorum detrimento. Nonnullos etiam Dæmones eiecit imperando silentium: alios exigendo nomen ipsorum, &c. 5. *Luc. 4.* *Marc. 6.* *Matth. 15.* *Matth. 8.* *Marc. 9.* *Matth. 8.* *Luc. 4.* *Luc. 8.*

Voluit etiam hac Spirituum eiectione Dominus Virtutem suam mundo probare; atque se esse verum Deum demóstrare. Hinc ipse quodam in loco: *Opera*, inquit, *quæ facio, illa testimonium perhibent de me.* Nec leue hinc argumentum sumitur. Cùm enim summa Dæmonum potestas sit, nec vlla quæ cum ipsorum conferri valeat; profectò, quando ad Christi imperium profligantur, ipse omnibus Dæmonibus superior esse conuincitur.

Et Christi diuinitatem egregiè confirmabant partim modus, quem in Dæmoniis eijciendis seruabat: eijciebat plerunque verbo, partim multitudo expulsorum, qui aliquando 6666. fuerunt. Præterea Dæmonum trepidatio atque angustiæ, qui se torqueri magnis clamoribus testabantur. & quòd non per ipsum solùm; sed & per alios, in suo tamen nomine Dęmonia eijcerentur. Denique quod vel sola sudaria atque semicinctia eorum, qui ipsius essent Discipuli, ad Spirituum expulsionem valerent. Et profectò mirabiles de Christo in Iudæorum animis opiniones excitabat Dæmonum per ipsum facta proscriptio. Nam & hanc obstupescebant: & cæteris eius, quantumuis magnis operibus præferebant: & ex eadem Christum esse Messiam sibi bene videbantur concludere. Quæ dicimus, populi acclamationes, haud obscurè indicát. primũ illud hæ: *Quid est hoc? quod est hoc verbum? quænam doctrina hæc noua?* alterum sequentes: *Nunquam sic apparuit in Israel.* tertium istæ: *Nunquid hic est filius Dauid? Messias?* Marc. 1. Luc. 4. &c.

Hæ præcipuè Christi temporibus fuerunt causæ. Ad has accedit, quòd hac ratione *suorum amicorum sanctitatem & integritatem mundo voluerit innotescere Dominus.* Neque enim paruum sanctitatis

 testimo-

testimonium est, quod ex Spirituum eiectione sumitur; præsertim si in vita, quod reprehendatur, deprehendatur nihil: multa etiam sint; quæ laudem & commendationem mereantur. Hæc ratio in sancti Hilarione locum habuit: de quo sic B. Hieronymus in vita eius: *Latebat*, inquit, *in Cypro insula Hilarion. Cæterùm vix ad plenum viginti transiere dies, cùm per omnem Insulam, quicunque immundos habebant Spiritus, clamare cœperunt venisse Hilarionem, seruum Dei, & ad eum se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & vrbes reliquæ conclamabant. Intera triginta igitur, nec multo amplius, dies, ducenti fermè tam viri, quàm mulieres ad eum congregati sunt, qui omnes ab eodem curati.* Hæc Hieronymus. Eadem ratio locum habuit in Triphone, cuius res gestas describit Metaphrastes 7. Februarij. Nullo loco is habebatur. Pastor erat anserum. at postquam per Dæmonem, qui Gordiani Imper. filiam torquebat, significatum est, se nullo, nisi Triphone imperante domicilium suum deserturum, Triphon, qui latuit, cœpit innotescere; ad Imperatoriam aulam vocari; & tum hoc nomine haberi in honore; tum magis ille, quod etiam ante eius aduentum fugam obsidens Dæmon cœperit. Eadem locum habuit in S. Remigio. Voluit hunc mundo celebrem reddere Deus. sed quomodo reddidit? depulsione maligni Spiritus, quē S. Benedictus profligare non potuit Rem totā breuibus in vita Remigij Hincmarus describit. Eadem in S. Cyriaco, cuius virtutem se agnoscere publicè professi sunt Dæmones, quemadmodum docet Surius Tom. 4. in vita ipsius. Eadem denique locum habuit in S. Genouefa, cuius tum imprimis cœperunt mirari & prædicare virtutem; postquam ipsi Turonum ingredienti Energumenorum occurrit multitudo, magnis vocibus clamantium, *gemino se incendio torqueri*: scilicet & præsentia S. Virginis, & Reliquiis S. Martini. Apud Surium Tom. 1. in eiusdem Vita. Sed quod dicimus clarius demonstrat exemplum S. Sabini, qui S. Marciani fuit discipulus. Ostensus est hic in visione cuidam mulieri Antiochenæ prædiuiti & nobili, sed quæ ob filiam à Dæmonio obsessam, non parum affligebatur. ita verò ostensus est, vt intelligeret per hunc filiæ posse restitui incolumitatem. Quid igitur? aduolat ad Monasterium, visionem exponit, virum sibi exhibitum postulat; nihil de sanitate filiæ dubitans. Prodit primū Monasterij præfectus: sed vbi alium (quem describebat) sibi exhibitum dixisset, & is vocatus accederet: (Sabinus is erat) protinus illa faciem agnouit; & filiam obsidens Dæmon reliquit. Vide Theodoretum, Sect. 3. Historię sanctorum Patrum.

Cùm

Cum hac causa, alia affinitatem habet; quòd ad Sanctorum virorum honorem Dominus rem hanc valere velit. An ignoramus Deo propositum esse; vt, in hac etiam mortali vita, honoribus prosequatur eos, qui ei ministrant, & voluntatem promptè exequuntur? Quantus verò hinc ad Sanctos honor redit: dum nunc ad ipsorum imperiũ (quando in viuis erant) Dæmonia profligata; nunc (postquam ex hac vita discesserunt) ne puluerem quidem ipsorum illa ferunt? nunc etiam ad solum Sanctorum nomen exhorrescunt & t epidant? 10.

Voluit etiam hac potestate Deus *obsessis hominibus consultum esse.* 11.
Quamuis enim animarum præcipuæ sit medicus; & animarum salutem ante omnia quærat; corporum tamen curam non omnino deponit; etiam quæ illis aduersa sunt (vt sunt molestiæ à Spiritibus allatæ) pro humanitate sua, & erga humanum genus beneuolentia, tollit; & tanto magis ab ipso hic auxilium erat exspectandum; quod solus ipse iuuare posset.

Hominis dignitas quoque hinc potest deprehendi, & summus Dei erga ipsum amor & beneuolentia. Quomodo verò? Subiecerat homini, initio conditi orbis, vniuersam corpoream creaturam. In orbis recreatione, & restitutione eidem etiam in spiritualem creaturam confert potestatem; *potestatem,* inquam, *calcandi super serpentes, scorpiones, Dæmonia.* Nonne hæc magna hominis dignitas. 12.

Præterea ad *splendorem atque ornatum Ecclesiæ,* quam maximopere Christus dilexit, facit hæc Ecclesiæ communicata potestas. Sic scilicet nullum armorum genus ipsi patitur deesse. Non tantùm voluit instructam esse spiritualibus illis præsidiis, quibus animorum lucra & commoda habentur: Sacramenta loquor; voluit quoque ornari potestate, qua Dæmonia valeret ex humanis corporibus exigere. 13. Ephes. 5.

Possunt & hinc Mortales intelligere, si quando peccant, *non Dæmonibus peccati culpam tribuendam esse, sed sibi.* Esto circumeant, *vt Leones,* Dæmones: retia vbique struant insidias: superior tamen ipsis est homo cuius hoc magnum argumentum; quia etiam inuitos suis sedibus pellere potest. 14. 1. Pet. 5.

Denique valet hæc potestas *ad confundendos Spiritus.* Quam est grauis ignominia, si potentissimus Dux à sordido, & pannoso vincatur? arce sua atque domo pellatur? priuetur possessione & bonis? Quanta verò Dæmonum potentia? Sed tamen Christianus aliquis miles, quamuis nullo loco, in mundo, habeatur; versetur cum bestiis terræ, ieiunio & inedia sit exhaustus; potest nihilominus ver- 15.

 bo Dæ-

De Deo res clara est. *In manu eius sunt omnes fines terræ. In ditione eius omnia posita* Omnia eius imperio parent. Qui factus est vt nullum timeat, Deum timet. Quemadmodum Deus omnes res ex nihilo creauit; ita omnes in nihilum potest redigere, ita loco mouere; ita sedibus suis exturbare. 3.

4. *Angelos bonos* in malos habere imperium docent B. Augustinus. & B. Gregorius. Augustinus sic loquitur, Lib 3. de Trin cap. 4. *Spiritus vitæ desertor, atque peccator regitur per Spiritum vitæ rationalem, pium & iustum.* Gregorius docet *virtutes aduersas* (quarum nomine Dæmones intelligit) *subiectas esse Angelis, qui Potestates dicuntur.* Quod si ita est, quidni possent sedibus suis eiicere? Sed & Raphael Asmodæum in AEgypti fines fugauit, atque, ne vnquam ad Saram rediret; mandauit: & alius quidam deterrimum Spiritum misit in desertum, vbi nulla hominum frequentia: quemadmodum in Vita S. Thomæ refert Abdias. Tob. 6.

Et omnes quidem, etiam inferiorum Ordinum Angeli, quoscunque Ordinum superiorum Dæmones eiicere valent. *Qui inferiores sunt ordine naturæ*, inquit S. Thomas. 1. p. q 109. art 4. ad 5 *præsunt Dæmonibus, quamuis naturæ ordine superioribus: quia*, addit, *virtus diuinæ iustitiæ, cui Angeli boni inhærent, potior est; quam virtus naturalis Angelorum.* 5.

Possunt & *mali* malos Spiritus pellere; socij socios, Nequam Nequam. Neque enim omnes æqualium sunt virium. Qui superiores sunt Ordinibus, superiores sunt viribus. Qui sunt inferiores, viribus minus valent. Quocirca & hi illis coguntur cedere, & illi hos possunt, si modo volunt, sedibus deiicere, vt superius assertum est. cap. 16. 6.

Cæterùm de his nostra disputatio non est. De *hominibus* est quæstio. Quærimus, *Quibus hominibus potestas, quam Christus in mundum inuexit, communicata sit*: omnibusve, an certis? Et si certis, quibusnam illis? Atque hoc præcipuum hic caput est. 7.

Porro, si ex vsu potestatis, rem voluerimus definire, atq; exemplis niti, quę Nouum Testamentum suppeditat; *tres* hominum classes constituere necesse erit, quibus iam sæpe dicta facultas communicata esse videri posset: Si verò non exempla, sed Christi orationem consulamus, duas tantùm reperiemus. 8.

Expulerunt Dæmonia Apostoli, & Discipuli Domini. Id ipsorum oratio testatur: *Domine*, inquiunt alicubi, *etiam Dæmonia subijciuntur nobis* Expulerunt, qui Christi fidem complexi erant, quãuis in Christi, vel Discipulorum, vel Apostolorum non essent ordine. 9. Lucæ 10.

Neque

expellebat: quemadmodum de eodem scribit Georgius presbyter ipsius discipulus in Vita Theodori.

Voluit, suspicor, initiò nascentis Ecclesiæ Dominus hanc esse communissimam potestatē; vt sic pluribus argumentis, veritas fidei Christianæ, quæ mundo, tanquam noua lux, inferebatur, commendaretur: vt intelligerent homines, Dæmonum regnum Christi aduentu dissolui; & omnino necessitatem sibi incumbere, deserta infidelitate Christianam complectendi fidem. 15.

Fuisse tamen peculiare munus ordinis Ecclesiastici ad hoc opus instituti, sanctorum Patrum assertione exploratissimum est; & imprimis Ignatij Apostolorum discipuli, qui inter cæteros Ecclesiasticos ordines, & officia, recenset Exorcistas. Et Cornelius Papa, scribens ad Fabium Antiochenum, in Romana Ecclesia dicit esse institutos Exorcistas, & Lectores, vnà cum Ostiariis quinquaginta duos: Concilia præterea Romanum, sub Syluestro, Laodicenum, Carthaginense IIII. inter Ecclesiasticos enumerant Exorcistas; sicut & B. Hieronymus, in Epistola ad Titum cap. 3 scribens Insuper in prædicto Laodiceno statutum est *ne, qui non sunt ab Episcopis ordinati, tam in Ecclesijs, quàm in domibus exorcizare præsumant:* Imò, ne quid superstitionis in Exorcismos irreperet, constitutum est; vt ordinandus Exorcista de manu Episcopi libellū acciperet, in quo scripti essent Exorcismi, dicente sibi Episcopo: *Accipe, & commenda memoriæ; & habeto potestatem imponendi manus super Energumenum siue baptizatum siue catechumenum:* vt patet ex antiquis Ecclesiæ Ritualibus libris, & Concilio Cartha. IIII. cap. 7. Vide Baron. Tom. 1. anno Christi 56. 16.

Porrò non ita fuit initio nascentis Ecclesiæ hæc potestas apud Leuitas; vt posterioribus seculis illa ijdem caruerint: quemadmodum nec solùm propagandæ fidei caussa potestas illa collata fuit. quibusdam est tributa in signum excellentis sanctitatis vitæ, morumque integritatis: quæ quia posterioribus temporibus etiam in hominibus laicis claruit; mirum non est, si posterioribus temporibus quoque potestatem Spiritus Nequā exigendi habuerint homines, sacris ordinibus non initiati. Possunt pro huius confirmatione exempla plura produci, sed clarissima quædam sunt sexus fœminei, in quibus sacer Ordo locum non habet. Hic primùm se offert S. Brigitta vidua: quæ in Suedia primò Ioannem Scoborinum, qui apud Ostrogottos iuridicendo præerat; tum deinde suum cursorem; tertiò etiam quandā fœminam, ab infestatione Dæmoniaca liberauit; quemadmodum videre est apud Surium To. 4. fol. 350. 17.

Est deinde Catarina Virgo Senensis; quæ teste Raimundo, in eius Vita, signo Crucis Spiritum eiecit. Est tertiò S. Genouefa; quæ & plurimos curauit; & à Dæmonibus testimonium accepit, quod grauem sua præsentia ipsis afferret torturam. Surius Tom. 1. in Ianuario. Est quartò Anatolia Virgo; quæ Dæmoniacum, Anianum nomine, Diodori viri consularis filium, qui se eius precibus incendi clamabat, afflauit; & à Spiritu obsidente liberauit. Surius Tom. 4. folio. 154. plures referre necesse non est.

CAP. XXXVIII.

De Exorcistarum varijs conditionibus.

1. MAgnum est, & arduum opus Dæmones ex humanis corporibus eiicere. Omnium id opinione, & consensu certum est Hinc Apostoli; *Domine*, inquiunt admirabundi, *etiam Dæmonia subijciuntur nobis*. & ad Apostolos Dominus: *Ecce*, inquit, *dedi vobis* (rem non vulgarem & leuem) *potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & super omnem potestatem Inimici*. Et in magnam suspitionem sanctitatis atque diuinitatis Christi, plerique Iudæorum venerunt ex eo; quod obseruarent ipsum Dæmonia verbo expellere. Lucæ verò 9. in hanc vocem cum stupore proruperunt: *Nunquid hic est filius Dauid?*

Lucæ 10.

Ibidem.

2. Itaque quemadmodum ad res omnes arduas perficiendas, multa necessaria sunt; ita haud pauca ab his requiruntur, qui humana corpora à Dæmonibus liberare tentant. Quæ verò hæc sunt? quibus hic opus machinis? quibus præsidiis?

3. Si vrbes essent expugnandæ, aut arces; tormenta bellica adhiberi possent: Si regno pellendus Tyrānus aliquis; militum copia opus esset: verum quoniam non hic arces expugnandæ; nec Tyranni, qui sub aspectum veniunt pellendi, sed cum Spiritibus potentissimis bellum suscipitur; aliæ adhibendæ sunt machinæ, alia tormenta; quam quibus muri quatiuntur; aut Tyranni pelluntur.

4. Sed tamen hoc cum illis commune habere debent Machinæ, quæ ad profligandos Dæmones adhibentur; vt hosti sint aduersæ, & contrariæ; illas ipse oderit; non sustineat. Etiam hic locum habet, quod dicitur: *Contraria contrarijs pelluntur*.

5. Hinc intelligimus iustissimas esse, quæ in Exorcistis, si quando hoc certamen ineunt, postulantur conditiones. Petitur, vt conscientiam exomologesi peccatorum mundent, vt orationi instent; vt

corpus

corpus ieiunio affligant, vt magnam animi submissionem ad hoc opus afferant, vt Dei amore flagrent, & bene de diuino adiutorio ſperent, &c.

Iuſtiſſimæ hæ ſunt conditiones. Nam & Dæmonibus inuiſæ ſunt, & magnum ipſas robur habere ad Dæmonum vires frangendas operaque diſſoluenda, tum exemplis; tum rationibus; tum etiam Chriſti grauiſſima authoritate poteſt probari. 6.

Confeßio peccatorum mundam parit conſcientiam, & vitæ affert ſanctitatem. His quid magis immundis Spiritibus inuiſum? An non hoc exempla eorum probant, ad quorum præſentiam, nunc in Idolis obmutuerunt; nunc ſe torqueri conſeſſi ſunt; nunc etiam, quæ multis annis Idola inhabitarunt, reliquerunt? 7.

Oratione fugari authoritate docetur Chriſti: qui orationem ad *omnia* à Deo obtinendum, maximum certiſſimumque præſidium eſſe aſſeruit. Sed tamen Orationis in hoc negotio neceſſitatem & virtutem maximè declarat; quòd dicitur *quoddam Dæmoniorum eſſe genus, quod, niſi Oratione, non eijcitur.* Hinc eſt, quod quando ad Dæmones profligendos Sancti viri accedebant, & ipſi ſe ad Deum per orationem conuerterint: & aliorum pro Obſeſſorum incolumitate preces poſtulauerint, quemadmodum poſtulauit præſentis populi S. Bernardus; cum Mediolani in templo, ſub ſacrificio Miſſæ, expulit illum, cuius cap. 46. fit mētio, & ſociorum ſuorum S. Svvibertus; quando Edelherum, virum potentem, in nomine Chriſti à Spiritu liberauit, teſte Marcellino in eius Vita, cap. 20. Omitto alios. Quid quod ipſe Diabolus in Aniano filio Diodori, viri conſularis clamauerit ſe incendi precibus *Anatoliæ?* Apud Surium Tom. 4. fol. 154. 8. Ioan. 10. Luce 9.

Non minores ſunt vires *Ieiunij*, & hoc Chriſti probat auctoritas. Orationi enim *Ieiunium* adiunxit; & vtrunq; docuit eſſe medium neceſſarium ad illos Spiritus propulſandos, quos ex miſeri cuiuſdam hominis corpore Apoſtoli eijcere nequiuerunt. Neque enim Apoſtoli tum, vel ob multam orationem, vel ob frequens ieiunium, erant commendandi. Probat hoc Phariſæorum apud Chriſtum expoſtulatio. *Quare*, inquiunt, *Diſcipuli Ioannis ieiunant frequenter, & obſecrationes faciunt, tui autem diſcipuli non?* Hoc Ieiunij præſidium aſſumpſit S. Nicetius Lugdunenſis Archidiaconus. Vocatus cum ex Gallijs Romam, vt Leonis Romani Imperatoris filiam ab obſidente Dæmone liberaret, opus hoc arduum aggredi noluit, niſi poſt continuatum, cum vigiliis & orationibus, triduanum Ieiunium. Itaque quarta die per inuocationem diuini nomi- 9. Luce 9.

nis, & Crucis vexillum, immundum Spiritum feliciter à corpore puellæ depulit. Ita Gregorius Turon. de Gloria Confessorũ. ca 65.

10. Prouerb. 8. Psal. 144. Sic vt in aliis rebus omnibus, ita hic plurimum valet *animi submißio & humilitas*. Cùm enim superbissimi sint Spiritus; eos, qui de se humiliter sentiunt, ferre nulla ratione possunt. Sed & Deus eorum sic vult confundi superbiam; dum potentissimos arrogantissimosque per eos, qui se nihil posse, & esse existimant, profligat, & sedibus pellit. Egregiè hoc quidam probauit victus humilitate & patientia S. Iordani. Postquam enim huic Dæmon per Obsessum alapam inflixisset & ille alteram maxillam subitò præbuisset; confusus superbus Spiritus, mox reliquit Obsessum. Ita in Vita Iordani Domicani, per Leandrum Albertum Bononiensem, apud Surium To. 7. Sed & Dæmonum nobis hic suffragatur confessio. Adduxerant quidam Obsessum adolescentem ad S. Antonium spe incolumitatis recuperandæ. Hic vt cognouit potentiorem esse Spiritum, quàm vt à se possit eijci, cũ eodem ad Paulum simplicem, virum magnarum virtutum, properat: & postquam afflictum Sancto commendauit, ad propriam cellam reuertit. Quid Paulus? *Imperat tibi Antonius* (dicebat immundo Spiritui) *vt egrediaris*. Mouetur dictis nihil Spiritus. Tum melotam, qua indutus erat, assumẽs, & illa dorsum Obsessi verberans; rursus priorem orationem repetit, inquiens: *Dixit Abbas Antonius: Egredere ab homine*. Sed nec quidquam mouetur Diabolus. imò insolescit magis. Tandem illi Paulus. *Aut exibis, aut ab eo, vt id dicam Christo, isq; faciet, vt tibi sit va*. Et ad orationem conuersus, Christum pro adolescentis incolumitate precabatur. Mox Spiritus magnis vocibus: *Recedo, recedo: discedo ab homine. non amplius ad eum accedo Pauli Simplicitas & Humilitas me expellit*. Hæc Palladius in Sanctorum Patrum Historia: Sect. 25. Hinc est quoque quod humiles aliquando ingredi reformidarunt Spiritus. Permittebat Dæmoni, quem iam erat expulsurus S. Parthenius, vt aut se aut similem ingrederetur: verùm neutrum tentauit superbus, sed edito magno clamore discessit.

11. Habet etiam hic locum *flagrans Dei amor*. Quid potest Deus negare amore sui flagrantibus? *Diligentes se diligit. Voluntatem timentium se facit*. Quantus igitur amor Dei affertur; quanta reuerentia: dum quis Dæmones tentat eiicere; tanta vis Dæmonibus videtur afferri.

12. Denique omnino necesse est, vt *spem* habeant Exorcistæ, & de Dei præsentia, eiusque auxilio piè præsumant. Quid, quæso, quis aggreditur, qui omnem rei conficiendæ spem abiicit? At vbi ho-

stis ma-

ſtis magnos aduerſariorum animos obſeruat; & trepidat, & ſpem victoriæ aduerſariis præbet. Et quia hac ſpe atque fiducia aliquando deſtituti fuerunt Apoſtoli: fruſtra Spiritum quendam ab homine eijcere tentârunt: illum ſcilicet, cuius mentio fit Matth. 17. Docet id Domini reſponſio ad ipſorum interrogationem facta. *Quare*, inquiebant, *nos non potuimus eijcere illum?* Reſpondet Dominus: *Propter incredulitatem veſtram.* Vide Toſtatum q. 152. in 17. Matthæi. Cæterùm ſpes atque fiducia hæc non noſtris meritis & viribus: ſed Dei potentia & bonitate niti debet. fieri alioquin poſſet, vt expulſurus Spiritum immundum, non modò parum efficeret, ſed ſe quoq; præſenti periculo vexationis diabolicę obijceret. Certè B. Gregorius lib. 1. Dialog. cap. 10. oſtendit à Dæmonio obſeſſum eſſe, qui, vt ipſe loquitur, *aliquid vltra vires ſuas* in Dæmonis expulſione tentare eſt auſus.

Hæc cùm ita ſint, optimè dixiſſe iudicandus eſt B. Anthonius: *Mihi credite*, fratres, *pertimeſcit Satanas piorum vigilias, orationes, ieiunia, voluntariam paupertatem, miſericordiam, & humilitatem; maximè autem ardentem amorem in Chriſtum Dominum.* Hæc de Antonio, Athanaſius in ipſius Vita. In eandem ſententiam, & iiſdem propemodum verbis locutus eſt S. Remaclus, Epiſcopus Traiectẽſis, qui anno Domini 850 claruit. *Satanas*, inquit, *pertimeſcit initia rectè viuere inſtituentium, vigilias, orationes, ieiunia, manſuetudinem, patientiam, voluntariam paupertatem, vanæ gloriæ contemptum, humilitatem, miſericordiam; ſed præcipuè purum erga Chriſtum amorem.* Hæc in eius Vita Notgerus. 13.

Ex dictis colligitur iuſtas ob cauſas, viros etiam ſanctitate illuſtres difficulter adduci potuiſſe, vt operam ſuam miſeris, & obſeſſis hominibus in Dæmonum eiectione locarent. quia ſcilicet, illa, quæ in hoc genere plurimum poſſent, non ſentiebãt in ſe eſſe, præſidia. Sanctus vir fuit Laurentius Iuſtinianus, Patriarcha Venetus; ſed rogatus, vt Dæmonem à muliere expelleret: *Ne petatis*, inquit, *à me, quod præſtare non poſſum.* ita Bernardus Iuſtinianus in Laurentij Vita, ca. 8. Eodem modo reſpondit Gregorius Lingonenſis, & ipſe ſanctiſſimus Epiſcopus, teſte Gregorio Turonenſi, in Vita ipſius, c. 7. Eodem modo B. Remigius iis, quos ad ipſum cũ Energumena miſit S. Benedictus: quemadmodum in Vita S. Remigij ſcribit Hincmarus. Eodem modo Nicetius Lugdunenſis Archidiaconus, teſte Turonenſi Gregor. de Gloria Confeſſorum, ca. 63. 14.

Colligitur ex iiſdem omnem leuitatem procul ab hoc Dæmoniaci ijciendi opere abeſſe oportere: nec conuenire, vt Exorciſtæ 15.

quidquam aut agant aut loquantur, quod risum excitare valeat, & ad rem non pertineat. Doceri aliquorum exemplis potest obfuisse ipsis plurimum verbum leuiter prolatum. Vide cap. 11. Formicarij Ioannis Nider.

CAP. XXXIX.

Num puritas conscientiæ in Exorcistis necessaria sit: si Spiritus ex humanis corporibus eijcere debeant.

1. EX iam dictis haud obscurè colligitur, *plurimum expedire; vt qui Exorcistarum officio funguntur, & Dæmones eijcere tentant; vitæ sanctitate polleant*, & nulla lethalis peccati conscientia grauentur. Nam si iam dictæ machinæ per se magnum impetum facere possunt; quantum poterunt coniunctæ cum sanctitate, & vitæ innocentia?

2. Et hoc egregiè probant exempla eorum, per quos *D*æmonia legimus esse eiecta. Plerique omnes egregia sanctitate claruerunt. Et in virorum genere hic seruiūt Triphon, Laurentius Iustinianus, Bernardus, Colūbanus, Gregorius Lingonēsis, Remigius Remensis, Benedictus, & alij: in genere mulierum Genoueſa, Catarina Senensis, Euphrasia, Brigitta, Hildegundis, &c.

3. Quid quod ipsi Spiritus conquæstu sint se Sanctorum præsentia torqueri? Cùm S. *G*enoueſa virgo Turonum *S.* Martini Reliquias visitatura ingrederetur; turba Energumenorum, quam obuiam habuit, clamare cœpit, *se gemino incendio* torqueri: eò quod Sancta Sancti Antistitis aulam (ecclesiam S. Martini) ingrederetur. *S*urius Tom. 1. Sic se *torqueri* clamabat, adeòque facultatem egregiēdi precabatur Ille, qui ad Theodorum Archimandritam adductus fuit; & ne loco se moueret, ab eodem mādatum accepit. Hoc Georgius presbyter in Vita Theodori. Et quando S. Germanus Antisiodorensis Episcopus, Italiam est ingressus ex conferta turba clamabat Dæmoniacus: *Cur nos in Italia Germane persequeris, sufficere debuit, quòd propter te pacem in Gallia habere nequiuimus.* Ita Constantinus presbyter in eius Vita, lib. 2. cap. 20. Et qui in muliere loquebantur Treueris Magnerico, Treuirensi Episcopo (de quo nos ca. 24) conquerebantur, quòd *quotidianis S. Theodori incendijs* conflagrarent:

rent: quocirca & plurimum laboraſſe, vt eundem Galliæ regno excluderent. Similiter cum ad baſilicam *S.* Victoris Maſſilienſis Martyris adductus eſſet Aureliani Patritij ſeruus à *Dæmonio* obſeſſus, Martyris virtute ſe *exuri* magnis vocibus affirmabat: & poſtquam per ædem triduum eſſet debachatus, miſerum reliquit. Ita Gregorius Turonenſ. cap. 77. lib. 1. Miraculorum.

Quid quod nec præſentiam Sanctorum quidam exſpectare voluerunt: ſed fuga prius ſibi conſuluerint, quàm à ſanctis hominibus, cum ignominia eiicerentur? Certè qui filiam Imperatoris Gordiani vexabat: & ſe non niſi per *S.* Triphonem eiici poſſe iactitabat; antequam S. vir accederet, ſede ſua relicta, aufugit, teſte Metaphraſte in Triphone. Et Legio Spirituum, qui miſerrime torquebant adoleſcenté, cuius in vita S. Arnolphi, cap 24. mentionem facit Liſcardus Svveſsionenſis Eccleſiæ Epiſcopus, mox in fugam conuerſi fuerunt; vbi ſanctum virum ſunt conſpicati. Similia lege apud Theodoretum, lib. 7. cap. 37. Hiſtor. Eccleſ. 4.

Quid quod nec ad illa loca voluerint reuerti; vbi Sancti aliquado fuiſſent? *De* S. Gregorio Taumaturgo refert Gregorius Niſſenus in ipſius Vita: quod cùm ad vrbem ex ſolitudine tenderet: & nocte præuentus aliud hoſpitium non haberet, ad fanum quoddam Idolorũ diuerterit. quo quamuis frequentes *Dæmones* comparere ſoliti eſſent, redire tamen noluerunt, poſtquam ibidem vnam noctem ſanctus vir egiſſet. 5.

Quocirca mirum videri non debet, quod ad ſanctos homines olim confugerint; qui vel ſibi, vel ſuis libertatem à *Dæmonis* carnificina poſtularunt. quoniam quemadmodum Deo hos ſciebant eſſe chariores; ita ſperabant eoſdem *Dæmonibus* magis eſſe terribiles. Omnium ferè exempla, quæ hac *Diſputatione* adduximus, quod dicimus, probant: ſed præcipuè parentum puellæ Toloſanæ (quorum in Vita S. Remigij fit metio apud Hincmarum) qui cum Romæ agerent, ſolliciti pro ſanitate filiæ: & multa de inſigni ſanctitate, vitæque, integritate ſancti Benedicti audiſſent; hunc præ cæteris, vt ſui miſereretur, importunis precibus rogauerunt. 6.

Poteſt & hic nobis ſeruire ipſorúmmet Spirituũ confeſſio, vtique diuinitus imperata: qua ſæpe ſe non niſi per excellentis ſanctitatis viros expellẽdos teſtati ſunt. Ethelherus quidam Paganus in villa Velſenberck fuit vir nobilis: ſed ob Dæmonis tyrãnidem, quam patiebatur infelix. Cùm in eo à Dæmone liberando plures 7.

frustra laborassent; respondit Spiritus, *se non nisi per Svvibertum, VVerdensis Ecclesiæ primum Episcopum, & Saxonum Apostolorum expelli posse.* ita Marcellinus cap. *20.* in Vita Svviberti. Eodem modo respondit is, qui Gordiani Imperatoris filiam obsidebat. *Nisi*, dicebat post multos adhibitos Exorcismos, *accesserit Triphon, non recedam.* Metaphr. *1.* Februarij. Quod sequitur, ad verbum refert Gregorius Turonensis, de Gloria Confessorum, cap *63.* *Leonis Imper. filia, cùm à Spiritu vexaretur immundo, & per loca sancta duceretur, assiduè clamabat Nequam Spiritus: Non hinc egredior, nisi Archidiaconus Lugdunensis adueniat, & ipse me, de hoc vasculo, quod acquisiui, eijciat.*

8. Veruntamen *omnino necessaria non est vitæ sanctitas. Multi venient in extrema illa die, & dicent: Domine, Domine, Nónne in nomine tuo Dæmonia eiecimus?* &c. num idcirco hos ad cælestem Curiam admittendos censebimus? Sine errore non possumus. Dicetur illis: *Nescio vos.* Si Sancti essent, excludi à regno Dei non possent. Optimè dixit B. Cyprianus, de Vnitate Ecclesiæ, circa medium, *prophetare & Dæmonia excludere, & virtutes magnas in terris facere, sublimis vtique & admirabilis res est: non tamen regnum cælorum consequitur, quisquis in his omnibus inuenitur, nisi recti & iusti itineris obseruatione gradiatur.*

9. Quocirca, & in sacris Scripturis legimus, fuisse quosdam, qui in Domini nomine Dæmonia eijciebant, *nec tamen Dominum sequebantur.* At hoc prorsus erat necessarium; si vitæ sanctitas omnino necessaria est. An qui Dominum non sequitur, sanctus esse potest?

10. Quapropter nequaquam, tanquam paradoxum, reiici debet, quod Epiphanius aduersus Ebionitas scribens, Hæres. *30.* refert de Iosepho homine Iudæo, quòd *necdum credens, in nomine Iesu à Dæmonio obsessum hominem liberauerit.*

11. Itaque & Dominus non iudicabat gloriandum, & gaudendum
Luc. 10. in hoc Apostolis; *quòd ipsis Dæmonia subijcerentur:* tum ipsos iustam materiam gloriæ existimabat habere; quando constaret: *ipsorum nomina scripta esse in cælo:* significabat scilicet, fieri posse, vt etiam à regno Dei excludantur, qui dæmonia eiicerent.

12. Scio magnum & prorsus diuinum esse opus Dæmonum eiectionem: sed diuinum quoque est opus donum linguarum: diuinum, donum sanitatum: diuinum, donum prophetiæ. An verò omnes à peccati laqueis absoluemus, quibus hæc diuinitus dona collata sunt?

Scire

Scire non poteſt homo, *Vtrum amore vel odio dignus ſit.* Ita, cùm 13.
vniuerſa antiquitate, tota per totum orbem profitetur Eccleſia. *Eccleſ. 9.*
Quid verò? Si ad *Dæmones* ex hominum corporibus profligandos vitæ ſanctitas neceſſaria eſt; quomodo non ijs, de gratia ſua atque vitæ ſanctitate certo debet conſtare; quibus conſtat quod *Dæmones* eiecerint?

Qui diuinorum Sacramentorum ſunt adminiſtratores, non ne- 14.
ceſſario omnes puras habere debent conſcientias. Verè Sacramenta adminiſtrare poſſunt, atque adeo verè adminiſtrant; quorum grauibus criminibus rea conſcientia tenetur. Quidni igitur Dæmonia valerent eiicere?

Sit ita, *Dæmonum* poteſtati ſint ſubiecti, qui in peccatis ver- 15.
ſantur: ſed tamen quemadmodum iniquus Iudex non amittit poteſtatem iudicandi: ita iniqui Exorciſtæ non facultatem Dæmones profligandi. Sunt ſubiecti *Dæmonibus*, qua peccatores: ſunt *Dæmonibus* ſuperiores, qua diuina virtute ſunt inſtructi.

Non priuata eſt, nec mortalibus congenita eſt Dæmones eiici- 16.
endi poteſtas, diuina eſt, Dei beneficio collata eſt. Quocirca multo eſt omni *Dæmonum* poteſtate ſuperior. Quando igitur Exorciſtis parent, & cedunt *Dæmones*, non Exorciſtarum cedunt virtuti & innocentiæ; ſed Dei imperio, voluntati & potentiæ.

Non illa peccati vis eſt; vt mox, vbi cœperit habere locum, om- 17.
nem poteſtatem deſtruat; & priuet omni, quam quis in alios habet, iuriſdictione. Quid quæſo, ſi hoc ſemel conſtituerimus, certum in Chriſtiana Republ. habebimus? quanta mox omnium rerum ſequetur confuſio? Priuet peccatum Dei amicitia: indignos reddat omnibus diuinis & humanis beneficiis: his priuilegiis non priuat.

Hinc conſequitur certum argumentum ſanctitatis & innocen- 18.
tiæ alicuius ex hac re ſumi non debere: atq; plurimum errare, ſi qui ob hanc ſolùm cauſam Sanctorum Catalogo aſſcribendum aliquẽ cenſent, quòd in *Dæmonibus* eijciendis excelluerit: Etiam in peccatis conſtituti *Dæmones* poſſunt eijcere.

Magnum nihilominus, aliquando, hinc argumentum ſumi- 20.
tur: tum ſcilicet; quando non deſunt alia ſanctitatis indicia; caſti integrique mores, vitæ auſteritas, orationis ſtudium, animi profunda ſubmiſsio, & excellens diuinæ bonitatis amor, &c.

CAP. XXXX.

Num Exorcista Hæreticus, siue qui aliam, quàm Catholicam Religionem profitetur, Dæmones valeat eijcere?

1\. FAcilè credet fieri posse, vt Hæreticus Dæmonia ex humanis corporibus eiiciat, qui ad Domini verba attendet. Sic enim quodam in loco loquitur; *Surgent Pseudochristi, & Pseudoprophetæ, & dabunt signa magna, & prodigia, ita vt in errorē, si fieri posset, ducantur etiam electi.* Matth.24.

2\. Sed contrarium iudicabit, qui finem, qui in patrandis Miraculis Deo propositus est, velit attendere. Cùm enim hic sit Veritatis confirmatio: hostes verò Veritatis sint Hæretici; nulla ratione Deus ad Dæmonum expulsionem (quæ inter Miracula reponi potest) concurrere dicendus est: & ob id Hæretici nunquam Dæmonia eiicient.

3\. Et ita se res habet. *Nunquam ab hominum corporibus, pellent Dæmones Hæretici, quandocunque, & quotiescunque, hoc tentabunt, vt doctrinam suam, quam profitentur, confirment.* Quod dicimus, præter iam expositum argumentum, *quatuor.* ferè sunt, quæ probare videntur.

4\. Primum *Christi oratio*; qua Dæmonum eiectionem insinuat fidelium esse signum: *Signa*, inquit, *eos qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia eijcient*, &c. at in fidelium numero Hæretici non sunt. Dæmonia igitur, ex Christi sibi communicata potestate, profligare non valebunt. Marc.vlt.

5\. Alterum est, *quòd eos nunquam Dæmonia expulisse legamus.* Cùm igitur illa vix fieri posse dicamus; quæ præteritis temporibus nunquam facta sunt; Hæreticos Dæmonia posse eiicere, idcirco videmur rectè negare, quia nulla vnquam tempore illa eiecisse probatur.

6\. Tertium est, quod sæpe *in Dæmonum eiectione ipsos illusos fuisse certis historijs doceatur.* Pro multis duas referimus. primam Staphilus in absoluta responsione, contra Iacobum Schmidelinum, his verbis recenset, pag.404. *Possum ego*, inquit, *redigere mihi in memoriam, anno 1545. Dæmoniacam quandam puellam, è Misniæ ditione adductam VVittenbergam, ad Lutherum, ea spe; quòd Lutherus, ceu tertius Elias, puellam*

puellam istam à malo Dæmonio liberatura esset. Quamuis autem Lutherus ad hoc admirandum, & magni momenti opus, initio non parum difficilem se ostenderet; at tandem tamen iussit puellam adduci in parochiana Ecclesia VVittenbergensis Sacrarium: illicque coram aliis plerisque Doctoribus, & eruditis viris, (inter quos ego, tum quoque Magister iuuenis aderam) Dæmonem cœpit adiurare, & exorcizare: sed id tamen more suo, non eo, qui apud Catholicos receptus & vsitatus est. Cùm autem ille diu mul umque adiurasset Dæmonem, cedere ille noluit; sed eas in angustias sit venia verbo, Lutheri caligas redegit, vt is quamprimũ è Sacrario se proripere vellet. At quid accidit? Malignus ille Dæmon vsq; adeo fores sacrarij obstruxerat; vt neque forinsecus, neque intrinsecus aperiri possent. Quæ res Lutherum in maiores etiam angustias adduxit; ita vt iam ad fenestram properaret, sperans per eam se posse effugere, & exilire. Verum obstabant illi Cancelli ferrei; sicque compulsus est vna nobiscum tantisper inclusus hærere, donec per cancellos ferreos ab Ædituo nobis oblata securis; mihique, ceu iuueni viro, tradita, vt ea fores effringerem: quod equidem tum conatus sum, & ad effectum perduxi. Interea verò visu admirandum erat: vt Lutherus angoribus correptus, sursum deorsumque cursitaret, atque, instar ouis parturientis, huc illucque se inuerteret. Hactenus Staphilus. Eandem rem post Staphilum, habet VVilhelmus Lindanus, *Dialogo 3. cap.* primo Dubitantij. & Bredenbach. Collationum, libro septimo, cap. 40. Altera historia Augustæ VVindelicorum accidit anno Domini, 1563. in filia Michaelis Rossimanni ciuis Augustani, quam Theologiæ Doctor, & apud sanctum Mauritium parochus, Simon Scheibendardus Catholico ritu liberauit; postquam multa frustra tentassent verbi Ministri. Rem pluribus persequitur Bredembachius lib. 7. Collat. cap. 42.

Quartum est, quod non in Dæmonum solum eiectione, verùm etiam *in aliis; si quando quædam perpetrare voluerunt, Miraculis nihil efficere potuerunt, & egregiè confusi sunt iidem Hæretici.* Pro hac re & vetera, & noua suppetunt exempla. Vetera primum adducimus. Sub Honorico Catholicorum hoste, Cirola quidam Arrianus Episcopus fuit; qui cum Catholicos, pro fidei suæ confirmatione, Miracula edere cerneret; ne ipsis inferior haberetur, hominem quendam quinquaginta aureis inducit, vt se cæcum ad tempus similet, & postquam à Cirola iussus fuerit respicere, visum sibi beneficio Cirolæ restitutum esse publicè testetur. Quid verò? fiunt omnia. vnum non fit. iussus non respicit fictus cæcus. Iusto Dei iudicio ex vidente fit cæcus, magno cum Cirolæ, & omnium

Arianorum dedecore. Ita Gregorius Turonensis de gloria Sanctorum, lib. 2. cap. 5. Alius quidam Episcopus, Regis Leuuildi imperio inductus, idem tentauit; & eodem quoque euentu: vt idem habet Gregorius de gloria Sanctorum, lib. 2. cap. 12. & 13. Ausus etiam est Polichronius, ad confirmationem sectæ suæ, vltro apud sextam Oecumenicam Synodum, in Trullo, polliceri; se mortuum vitæ restituturum: & non multo post allato cadauere, cùm virtutis suæ speciem esset editurus, & diu mortuo inclamasset frustra, ab omni cócione, vt vanissimus nebulo, exclusus est. Idem, frustra, tentauit Simon Magus, teste Egesippo, lib. 3. cap. 2. de Excid. Hier. Voluerunt etiam Ariani, Valentis Imperatoris infirmum filium sanitati restituere: Verùm tantú abest, vt restituerint; vt ex viuo mortuum fecerint: teste Nicephoro, li 11. ca 20. Idem Manichæo accidit, cùm Persici Regis filium præsumeret curare, vt Theodoretus docet, lib. 2. Fabul. cap. 21. Hæc vetera sunt. Adiungimus noua. Ioannes Caluinus Burlæum quendam Ostunensem, promissis vitæ subsidiis, induxerat, vt mortuum se simularet: Quid tandem? cùm ex composito per Caluinum resuscitandus esset, diuina vltione percussus, verè mortuus apparuit. hoc Hieronymus Bolsecus, in Vita Caluini. cap. 13. Simile in Polonia accidit in Matthæo quodam, homine paupere, qui & ipse spe lucri, quod Hæreticus Minister promiserat, ad infelicem & impiam simulationem inductus fuit, teste Francisco Turriano, li. 1. de dogmat. charact. verbi Dei. Et VVilhelmum Nesenum in Albi submersum ad vitam voluit reuocare Lutherus; sed frustra: vt Lindanus in Dubitantio, Dialog. 3. cap. 1.

8. Hinc optimè antiquissimus Scriptor Tertullianus, lib. de Præscript. Hæret. hoc ab Apostolis Apostolicisque viris differre dicebat Hæreticos; quòd *illi de mortuos viuisfacerent*; *hi de viuis mortuos*. Addamus nos, quod illi ex hominum corporibus Dæmonia eijcerent: hi in homines illa immitterent.

9. Quid igitur est, dicet aliquis, quod *Pseudoprophetæ* dicuntur *daturi signa & prodigia*? Respondemus; Signa dabunt; sed falsa, non vera signa, qualia sunt, quæ Magi fecisse leguntur; & quæ patraturus dicitur Antichristus: cuius signa & prodigia, *mendacia* vocat Sanctissimus Paulus, 2. Thess. 2.

Matth. 24.

Exod. 3.

CAP.

CAP. XLI.

De quinque diuersis modis, quibus in Christianismo, siue apud Catholicos, Dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur.

Arijs modis homines ab immundis Spiritibus liberatos esse nemo ignorat. Neque enim, vna eademque ratio seruata est ab ijs, qui olim in Veteri lege *Dæmonia* eiecerunt; & iis, qui idem in Noua lege præstiterunt. Quod dicimus, ex Capite 42. & sequentibus præsentis Disputationis perspicuum est. 1.

Sed & in Veteri lege aliam rationem seruarunt qui à Salomone instituti erant; aliam qui Tetragrammaton nomen adhibebant. Et in Noua, non vna apud omnes ratio fuisse videtur. Alia vsus Christus: alia Apostoli; alia Apostolorum successores. quamuis nec semper diuersa vsi sint Apostoli & Apostolorum successores; nec vna semper eademque fuerit omnium Apostolorum. 2.

Christus etiam *Dominus* non eundem semper modum secutus est. Nunc *Dæmonia* verbo expulit; nunc quosdam quasi Exorcismos adhibuit. Sanaturus enim quendam *Dæmoniacum*, surdum & mutum; primo omnium ipsum *apprehendit*; tum à turba *abduxit*; mox *mittit digitos in auriculam*; hinc *expuit*, & *linguam Obsessi tetigit*; denique *suspiciens in cælum dixit: Ephe ta.* 3. Marc. 9.

Rationes illas Veteris Testamenti persequi non est necesse. iam vetustate, si non alia de causa, antiquatæ sunt, & abolitæ. Nec illam discutiemus, qua Christus vsus est. Reliquę quia magnos à quibusdam, nostra ætate, patiuntur insultus; & præter omnem rationem traducuntur; à calumniis sunt vindicandæ, si tamen, *quæ illæ rationes sint, quibus & olim expulsi, & nostris temporibus Dæmones expellantur*, prius assignauerimus. 4.

Prima igitur ratio est, per *Nominis Domini nostri IESV Christi inuocationem* de hac Iustinus Disp. cum Tripho. in hunc modum: *Per Nomen*, inquit, *ipsius filij Dei, & primogeniti Creaturæ omnis Dæmonium omne adiuratum vincitur, & in ditionem redigitur*. & paulo ante: *Eius nominis* (Iesu) *potentiam Dæmones tremunt, & formidant: & hodie quoque ipsi per Nomen Iesu Christi crucifixi, sub Pontio Pilato, qui Iudeæ procurationem egit, adiurati nobis parent.* Hæc Iustinus. Prudentius similia habet, in Apoth. contra Iudæos. 5.

. Desine Christus adest, humani corporis vltor,
Non licet, vt spolium rapias, cui Christus inhaesit.
. Pulsus abi vertose liquor, Christus iubet: Exi.

His quinque possemus alias rationes addere. sed hæ præcipuæ sunt, & aliæ in iam dictis, præsertim verò in Exorcismo, continentur: vt sunt Ieiunium, Oratio, Missæ Sacrificium, Litaniæ, Sanctorum inuocatio, Crucifixi Imago: & his similia. 10.

CAP. XLII.

Examinatur primus modus, quo per Inuocationem Nominis Iesu, Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

Ormam & rationem Dæmonia eiiciendi per *Nomen Domini nostri*, & Dominus videtur præscripsisse, & Apostoli obseruasse, & Viri sancti vsurpasse. Dominus præscripsit, cum dixit: *In Nomine meo Dæmonia eijcient*. Apostoli sibi gratulantur; quòd in *Nomine Christi ipsis subijcerentur Dæmonia*. D. Paulus in *Nomine Iesu* præcipit Dæmonio, vt à puella exeat. Primis Christianis testimonium præbent Iustinus & Prudentius superius citati: quibus accedit Lactantius Firmianus. Nec desunt exempla. B. Theodorus Archimandrita, teste Georgio presbytero in Vita eius, apud Surium Tom. 2. eiusdem Nominis inuocatione liberauit primò seruum quendam, quem Domina eidem Theodoro adduxerat; deinde Principis cuiusdam filiam; quæ 28. annis, grauem Dæmonis carnificinam sustinuerat. De S. Svviberto Saxonum Apostolo scribit Marcellinus, cap. 20. quòd Dæmoniacum, eundem liberaturus, accesserit cum sociis; & primum quidem se ad orationē conuerterit: post orationem verò ad Spiritum conuersus, eidem in Nomine Christi exitum imperauerit: ille verò graui post se relicto fætare discesserit. De Arsacio docet Sozomenus libr. 4. Hist. cap. 15. quòd obuiam habuerit furiosum Energumenum; qui gladio armatus omnes in fugam conuerterit: sed ad saniorem mentē redierit, & ab infestante Spiritu sit liberatus Christi Nomine, per Arsacium inuocato. Idem Christi Nomen, cùm meritis atque stola S. Bernardi coniunxit Pontius Abbas Belleuallensis; & fæliciter Dæmonem ab Obsesso profligauit, qui aliis Exorcismis adhibitis pelli non potuit; in Vita S. Bernardi libr. 4. cap. 1. Nec hoc Nomen

Marc. vlt. *Luca 10.* *Act. 16.*

men neglexit Bernardus in Exorcismo, quem collo Dæmoniacæ, à qua secundò Spiritum immundum eiecerat, alligauit. Sic enim is habet: *In Nomine Iesu Christi, Domini nostri præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem rursus ingrediaris.* Vide cap. 49 huius Disputationis. Et B. Dominicus, cùm sub concione eius Dæmoniaca quædam exclamaret; & præsentes omnes perturbaret: In Nomine Iesu Christi; facto Crucis signo Spiritui præcepit, vt miseram relinqueret; quemadmodum & confestim reliquit. Vide cap. 9. lib. 2. Vitæ ipsius. Eligio Episcopo Nouiomensi, cùm in Prouincia Galliæ ageret, Dæmoniacus quidam, *Quid hic agis*, dicebat. Ille mox: *In Nomine Iesu Christi, respondebat, obmutesce, & exi ab homine.* Vix verbum protulerat, & Dæmon euolarat, ita Audoënus Rhotomagensis, lib. 2. cap. 11. in eiusdem Vita. Denique eiusdem Nominis inuocatione Spiritus

Lucæ 9. eiecisse D. Antoniũ testatur, in ipsius Vita, Athanasius. Quid, quòd eadem vsi etiam illi, qui Christi doctrinam non profiterentur? *Vidimus*, inquit Ioannes, *quendam eijcientem Dæmonia, qui non sequitur*

Act. c. 19. *nobiscum.* Huic adiunxero illos, quorum Lucas, in Historia Apostolorum, meminit; qui Iudæam circuibant, & super eos, qui malos Spiritus habebant, Nomẽ Domini inuocabant: Iosephum item, cuius Epiphanius meminit.

2. Verùm in hac Dæmonia eiiciendi ratione, *quatuor* sunt, quæ in quæstionem venire videntur. Primum est, quid sit in Christi Nomine Dæmonia eiici. Secundum, cur potius in Christi, quàm aut Patris, aut Spiritus sancti Nomine Dæmonibus discessus imperatus. Tertium, quodnam potissimùm in Christi Nomen (varia enim habet) hic assumptum sit. Quartum & postremum, An ipsa per se nuda Christi Nominis compellatio robur aliquod habeat, ad Spiritus ex hominibus exigendos.

3. Primæ quæstionis definitio requirit, vt ambiguitas Nominis prius distinguatur. Neque enim vna est ipsius significatio. Nunc pro imperio; nunc pro meritis; nunc pro authoritate; nunc pro virtute ac potestate, sumitur. Exemplum primi est; quòd Petrus *in ver-*

Lucæ 5. *bo siue Nomine Domini* dixit *se laxare rete.* Exemplum secundi; quòd

Ioan. 14. Dominus promittat omnia petentibus & *rogantibus Patrẽ in suo No-*

Ibidem. *mine.* Exemplum tertij; quòd doceat *Patrem missurum Spiritum san-*

Ioan. 10. *ctum in suo Nomine.* Exemplum quarti; quòd *in Patris Nomine asserat se opera & prodigia facere.*

4. Hoc constituto, dicimus, quòd quamuis & Christi imperio; & Christi meritis; & Christi authoritate dici possit Dæmonia eiici, quando ad Nominis eius inuocationem pelluntur; propriè tamen

virtutem eius intelligimus; vt idem sit in Christi Nomine; atque in virtute Christi Dæmonibus exitum imperare.

Quod dicimus, facilè probabit; qui, quale opus sit, Dæmonum eiectio, expendet. diuinum prorsus est, & humanas vires longissimè superans, diuinam igitur virtutem requirit; qua Dæmones vt expelli demonstremus, Christi Nomen, hoc est, virtutem, quæ diuina est, inuocamus. 5.

Idem animaduertet; qui ad orationem S. Bernardi volet attendere: quam cap. 49. huius Disputationis referimus. Cùm enim arroganter Spiritus quidam ipsi insultaret; quòd nec Syrulus (*S. Syrum* intellige, ad cuius Reliquias *Dæmoniacum* Bernardus miserat) nec Bernardulus (sic per contemptum, Sanctum virum nominabat) ipsum sede sua atq; domicilio esset pulsurus: *Non te*, respődit Bernardus, *Syrus eijciet: nō Bernardus: sed Dominus noster Iesus Christus.* 6.

Itaque in hac Dæmones eiiciendi ratione duo videntur concurrere. Primum est Christi Nominis vsurpatio; alterum eiusdem virtus & potestas. Illud voce profertur, hoc animo concipitur, & verbo insinuatur. Et sic ad primam Quæstionem responsum sit. 7.

Altera difficilior est: sed tamen breuiter dicimus, *ob multas, & magnas rationes in Filij potius; quàm aut Patris, aut Spiritussancti, aut etiam Dei Nomine Dæmonia pelli.* Quamuis enim omnium personarum æqualis sit potestas; quia tamen Filij diuinitas erat astruenda, & doctrina cōfirmanda; omnino conueniebat; vt Filij Nomine inuocato *Dæmonia* pellerentur; cū hæc res egregiè ad vtrunq; valeret. 8.

Innotuerat olim mundo prima in diuinitate persona Pater: Filius non item. quemadmodum igitur Pater multis rationibus se probauerat; ita altera persona, Filius *Dei*, suam diuinitatem signis & prodigiis debebat probare. 9.

Pro Spiritus Sancti persona, inquit aliquis, etiam hæc ratio militat. Non hoc ignoramus. Sed aliæ ipsi non defuerunt, quibus suam diuinitatem astruxit, rationes: & illa maximè, quòd Christi grauissimum pro se testimonium haberet; cuius diuinitas sine Spiritus Sancti diuinitate constare non potuit. 10. *Ioan.* 14. 15. &c.

Sed & Filio multò maximè his prodigiis, & signis opus fuit. quid ita? Postulabat, scilicet, hæc doctrina, quam mundo inferebat postulabant homines, quibus doctrina illa erat tradenda, postulabant illi, per quos erat tradenda. Nunquam mundo Christi doctrina (vt persuasa est) persuaderi potuisset; nisi ad hanc inferendam, & contrariam extirpandam prodigiorum machinæ, & *Dæmonum* profligationes fuissent adhibitæ. 11.

12. Doctrina omnes ingenij vires superabat. Carni erat contraria; &, quæ mundus in præcipuo honore habebat, aspernabatur. Tradenda hæc erat ingenij acumine valentibus; & qui, quòd ratione non capiebant, paradoxum iudicabant. Tradenda ijs, qui præter oblectamenta carnis, & huius vitæ, nulla alia superesse existimabant bona. Et per quos tradenda? Nō per Sapientes, & in Academicis congressibus, multis iam annis, exercitatos, Naturæ magistros: non per potentes & militum copia instructos; sed per homines piscatores: & qui vix ad honestorum virorum conspectum admittendi videbantur. Quantis igitur, & qualibus hîc machinis, si quid feliciter fieri debuit, erat opus?

13. Esto, potuerint hîc aliæ machinæ adhiberi: adhibitæ etiam *sint*, nec frustra adhibitæ sint: veruntamen conueniebat, vt etiam Dæmones in Nomine Christi profligarentur; illi scilicet, qui iam in mundo principatum obtinebant: qui multis modis, hominibus plurimos annos illuserant: ad quorum regnum dissoluendum, spolia diripienda, arces occupandas, Christus præcipuè in mundum venerat.

14. Hinc est, quod inter præclara à Christo gesta, nihil ita prædicetur, vt Dæmonum ex hominibus eiectiones: Nullum etiam opus sit, in quo frequentius occupatus videatur: Nullum ferè, quod ita homines mirati: Nullum, quod magis ipsius hostes & aduersarij calumniati.

15. Sed tertia nos ad se Quæstio vocat, qua quæritur: *Quonam potissimum Christi Nomine, & Apostoli, & Apostolorum successores vsi sint in Dæmonum profligatione?* Atque hoc loco, vt quod sentio, dicam, extra controuersiam esse puto, Omnium Christi Nominum vim magnam esse: & quod vnius fit vsurpatione, id posse fieri aliorum omnium. Hoc, ne alia proferam, declarat, qui nunc non infructuosè Dæmoniacis adhibetur, Exorcismus; in quo omnia propemodū, quæ Christo tribuuntur, Nomina inueniuntur.

16. Veruntamē, quamuis omnium vis magna sit: *Nomine Iesu tamen vsos esse*, & in eo plus præsidij posuisse, optimè videmur posse affirmare, ob sequētes causas. Primò, quia licet multa Domino Nomina tribuerentur; vnum tamen proprium erat. *Vocatum est Nomen*
Lucæ 2. *eius Iesus*, inquit Lucas, *quod vocatum est ab Angelo, priusquam conciperetur.* Iā verò ipse *suo* Nomine (quis dubitabit quin hoc proprio?)
Mar. vlt. Dæmonia dixit eiicienda. *In nomine meo*, inquit, *Dæmonia eijcient.*

17. Deinde huius Nominis inuocatione Dæmonia expulsa legimus, non per Apostolum Paulum tantùm; verùm etiam Iudæorū

Exorcistas, qui Apostolum aliosque Christi Discipulos imitabantur. Et de Apostolo Paulo hoc clarum est ex capite 16. Historiæ Actuum apostolicorum; vbi eiiciens Pythonicum Spiritum: *Præcipio tibi*, inquit, *in Nomine Iesu discedere ab ea.* De Iudæorum verò Exorcistis, Lucæ 9. *Vidimus*, inquiunt apostoli, *quendam eijcientem Dæmonia in Nomine Tuo, qui non sequitur nobiscum*. Similiter Actuum 19. Quidam Iudæi Dæmones adiurabant *per Nomen Iesu, quem Paulus prædicabat.* Quid, quod primi Christiani hoc præ cæteris Nomen assumpserint? *Nominis Iesu*, inquit Iustinus, *potentiam Dæmones tremunt, & reformidant: & hodie quoque illi per Nomen Iesu adiurati nobis parent.* De veritate Religionis Christianæ. Quid, quòd hoc in Dæmonum eiectione Apostoli omnes vsi videantur? *Domine*, inquiūt Lucæ 10. *etiam Dæmonia subijciuntur nobis in Nomine Tuo.* Vide Tostatum q. 153. in 17 Matthæi.

18. Tertio, quia huic Nomini aliquid plus tribuisse videntur Apostoli, quàm aliis omnibus. Omitto quod in Nomine *Iesu* dicatur, flectendum omne genu cælestium, terrestrium, & infernorum: quoties Sanctissimus Paulus idem illud Nomē in ore habuit? quoties in corde? Licet id intelligere partim ex ipsius scriptis, in quibus quingenties extat; partim ex grauissimis Scriptoribus, qui eiusdem abscissum caput, ter *Iesu* nomen, inclamasse testantur. Baronius Tom. 1. Annal.

19. Ad hæc accedit fidelium omnium, qui iam sunt, (haud dubium, quin & priorum) consensus; & quæ damnari non potest (nisi fortè à Christi hostibus) consuetudo; qua frequentius hoc, quàm quodcunq; aliud, Nomen, si quando terrentur, aut cadunt, compellant: qua morientibus hoc potius inclamant; qua præ cæteris pingunt, & maiorem illi, quàm aliis, reuerentiam, nunc Capitis inclinatione, aut detectione; nunc geniculatione exhibent.

20. Sed & ratio egregiè pro hac sententia militat. Finis, qui in Dæmonum eiectione propositus fuit, hoc potius; quàm quodcunque aliud Nomen requirebat. Quid ita? Quia cùm hic propositum esset, vt Christi gloria atque diuinitas innotesceret; ipseque pro vero Deo susciperetur & haberetur: nónne illud Nomen assumere oportebat, quod Christo erat maximè proprium? quo ab omnibus passim compellabatur? Atque hoc esse dulcissimum *Iesu* Nomen, si non alia, certè Titulus Triumphalis, vt vocamus, satis superque declarat.

21. Porrò hæc pro tertiæ Quæstionis responsione dicta, haud parum ad quartæ solutionem faciunt. Neque enim obscurè insinuant

ipsum nudum Iesu Nomen Dæmonibus molestum, & graue fuisse; magnam quoque ad ipsos sedibus humanis pellendos impressionem fecisse. Id exemplo etiam eorũ confirmari videtur; qui, quamuis Christum non sequerentur; nondum crederent; fortè etiam ipsius hostes essent & aduersarii: *Iesu* tamen Nomine inuocato Dæmonia pellebant.

22. Sic Sagis, & iis, qui se Diabolo deuouerunt, mãdari, & serio præcipi scimus; vt, si quando nocturnos conuentus habent, prorsus à Nomine *Iesu* abstineant, quanquam Iesum abiurarint. Scimus subitò & Diabolos. & præsentem turbam disparuisse; si quando Collegarum alicui etiam præter intentionem, Nomen *Iesu* excidisset.

23. Dæmonia aliquando consuluit Christianæ Religionis desertor, & persecutor Iulianus. Naz. Orat. in Iulian teste. Cùm verò eidem, terribili; & quam ferre non posset forma, apparuissent, pro consuetudine, quam Christianus adhuc habuit, se Cruce muniuit, crucis hostis: & ipsa mox disparent: probantque ipsum per se Nomen *Iesu* Dæmonibus horrori esse.

24. Non leuia hæc sunt argumenta. Sed, vt Caput hoc concludamus, *quatuor* dicimus. Primum, magnam huius Nominis vim esse, si cum reuerentia, atque pietate proferatur Secundum, Etiam permultum valere, quamuis nullum pietatis affectum habeant, qui eo vtuntur: si tamen eo fine, vt Christi virtute quippiam obtineant, assumant. Tertium, Nullam eius vim esse, si vt nuda quædam in aërem prolata vox est, consideretur. Quartum, Quòd si vt signum aliquod vsurpetur, Dæmonibus terrori esse possit, quamuis & pius absit affectus; & nihil ab eo, qui profert, exspectetur.

25. Mar. vlt. Primum illud probant eiecti ab Apostolis Dæmones; serpentes sublati; haustum, sine detrimento, venenum; infirmorum curatio, & his similia. vt taceam, quòd pius animus, cum re qualibet (quidni cum diuini Nominis inuocatione?) possit plurimùm. Pietas, inquit Apostolus, Timoth. *4. ad omnia vtilis est.*

26. Secundum dubium non est. Illi ipsi, quos iam sæpe produximus, huius rei testes sunt: illi inquam, qui apud Christum à Discipulis delati, quòd Dæmonia eiicerent, in eius Nomine, quem non sequerentur. Debuerunt quoque hic homines intelligere, Christi magnam esse virtutem; quando etiam illi, qui ipsius doctrinã non per omnia probabant, in eius Nomine Dæmonibus imperarent.

27. Tertium omnes, ni fallor, admittunt. Cùm enim vox in aërem prolata, nihil sit aliud, quàm concussus aër; nihil efficiet, quod nõ concussus aër præstat. Si pica aut psitacus doceatur Nomen *Iesu* profer-

proferre; viréſne alias, quàm quodcunque nomen prolatum habebit? vide Toſtatum in 1. Reg. cap 19. qu 40.

Quod verò quarto loco aff. rebamus, idem inquam Chriſti nomen, vt ſignum quoddam eſt, vires aliquas habere, facile credet, qui animaduerteret Dæmones non rebus tantùm; verùm etiam ſignis rerũ terreri & cruciari. Res clara eſt, de ſigno Crucis: quod vbicunque tandem conſpexerint, & quomodocunque formatum ſit, odio habent impoſtores, & deteſtantur, quemadmodum fures, rotas & patibula. 28.

CAP. XLIII.

Examinatur ſecundus modus, quo per vſum Reliquiarum Sanctorum, Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

Altera ratio eiiciendi Dæmones eſt per *vſum Reliquiarum Sanctorum*. Pro hac produximus ſuperius B. Chryſoſtomi ſententiam. Chryſoſtomo adiungimus ſemicinctia, & ſudaria Apoſtoli Pauli: de quibus ita S. Lucas: *Virtutes*, inquit, *non quaſlibet faciebat Deus per manum Pauli, ita vt etiam ſuper languidos deferrentur à corpore eius Sudaria & Semicinctia; & recedebãt ab ijs languores, & Spiritus Nequam egrediebantur.* Addimus quoque Vmbram Petri qua Dæmonibus vim allatam eſſe haud obſcurè inſinuatur capite quinto Hiſt. Apoſtolorum. 1. Act. 19.

Poſſent pro hoc argumẽto iam dicta ſatis eſſe; verùm quoniam hæc exorcizandi ratio magnos & multos habet Aduerſarios, pluribus exemplis, rationibuſque illuſtranda videtur, & explicanda. 2.

Ab exemplis initium facimus. Refert B. Hieronymus, Epiſt. ad Euſtoch. de vita Paulæ, ad ſepulchrum Eliſæi, Ioannis Baptiſtæ, atque Abdiæ, rugire conſueuiſſe, & latrare, & ſibilare, & mugire Dæmones. Idem atteſtatione totius populi Mediolanenſis fieri ad ſepulchra Prothaſij & Seruaſij teſtatur B. Ambroſius, de Prothaſ. & Seruaſ. Eorundem Prothaſij & Seruaſij memoria fuit in villa Victoriana ab Hippone regio, minus triginta millibus diſtante. Portatus eſt eo adoleſcens quidam, qui cùm de medio tempore æſtatis, equum ablueret, in fluminis gurgite Dæmonem incurrit. Ibi cùm iaceret, vel morti proximus, vel ſimilimus mortuo; tandem Dæmone fugam capiente liberatus eſt, ita B. Auguſtinus, lib. 22. de Ciuit. cap 8. Nazianzenus, Orat. 19. tanquam rem omnibus manifeſtam. 3.

festam relinquit, ad Cypriani Martyris sepulchrum Dæmonia e-
iecta. Plurima quoque per catenam S. Petri eiecta esse docent, &
testantur Historiæ. Anno salutis 900. accidit, vt quidam Comes,
Otthonis Imperatoris familiaris, occupatus ab immundo Spiritu,
seipsum dentibus dilaniaret; iussu verò Imperatoris ad Ioannem,
Pontificem ductus sit; hic vt sacram catenam attigit, erumpens ne-
farius Spiritus, hominem liberum reliquit. Hoc Vincentius lib.
24. cap. 88. & Chronicon Saxoniæ. Quibus Belgium notum est,
non ignorant apud Gheelam Brabantiæ, ad sacrosanctas D. Dym-
næ Reliquias Dæmoniacos, singulari Dei Opt. beneficio, in hunc
vsque diem liberari, inquit Bredenbachius Lib. 7. Collat. cap. 37.
Sic anno 1541. in Sicilia, in templo S. Philippi, qui S. Petri disci-
pulus fuit, ducentæ propemodum fœminæ liberatæ sunt; & quo-
tannnis ipso D. Philippi festo die liberantur non pauci, quemad-
modum quodam in loco refert Thomas Fazellus. Gregorius
Lingonensis Episcopus adductos ad se Energumenos, signo Cru-
cis, & verbo curabat: sed eo absente multi Dæmonia ab Obsessis
virga, quam gestare solebat pellebāt: quemadmodum habet Gre-
gorius Turonensis in eius Vita. Idem Gregorius, libr. 2. Miracul.
cap. 44 docet ad pignora S. Iuliani Dæmoniacum cum vomitu san-
guinem Dæmonemque eiecisse. Sic Dæmones clamabant se gemi-
no incendio torqueri; cùm S. Genouefa Reliquias S. Martini visi-
taret: quia, scilicet, nec sancti Viri Reliquias, nec S. Virginis præ-
sentiam ferebant. Surius Tom. 1. Agnouit hanc Reliquiarum vir-
tutem Pipinus, Caroli Magni parens. Cùm enim Clericum suum
(Brunco is vocabatur) à Dæmonis tyrannide cuperet absolui. ad
Sanctorum Reliquias ipsum destinauit. Nec spes fefellit; siquidem
mox, vt limina Ecclesiæ S. Maximini Treuirēsis Episcopi attigit,
curatus est Brunco: teste Lupo in Vita S. Maximini apud Surium,
Tom. 3. Idem Lupus addit vno eodemque die, S. Maximini sacro
triginta septem earundem Reliquiarum benefi io à Dæmonibus
esse liberatos; in eorumque numero fuisse fœminam, quam post
quadraginta septem annorum carnificinam Sathanicam spiritus
reliquerit; sulphureo nidore in discessu suo templum implens.
Sequenti item anno, eodem S. Maximino sacro die, curatos viginti
duos: tertio anno curatos tredecim. De Reliquiis S. Liborij, Epi-
scopi Cenomanensis scribitur; quòd cùm anno 836. corpus eius è
tumba leuaretur, transferendum Badelbornam; liberatus sit Dia-
conus, quem multis annis Diabolus torserat. in itinere verò, cùm
ad eiusdē sacra pignora mulier obsessa adduceretur; cœperit hor-
rendum-

rendum in modum Dæmon mugire sibilare, atque alias ferarum bestiarũ voces edere: mox verò discedere coactus sit; vt feretrum attigerit. Hæc apud Surium, Tom. 4. fol. 338. De puluere, in quem effusa fuit aqua, qua B. Osualdi ossa fuerunt abluta, refert Beda, lib. 3. Histor. Anglic. cap. 11. quòd Dæmoniacum sanauerit; apud quem nihil profuerunt Exorcismi. Sic nihil proficiebatur in monasterio Belleuallis, omnibus Exorcismis, quos adhibebant dicti monasterij Viri religiosi: stola autem, qua S. Bernardus vti consueuerat. Energumeno, per Pontium loci Abbatem, admota, subitò. Spiritũ exegit. teste VVilhelmo S. Theodorici, in vita Bernardi libr. 4. cap 1. De Gregorio Taumaturgo, scribit Gregorius Nissenus in eius vita; apud Suriũ, Tom. 4. quòd anhelitu oris sui velum afflarit: & obsesso illud imponẽs, Dęmonẽ expulerit. De Maltonio Episcopo testatur Sigebertus, qui eiusdem Vitam descripsit, (habetur apud Surium, Tom. 6.) quod rogatus, vt nobilis cuiusdam filiam; quam miserè Dæmon torquebat, curaret; proiecerit in Obsessæ collum, suum strophiolum: & statim in conuitia Spiritus proruperit, & post potam benedictam aquam discesserit. Sic Terentianus prætoriæ cohorti præfectus ob mortem Ioannis & Pauli Romanorum ciuium, quam iussu Iuliani Apostatæ curauerat, cùm filio à Spiritibus immundis, sceleris patrati vltoribus, inuaditur: sed ab iisdem liberatur, quamprimùm ad Martyrum sepulchra fuit perductus. Ita in Vita Ioannis & Pauli per Terentianũ scripta, teste Baronio in Martyrologio 16. Iulij.

Habet hîc locum, quod de S. Bernardo refert Bernardus Bonęuallensis Abbas. Huic, cùm Mediolani in Ecclesia S. Ambrosij esset celebraturus; puellã adducunt à Dęmonio obsessam, auxilium eius implorantes. Quid Sanctus? Aquam manibus suis iubet superinfundi; quam cùm puellæ bibendam dedisset, mox pristinæ sanitati illa restituitur. Habet quoque locum, quod B. Augustinus affert 22. de Ciuit. cap. 8. se Mediolani domum vidisse, quæ à Dæmonio vexabatur, & suspensa in illa parte terræ sanctæ, à Dæmonij infestatione liberata est. Hinc optimè B. Hieronymus Dæmoni, qui per os Vigilantij, Reliquias contemnentis loquebatur: *Tu hoc vilissimo tortus es sæpe puluere.* 4.

Nec mirum est Dæmones aut profligari, aut cruciari Reliquiis: cùm vel maiora; vel certè æqualia Reliquiarum attactu, & virtute perfecta esse sciamus. Per has alijs est restitutus visus: aliis redditus vsus pedum: aliis data vita: alij ab incurabilibus morbis liberati: vt bene dictum sit à Patribus Nicænę II. *Reliquias Sanctorum esse fontes.* 5.

fontes salutares, quibus Deus multa beneficia hominibus præstat. Nec hic exempla desiderantur. Mulier quædam fluxu sanguinis laborauerat, annis duodecim. Expenderat in medicos omnes, quas habebat, facultates. Christum in medio turbæ conspicata, cogitabat, si vel fimbriam vestimenti eius tangeret, fore, vt sanaretur. Quid multis? Vicit pudorem desiderium sanitatis, clàm Dominum accedit, fimbriam tangit, & mox sanitati restituitur. Coniicitur in sepulchrum Elisæi Prophetę cadauer hominis cuiusdam defuncti; subitò, vbi Elisæi ossa attigit, surrexit homo viuus, 4. Reg. 13. scribit S. Epiphanius in Vita eorundem, à plurimis coli solita sepulchra Ezechielis, Isaiæ, & Hieremiæ, ob multa beneficia, quæ in ijs locis propter eorundem merita Deus conferebat. Basilius Oratione in Mamantem dicit omnibus nota esse miracula, quibus Martyr alij, sanitatem, alijs vitam reddiderit. Refert idem Orat. in Iulianum, cùm Reliquię S. Iulittæ in quendam locum, vbi aquę penuria laborabatur, adductæ fuissent, è terra erupisse fontē aquæ dulcissimæ; vt videretur sancta illa, quasi mater & nutrix communis, totam illam regionem lacte suo alere voluisse. S. Gregorius Nazianzenus, Orat in Cyprianum: *Omnia, inquit, potest pului Cypriani cum fide, vt sciunt hi, qui ipsi experti sunt, & miraculum vsque ad nos transmiserunt.* Ambrosius Sermone de Geruasio & Prothasio, & Epistola ad Sororem de ijsdem; inter alia facta, refert etiam cæcum, nomine Seuerum, arte Lanionem, omnibus notissimum, fuisse curatum ad contactum feretri, quo Reliquiæ portabantur. B. Augustinus libr. 22. de Ciuit. cap. 8 asserit tot facta esse miracula, breuissimo tempore, ad Reliquias S. Stephani, vt multi libri scribēdi sint, si omnia referri debeāt. Sulpitius, in Vita S. Martini, dicit solo cōtactu vestis eius curatam mulierem à fluxu sanguinis. Legendus est Iacobus Rabus de Miraculis contra Morbachium.

6. Magna sunt quæ diximus. Sed illud magis Reliquiarum virtutem probat, quod etiā sudaria, vel Vela, (quæ Sanctuaria vel Brandea dicebātur) ijs cùm tangendi facultas non concederetur, Maiores admouerint; & postmodum his, tanquam rebus sacris, ad res magnas perficiendas vsi sint. de quibus ne longiores simus, consulendus est Cæsar Baronius in Martyrologio, 15. Iunij. Quantam autem virtutem haurirent huiusmodi Vela, admota Sanctorum tumulis, locuples testis est B. Gregorius PP. scribens ad Constantiam Augustam lib. 3. cap. 30. & Gregorius Turonensis de gloria Martyrum, cap 28. & Diaconus in Vita Gregorij.

7. Quid, quod non tantùm Velamina, & Panniculi Reliquijs admotis

mori; sed & Vestimenta languentium: atque mortuorum, sacris altaribus, vbi Sanctorum seruarentur Reliquiæ, superposita, virtutem quandam diuinam hac ratione contraxerint; vt postea infirmis aut mortuis adhibita, præsens remedium attulerint? Pro hac re est sanctissimus Augustinus, qui ad arguendam Gentilium impietatem complurium miraculorum suo tempore in Africa editorum Catalogum texuit; eandemque gratiam floribus, qui ijsdem sacrarum Reliquiarum loculis admoueri consueuerunt, impartiri solitam pluribus monstrat exemplis. August. 22. de Ciuit. cap. 8.

Maximis his maiora addimus. Puluis etiam atque situs, qui circa Martyrum sepulchra inuentus est, maxima propter Martyres, præditus fuit virtute. Fidem huius integram faciunt Patres ferè omnes; sed inprimis Gregorius Nyssenus, Orat. in Theodor. qui de consuetudine prædicti Pulueris colligendi hæc ait: *Si quis Puluerem, quo conditorium, vbi Martyris corpus quiescit, obsitum est, auferre permittat: pro munere puluis accipitur, atque tanquam res magni pretij condenda terra colligitur.* Cæterùm, quot quantáue miracula, ex collecto Puluere circa Sanctorum sepulchra iacente, Deus operari consueuerit, verax testis est B. Gregorius PP. lib. 3. Dialog. cap. 17. qui fideli certaque attestatione refert, ex Puluere collecto, ex altaris crepidine mortuum esse reuocatum. Multa id genus habet de his, qui pleraque ipse expertus est, Gregorius Turonensis de Miraculis S. Martini, libr. 2. cap. 1. & lib. 3. cap. 12. & lib. 4. cap. 32. & sequentibus. Item libro primo, de Gloria Martyrum, cap. 62. & lib. 2. cap. 33. 42. 45. 8.

Nondum finem facimus. Addimus & hoc, quòd etiam à Sanctorum loculis separata, si tamen in ipsorum impendantur honorem, eandem edendi miracula facultatem assecuta sint. Hoc de Oleo manifestum, quo, ex more in Ecclesia antiquitus obseruato, lampades circa sepulchra Sanctorum solent accendi. eo enim vnctum cadauer filij Irenæi, mox reuixit, vt habet B. Augustin. 22. de Ciuit. cap. 8. Sic ingentia miracula edita ad Oleum ex lychnis, ad Martyrum sepulturas refert Theodoretus in Historia Sanctorum Patrum. De Ceræ particula, à S. Martini templo delata commemorat Turonensis, quod igni iniecta totum incendium, quo domus ardebat, restrinxerit; & nouo miraculo Cera, quæ ignem alere est solita, violentias ignis oppresserit. 9.

Vnum adhuc pro Reliquiarum gloria, atque argumenti confirmatione addimus. quòd ipsa quoque dira pœnarum instrumenta, 10.

quibus Martyres excruciati sunt, magnam virtutem atque vim ex Sanctorum membris hauserint. Testatur id *Lapis*, quo B. Stephani Protomartyris brachium est percussum. de quo S. Augustinus, Serm. *31.* & *32.* de Diuersis, quod plurima per ipsum Anconæ, vbi religiosè seruabatur, facta miracula. Testantur D. Petri *Catenæ*. de quibus idem Augustinus, Serm. de Sanctis *29.* *Meritò*, inquit, *per omnes Christi Ecclesias auro pretiosius habetur Ferrum illud pœnalium vinculorum. Si tam medicabilis fuit adumbratio visitantis; quanto magis Catena vincientis. Si inanis quædam species vacuæ imaginis* (vmbræ) *habere potuit in se vim salutis: quanto magis de corpore meruerunt attrahere salubritatis, ferreo pondere sacris impressa membris Vincula passionis?* Testatur *Craticula* S. Laurentij cuius miraculorum meminit S. Gregorius Papa in Registro, lib 2. Epistola *33* Hinc optimè Gregorius Nazianzenus, Orat. *1.* in Iulianum. *Quorum* (loquitur de Martyribus) *corpora idem possunt, quod animæ; siue manibus contrectentur, siue honorentur: quorum vel solum sanguinis guttæ, atque exigua passionis signa idem possunt; quod corpora.*

LI. Intellexerunt, haud dubium, hanc Reliquiarum Virtutem Maiores nostri. Id ex quatuor Capitibus possumus deprehendere. Primum est, quòd longas & difficiles Peregrinationes ad Sanctorum susceperint Reliquias. *Quia* (inquit B. Chrysostomus) *à Martyribus miracula eduntur, magna affatim ad illos multitudo affluit.* Alterum est, quod ipsas studiosè quæsierint, magna diligentia compararint, comparatas nō alio; quàm maximi thesauri loco habuerint. Hinc Theodoretus ad Græcos de Martyribus sic habet: *Animæ triumphatorum Martyrum in cælesti nunc patria vitam agunt, Angelorum choris intersitæ: eorū verò corpora non singula quidem singulis monumentis conduntur; sed Ciuitates, oppida, paganique conuentus hæc inter se sortitò partiti sunt, laborantibusque animis ac ægrotis corporibus salutaria ea conferri non cessant.* Tertium est, quòd easdem in summo honore iudicauerint habendas esse. Hoc pulchrè exprimit Gennadius de Ecclesiasticis dogmatibus: *Sanctorum corpora*, inquit, *& præcipuè beatorum Martyrum Reliquias, perinde ac si Christi membra, sincerissimè honoranda; & basilicas eorum nominibus appellatas, veluti loca sancta, diuino cultui mancipata, affectu piissimo & deuotione fidelissima adeundas credimus. Si quis contra hanc sententiam venerit; non Christianus, sed Eunomianus, & Vigilantianus creditur.* Quartum est, quod magni beneficij loco habuerint, si ijs locis, vbi Sanctorum Reliquiæ conseruarentur, sua haberent sepulchra. *In Constantinopoli*, inquit D. Chrysostomus, Homil. Quod Christus Deus, *Reges nostri magnā gratiam putant,*

putant, non si prope Apostolos; sed si vel extra eorum vestibula, corpora sua sepeliantur, fiantque piscatorum Ostiarij Reges.

Quæ diximus, egregiè, ni fallimur, nostrum argumentum confirmant. Pluribus opus non est. finem facimus, si quam ob causam per Reliquiarum vsum Deus Dæmonia expelli voluerit, paucis docuerimus: simul etiam exposuerimus, Verène aliqua virtus Reliquijs insit, quam *Dæmones* ferre nequeant. 12.

Prioris non malè dixerimus *duas* esse causas. Altera est, Christi diuinitatis & diuini numinis confirmatio: altera sanctitatis eius, ad cuius Reliquias *Dæmonia* profligantur, declaratio. Et nunc duæ hæ causæ simul concurrunt: nunc altera tantùm locum habet. 13.

Olim, quando etiam ad Domini nominis Inuocationem miracula edebantur, Christi gloria maximè erat proposita. Quocirca non tam mirabantur homines illa; ad quorũ pręsentiam attactumque Dæmonia eijciebantur; quàm, in cuius virtute eijcerentur: sicque non tam ad prædicandos Christi Apostolos atque Discipulos excitabantur; quàm ad Christianam Religionem complectendam vrgebantur. 14.

Sequentibus, & nostris temporibus, stabilita iam Christiana Religione, quæ ad Reliquias miracula eduntur, sanctitatis ferè sunt argumenta. Vult *Deus* eos, qui sibi ministrant, honorari: ad quam rem cùm miracula, Dæmonumque eiectio plurimũ faciant; ad Sanctorum Reliquias & Pulueres hæc vult fieri. Sic scilicet de Sanctis maiorem sanctitatis opinionem concipiunt homines. Sic maiorem ipsis honorem impendunt; feruentius ipsorum patrocinia implorant; & tutius meritis confidunt. quamquam & in his quoque Christi gloria proposita est. 15.

Sed tamen (quod secundo loco explicandum erat) *Vis naturalis, qua Dæmonia profligantur, nulla vel Reliquijs; vel ijs, quæ cum Reliquijs coniuncta sunt, inesse dicenda est.* Quam enim aliam rebus corporeis, quàm corpoream, inesse dicemus? At quia Dæmones pelluntur, illam non oportet esse corpoream. Corporea nihil ad profligandos Dæmones: nihil ad res, quæ naturæ vires superant, facit. 16.

Diuina igitur virtus est, qua Dæmones eijciuntur. Id in simili causa egregiè demonstrat Apostolus Petrus. Cùm enim aliquando quendam ex vtero claudum curasset, & ob id omnium in se oculos vultusque conuertisset; hac oratione à se, in *Deum*, patratum miraculum amolitus est. *Viri Israelitæ,* inquit, *quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi Nostra virtute, aut potestate feceri-* 17. Act.3.

mus hunc ambulare. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus Patrum nostrorum. glorificauit Filium suum Iesum. In fide nominis eius. hunc, quem vos nunc videtis & nostis, confirmauit nomen eius: & fides, quæ per ipsum est, dedit integram sanitatem istam, in conspectu omnium vestrum, ita Petrus.

18. Interim Reliquijs etiam Dæmonum exilia, atque prodigia alia tribuuntur. Quia quamuis Deum authorem primum, & summum habeant; alias tamen etiam possunt habere causas. Non ignorabat Dominus in digito Dei eijci Dæmonia; sed tamẽ & homines vere Dæmonia eijcere, hac oratione confirmat: *In nomine meo Dæmonia eijcient.* Mar. vlt.

19. At, quam causæ rationem in hoc negotio Reliquiæ subeunt? Instrumentalis suspicor. Per Reliquias Deus, tanquam per instrumenta quædam, Dæmones pellit; quemadmodum eosdem, per ignem tanquam iustitiæ instrumenta torquet, & punit. Sed hæc alium locum requirunt. Nostra persequamur.

CAP. XLIV.

Examinatur tertius modus, quo per vsum Signi Crucis Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

1. CRucis rationes & considerationes variæ sunt: Aliud Crucis Christi, aliud Signi Crucis Christi nomine intelligimus *Crucem* dicimus illud ipsum lignum, in quo Dominus salutem nostram operatus est: *Signum* Crucis, quidquid illud sensibus offert. *De signo hic quæstio est.* Nam Crux ipsa ad præcedens, de Reliquijs, caput pertinet.

2. Signum verò Crucis duplex potest distingui. Alterum permanens est: alterum transiens. Permanens aut ex ligno, aliáue solida materia fit; aut colore in plano effigiatur. Transiens, mox vbi formatum est, esse definit. Illud in eodem genere ponitur, cum Imaginibus: hoc inter rationes, quibus Dæmonia profligantur, superius constituimus.

3. Huius Transeuntis duplex vsus est. Quoddam homines sibi imprimunt (vt cùm pietatis studio Cruce vel frontem, vel pectus, vel os muniunt): quoddam alijs à se; vt fit in Sacramentorum,

maxi-

maximè verò Baptiſmi, Confirmationis, & Extremæ vnctionis adminiſtratione;& quando fideli populo,in Eccleſia,ab Epiſcopis & ſacerdotibus, benedicitur.

Vterque modus antiquiſſimus eſt, & non cum paruo fidelium fructu frequentatus; Quod, vt in alijs multis;ita in Dæmonum eiectione,& profligatione licet deprehendere;cùm nouum non ſit ex humanis corporibus, virtute Crucis, ipſos eiici, quemadmodum grauiſſimus teſtis eſt, quem ſuperius produximus, Lactantius Firmianus. 4

Nec hic deſunt exempla. Ex multis pauca afferimus. Gregorius Lingonicus Epiſcopus ex Energumenis ad ſe adductis, tantum facto Signo Crucis iubebat Dæmonia diſcedere, vt loquitur Gregorius Turonenſis in vita Patrum cap. 7. Eodem Signo eadem à muliere quadam exegit Albinus Andegauenſis Epiſcopus; quemadmodum teſtatur Vincentius. Libr. 23. cap. 245. Scribit Epiphanius Hæreſ 30. Ioſephum quendā nondum Chriſtianum Chriſti Cruce Dæmonia eieciſſe; & deinde Chriſtianum effectum eodem Signo Iudæorum incantationes deſtruxiſſe. Eadem Cruce vſa eſt S. Catharina Senenſis in illo exigendo Dæmone;qui egrediens horrendos in Obſeſſi gutture excitauit tumores: vt docet Raimundus in Vita eiuſdem, apud Surium Tom. 4. Eadem Theodorus Archimandrita; primùm in curanda Principis filia; quæ ab occulto Spiritu per annos 28 graues cruciatus ſuſtinuerat: deinde in muliere, quam Dæmon ex colle quodam egreſſus inuaſerat miſereque torquebat; tertiò, in ſuo Oſtiario Eutychio, in cuius corpus præter brachium nihil Spiritus potuit, Cruce conatibus eius à S. viro oppoſita. Hæc Georgius presbyter eius diſcipulus in Theodori Vita. Eadem vſus eſt B. Germanus, Pariſienſis Epiſcopus; dum occultum quendam ex puella Dæmonem eiecit. ſiquidem mox poſt impreſſam puellæ Crucem, Spiritus per nares in ſpecie muſcæ egreſſus eſt. Vide Fortunatum Pictauorum Epiſcopum in Vita Germani, cap. 27. Eadem S. Brigitta vidua; in fœminæ cuiuſdam curatione; quemadmodum Scriptor Vitæ eiuſdem teſtatur apud Surium, Tom. 4. fol. 350. Eadem Arnolphus Svveſſionenſis Epiſcopus; quādo ad ipſum perductus eſt adoleſcens Dæmoniacus, qui grauem ab integra Dæmonum legione carnificinam patiebatur: qui quamuis vix vllis vinculis potuerit conſtringi, mox tamen viſa Cruce velut agnus, quieuit, ſanctumque virum adorauit. Scribit hoc in eius Vita Liſiardus, Svveſſionenſis Eccleſiæ Epiſcopus, cap 24. Eadem D. Bernardus; quādo Sacrificio Miſſæ inſiſtens, quotieſcunq; 5

grauiter torserint. Notum est exemplũ Iuliani; qui dum pro Christianorum consuetudine, ipse abiuratus Christianus, se Cruce signat, Dæmones quos euocauerat, fugat, teste Nazianz. Oratione in Iulianum. Sic Lucianus, Epicureus licet, & cuiusuis Religionis illusor, tradit Eucratem dignum fide virum, cùm annulum accepisset ex ferro, vt ait, ex quapiam Cruce facto, aduersus prauos Dæmones redditum esse securum. Itaque, inquit Cæsar Baronius, *Anno Christi 60. quemadmodum Iudæi Exorcistæ, licet in Iesum Christum non crederent; tamen quod scirent à Paulo & alijs Christianis in nomine Iesu pelli Dæmones; & ipsi eodem nomine ad dimouendos eos, ab Obsessis hominibus vtebantur: ita Magi, quòd à Christianis feliciter factitari videbant, nimirum Crucis virtute eos Dæmonibus imperare; & ipsi ad coercendos, cùm opus esset, impetus Dæmonum signo Crucis vti voluerunt.*

Habent hic suum locum egregiæ Patrum sententiæ. D. Basilius lib. de Spiritu sancto Crucem vocat saluberrimum remedium ad pellendos Dæmones. Ephrem De pœnit. cap. 3. asserit, insuperabilem Christianorum armaturam. Idem c. 2. lib. de Armatura spirituali, sic ait. *Scuti vice Crucis signo te muni: validissima enim armatura est.* Origenes in eandem sententiam loquitur, Hom. 6. in 5. c. Exodi. *Timor & tremor*, inquit, *cadunt super Dæmones, cùm signum in vobis viderit Crucis fideliter fixum.* Idem, Homilia 8. ad diuersos sic habet: *Immortale labarum* (Crucem) *portemus in frontibus nostris. Cum Dæmones hoc viderint, contremiscent*, qui aurata Capitolia non timent. B. Augustinus ad Catechumenos, docet idcirco eos Cruce signari, vt Dæmonibus sint terrori. B. Antonius, teste Athanasio in eius Vita, contra omnes terrores, solo crucis signo iubebat securos esse Monachos. Paulinus pro Cruce sic cecinit, Natali 8. S. Felicis. 8.

Nos Crucis inuictæ signum, & confessio munit;
Armatique Deo mentem, non quærimus arma
Corporis: & quanquam membris videamur inermes:
Arma tamen gerimus, quibus & sub pace serena
Contra incorporeos animis decernimus hostes.

Quocirca non otiosa est hæc Cyrilli exhortatio: *Non pudeat*, inquit, *vos Christum crucifixum confiteri; sed in fronte confidenter signum Crucis digitis imprimatur: & in alijs omnibus Crux fiat: in panibus comedendis & in poculis bibendis & in egressu, & in ingressu: ante somnum recumbendo, & surgendo: eundo, & quiescendo. Magna hæc est custodia; quæ propter pauperes gratis datur: sine labore propter infirmos: cùm à Deo sit hæc gratia & timor Dæmonum. Triumphauit enim de illo hoc signo. Ostenta illi audacter. quando enim viderint Crucem, recordantur crucifixi: metuunt enim*

enim eum, qui contriuit capita Draconis. ita Cyrillus Hierosolymitanus Catech 9.

9. Et profectò haud dubitauerim hanc præcipuam, aut certè inter præcipuas causam esse, cur tantus *Vsus* Crucis apud Christianos omni tempore fuerit; vt (quemadmodum loquitur Tertullianus, de Coro. milit. cap. 3) *triuerit frontem Crucis signo; ad omnem progressum atque promotum; ad omnem aditum & exitum, ad vestitum, ad calceatum, ad lauacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia; breuiter, quacunq; nos conuersatio exercet.* Vt mirum non sit, quod Theodoretus refert, militem quendam inde agnitum esse Christianum, quod ad omnem potum signaret poculum. Vide cap. 16. lib 3. Theod.

10. Quod si veterum Historias repetamus, & quas res Deus per Crucis signum voluerit perficere, atque adeò perficerit, diligentius expendere; neque mirabimur, quòd Dæmones Crucis signum ferre nequiuerint; neque quòd religiosissimè illo vsi sint Maiores nostri. Incredibilia propemodum sunt, & infinita, pro hac re argumenta. Refert Palladius in historia Lusitan. ca. 2. senem quendam, cùm in puteo aspidem vidisset; signo Crucis puteum muniuisse; ac deinde sine timore aquam hausisse, & haustam sine vllo detrimento bibisse. Alium item fuisse, (id cap. 54. habet) qui signo Crucis munitus in mediis flammis longo tempore perdurarit: legisse etiam se librum Hippolyti de Virgine, quæ cùm corporis sui copiam Iudici negasset, in prostribulum sit detrusa, sed signo crucis liberata. Vide c. 149. Testatur Theodoretus, per Iulianū & Martianū Martyres, ingentes Dracones signo Crucis occisos esse: Sanctos item Aphraatem & Macedonium Petrum, & alios, eodem signo varios morbos curasse. In Vita ipsorum. Cæco Cruce lumen oculorū restituit Eugenius Episcopus, vt habet Victor Vticensis, de Persecutione VVandalica: & Laurentius Martyr, vt notauit Ado Treuirensis. Iussus erat ab Imperatoris Diocletiani Præfectis Tiburtius, aut simulachris immolare, aut super ardentes carbones ambulare: Posterius Martyr eligit sed signo Crucis se muniens, aduersi patitur nihil. ita Metaphrastes. Archidiaconus quidam, vt scribit D. Gregorius, Episcopo Sabino venenum propinauerat; hic Cruce facta venenum sumit, & molestiam sensit nullam. Post mortem Iuliani Imp. mare terminos egressum, quasi nouum diluuium minabatur: rei nouitate perculsi indigenæ in Epidauro Dalmatiæ ciuitate, S. Hilarionem adducunt, atque in littore constitutum rogant, vt precibus suis mare, iramque Dei auerteret. Quid Hilarion? Tribus in arena Crucibus factis, manus contra fluctus eleuat: & ecce, subitò

ſubitò in modum muri eriguntur,& quaſi vim ſibi fieri ſentientes, paulatim recedunt. Hoc Hieronymus in Vita Hilar. Quo tempore Mauritius rerum potiebatur; veniunt Turcæ Conſtantinopolim à Rege Coſdroa miſſi. Interrogati ab Imperatore, cur ſignum Crucis in frontibus gererent (omnium enim frons Cruce ſignata erat) cũ Cruci nullum honorem putarent deferendum; reſponderunt, Signum hoc ingentis beneficij eſſe ſymbolum; hoc ſe olim à ſæuiente peſte liberatos fuiſſe, cum à Chriſtianis edocti tali ſigno frontem ſignaſſent. ita Nicephorus. S. Martini hæc ad Iulianum oratio fuit: *Ego*, inquit *ſigno Crucis, non clypeo protectus, aut galea, hoſtium cuneos penetrabo ſecurus.* Sulp. in Vita eius. Prudentius, pro hac re, in hymno ante ſomnum ſic cecinit:

Fac cùm vocante ſomno
Caſtum petis cubile,
Frontem locumq; cordis,
Crucis figura ſignes.
Crux pellit omne crimen.
Fugiunt Crucem tenebræ,
Tali dicata ſigno
Mens fluctuare neſcit.

His addimus vnum ex Auguſtino, & quidem Auguſtini verbis. 22. de Ciuit. cap. 8. *In Carthagine*, inquit, *Innocentia religioſiſſima fæmina, de primarijs ipſius ciuitatis, in mamilla cancrum habebat; rem ſicut medici dicunt, nullis medicamentis ſanabilem Hoc illa à perito medico, & ſuæ domui fam l ariſſimo acceperat: & ad ſolum Deum orando ſe conuerterat. Admonetur in ſomnis appropinquante Paſcha, vt in parte fæminarum obſeruanti ad baptiſterium, quæcunque illi primitus baptizata occurriſſet, ſignaret ei locum ſigno Crucis Chriſti, fecit, & confeſtim ſanitas ſecuta eſt.* Hæc Auguſtinus.

Quæ cùm ita ſint, mirum eſt noſtris temporibus inueniri homines; qui nullam Crucis vim contra Dæmones eſſe velint: Tribuant etiam eorundem aſtutiæ, ſi quando ad hoc ſignum diſcedunt, quaſi Nequam, hominum ſuperſtitionem hac fuga, quam ſimulare dicuntur, fouere & promouere intendant. 11.

Si in Dæmonum fuga vim Crucis nullam agnoſcunt; quid dicent, ad tot, tanta, tam certa prodigia, quæ ſolo Crucis ſignaculo ſunt perfecta? ad profligatos morbos? ad reſtitutam ſanitatem? ad hauſtum ſine detrimento, & ſalutis iactura venenum? ad ſublatos ingentes dracones? ad fractos & repulſos maris fluctus? ad hoſtes proſtratos? ad deiecta, & confracta ſimulachra? ad innumera alia, quæ Dæmonis arte perfici non potuerunt? 12.

Mirum eſt poſſe Dæmonibus vim hanc tribui: cùm vniuerſa antiquitas illam, non Dæmonibus; ſed ſignaculo tribuerit Crucis. 13.

Mirum est dici posse, superstitionis hæc esse argumenta; cùm à viris sanctissimis, qui Dæmonum coniuratissimi hostes fuerunt, veluti Christianæ religionis firma præsidia, ad omnia aduersa profliganda, fuerint assumpta. Mirum est dici posse, illos collusisse cum Dæmonibus; quorum nec viuorum præsentiam; nec mortuorum cineres Nequam Spiritus sustinere potuerunt.

14. Nos hic Dæmonum non astutiam; sed infirmitatem intelligimus; quando ad Crucis signum discedunt, Vt in aliis omnibus, quę Thesi 10. recensuimus; ita in Dæmonum eiectione Crucis virtutem agnoscimus. Crucem ad pellendos Spiritus *saluberrimum remedium*, cum Basilio, credimus, & profitemur. *Veniat*, dicimus cum Athanasio (libro de Incarnatione & salutari Domini aduentu) *veniat* inquam, *qui istorum dictorum experimentum capere velit & in ipsis præstigijs Dæmonum, & imposturis vaticiniorum, & in miraculis Magiæ, vtatur signo Crucis ab ipsis deriso, nomenque Christi inuocet; & videbit, quomodo eius rei metu Dæmones fugiant, vaticinia conquiescant, magia & veneficia iaceant:* Hactenus Athanas.

15. Sed *quæ causa est*, quæret aliquis, *vt ad Crucis signum Dæmones fugiant?* Quæstio hæc, etsi curiosa videatur; non tamen inutilem habet disputationem. Quæritur enim, Sitne aliqua virtus in Cruce, quæ Dæmones torquet; aut potius odium ipsius Crucis in ipsis tantum sit, vt potius cum dedecore malint cedere; quàm cum molestia Crucem sustinere.

16. Et virtus quidem duobus modis Signo huic inesse intelligi potest. Prior est, vt quemadmodum cæteris rebus virtus impressa est, qua agant; ita quoque signo Crucis sit impressa. posterior, vt non quidem ipsi virtus sit impressa; sed tanquam instrumentum Dei assumatur, quod Deus ex se, atque opere operato, vt in scholis loquimur, valere velit ad Dæmones profligandos.

17. Dici nullo modo potest Cruci, quæ in aëre formatur, aut fronti imprimitur, vim ea ratione inesse; qua sua rebus naturalibus dicitur inesse. Si, quod naturæ viribus habeat, consideremus; vires nullas alias hæc Crucis signatio in aëre facta, habebit; quàm quæcunq; digito aut manu hominis in aëre formata figura.

18. Quod Deus Cruce, tanquam instrumento, &, vt diximus, ex opere operato Dæmonia profligari velit, admodum est verisimile: & quidem si non aliunde, certè ex illo, quod sæpe homines Iudæi & Ethnici, sine vera fide, aut deuotione, signo Crucis adiuti sint. Hoc de Iuliano testatur Nazianzenus, Orat. in Iulian. de Iosepho Hebræo Epiphanius Hæres. 30. His addimus Hebræũ alium, cuius

B. Gre-

B. Gregorius meminit, libr. 3. Dial. cap. 3. & insignem B. Augustini sententiam; qui ita loquitur (quæstione 79. qq 83.) *Nec mirum, inquit, quod hæc Signa valent, cùm à bonis Christianis adhibentur: quando etiam cum vsurpantur ab extraneis, qui omnino suum nomen ad istam militiam non dederunt, propter honorem tamen excellentissimi Imperatoris valent. Cùm autem non cedunt Signis his huiusmodi Potestates; Deus ipse prohibet occultis modis, cùm id iustum atque vtile iudicat. Nam nullo modo vlli Spiritus audent hæc Signa contemnere; contremiscunt hæc, vbicunque illa prospexerint.* ita B. Augustinus.

Hominum pietas, vt ad alia omnia, Apostolo teste, ita etiam hic vtilis est, & valet. Quando enim Signum hoc pietatis studio assumunt, Christi merita, Crucis signo quasi expressa; postulant, & inuocant. Quocirca Dæmonibus signum Crucis opponere; est Christi passionem opponere, & Deum per Christi merita inuocare. An non hæc plurimum valent? 19. 1. Timoth. 4.

Sed odium Dæmonum maximè hic valet. Incredibile est, quantum sit illud erga Christi Crucem. Itaque vt nos res inuisas & odiosas; ita illi Crucem detestantur & fugiunt. 20.

Odij huius, ni fallor, causæ duæ sunt, præcipua est, quia Signo hoc, vires eorum fractæ, & regnum dissolutum. *Christus enim* (inquit Apostolus) *chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, tulit de medio, affigens illud Cruci, expolians Principatus & Potestates, traduxit palam confidenter, triumphans illos in semetipso:* Quocirca vt canis baculum, quo percussus est detestatur; ita Diaboli Crucem. 21. Coloss. 2.

Altera causa odij ex fructu, quem ex Signo hoc fideles carpere possunt, oritur. Neque enim hic paruus est. Atque, vt non dicam hoc signo refricari passionis Christi memoriam, quæ maximum emolumentum importat; explicat idem primò totam perfectionem Christianam. Profundum crucis insinuat fidem; sublimitas spem; latitudo charitatem; longitudo perseuerantiam: quæ si in Christiano inueniuntur, perfectum constituunt. Explicat deinde effectum Christi Passionis; qui est cœli patefactio; quod cacumen crucis insinuat; inferni vastitas & solitudo; quod productio eiusdem ad pectus vsque; & totius orbis redemptio & salus; quod productio manus à sinistro ad dextrum latus. Hactenus de tertio modo. 22.

CAP. XLV.

Examinatur modus quartus, quo per vsum Rerum Consecratarum Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

1. QVarta ratio Dæmones eijciendi est, vt diximus, per *Vsum Rerum Consecratarum.* Hæc à præcedentibus tribus hoc videtur differre; quòd quamcunque in *Dæmonia* potestatem habet; illam accipiat, per Orationem & Verbum Dei; cum priores illæ, non ab Ecclesiæ oratione; sed aliunde vim suam habeant.

2. Ratio hæc simplex non est; quemadmodum nec vnum eorum genus, quæ consecrantur & benedicuntur. Benedicitur *aqua:* benedicitur *sal:* benedicuntur herbæ; benedicuntur Imagines cereæ, quas ab effigie, ceræ impressa, Agnus Dei dicimus, & quidem benedicuntur hæ res, non ob eum finem, vt à Dęmonum infestationibus sint liberæ; (quomodo aliæ quædam benedicuntur,) sed vt ijs contra *Dæmonum* infestationes, & molestias vtamur.

3. Quod dicimus, ex formulis, quibus Ecclesia in harum rerum benedictione vtitur, licet colligere, In *Salis* benedictione sic orat: *Immensam clementiam tuam, Omnipotens æterna Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam Salis quam in vsum generis humani tribuisti, benedicere, & sanctificare digneris; vt sit omnibus sumentibus sanitas animæ & corporis; & quidquid ex eo tactum, vel aspersum fuerit, careat omni immunditia, omnique impugnatione spiritualis nequitiæ. Per Domin.* In consecratione *Aquæ*, hac forma vtitur: *Deus, qui ad salutem humani generis maxima quæque Sacramenta in aquarum substantia condidisti adesto propitius inuocationibus nostris; & elemento huic multimodis purificationibus præparato virtutem tuæ benedictionis infunde; vt creatura tua mysterijs tuis seruiens, ad abigendos Dæmones, morbosque pellendos diuinæ gratiæ sumat effectum &c.* Sic dum *Herbas, & Ramos* benedicit, rogat, *vt quicunque ex ijs acciperint; accipiant sibi ad protectionem mentis & eo corporis &cæt.* Dum *Cereas Imagines*, inter alia sic orat: *Quæsumus, Domine, hos Agnos, quos de Cera virginea, in tuum honorem formauimus, sacra & perenni vnda, balsamoq; sacri Chrismatis perfusos, benedicere, sanctificare, & consecrare digneris: quatenus à te benedicti, virtutem accipiant contra omnia diabolica tentamenta: & omnes portantes tuti esse possint, inter aduersa & prospera, vt tua consolatione accepta, nullum periculum timeant; nullamq; formi-*

formident vmbram: nulla sæuitia diabolica, aut versutia humana ijs noceat: sed fortitudine tua virtutis roborati, tua consolatione glorientur; qui verè paracletus diceris, &c.

Hæ Ecclesiæ sunt precationes. Quem harum effectum esse iudicamus? Si, quod Dominus dixit: *Quidquid petierimus Patrem in eius nomine. consecuturi sumus*, an hic nostro desiderio frustrabimur? Et cùm oramus, vt creaturas suas ad Dæmones profligandos valere velit, vota nostra reijciet? 4.

Fortè non in eius (Christi) nomine hæc a Patre petuntur: Sed peti finis singularum, quo *Per Dominum nostrum*, &c. tribui postulamus probat. Fortè, quòd verbis confitemur, rebus negamus; dum quod superstitiosum est, & diuinis legibus cõtrarium, postulamus. Et quid illud? Quòd Creaturas benedici volumus? Quòd iam benedictas volumus valere ad res prodigiosas perficiendas? Quòd ad Dæmones profligandos vim tribui rogamus? Sed hæc superstitiosa non sunt. Non aduersatur diuinis legibus creaturarum Benedictio. Non Opinio, quod benedictæ ad res prodigiosas valeant? Non opinio, quod valeant ad Dæmonum ex humanis corporibus eiectionem. Docemus hæc tria. 5.

Primùm omnium, *Creaturas benedicere* superstitiosum non est, nec diuinis cõtrarium legibus. Quòd superstitiosum est, omnibus superstitiosum est: Quòd diuinis legibus repugnat, nec ipse Deus vult sibi esse permissum. Quid inde? quid? Superstitione vacare creaturarum benedictionẽ: non repugnare diuinis legibus. Quamobrem verò? quia Deũ creaturas benedixisse, tam est certũ, quàm quod certissimum. 6.

Fortè, quia à Deo Creaturæ benedictæ sunt, ne secundo benedicantur, cauendum est. Cur quæso? an quod semel bene factum est, secundo fieri nequit? vbi nulla lex est, quæ, ne factum repetatur, prohibet? Sed nec eo, quo Deus, fine nunc creaturas benedicimus Nos benedictione petimus ad morbos pellendos, Dæmonesque eijciendos valere. Hoc in prima rerum conditione, quando ipsis Deus benedixit, propositum non fuit. 7.

Adde, quod nec Saluator culpa careret. Neque enim semel hac benedictione ille vsus est. Vsus est antequam ex hac vita discederet; & postquam gloriosus à morte resurrexit. Vsus est in deserto, & in Emaus. An fortè, quam initio conditi orbis rebus omnibus Deus benedictionem contulit; illa ad panes, quibus Dominus benedixit, non pertinet? 8.

Quas res possumus maledicere; easdem benedicere possumus. 9.

 Hoc.

Hoc nullus negauerit. At creaturas maledicere possumus: Poterimus igitur & benedicere. Assumptio certa est, quoniam & in Noua lege maledixit Dominus ficum: & in Veteri, si quando occultū crimen adulterij prodi debuit, id aquis à sacerdote maledictis, Deus fieri voluit.

Marc. 11.

Num. 5.

10. *Noua* res in Christi Ecclesia non est Creaturarum benedictio. Magnam habet authoritatem à veneranda Antiquitate. *Oleum*, quo Apostoli infirmos curabant, benedictione mystica hanc virtutem habebat. Benedictum *oleum* fuit, quod per Proculum Christianum administrari solitum, scribit Tertullianus ad Scapul. 4 cap. D. Basilius, libro de Spiritu sancto, docet Apostolicam esse Traditionem, quod *aquam* benedicimus. Sed Antiquitatem probat maximè Oratio, quæ inter Constitutiones à Clemente conscriptas, reperitur. Ibi sic dicitur: *Domine Sabaoth, Deus virtutum, Creator aquarum, & dator olei, misericors & benigne. qui dedisti aquam, ad potum & munditiem; oleum ad exhilarandam faciem in exultatione lætitia, ipse quoque nunc sanctifica aquam, & hoc oleum, in nomine eorum, qui attulerunt, & da virtutem sanitatis effectricem, ægritudinum expultricem, Dæmonum fugatricem, omnibus insidijs aduersariam, per Christum, qui est spes nostra, quo cum tibi gloria, & honor, & cultus, cum Spiritu sancto, Amen*

Marc. 7.

11. Cæterùm, quemadmodum noua non est; ita nec *rara* fuit, in Christi Ecclesia, Creaturarum Benedictio. Hoc primum, in *aqua*, multorum testimonio clarum est. Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia dicit *aquam* sacris inuocationibus consecrari. Cyrillus Catech. 3. docet simplicem *aquam* fieri sanctam, inuocatione Dei. Cyprianus libr. 1. Epist 3. *Oportet*, inquit, *aquas prius mundari, & sanctificari à Sacerdote*. Ambrosius lib. de his, qui myst. initiantur, cap. 3. docet *aquam*, nisi signo Crucis prius sacretur, nullum habere vsum in Ecclesia. Denique benedictæ *aquæ* meminerunt Epiphanius, Hæres. 30. Theodoretus, lib. 5. cap. 21. Augustinus Homil. 27. ex 50. Homil. & sermone 19. de Sanctis, & libr. 6. in Iulianum, cap. 8.

12. Similia pro aliarum rerum consecratione & benedictione sunt testimonia. Benedictionis *olei* meminerunt Clemens, Dionysius & Tertullianus locis citatis, & Augustinus tractatu 118 in Ioannem. Benedictionis *panis* extra Eucharistiam B. Augustinus, libro secundo, de Peccatorum meritis, cap. 26. & Paulinus in Epistolis ad Alipium & Romanianum: quæ sunt 35. & 36. inter Epistolas diui Augustini. Benedictionis *Cerei* paschalis Strabo, cap. 30. &

Patres

Patres in Concilio *Toletano* IIII. can. 8. Benedictionis *Palmarum*; & Cinerum beatus Maximus, cuius extant Homiliæ inscriptæ in die Cinerum, & in Dominica Palmarum, &c. Hæc pro primo Capite.

Sequitur, vt doceamus (quod secundum erat) *sine crimine fieri, quòd Creaturæ ad prodigiosos effectus, & qui naturam superant, adhibeantur.* Pro hoc autem argumento egregiè militant sacrarum Scripturarum documenta, non ex Veteris solùm; verùm etiam ex Noui Testamenti libris deprompta. Laborans incurabili morbo Naaman Syrus, venit ad Prophetam Elisæum, ab eo sanitatem petiturus: & ecce, postquam, vt iussus, *septies in Iordáne se lauit, mox aquarum beneficio pristinæ sanitati restitutus est.* Quàm prodigiosum est, quod, Numeror 5. legitur? vt ad sumptam aquam, in quam maledicta congessisset Sacerdos, *adulteræ computresca: femur, & tumens venter disrumpatur?* Hæc Veteris Testamenti. Noui est illud, quòd Euangelista refert *oleo vsos esse Apostolos in infirmitatum quarumcunque expulsione:* & quòd *de aqua probaticæ dicitur ab Angelo motæ*; quæ primùm ipsam intranti præsentissimam sanitatem afferebat. 13. 4. Reg. 5. Marc. 7. Ioan. 5.

14. Præterea nec in ijs rebus, de quibus est disputatio, hic desunt exempla. Docemus id primùm in *aqua benedicta.* Magnam locustarum vim, omnia consumentem, hac aqua profligasse B. Aphratem narrat Theodoretus, in eius Vita. Eandem aqua in quatuor partes fusa eosdem ex horto quodam abegit Theodorus Sicæorum Archimandrita: vt habet Metaphrastes, in eius Vita quemadmodum, eodem teste, aliàs Ancyrænorum iumenta à sæuiente peste liberauit. Confregit hac tumescentes, & inualescétes maris fluctus, quos Dæmon, viri sancti in Angliam aduentum impedire volens, excitauerat, Sanctus Germanus, vt habet Beda in Histor. Angl. lib. 1 cap. 17. Quintianus Auernæ Episcopus domum Hortensij cuiusdam, in qua febris omnes corripuerat, hac aspersit, & mox sanitas secuta est, ita Gregorius Turonensis, in eius Vita. Hac morti proximum filium Eueliæ, mulieris Antiochenæ, liberat, & sanitati restituit beatus Chrysostomus: teste Metaphraste 13. Nouembr. quemadmodum iam extremis corporis partibus mortuum famulum Comitis cuiusdam Anglicani Guitbertus Hyberniæ Episcopus; vt in eius Vita babet Venerabilis Beda. Sanauit hac paralyticum S. Brigida (Surius in eius Vita) leprosum & cæcum: S. Theodorus, cuius superiùs meminimus: febri. & difficultate partus laborantes diuus Bernardus, vt in eius Vita scribit Bernardus

Bonauallensis, lib. 2. cap. 3. Præterea Gothus quidam in itinere ex equo cadens, coxam confregerat, vt B. Gregorius scribit, lib. 1. Dialog. cap. 16. rogat mox Fortunatum Episcopum Tudertinum pro salute. Ille aqua benedicta coxam aspergit, &c. & ecce, omnis fractura ita solidata est, vt lecto surgeret, & ascenso equo iter inceptum perficeret. B. Marcellus, Episcopus Apameæ, omnem Diaboli conatum, ne Iouis Apameni famosum delubrum combureretur obnitētis, aquę, crucis signo benedictæ, vsu penitus superauit. Rem hanc fusius describit Theodoretus, lib. 5. ca. 21. Henricus Raceburgensis Comes captos tenebat Parisios multis tormentis in eos sæuiens. Intercessit pro ipsis Euernoldos Raceburgensis Episcopus, sed nihil proficit. Dies erat solennis Paschæ, cùm captiui in catenis sub custodia starent in Ecclesia. Circuiens Pontifex, cùm fideles aqua benedicta aspergeret; captiuorum quoque aspergens catenam, dixit: *Dominus soluit compeditos.* Quid deinde? Mox catena dissilit, illis liberè discedentibus. In facti testimonium catena seruatur. hæc Krantius lib. 5. Vandaliæ.

15. Nimij fuimus in exemplis pro Aquæ benedictæ virtute confirmanda. Non dubium, tædium nostra oratio afferret, si similem syluam in reliquis produceremus. Modus igitur orationi imponendus est. Sufficiet vnum aut alterum in alijs producere. Igitur *Oleo benedicto* plurimos curauit Hilarion, teste Beato Hieronymo, in eius Vita. Eodem ad sanitates impertiendas vsos esse Monachos Aegypti, scribit Sozomenus, lib. cap. 21. & 29. & ante ipsum Ruffinus, lib. 2. cap. 4. Eodem Theodorum Archimandritam expulisse Cacodæmonem, qui mirum cruciatum & tremorem membris obsessi nautæ afferebat, scribit in Vita Theodori Presbyter Georgius. Et de Vrsmaro legitur apud Ratherium Veronensem Episcopum in Vita Vrsmari, quod Monialis, à qua Dæmonem eiecit, & os, & oculos, & nares Oleo benedicto liniuerit.

16. *Salis benedicti* meminit Gregorius Turonensis in Vita S Monegundis, quæ anno Domini 560. vixit. Rogabatur illa, vt quia mortua infirmis, (quod viua fecerat) mederi non posset, olium Salemque benediceret, quæ ægrotantibus benedictionem flagitantibus, ministrarentur. Paret votis, & quidem cum plurimorum emolumento. quoniam, vt idem Gregorius loquitur, *de memorata benedictione multi post eius transitum ægroti incolumitatis beneficia sunt experti.*

17. De cerea Imagine, quæ Agnus Dei dicitur, ita scribit Molanus, anno 1568. *cùm Princeps Auriacus numeroso exercitu in Brabantiam irrupere*

rumpere tentaret; in agro Iuliacensi, prope Traiectum ad Mosam quendam Hispanum captiuum habuit, quem capitis damnatum, milites arbori alligatum sclopetis, vel bombardis occidere conabantur. Verùm frustra sua in illum emiserunt tormenta anea. Tantum enim abfuit, vt illum sic arbori alligatum bombardis transuerberare, vt nec creberrimis emissionibus lædere potuerint. Quo viso obstupefacti, cœperunt eum suis spoliare vestibus, arbitrantes hominem occultis quibusdam armaturis communitum, quas vis tormentorum penetrare non potuerit: verùm nihil præsidij ab ipsis inuentum fuit, præter dependens ex collo amuletum Agni, quo eidem sublato, primo ictu bombardæ extinctus, occubuit. Hæc Molanus, teste Petro Mattheo in VII. Decretalium. Plura huius generis nostra ætas obseruauit, & eorum superstitum adhuc testimonio, qui virtutem huius Imaginis experti sunt, possunt confirmari; vt non errasse iudicemus, qui de hac re cecinit:

Pellitur hoc signo tentatio Dæmonis atri,
Et pietas animo surgit, abitque timor.
Hoc aconita fugit, subitaque pericula mortis,
Hoc & ab insidijs vindice tutus eris.
Fulmina ne feriant, ne sæua tonitrua lædant,
Ne mala tempestas obruat, istud habe.
Vndarum discrimen idem propulsat, & ignis,
Illaque ne noceat vis inimica, valet.
Hoc facilem partum tribuente puerpera fœtum,
Incolumem mundo proferet, atque Deo.

Clarius & breuius quidam hæc sequentibus est complexus:

Fulmina pellit.
Crimina mundat.
Dæmonas arcet.
Liberat igni.
Seruat ab vndis,
Morteque prompta.
Subiugat hostes,
Et parientem
Prole fecundat.
Plurima dignis
Munera confert:
Paruaque tantum
Portio prodest,
Maxima quantum.

Hæc, quæ diximus, Rebus Consecratis fieri potuerunt; *non poterunt ijsdem,* (quod tertium Caput est) *exigi ex hominum Corporibus Dæmones?* Si causas scrutemur; cur, quæ iam mirabilia recensuimus, Rerum Consecratarum beneficio patrata sunt, aliam vix inueniemus, quàm quod Ecclesiæ oratione atque consecratione hanc virtutem sint consecutæ. Verùm quemadmodum rogatus Deus est, vt has Creaturas valere vellet ad profligandos morbos; ad tempestates 18.

auertendas, &c. ita rogatus est vt valere velit ad Dæmonia profliganda. An fortè hic manum suam retraxisse, & auxilium denegasse putandus est; qui in alijs rebus tam fuit liberalis, & munificus?

19. Fortè rebus sensibilibus & corporeis nô abiguntur Dæmones; nec hæ ad ipsos pellendos vim vllam habent. Etiam his abiguntur; etiam hæ vim habent. Nec hic exempla desiderantur. Nónne,
1.Reg.16. quando cytharam pulsabat David, Dæmonium relinquebat Re-
Tob.6. gem Saul? Et fel, quod iussu Angeli ex pisce detraxit Tobias, nónne vim habuit fugandi Dæmones? Quid quod Salomon herbis in Dæmonum eiectione vti voluerit? Vide Ioseph. lib 8. Antiquit. cap. 2.

20. Sensibiles res sunt, quæ in aëre formantur, voces; dum Christi nomen imploramus: Sensibiles, quas digitis formamus Cruces; Sensibiles, Sanctorum Reliquiæ: sed tamen harum beneficio insensibilium atque incorporeorum Spirituum vis fracta est: ad harum præsentiam subsistere nequiuerunt Nequam Spiritus: quemadmodum cap 42. & sequentibus demonstratum est.

21. Fieri igitur potest, vt his rebus Dæmones fugentur. Sed non quid fieri possit, tantùm doceamus: ostendamus quoque *id factum esse*. Ostendimus. Primùm se hic nobis offert Sanctus vir Macharius: Hunc *Aqua benedicta* puerum Dæmoniacum sanasse docet Palladius, in libro, qui inscribitur Paradisus Heraclidis, cap 6. Offert se secundò Eligius Nouiomensis sanctus Episcopus. Nitebatur hic impias quasdam superstitiones, in quodam vico, haud procul à Nouiomensi oppido, tollere: verùm, vbi pluribus concionibus nihil proficeret, iniuria etiam, atque contumelia ab auditoribus afficeretur, exemplum Apostoli secutus, *tradit ipsos Satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret.* Currunt hinc ad Sanctum virum Obsessorum amici, auxilium magnis desiderijs postulantes: sed hoc non, nisi post vnius anni pœnitentiam, promittit Eligius. Tum ad se adductos (erant autem plures quinquaginta) Aquæ benedictæ aspersione à Spiritibus liberat. Hæc Audoenus Rhotomagensis Episcopus in Vita eius, lib. 2. cap. 20. Est tertiò puer quidam, à parentibus Sancto Euchario oblatus, vt ad præscriptum Regulæ, cum alijs, in monasterio institueretur. Hic cùm aliquando à Dæmone (in forma hominis) oblatam aquam, antequam eandem Cruce signasset, bibisset; ab eodem possidetur. Mox ad S. Eucharij altare adducitur, fiunt pro ipso orationes, sacratur aqua, offertur bibenda. hausta subitò abactus Dæmon. ita Surius in Historia.

Historia Inuentionis sancti Celsi, cap. 11. Tomo 7. Dictis addimus quartum. Arnolphus Episcopus Svvessionensis pacem inter quosdam compositurus erat. Hic dum quidam ipsi resistit; &, ne oratione viri Sancti ad pacem cogatur, fugit; à Dæmone in fuga corripitur. Quid deinde? Pro Obsessi sanitate rogant alij: & illam, fide pacis admittendæ data, obtinent; sed beneficio Aquæ benedictæ qua Dæmoniacum Sanctus vir aspersit. Hoc Lisiardus Episcopus Svvessionensis, in eius Vita, cap. 24. Ad S. Bernardum (hoc quintum sit) puer triennio grauissimè ab obsidente Dæmone tortus adducitur spe libertatis consequendæ. Iubet post alia Bernardus in os Obsessi aquam consecratam infundi: sed contra niti Dæmon cœpit, labia comprimere, & frendere dentibus. Tandem sordidissimo post se vomitu relicto est egressus. In Vita Bernardi, lib. 2. cap 3. Seruiunt quoque nobis hic S. Laurentius, Dublinensis Archiepiscopus; & Maltonius Episcopus, cuius Vitam describit Sigebertus. vterq; in Energumenorum curatione Aquam benedictam putauit adhibendam. sed & insignis eius virtus est obseruata: quando mox ad eandem haustam in fugam coniecti sunt Spiritus: quemadmodum in vtriusque Vita manifestum est, apud Surium, Tom. 6. Et in Vita S. Elisabethæ, Hungariæ Reginæ scribit Iacobus Spirensis, cap. 30 quod ad sarcophagum eius adducta sit puella; quæ ad malã parentum imprecationem Dæmonis torturam patiebatur, & pristinæ incolumitati sit restituta, mox vbi parum benedicti panis, & sacræ vndæ hausit.

His similia sunt, aut potius hæc confirmant sequentia. *Domus cuiusdam*, inquit Metaphrastes *multùm à Dæmonibus vexabatur. Cùm domestici pranderent, aut cœnarent; lapides super mensas iaciebantur: rumpebantur telæ mulierum. Tanta quoque multitudo murium & serpentum domum occupabat, vt præ formidine nemo eam ingredi auderet. Ingressus tamen ad aliorum preces Theodorus Siceorum Archimandrita; &, post orationem, Aqua, cui benedixerat, totam aspergit, & à Spiritibus immundis liberat* ita Metaphrastes in eius Vita. Fuit quoque Dæmonium, quod iam triennium in pago Camonte, non procul à Bingio, suis præstigijs Moguntinam Ciuitatem, & vicinos incolas affligebat, & illud tandem Sacerdotes Litanijs & Aqua benedicta abegerunt, teste Sigeberto, anno 858. Eodem modo Moguntiæ domum quandam liberatam esse scribit Bernardinus Crucius in Vita Ludouici II. Imperatoris. Itaque verissimè dici putamus: *Huius aqua tactus depellit Dæmonis actus.* 12.

CAP. XLVI.

Examinatur quintus modus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

1. EXorcismi nomine, hoc loco, illam rationem intelligimus, qua per Deum Spiritus Nequam adiurantur; &, vt ab humanis corporibus discedant, Deoque Creaturam suam, quam possident, restituant, & vexare desinant, coguntur.

2. Hanc antiquissimam esse Cypriani Martyris, & Prudétij Christiani Poetæ testimonio clarum est. Addimus vtrique Tertullianum, vt in ore trium omne stet verbum. Ille quodam loco, lib. de Præscript. cap 40. in mulierculas quasdam, quæ exorcizare præsumebant, his verbis inuehitur: *Ipsæ mulieres Hæreticæ, quàm procaces?* Quæ audeant docere? exorcistas agere, &c.

3. Non paruas esse huius vires probant clamores, gemitus, eiulatus; quos in obsessis hominibus sæpissimè *Dæmones* dederunt. de quibus ita Cyprianus: de Idolorum vanitate loquens: *Adiurati*, inquit, *per Deum verum a nobis, statim cadunt & fatentur, & de obsessis corporibus exire coguntur. Videas illos nostra voce & operatione Maiestatis occultæ flagris cædi & igne torreri, incremento pœnæ propugnantis extendi, eiulari, gemere, deprecari; vnde veniunt, & quando discedunt confiteri.* ita Cyprianus.

4. Eiusdem virtutem quoque probant Hilarion & Bernardus Abbates: Hilarion vim eius in Marsita ostendit: Bernardus in muliere Mediolanensi. Marsitas fortissimus iuuenis de territorio Hierosolymæ, tantum valebat viribus; vt quindecim frumenti modios diu longeque portaret: & hanc haberet palmam fortitudinis suæ, si asinos vinceret. Hic afflictus pessimo *Dæmone*, non catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur: Multorum nasum & aures, morsibus amputauerat: horum pedes, illorum gulam fregerat: tantumq; sui terrorem omnibus incusserat; vt oneratus catenis, & funibus in diuersa nitentium, quasi ferocissimus taurus ad monasterium Hilarionis Eremitæ pertraheretur. Quem postquam fratres videre, perterriti (erat enim miræ magnitudinis) indicauerunt Patri. Ille, sicut sedebat, iussit eum ad se pertrahi, & dimitti: solutoque: *Inclina*, ait, *caput, & veni*. Tremere ille, & ceruicem flectere, nec aspicere contra ausus;

omnia

omniqúe ferocitate depofita, pedes cœpit fedentis lambere. Adiuratus itaq; *Dæmon* & tortus, qui iuuenem poffederat, feptima die egreffus eft. Hæc Hieronymus in Vita Hilar. Bernardus verò Mediolani, mulieri cuidam, quam Spiritus Nequam diuexabat, hoftiam patenæ impofitam, fuperimpofuit, his verbis? *Adeft*, inquit Spiritus, *index tuus; adeft fumma poteftas Iam refifte fi potes. Adeft ille, qui pro falute noftra paffurus, inquit: Nunc Princeps huius mundi eijcietur foras. In eius igitur poteftate precipio tibi, vt ab hac eius ancilla egrediaris.* Quid verò? Locum dare Spiritus compulfus eft. Hæc in Vita Bern. libr. 2. cap. 4.

Puto quoque ex alia re, eius præftantiam colligi (nifi fortè hæc teftimoniũ eft fanctitatis viri). De Eugenio Abbate legitur; quod rogatus, vt puellam ab immundo Spiritu liberaret: primum quidem multam ad Deum orationem fuderit: deinde breuem Exorcifmum fcripferit; obfignarit; & collo puellæ alligari mandarit: *Dæmonium* verò difcefferit, antequam ad puellam Exorcifmus effet perlatus. Vide Surium, Tom. 1. in Ianuario. Simile quid de S. Bernardo in eius Vita cap. 4. lib. 2. habetur. Expulerat ille fecundò ab Obfeffa quadam Spiritum Nequam. Quia verò verebatur, ne fe difcedente rurfus miferam ingrederetur; hunc ipfius collo affixit Exorcifmum: *In nomine Domini noftri Iefu Chrifti, precipio tibi Dæmon; ne hanc mulierem ingrediaris.* 5.

Porrò non vna femper eademque huius Rationis Dæmonia eijciendi, fuit forma. Olim ferè paucioribus rebus videtur conftitiffe; nunc quandoque plura adhibentur: quòd non tam facilè modò quàm olim, à Dæmonijs corpora videantur liberari. 6.

Hinc effe crediderim, quòd alijs atque aliis modis *Dæmones* per alios atque alios eiectos effe legamus. S. Laurentius Iuftinianus dicitur Spiritum prius increpaffe; & mox exitum imperaffe, & impetraffe. *Docet* hoc Bernardus *Iuftinianus*, Orator Venetorum, cap. 8. in Vita Laurentij. Eodem prorfus modo infantem liberauit Bertulphus, Abbas Bobienfis, tefte Iona; qui eius res geftas defcribit, apud Surium. Parthenius tefte Metaphrafte 7. Februarij, folum egreffum cuidam imperauit; & fic priftinam incolumitatem Obfeffo reftituit. Idem S Remigius legitur præftitiffe ei Dæmoniaco; quem ad ipfum mifit S. Benedictus: vt docet Hincmarus in *Vita* Remigij. Anatolia fanctiffima virgo, primò afflat Dæmoniacum; mox ad Dæmonem conuerfa: *Exi*, inquit, *ab homine*, & de fanitate fibi gratulatur mifer. Ita in eius *Vita*, apud *Surium*, Tom. 4. S. Columbanus, cùm Parifiorum vrbem ingrederetur; Clotarium Re- 7.

gem inuisurus, obuiam habuit Obsessum, multis se conuitiis proscindentem: imperat Spiritui egressum vir Dei: sed tum tandem est egressus vbi post iniectos in os eius digitos, eiusdem aliquandiu attrectauit linguam *S.* Bernardus quali forma vsus fuerit, superius Thesi 4. indicatum est. Gregorius Lingonensis cum imperio signum Crucis coniunxit, teste Gregorio Turonensi, in eius *Vita*, c. 6. Eugenius Abbas, vt dictum, Exorcismum breuem scripsit; eundemque Obsessi collo præcepit allegari, sicq; Sathanam fugat. *Surius* Tom. *1.*

8. Hinc etiam esse dixero, vt Hæretici, qui vniuersa propemodum Catholicorum pietatis exercitia ad examen reuocant, nunc quoq; plura habeant, quæ carpant ac damnent in nostro, quàm in illo prioribus temporibus recepto Exorcismo.

9. Veruntamen iniqua ipsorum est censura. Iudicium temerariũ, & falsum. Quod dicimus, tum demum erit manifestum, postquam, *quæcunque in Exorcismo con urrunt, iustißima esse. & omni superstitione vacare demonstrauerimus.* Age igitur hoc præstemus.

10. Varia autem sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Veruntamen ad *duo* præcipuè genera reuocari possunt, *res & verba*. *Verba* partim ad *Deum* diriguntur: partim ad *Sanctos*, *Dei* amicos; partim ad obsidentes Dæmones. *Ad* Deum diriguntur per orationem, & *Sacrificium* Missæ; Ad *Sanctos* per Litaniam: Ad *Dæmones*, per Adiurationem. In oratione attendi potest, vel quid petatur, vel quo modo, siue per quid petatur. In Litaniis præcipuè *Sanctorum* inuocatio. In Adiuratione modus dicendi, ipsa adiuratio; & quid potissimum Dæmonibus imponatur.

11. Petitur à Deo peccatorum venia. Petitur, vt ministris suis, in tam arduo & difficili negotio velit adesse: velit etiam misereri obsessi hominis, & eundem à Dæmonum potestate eripere. Petuntur hæc per Christi, & Sanctorum merita. Inuocantur *Sancti*, vt pro nobis, & Energumeno velint orare. Dæmones durioribus verbis increpantur: imperatur iisdem quandoque, vt se prodant: nomen dicant: prodant socios; explicent causas cur homines ingressi: ex hominibus discedant; infernum petant; discessum suum aliquo signo declarent.

12. *Res* similiter in Exorcismo variæ sunt, atque multiplices. Quædam sacræ sunt; quædam signa sacrarum. Sacræ sunt sanctissimum Christi corpus, quod sub visibilibus speciebus offertur: Sanctorum Reliquiæ, quæ aliquando adhibentur: Aqua benedicta, qua Obsessi aspergentur. Signa rerum sacrarum sunt Crux maximè, quæ nunc

nunc fronti, nunc pectori, nunc aliis Obſeſſorum membris imprimitur His addo Locum, vbi Exorciſmus peragitur; qui plerumq; templum eſt; Veſtes item ſacras, quibus Exorciſta induitur: Stolam, quæ aliquando Obſeſſis imponitur; Impoſitionem manuum Sacerdotum; Cereos ardentes; quæ interdum adhibentur flagella: atque digitorum Exorciſtæ in os Obſeſſi immiſſio. 13.

Hæc ferè ſunt, quæ in Exorciſmo reperiuntur. Sed tamen quemadmodum nec omnia hæc neceſſaria ſunt: ita nec ſemper adhibentur; nunc plura adhibentur, nunc pauciora. Verùm enimuerò ſiue adhibeantur, ſiue omittantur; *ſuperſtitione vacant omnia*; quod vt ſua Exorciſmo authoritas conſtet, ſequentibus, ſed breuiſſimè, docemus.

Oratio, quæ adhibetur, *damnari non debet*. In hac maximum aduerſus Spiritus immundos præſidium eſſe putauerunt quicunque aliquando ipſos eiecerunt. Hac Fortunatum Tudertinæ Eccleſiæ Epiſcopum à Dæmoniis homines liberaſſe ſcribit B. Gregorius li. 1. Dial. cap. 10. Sic D. Bernardum per totius noctis Orationem Dæmonium Cremonæ expuliſſe, quod ſe ab ipſo Papiæ eiectum, eſſe nequiter ſimulauerat; autor eſt Bern. Bonæuallenſis in eiuſdem Vita, l. 2. c. 4. Oratione ducentos propemodum tam viros, quā mulieres liberaſſe B. Hilarionem, in Cypro inſula, vbi ſe latiturum ſperabat, docet B. Hieronymus in eius Vita. Adductus aliquando eſt ad S. Macarium Puer; quem mirum in modum Dæmon vexabat. Eundem Oratione curauit vir Sanctus; poſtquam vnam manuum ſuarum capiti pueri impoſuiſſet, & alteram eiuſdem pectori admouiſſet: ita Palladius in eius Vita. Et Genoueſa, ſancta virgo, quos Turoni Energumenos curauit; Oratione ad Deum facta curauit: quemadmodum cognoſcitur ex eius Vita, apud Surium, To. 1. Eadem Oratione vſi ſunt Parthenius: de quo Metaphraſtes 7. Februarij. Eugendus Abbas: de quo Surius, Tom. 1. Arnolphus Epiſcopus Metenſis: de quo Surius Tom. 4. Herebertus Archiepiſcopus Colonienſis: de quo Rupertus Tuitienſis in eius Vita. Patroclus item eremi cultor: de quo Gregorius Turonenſis, ca. 9. in eius Vita. Laurentius Archiepiſcopus Dublinenſis: de quo Surius To. 6. Marcianus: de quo Theodoretus Sectioo 3. Et horum aliqui ſibi comprecatores aſciuerunt: vt Arnolphus, atque Bernardus aliquando alij priuata contenti; ſed tamen nunc feruenti admodum, nunc admodum diuturna vſi. Nam Laurentius Dublinenſis humi proſtratus Deum oraſſe legitur: Patroclus verò triduanam adhibuit orationē. Sed pluribus haud opus. Ipſe Dominus docet quod-

dam

Luc. 9. dam Dæmoniorum esse genus quod non, nisi Oratione pellitur.

15. Si verò tantum valet Oratio; quidni hic plurimum possit *Sacrificium Missæ*? Possent multa pro hoc in medium proferri: sed nos quæ ad præsentem rem faciunt proferimus. Refert Prosper Aquitanicus libr. de prædict. cap. 6. suo tempore Sacrificium Missæ fructuosè pro salute Dæmoniacæ oblatum; & rursus, illa à Dæmonio liberata, oblatum pro gratiarum actione. Meminit Sanctissimus Augustinus Sacrificij Missæ oblati pro domus purgatione, quæ à Dæmonibus plurimum infestabatur; & Sacrificio peracto docet liberatam esse. Et in Missa haud parum præsidij positum esse credidit S. Bernardus. Illum enim ipsum, cuius Thesi 4. huius Capitis, meminimus, Exorcismum in Sacrosancto Missæ Officio adhibuit: id valere credens ad tam insolentem atque crudelem, cum quo tum bellum erat, Spiritum profligandum. Siquidem plurimis annis mulierem Spiritus hic obsederat: visu, auditu, facultateq; loquendi priuarat: faciem Obsessæ ita immutârat; vt non hominem, sed monstrum referret: quandoque etiam linguam ad modum proboscidis elephantinæ protrudebat. Adductus etiam ad S virum pede eundem trudebat. Quocirca S. Vir & preces præsentis populi pro Obsessa postulabat; & Missæ Sacrificium in subsidium accipiebat. Quoties verò, Sacrificio insistens, hostiam signabat, ad mulierem conuersus, & ipsam eadem hostia signabat: Dæmone magis atque magis semper in eadem Obsessa ferociente: donec tandem adhibito supradicto Exorcismo, post Orationem Dominicam, in Sacrificio recitatam, eundem profligauit.

16. Huc omnino facit: quod B. Chrysostomus, Homil. 4. contra Armenos docet, olim in more, atque consuetudine fuisse; vt tempore diuinorum Officiorum ad ipsum Sacrificium adducerentur Dæmoniaci, Verba eius hæc sunt: *Causam dabo, cur homines Dæmone agitatos, & furore accitos teterrimo, adduci tempore illo, & capita inclinare iubet Diaconus. Qua de causa enim agitur? Dicam, quod scio. Vincula, per quàm praua & grauis agitatio Dæmonum est: Vincula ferro validiora. Vt itaque tempore instante, quo Iudex prodire & pro tribunali sedere est solitus, custodes carceris, quos in vinculis habent, omnes carcere educunt, & pro cancello sepisque fori collocant squallentes, sordentes, coma expletos, pannis miserrimè obductos: sic Patres statuerant; vt cum breui Christum, veluti pro tribunali sedere, ipsisque Sacramentis apparere futurum esset; homines Dæmone agitati, illi tamquã vinculis quibusdam retenti adducerentur; non vt rerum, quas commisissent, examen subirent; modo eorum, qui in vinculis sunt: nec vt lucrent pœnas, & supplicio afficerentur; sed vt populo vniuersaq; ciuitate*

tate præsente, communes pro his fierent supplicationes; vt omnes ingi concordia Dominum communem orarent pro his: & quod misereretur, magno clamore contenderent Ita Chrysostomus.

Adde, quod in Missa atque Oratione, quæ ad *D*æmonum eiectionem adhibentur, nihil petatur; quod vel nos petere sit indignum, vel *D*eum dare non conueniat. Id petimus, quod vt petamus, à Domino sumus instituti; scilicet, vt nostra nobis remittantur delicta, vt à malo tum corporis, tum animi liberemur. Quid hic superstitiosum? 17.

Nec damnari potest *Modus*, quo illa à Deo petimus: videlicet, quòd per Christi atque Sanctorum merita petamus. Quid non possunt Christi merita? Quid potest Pater negare per Filij vulnera atque sanguinem deprecantibus? Filius hic pro nobis est: *Si quid*, inquit, *petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis* Fortè damnantur Sanctorum merita. Sed malè. Quot & quanta beneficia Iudæorum populo propter Abraham, Isaac, & Iacob merita Deus contulit? Placent *D*eo Patriarcharum merita; non placebunt *A*postolorum Petri & *P*auli? atque aliorum Sanctorum, qui, vt Apostolus loquitur, *ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres: lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt: circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus?* Seruit quoque nobis hic exemplum Pontij Abbatis Belleuallensis: qui cum frustra vidisset multa adhiberi à suis ad Obsessum quendam à Dæmonis tyrannide liberandum: Stolam, qua S. Bernardus in oblatione Sacrosanctæ hostiæ vti solebat, Obsesso admouit: & in virtute Christi, per Sancti viri Meritum, cuius stolam tenebat, exitum feliciter præcepit Vide VVilhelmum Abbatem S. Theodorici in Vita Bernardi lib. 4. cap. 1. 18. Heb. 11.

Non est, quod quisquam hac ratione Christi Merita obscurari cauilletur: Illustrant Sanctorum Merita, Merita Christi: Christi gloriam illa amplificant; quando hinc intelligimus tantum potuisse; vt passionis fructus seruorum quoque Meritis magnam virtutem contulerit 19.

Litaniæ frustra in Exorcismo non adhibentur. Multa illæ emolumenta sæpe Christianitati attulerunt, vt alias dictum est. Sed & Litaniis felicissimi Dæmonum ex humanis corporibus Exorcismi perfecti sunt, vt docent Hengringius, Geruasius Tornacensis, atque Iacobus Rabus. Accedit quod Gregorij Magni hortatu formidabile quoddam *D*æmonis, quasi cornuti, spectrum, quod certo cuidam loco ita infestum erat, vt in eo commorari nullus posset, Litaniis 20.

X abactum

abactum tandem, & expulsum sit, quemadmodum & aliud, vt superius docuimus, in agro atque ciuitate Moguntinensi. Vide pro vtroque cap. 1. de Locis infestis. Praeterea, si sanctorum Cineres ferre nequeunt spiritus; ferent Nomina, quae in Litaniis recitantur? Ad solum S. Antonij Nomen fugisse *Daemones*, testis locupletissimus est, in eius Vita, *D. Athanasius*.

21. Ipsa *Adiuratio* (pergimus ad Orationem, quae ad Spiritus habetur) *mala* non est. Patrum sanctissimorum, & qui primi quasi Duces Christiani gregis fuerunt, exempla illam confirmant. *Adiurati*, inquit Iustinus, *Daemones nobis parent*. & Cyprianus: *Adiurati à nobis Daemones, torquentur, & eiciuntur.* Vide cap. 51. Discutiamus Adiurationis modum.

22. *Modus hic* postulat, vt durus sit sermo; vehemens, & non amicus. Christi in hoc atque Apostolorum exemplum sequimur, qui Daemonia increpasse leguntur. De Christo dicitur, Matth. 17. *Et increpauit illum* (Daemonem) *Iesus*. & Marci 9. *Comminatus est Spiritui immundo, dicens: Surde & immunde Spiritus: ego praecipio tibi, vt exeas ab eo.* De Apostolis, Paulo praesertim, Actuum 16 legitur, *quòd conuersus dixerit Spiritui: Praecipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea.* Sic de S. Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha refertur; quòd spumantem ore, & dentibus frendentem durius increpauerit: & quasi probrum obiecerit quòd infirmam mulierculam fuerit ingressus. Ita Bernardus Iustinianus Venetorum Orator, in Vita Laurentij. Et deinde cùm hostibus, & coniuratissimis hostibus qui potest esse amicus sermo? Fortè etiam vt flagella corpori; ita durus sermo Spiritibus molestus est.

23. An superstitionem sapiunt, quae Daemonibus in Adiuratione imponuntur? Non sapiunt. Licet Daemonibus, *vt se prodant*, praecipere. Theodorus Archimandrita, teste eius discipulo, Georgio presbytero, in eius Vita, praecepit illi, qui 28 annis puellam quandam miris & occultis modis torserat, vt se proderet. Licet postulare, *vt nomen suum prodant*. Christus pro nobis stat exemplum. Licet vrgere, *vt socios indicent*; vt, cum quibus hostibus bellum sit, Exorcistae norint. Licet *interrogare causam ingressus in homines*; vt hac, si tolli potest, remota, minor sit Spirituum in homines potestas; faciliu que exigi possint. Licet *signum discessus postulare*; vt de parta nobis ab hostibus victoria constet. Licet *in infernum amandare*: quod ipsis hic locus, Christo teste, paratus sit.

Marc. 5.

Matth. 26.

24. In *Verbis* igitur nulla superstitio est. *In rebus* minus est pericli. Quid ita? Quoniam iam superius pleraeque illarum, ab omni superstitio-

perstitione vindicatæ sunt; videlicet, Sanctorum Reliquiæ: Aqua benedicta; & Signum sanctæ Crucis. Reliquarum vis non rationibus solùm; verùm etiam grauissimis exemplis, quæ omnes propemodum ætates suppeditant, confirmatur.

An displicet, quod *sanctissimum Christi in Eucharistiæ Sacramen-* 25.
to corpus adhibetur? Sed pro nobis hîc est Sanctissimus vir Bernardus, qui idem mulieri Mediolanensi adhibuit, Dæmoniumque profligauit hac, quam adiungimus oratione: *Adest inique Spiritus,* inquit, *summa potestas. In eius tibi virtute præcipio; vt ab hac eius ancilla egrediaris.* In Vita Bernard. libro 2. cap. 3. apud Bonæuallens. Idem Viro obsesso ciborium, in quo Sanctissima Eucharistia continebatur, imponit atque ita Dæmonium fugauit, teste VVilhelmo Abbate libr. 1. cap. 10. eiusdem Vitæ. Refert etiam Prosper Aquitanicus lib. 6. de Sacerd. Virginem quandam, in quam ob impudicum aspectum simulachri Veneris, Dæmon erat ingressus, communicatione Corporis Christi liberatam esse. Historiam nos ad longum superius retulimus. Eadem ratione anno Domini *1566.* liberata est Nicolaa quædam, in oppido *Picardiæ* Veuino. Bredenbach. lib. 9. Coll. cap. 22. Sed & virtutem Sacramenti Eucharistiæ ad immundos Spiritus profligandos magnam esse sequenti exemplo ostendit Ioannes Franciscus Mirandulæ Comes, libro de Strigibus: *Fuit,* inquit, *in Alpibus Rhætijs sacerdos quidam probus ante annos duodecim, cui cùm foret opus ad ægrotum quendam Eucharistiam deferre: cùm longius ille abesset, videretq; non ita vt oportebat, celeriter ad eum pedibus posse peruenire, ascendit equum, colloque sanctissimum Christi corpus, pixide inclusum, satis honorificè alligauit, iter suum quanto ocyus accelerans. Cùm nonnihil processisset, obuium habuit quendam, qui vt equo descendens pergeret ad spectaculum quoddam mirabilissimum inuitauit. Imprudens homo & cupiditate rei tam stupendæ ductus paruit. Vix equo se demiserat, cùm sensit se per aëra vnà cum comite deferri & breui tempore in altissimo montis cacumine statui. Ibi amplissima & amœnissima planities erat, arboribus vndique excelsissimis obsepta, rupibusque horrendis circumcincta: In medio choros innumeros, ac varios ludos cuiusque generis, mensas lautas & diuersis ferculis instructas erat videre. Audiebantur etiam concentus quilibet, omni suauitate affluentes: denique aderant quæcunque animos hominum iucundissimis delinimentis retinere possent. Obstupefactus improuisa re Sacerdos attonitus hærebat. Tum socius qui adduxerat, petijt ab eo: Velletne Reginam, quæ ibi aderat, supplex venerari; & munus illi aliquod offerre. In alto quodam solio Regina sedebat, effigie formosissima regio cultu. Accedebant ad eam, prosternentes se humi cuncti, qui aderant, varia munera afferentes.*

rentes. Sacerdos reputans Reginam esse Christi matrem, & quid illi donaret, existimauit nihil ei gratius atque iucundius futurum munus, quàm Filij corpus. Accessit; & ad pedes accidens in modum supplicis, arculam, in qua erat augustissimum Sacramentum è collo detractum, in gremio mulieris illius posuit. Mirares. Omnia continuò euanuere. Perculsus nouitate Sacerdos, & præstigijs irretitum se videns & in horroribus densissimis, opem diuinam cœpit implorare, & cùm diu per vastas syluas errasset, vix tandem pastorem reperit, à quo viam edoctus, didicit se milia centum à loco abesse, quò Eucharistiam deferre cupiebat. Ad suos tandem reuersus, totam rem detulit ad Magistratum. Contigit hoc imperante Maximiliano Primo. Hactenus Comes Mirandulæ, pro virtute Eucharistiæ, contra *Dæmones*.

26. Quod in *Templo* plerunque Exorcismi fiant, damnari non debet. *D*ocemus hac ratione, cuius virtutem hic imploremus; cuius potestati nitamur; Dei scilicet, cuius Templum domus est. Habentur præterea hic ad manus præsentissima arma, quæ *Dæmones* haud parum debilitant. Adest hic fidelis populus, cuius orationes vehementer Exorcistas iuuant. *D*enique Locus ipse ob multas causas haud parum *Dæmonibus* inuisus est; cuius vel hoc argumentum est, quod (vt refert *S*igebertus) præcedente nocte, antequam

Anno 871. Ecclesia *S.*Petri Coloniæ, consecraretur, auditæ sint malignorum *S*pirituum voces, quę, quod sedibus suis pellerentur, multum conquerebantur. Itaque & *S.*Bernardus, cum difficilem admodum aliquando haberet *S*piritum; Templum, locum pugnæ delegit: sibique præsentes Christianos, qui orationibus iuuarent rogauit, quemadmodum superius dictum est. Cum Templo coniungo *S*acrarium, quo vsus est B. Germanus, Antisiodorensis Episcopus. Cùm enim in Italia existens rogaretur, vt Dæmoniacos curaret, adductos ad se in Sacrario curabat omnes, teste Constantino *Presbytero*, in eius Vita, libro *2.* cap. *10.* apud *S*urium Tom *4.* Pro vtriusque loci confirmatione sunt tres Obsessi. vno eodemque tempore ad *S.* Theodorum Archimandritam adducti, qui Cellam *S*ancti viri, qua concludebantur, graue sibi tormentum esse vociferabantur. Idem confirmauit vir *S*anctus. *N*am cùm in horum curatione occupatus, à *S.* Cyriaco Patriarcha auocaretur; duos quidem à Dæmonio liberauit: sed tertio, cuius difficilior curatio erat, mandat; vt torturam eiusdem loci ad suum reditum sustineret. ita Presbyter Georgius in eius Vita.

27. *Induuntur quandoque Sacris Vestibus Exorcistæ.* Quod hic peccatum? Non sumus tam inepti, vt has ad Dæmonum eiectiones parum facere.

cere ignoremus: ſed tamen dicimus non temerè vſurpari. Demonſtrant hoc Veſtitu Exorciſtæ; non ſe ſua virtute, aut meritis niti: ſed poteſtate diuinitus ſibi communicata: Præſtare item officium Ordinis, quod Chriſti authoritate; non humanis nititur meritis. An fortè indignum, vt quis artis ſuæ atque officij inſignia ferat?

Stola etiam Energumenis & Dæmoniacis imponitur. Sed exemplo Maiorum. Hac Dæmonium exegit ex muliere Sacerdos quidam, cuius D.Gregorius alicubi meminit primo Dialogorum, teſte Ioanne Bodino, de Dæmonomagia, lib.3. cap.6. Et Pontius quidam Abbas Monaſterij Belleuallis, Dæmonium expulit illa, quã aliquando vſus eſt, ſtola S.Bernardus, in Vita Bernar. lib.4. cap.7. Taceo Stolam inter ſigna referri, quæ Dæmones non ſuſtinēt: quoniam, vt notat Alcuinus, is qui ea induitur admonetur; vt memor ſit ſe ſub Chriſti eſſe iugo: &, vt habet Bonauentura, in expoſitione Miſſæ, *cancellata in pectore, ad modum Crucis, primum ſignificat Chriſti paſſionem mente & corpore circumferendam; deinde etiam populum Iudæorum à dextra tranſire in ſiniſtram: contra gentes à ſiniſtra in dextram.* Adde quod & Chriſti ſignificet obedientiam, vt vult Rupertus Tuitienſis, de diuinis Officijs, quam, licet Dominus omnium, pro noſtra exhibuit ſalute, dum formam ſerui aſſumpſiſſet. Vide apud eundem, lib 1. cap.21. 28.

Imponunt & manum Obſeſſis Exorciſtæ. Nihil nouum. Impoſuit olim Sanctus Martinus famulo Tetradij, Treuiris, teſte Sulpit. in Vita eius: atq; vt Martinus nō fruſtra (Nam & Dæmonem pepulit, & Tetradium ad Chriſti fidem impulit) ita nec fruſtra Sacerdotes. Similiter à ſæuiſsimo Spiritu liberatus eſt Puer, teſte Paladio, in Vita Macarij; poſtquam eiuſdem capiti vnam, & alteram pectori appoſuiſſet; orationemque ad Deum, à quo omne bonum eſt, direxiſſet. Et Manuum impoſitionem adhibuit Theodorus Archimandrita, in filiæ Principis cuiuſdam curatione, quam iam annis 28. grauiter Dæmon torſerat. Habet hoc ſæpius citatus, diſcipulus eius Gregorius Presbyter. Sic de Gregorio Agrigentino Epiſcopo teſtatur Metaphraſtes in Vita eius; quod cuſtodis carceris filium, qui ob ferocientem in ipſo Spiritum columnæ erat alligatus, reſtituerit priſtinæ incolumitati mox, vbi capiti Obſeſsi impoſuit Manum. Idem de Hoſpitio, magno continentiæ viro, refert Turonenſis, libr. ſexto Hiſtor. Franc. Quid quod Apoſtolorum hic ſequuntur exemplum; *qui ſuper ægros manus imponebant, & bene habebant?* 29.

Lumen Cereorum non adhibetur, vt Spiritus videri poſsint; ſed 30.

vel eandem habet cum Rebus Sacris rationem, & efficaciam; vel adhibetur, vt ab homine discedens Satan, hoc extincto, discessum suum testetur.

51. *Flagella* rarius assumuntur; assumuntur tamen: & duas, vt suspicor, ob causas. Altera est, quòd Dæmones egregiè confundant, dum hæc tanquam contemptus sui argumenta assumi intelligunt. Altera, quòd ad ipsorum etiam eiectionem valere videantur; dum quas ipsi in corporibus humanis conditiones postulant, his dissoluantur; vt ob id minus apta habeant domicilia. Refert Gerardus à Nazareth cap. 20. de conuersatione seruorum *Dei*, Flagellis ab homine quodam Diabolum pulsum, qui post multa, etiam sacra adhibita media discedere detrectauit. Cum Flagellis *Alapas* coniungimus, quibus & B. Benedictus, & S. Hubertus Dæmoniacos liberârunt; quemadmodum de hoc Surius; 3. Nouemb. in eius vita testatur, de illo B. Gregorius 2. *Dialog.* cap. 30. & de tertio quodam Krantius, libro quinto Historiæ Vandalicæ, capite vltimo. Quibus quartum addimus. Monachum, qui ob inobedientiam à *Dæmone* fuit occupatus; & per fratrum preces adiutus; postquam eidem suus Abbas Poppo Alapam inflixit. Historiam recenset Euerhelmus, Abbas Altimontensis, cap. 18. Vitæ Popponis, apud Surium, Tom. 1. Et quintum Illum, quem ob stupri consuetudinem Dæmon ingressus est; cuius in vita Simeonis Abbatis mentionem facit Leontius, Neapoleos Cypri Episcopus, quem Abbas inflicta Alapa expulit, dicens: *Noli amplius mœchari: & Dæmon ad te minimè accedet.* Coniungimus quoque cum flagellis vim, quam attulit cuidam Obsessæ Theodorus Archimandrita: Per comam siquidem legitur eandem apprehendisse: grauiter pressisse & Cruce tandē facta, Spiritum exegisse. Seruit etiam huic argumento factum aliud eiusdem Theodori. Cùm puer adhuc esset, quidam sanctitate vitæ eius permotus, filium ipsi sistit Dæmoniacum, pro sanitate multum orans: Quid faceret puer adhuc Theodorus? *Modum,* inquit, *Dæmones exigendi ignoro.* Tum pater pueri, Flagellū illi porrigit: *Hoc,* inquit, *filium percute; & vis inimica Dæmonis discedet.* Paret Theodorus. sed percutientem, primò & secundò ridet Spiritus: percutientem tertiò fugit, & discedit. Hæc Theodori discipulus Georgius Presbyter in eius vita apud Metaphrastem.

52. *Digitos quoque aliquando Exorcistæ in os Energumenorum immittunt.* Sed exemplo Maiorū, Sanctorum hominum. Quorum? Patrocli Abbatis, & eremi cultoris; teste Gregorio Turonensi, lib. de vita Patrum cap. 9. Columbani item teste Iona, in vita eius, & S. Clari Al-

ri Abbatis Viennensis, apud Surium Tom. 1. in eius Vita.

Ex dictis clarum est, *nihil in Exorcismo criminis esse; nihil esse superstitionis*. Sed fortè non displicent singula: displicet quòd omnia hæc coniungantur: & quòd, qui virtute Dei Verbi eijci possunt, ad hos profligandos tot machinas adhibeamus. Verùm, nec hoc displicere debet, aut damnari. Christus nobis huius auctor videtur. Potuit ille verbo, ne dicam nutu dæmonia eijcere: sed tamē Signa; quæ Exorcismi quandam speciem referrent, adhibuit. Cùm enim Dæmoniacum quendam sanaturus esset; primùm ipsum apprehendit de turba seorsum: tum misit digitos in auriculā eius: post expuens tetigit eiusdem linguam: denique suspiciens in cælum ingemuit; &, postquam Epheta dixisset, sanitatem contulit.

CAP. XLVII.

Rationes & modos, quibus Dæmones eijciuntur, non semper esse efficaces: idq́; contingere varias ob causas.

Vanquam Exorcismi vires magnæ sint; quemadmodum & aliarum Rationum, quibus Dæmonia diximus eijci; *non semper tamen effectus speratos consequuntur*. Neque id quidquam Exorcismi virtuti, aut illarum efficacitati detrahit: quoniam nec quæ Apostolorum temporibus Dæmones eijciendi rationes receptę & probatæ erant, semper à Dæmonibus hominum corpora liberare potuerunt. 1.

Efficax fuit illa ratio, qua filij Sceuę Sacerdotis vti volebant: & multi salutarem effectum ex illa consecuti sunt: sed in Sceuę filiis tantùm abest, quòd vires habuerit; vt etiam Dæmones in se conuerterint: & summam inde ignominiam retulerint, vnde nominis gloriam, & egregiam laudem venabantur. 2. *Act. 19.*

Apostolis quoque super serpentes, scorpiones, & Dæmones potestas fuit collata. Potestas tamen hæc non vbique suas habuit vires. Adduxerat quidam ad ipsos filium suum, quem mirum in modum Spiritus torquebat, ab ijs auxilium exspectans: sed spe sua frustratus est; à Dæmonio non potuit per Apostolos liberari filius. 3. *Lucæ 10.*

Idem suis temporibus accidisse testatur Origenes Hom. 24. in Iosue: & ob id malignos Spiritus comparat Amorræis; quòd 4.

quem-

quemadmodum hi inter filios Israel permansissent: ita sæpe in Obsessis hominibus permaneant Spiritus. *Adhibeantur*, inquit, *multæ orationes, multa ieiunia, multæ Exorcismorum inuocationes: ad hæc omnia surdus in obsesso corpore Dæmon permanet: tolerabilius ferens Exorcistarum pœnas, & adhibita sibi ex Dei nominis inuocatione tormenta; quàm discedere ab homine, quem impudenter & nequiter obsidet.* Sic de S. benedicto legimus, apud Hincmarum in Vita S. Remigij: quod suis, quos adhibuit Exorcismis, Dæmones non profligaret a Tolosana puella. Hoc tantum extorserit; Remigij precibus & opera posse eijci. Ad quem etiam rogatus sanctus vir literas, destinauit sanitatem puellæ expetens. Vide aliud pro hac re exemplũ apud Bedam, lib. 3. Hist. Anglor. cap 11.

5 Ratio huius rei, ni fallor, nunc in ipsos Exorcismos: nunc in eos, qui Dæmonia eijcere tentant: nunc in miseros, qui torquentur, & à Spiritus possidentur: nunc in alias causas referri potest.

6. Exorcismorum non ea ratio est, quæ Sacramentorum. Consequuntur hæc suos effectus necessariò: propterea, quòd ex diuina institutione, certa & efficacia sint signa gratię cælestis: at hanc promissionem Exorcismus non fecit Dominus: quo fit, vt non semper, quantas Sacramenta vires habeant, Dæmonesque pellant,

7. Exorcistarum etiam conditio interdum obstat. Id suo exemplo

Marc. 9. Apostoli testantur: qui, si se priùs *ieiunio atque oratione* armassent, haud dubium (docet id Christi oratio) expulissent Dæmonium, quod sine istis præsidijs eijcere nequiuerunt.

8 Hinc est quod superiùs monuerimus, multas in Exorcistis conditiones requiri, si suo officio feliciter fungi debeant. Quod si has prætermittant; & ad arduum hoc opus imparati accedant: si in officio sint negligentes, quid mirum, si aut parùm, aut nihil efficiant?

9. Accedit, quod non omnibus hanc gratiam Deus velit esse com-

1. Cor. 12. munem. *Alij*, inquit, *datur gratia sanitatum: alij operatio virtutum: alij Prophetia: alij discretio Spirituum: alij genera linguarum: alij interpretatio sermonum.* Quocirca fit, vt qui multis machinis & Exorcismis adhibitis per hos expugnari non possunt Dæmones; mox cedant, & sedes relinquant; quamprimùm ab alijs leuiter tentatur.

10. Peccata quoque eorum, qui Obsessi sunt, quandoque merentur; vt non mox à Dæmonibus liberentur. Cùm enim, vt dictum est, hanc vexationem sæpe peccata afferant; iustissimo Dei iudicio fit; vt quamuis efficaces Exorcismi, aliæque machinæ adhibeantur; nihil item in Exorcistis desideretur; non tamen Dæmonia eijciantur,

tur, propterea, quod nondum satis in ijs, qui Obsessi sunt, sint vindicata peccata. Hæc quoque causa fuit; cur plurimùm rogati S. Eligius Nouiomensis Episcopus, & S. Parthenius; hic iuuenē quendam ex Hunnis oriundum: ille quinquaginta viros à Dæmonum vexatione liberare noluerint. Parthenius pro illo rogantibus dicebat: *Sinite torqueatur, paricida est.* Eligius pro his: *Sinite, experiantur, cui seruire peccato suo elegerint.* Hoc de Eligio Audoenus, cap. *20.* lib. *2.* Vitæ eius: de Parthenio Metaphrastes, 7. Feb.

Quandoque etiam non Obsessorum peccatis præteritis trubuitur, quòd discessum morentur Spiritus; sed quia ipsis *fides deest, spesque libertatis consequendæ.* Orantes Deum, aut eius beneficia exspectantes, oportet magna cum fiducia accedere; quam quia Obsessorum quidam non habent; quid mirum, si adhibita ipsis remedia nihil efficiant? Hanc rationem Cyprianus, & Minutius Felix assignant: *Adiurati Dæmones*, inquiunt, *vel exibunt statim, vel euanescent gradatim, prout fides patientis adiuuat.* Eandem fidem siue fiduciam multum in Obsessis vrget Tostatus, quæstione *165.* in *17.* cap. Matth. Pro qua etiam adducit illud Domini Matth. *21.* *Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non hæsitaueritis; non solùm de ficulnea facietis: sed & si huic monti dixeritis: Tolle te, & iacta in mare; fiet. & omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, fient.* & illud Iacob. *1.* *Si quis indiget sapientia; petat à Deo; qui dat omnibus affluenter. postulet autem in fide, nihil hæsitans.* 11.

His adde, quod persæpè etiam nec in Obsessis difficultas sit, nec in ijs, qui Exorcismos Obsessis adhibent; Dæmones tamen non cedant adiurati. Quemadmodum multis de causis permittit Deus; vt homines à Dæmonibus, etiam sine vlla sua culpa, possideantur; ita iustas potest habere causas; cur Dæmonibus in homines potestatem relinquat, quanquam suarum miseriarum nullam dent causam. 12.

CAP. XLVIII.

An sensilibus, prorsusq; naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eijci valeant.

Via rationes, quibus Dæmones ex humanis corporibus, vel olim in Christi Ecclesia eiecti sunt, vel adhuc hodie eijciuntur, examinauimus; non abs re fecerimus; si dictis

vnum adiecerimus, & definiamus; Possitne fieri, vt rebus quibusdam sensibilibus, atque naturalibus, & quibus nihil diuinum, aut super naturale inest, ijdem Dæmones pellantur.

2. Et quidem, si Dæmonum conditionem inspiciamus; attendamus etiam, quam vim res sensibiles, & naturales habeant; difficile non est ad propositam Quæstionem respondere Cùm enim prorsus spirituales creaturæ sint Dæmones: Spiritualium autem illa sit conditio, vt longè post se, omnes res corporeas relinquant, non malè dixerimus fieri non posse vt in ipsos, res sensibiles agant: vim ijs afferant: sedibus suis pellant.

3. Nec argumenti huius vim eleuat, quod animabus, dum in corporibus sunt, à sensibilibus rebus vis afferri possit: possint etiam vi à corporibus separari Longè alia animarum, quàm Dæmonum in corpore conditio est. Illæ corporibus, vt formæ, coniunctæ sunt: hi, vt quidam motores & rectores. Quapropter illæ certas, in corporibus, dispositiones postulant; quas hi, quoniam corporum formæ non sunt, non requirunt. quare & hi in corporibus esse possunt, quomodocunque etiam illa se habeant; illæ nisi aptata sibi sint, informare non valent.

4. Cæterùm, quamuis res ita se habeat, vt corpora per se nihil possint in Spiritus, *tria* tamen sunt quæ in præsenti Disputatione contrarium suadere videntur: quæ, quoniam ferè ex Sacris Scripturis deprompta sunt, contemni nec debent, nec possunt.

5. Primùm suppeditat Historia Regum. Ibi Spiritum malum Psaltes Dauid à Saule Rege, cytharæ sono legitur profligasse. *Quandocunque enim*(dicitur Regum 16.) *Spiritus Domini malus arripiebat Saul; Dauid tollebat Cytharam & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leuius habebat, Recedebat enim ab eo Spiritus malus.*

1 Reg. 16.

6. Alterum indicat Angelus Raphael Tobiæ Iuniori: qui cùm de flumine piscem extraxisset, iussus est ab Angelo cor, fel, & iecur eius corseruare; didicitque ab eodem *cordis particulam si super carbones poneretur, fumo suo extricare omne genus Dæmoniorum; tam à viro, quàm muliere, & quidem ita, vt vltra non accedant ad eos.*

Tob. 6.

7. Tertium ex Salomonis Exorcismo sumitur. Quoniam, vt Iosephus testatur; qui hoc dæmonia profligabant(vt Eleazarus) naribus Dæmoniacorum annulum, qui sub signaculo radicem, Salomoni monstratam, habebat, inserebant, moxque per odorantium nares Dæmonium extrahebant.

8. Hæc firmissima videntur, quæ pro hac causa afferri possunt præsidia. Qui Dæmones, cum Platone, corporeos dicunt, facilius

hîc se-

hic se expediunt. Qui nullam in ijs corporis, aut materię concretionem agnoscunt, difficultatem habent non paruam. Nos singula discutiamus.

Quod ad *primum* attinet, non putarem in dubium vocandum esse, Saulem verè à Dæmonio obsessum fuisse. Quamuis enim multa præclara, etiam tempore, quo à Spiritu Nequam vexabatur, gesserit; non tamen hinc inferri debet à Dæmonio liberum fuisse. potest quis à Dæmonio possideri; & non semper eius Tyrannidem perpeti; vt cap 8. Disput præsentis ostensum est. Sed & Saulem verè Obsessum fuisse docent Theodoretus q. 38. 39. 54. Gregorius, Abulensis, Lyranus in lib. Regum, & Vallesius cap. 30. de sacra Philosophia. 9.

Dubium verò est: Vtrum à Dæmonio aliquando liberatus fuerit; & si liberatus, Vtrum Dauidis opera: &, Quali tandem Dauidis opera liberatus. Neque enim de hac re inter omnes cõstat. Sunt, qui liberatum negant. Sunt, qui volunt liberatum, veruntamen non efficiente hoc cythara; sed innocentia, & probitate Dauidis merente. 10.

Vt quod sentimus, dicamus. Nullo modo ob probitatem Dauidis, eiusque innocentiam à Dæmonio liberatum putamus Saulem. Neque enim quęrebatur à seruis Saul vir aliquis sanctus; quem Diabolus non ferret: sed qui, Cytharam pulsando, dolorem, quem Dæmon afferebat, mitigaret. 11.

Nec Cytharæ sono, aut melodia fugatum Dæmonium verisimile est. Iam aliàs demonstratum est, eas rerum corporalium, & sensibilium vires non esse, vt quidquam in Spiritus possint. Aures quidem concentus & melodia demulcet; & voluptatem quandam animo affert, sed Nequam Spiritus ex hominum corporibus eijcere non valet. 12.

Non existimamus à Dæmonio liberatum Saul, vllo vel obsequio, vel auxilio Dauidis. Hoc sacra Historia confirmare videtur. Quærebatur (vt illa testatur) vir, non qui Spiritũ pelleret; sed qui Cytharam pulsando efficeret, vt leuius Dæmonis molestias Rex ferret. Sic inuentus refertur Dauid; quo Cytharam pulsante refocillabatur Saul; & Dæmonis molestias minus sentiebat. 13.

Chytaræ igitur harmonia voluptatem quandam Regi afferebat Dauid: quæ, quemadmodum omnis voluptas, quæ aliundæ accedit, præsens, quod quis patitur, malum mitigat: ita dolorem, quem ex Dæmonis tyrannide patiebatur Saul, haud parùm frangebat. Atque hoc sensu etiam Dæmon pulsus esse intelligi potest. 14.

Poteſt quoque dici, quod corporis humores, pulſata cythara, ſint purgati, & à melancholiæ affectione liberati. & quia diſpoſitione ea mali Spiritus gaudent fit vt ſublata ipſa, per accidens vel abigentur, vel, ne ita moleſti ſint, impediantur. Magnam enim Muſicæ vim eſſe ad homines humoreſque commouendos nemo dubitat. Exemplo Regis Daniæ, Erici, oſtendit hoc Krantzius, lib. 5. Daniæ cap 3. quod ad verbum hic ſubiungimus. *Cùm Ericus*, inquit, *interea iam reuerſus in Regnum, ſolemni curia vteretur, multorumque militum ſimul & artificum induſtria delectaretur: aderat inter alios Muſicus, qui artis eam peritiam tenere ſe diceret; vt homines in quoſcunque vellet affectus vocaret: ex mœſtis lætos: ex alacribus triſtes: ex indignantibus placatos: ex placidis indignantes, & vſque ad furorem inſanientes ſe facere iactaret. Atque is, quò faciebat iſta maiora, quæ ſe poſſe diceret; Regem experiundi fecit cupidiſſimum. Iamque pœnitebat artificem ſuæ iactantiæ: velletque non tam de ſe magna prædicaſſe: quippe in Rege iſta expendere, non ſine periculo eſſe. Inſuper, ſi minùs quæ dixit, facto probaſſet, mendacem ſe futilemque haberi, non ſine diſcrimine formidabat. Orabat quo potuit, Regem ab eo deſiderio auerterent. Sed nihil egit. Vbi vidit, non ſe euaſurum; quò minùs impleret, quæ iactaſſet; orat exportari omnia arma, & quibus læſio poſſit inferri. Deinde vt extra ſonum cytharæ conſiſtant nonnulli, qui poſſint adeſſe vocati, curauit: ereptamque manibus cytharam capiti iubentur illidere canentis. Omnibus iam ritè inſtructis, Regem cum paucis in aula recluſum aggreditur. Primùm graui ſono mœrorem quendam audientibus ingerebat. inde ſuccinendo plauſibilius, in lætitiam vertit; vt paululum abeſſet, quominus iocabundi diſſultarent. Tum modis acrioribus intentatus, indignationem quandam concitabat; quæ vbi inualuit, furere Regem, aſtanteſque cernere erat. Mox ſignum dedit deliteſcentibus, vt introirent, Regemque iam ſæuientem continerent. Illiſa primùm ex condicto cythara. Regem deinde aggrediuntur. Sed tantum fuit robur viri; vt pugno quoſdam exanimaret. Inde multis obrutus puluinaribus, ardor ille conquieuit. Sed cùm iam ſe in ſe recepiſſet, vehementer indoluit, ſæuiſſe in eos, quos habuit ame fidiſſimos.* Hæc Krantzius.

15. Si quis tamen omnino à Dæmonio, Dauidis Cythara, velit liberatum Saul; non multum reluctabimur: veruntamen non id ſono, quē pulſata Cythara excitabat, tribuemus: ſed Chriſti in Cruce expanſi (cuius ſignū quoddā Cythara fuit) virtuti, & paſſioni, vt dici poſſit, ita Dauidis chytharam Dæmoniū profligaſſe; quemadmodum idem perſæpe eiecit ſignum Crucis, Vide Matth. Fileſius in 2. ſent. diſtinct. 8.

16. Sic nec eorum ſententiam damnamus, qui etiam Cytharæ ſono eie-

no eiectionem tribuunt, nulla eius habita ratione ad Christi passionem. Hi naturalem Dæmonum potestatem volunt diuinitus restringi; rebusq; naturalibus subijci; quemadmodũ igni infernali eosdem subiectos esse, & torqueri docent Theologi. 17.

Caterùm qui Dauidis Cythara à Saul Spiritum malum fugatum dicunt, ita fugatum volunt; vt ad tempus, & nullas à spiritu perpessus fuerit molestias; & verè etiam ab ipso Spiritu fuerit liberatus: ad tempus, inquam: quoniã cùm rursus odio atq; inuidia in triumphantem Dauidem excandesceret, à Dæmone rursus est correptus, quemadmodum ex cap. 18. eiusdem primi lib. Regum licet colligere. Sic enim ibidem dicitur; *Post autem diem alterum inuasit Spiritus Dei malus Saul*, ille scilicet, qui in fine cap. 6. dicitur *recessisse*.

Secundum argumentum Maiorem difficultatem habet; propterea, quòd ipsius Angeli testimonio, quem mendacij arguere non possumus, Fumus vi ignis, ex cordis & iecoris particula, excitatus dæmonia extricare dicatur. 18.

Sunt, qui vim huius argumenti paruam arbitrantur; quòd in Canone Sacrarum Scripturarum Tobiæ Liber, vnde argumentum desumptum est, non reperiatur. Sunt alij, qui admittunt Angelum alicuius superstitionis Tobiæ fuisse authorem, dum suo quasi exemplo docuit Fumo fugari posse Dæmones; sed tamen à culpa absoluunt, quòd hoc, ne prodesset, præstiterit. Sunt tertij qui Dæmonis expulsionem Fumo, tanquam signo, tribuunt, quemadmodum de Dauidis Cythara, & Signo Cruce diximus. 19.

Quidquid de hoc tertio sit (quod non damnamus) certum est, Librum Tobiæ à Canone sacrarum Scripturarum reiici non debere. Quanta reliquorum, tanta libri Tobiæ est authoritas. Certum quoque est superstitiosum non fuisse Raphaelem; nec superstitionis authorem fuisse Tobiæ. Nec peccant Angeli, nec alios ad peccandum inducunt. 20.

Et quamuis hunc Fumum rei sacræ signum esse negaremus; nihil tamen est, quod nos cogere possit, vt sensibilibus signis Dæmones expelli dicamus. Dicere possumus: Non docere Angelum vi Fumi Diabolos expelli; sed tantum asserere, ipsos fugandos quando Fumus excitatus fuerit. Quocirca quemadmodum necesse non est, lotionem meam causam Ecclypsis Lunæ esse, quòd, dum ego lauo; hæc accidit: ita necesse nõ est dicere, Fumum causam esse, quæ Diabolos pellat; quamuis dum Fumus fit, Diabolo pellantur. Docet Angelus quid fiat, non causam reddit, cur hoc fiat. 21.

Hoc fortè Tobiæ, cap. 8. indicari videtur. Neque enim dicitur 22.

gem inuisurus, obuiam habuit Obsessum, multis se conuitiis proscindentem: imperat Spiritui egressum vir Dei: sed tum tandem est egressus vbi post iniectos in os eius digitos, eiusdem aliquandiu attrectauit linguam. *S.* Bernardus quali forma vsus fuerit, superius Thesi 4. indicatum est. Gregorius Lingonensis cum imperio signum Crucis coniunxit, teste Gregorio Turonensi, in eius *Vita*, c. 6. Eugenius Abbas, vt dictum, Exorcismum breuem scripsit; eundemque Obsessi collo præcepit allegari, sicq; Sathanam fugat. *Surius Tom.1.*

8. Hinc etiam esse dixero, vt Hæretici, qui vniuersa propemodum Catholicorum pietatis exercitia ad examen reuocant, nunc quoq; plura habeant, quæ carpant ac damnent in nostro, quàm in illo prioribus temporibus recepto Exorcismo.

9. *V*eruntamen iniqua ipsorum est censura. Iudicium temerariũ, & falsum. Quod dicimus, tum demum erit manifestum, postquam, *quæcunque in Exorcismo con urrunt, iustißima esse, & omni superstitione vacare demonstrauerimus.* Age igitur hoc præstemus.

10. *V*aria autem sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. *V*eruntamen ad *duo* præcipuè genera reuocari possunt, *res & verba. Verba* partim ad *D*eum diriguntur: partim ad Sanctos, *D*ei amicos; partim ad obsidentes Dæmones. Ad Deum diriguntur per orationem, & Sacrificium Missæ; Ad Sanctos per Litaniam: Ad Dæmones, per Adiurationem. In oratione attendi potest, vel quid petatur, vel quo modo, siue per quid petatur. In Litaniis præcipuè Sanctorum inuocatio In Adiuratione modus dicendi, ipsa adiuratio; & quid potissimum Dæmonibus imponatur.

11. Petitur à Deo peccatorum venia. Petitur, vt ministris suis, in tam arduo & difficili negotio velit adesse: velit etiam misereri obsessi hominis, & eundem à Dæmonum potestate eripere. Petuntur hæc per Christi, & Sanctorum merita. Inuocantur Sancti, vt pro nobis, & Energumeno velint orare. Dæmones durioribus verbis increpantur: imperatur iisdem quandoque, vt se prodant: nomen dicant: prodant socios; explicent causas, cur homines ingressi: ex hominibus discedant; infernum petant; discessum suum aliquo signo declarent.

12. *Res* similiter in Exorcismo variæ sunt, atque multiplices. Quædam sacræ sunt; quædam signa sacrarum. Sacræ sunt sanctissimum Christi corpus, quod sub visibilibus speciebus offertur: Sanctorum Reliquiæ, quæ aliquando adhibentur: Aqua benedicta, qua Obsessi asperguntur. Signa rerum sacrarum sunt Crux maximè, quæ nunc

nunc fronti, nunc pectori, nunc aliis Obsessorum membris imprimitur His addo Locum, vbi Exorcismus peragitur; qui plerumq; templum est; Vestes item sacras, quibus Exorcista induitur: Stolam, quæ aliquando Obsessis imponitur; Impositionem manuum Sacerdotum; Cereos ardentes; quæ interdum adhibentur flagella: atque digitorum in Exorcistæ in os Obsessi immissio.

Hæc ferè sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Sed tamen quemadmodum nec omnia hæc necessaria sunt: ita nec semper adhibentur; nunc plura adhibentur, nunc pauciora. Verùm enimuerò siue adhibeantur, siue omittantur; *superstitione vacant omnia*; quod vt sua Exorcismo authoritas constet, sequentibus, sed breuissimè, docemus. 13.

Oratio, quæ adhibetur, *damnari non debet*. In hac maximum aduersus Spiritus immundos præsidium esse putauerunt quicunque aliquando ipsos eiecerunt. Hac Fortunatum Tudertinæ Ecclesiæ Episcopum à Dæmoniis homines liberasse scribit B. Gregorius li. 1. Dial. cap. 10. Sic D. Bernardum per totius noctis Orationem Dæmonium Cremonæ expulisse, quod se ab ipso Papiæ eiectum, esse nequiter simulauerat; autor est Bern. Bonæuallensis in eiusdem Vita, l. 2. c. 4. Oratione ducentos propemodum tam viros, quà mulieres liberasse B. Hilarionem, in Cypro insula, vbi se latiturum sperabat, docet B. Hieronymus in eius Vita. Adductus aliquando est ad S. Macarium Puer; quem mirum in modum Dæmon vexabat. Eundem Oratione curauit vir Sanctus; postquam vnam manuum suarum capiti pueri imposuisset, & alteram eiusdem pectori admouisset: ita Palladius in eius Vita. Et Genouefa, sancta virgo, quos Turoni Energumenos curauit; Oratione ad Deum facta curauit: quemadmodum cognoscitur ex eius Vita, apud Surium, To. 1. Eadem Oratione vsi sunt Parthenius: de quo Metaphrastes 7. Februarij. Eugendus Abbas: de quo Surius, Tom. 1. Arnolphus Episcopus Metensis: de quo Surius Tom. 4. Herebertus Archiepiscopus Coloniensis: de quo Rupertus Tuitiensis in eius Vita. Patroclus item eremi cultor: de quo Gregorius Turonensis, ca. 9. in eius Vita. Laurentius Archiepiscopus Dublinensis: de quo Surius To. 6. Marcianus: de quo Theodoretus Sectioo 3. Et horum aliqui sibi comprecatores asciuerunt: vt Arnolphus, atque Bernardus aliquando alij priuata contenti; sed tamen nunc feruenti admodum, nunc admodum diuturna vsi. Nam Laurentius Dublinensis humi prostratus Deum orasse legitur; Patroclus verò triduanam adhibuit orationē. Sed pluribus haud opus. Ipse Dominus docet quod- 14.

Lucæ 9. dam Dæmoniorum esse genus, quod non, nisi Oratione pellitur.

15. Si verò tantum valet Oratio; quidni hic plurimum possit *Sacrificium Missæ?* Possent multa pro hoc in medium proferri: sed nos quæ ad præsentem rem faciunt proferimus. Refert *Prosper* Aquitanicus libr. de prædict. cap. 6. suo tempore Sacrificium Missæ fructuosè pro salute Dæmoniacæ oblatum; & rursus, illa à Dæmonio liberata, oblatum pro gratiarum actione. *Meminit* Sanctissimus Augustinus Sacrificij Missæ oblati pro domus purgatione, quæ à *Dæmonibus* plurimum infestabatur; & Sacrificio peracto docet liberatam esse. Et in Missa haud parum præsidij positum esse credidit S. Bernardus. Illum enim ipsum, cuius Thesi 4. huius Capitis, meminimus, Exorcismum in Sacrosancto Missæ Officio adhibuit: id valere credens ad tam insolentem atque crudelem, cum quo tum bellum erat, Spiritum profligandum. Siquidem plurimis annis mulierem Spiritus hic obsederat: visu, auditu, facultateq; loquendi priuarat: faciem Obsessæ ita immutârat; vt non hominem, sed monstrum referret: quandoque etiam linguam ad modum proboscidis elephantinæ protrudebat. *Adductus* etiam ad S virum pede eundem trudebat. Quocirca S. Vir & preces præsentis populi pro Obsessa postulabat; & Missæ Sacrificium in subsidium accipiebat. Quoties verò, Sacrificio insistens hostiam signabat, ad mulierem conuersus, & ipsam eadem hostia signabat: *Dæmone* magis atque magis semper in eadem Obsessa ferociente: donec tandem adhibito supradicto Exorcismo, post Orationem *Dominicam*, in Sacrificio recitatam, eundem profligauit.

16. Huc omnino facit: quod B. Chrysostomus, Homil. 4. contra *Armenos* docet, olim in more, atque consuetudine fuisse; vt tempore diuinorum Officiorum ad ipsum Sacrificium adducerentur Dæmoniaci, Verba eius hæc sunt: *Causam dabo, cur homines Dæmone agitatos, & furore accitos teterrimo, adduci tempore illo, & capita inclinare iubet Diaconus. Qua de causa enim agitur? Dicam, quod sentio. Vincula, per quàm praua, & grauia agitatio Dæmonum est: Vincula ferro validiora. Vt itaque tempore instante, quo iudex prodire & pro tribunali sedere est solitus, custodes carceris, quos in vinculis habent, omnes carcere educunt, & pro cancello septisque fori collocant squallentes, sordentes, coma repletos, pannis miserrimè obductos: sic Patres statuerant; vt cum breui Christum, veluti pro tribunali sedere, ipsisque Sacramentis apparere futurum esset; homines Dæmone agitati, illi tamquã vinculis quibusdam retenti adducerentur; non vt rerum, quas commisissent examen subirent; modo eorum, qui in vinculis sunt: nec vt luerent pœnas; & supplicio afficerentur; sed vt populo vniuersaq; ciuitate*

tate præsente, communes pro his fierent supplicationes; vt omnes ingi concordia Dominum communem orarent pro his: & quod misereretur, magno clamore contenderent Ita Chrysostomus.

Adde, quod in Missa atque Oratione, quæ ad Dæmonum eiectionem adhibentur, nihil petatur; quod vel nos petere sit indignum, vel Deum dare non conueniat. Id petimus, quod vt petamus, à Domino sumus instituti; scilicet, vt nostra nobis remittantur delicta, vt à malo tum corporis, tum animi liberemur. Quid hic superstitiosum? 17.

Nec damnari potest *Modus*, quo illa à Deo petimus: videlicet, quod per Christi atque Sanctorum merita petamus. Quid non possunt Christi merita? Quid potest Pater negare per Filij vulnera atque sanguinem deprecantibus? Filius hic pro nobis est: *Si quid*, inquit, *petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis* Fortè damnantur Sanctorum merita. Sed malè. Quot & quanta beneficia Iudæorum populo propter Abraham, Isaac, & Iacob merita Deus contulit? Placent Deo Patriarcharum merita; non placebunt Apostolorum Petri & Pauli? atque aliorum Sanctorum, qui, vt Apostolus loquitur, *ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres: lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt: circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus?* Seruit quoque nobis hic exemplum Pontij Abbatis Belleuallensis: qui cum frustra vidisset multa adhiberi à suis ad Obsessum quendam à Dæmonis tyrannide liberandum: Stolam, qua S. Bernardus in oblatione Sacrosanctæ hostiæ vti solebat, Obsesso admouit: & in virtute Christi, per Sancti viri Meritum, cuius stolam tenebat, exitum feliciter præcepit Vide VVilhelmum Abbatem S. Theoderici in Vita Bernardi lib. 4. cap. 1. 18. Heb. 11.

Non est, quod quisquam hac ratione Christi Merita obscurari cauilletur: Illustrant Sanctorum Merita, Merita Christi: Christi gloriam illa amplificant; quando hinc intelligimus tantum potuisse; vt passionis fructus seruorum quoque Meritis magnam virtutem contulerit 19.

Litaniæ frustra in Exorcismo non adhibentur. Multa illæ emolumenta sæpe Christianitati attulerunt, vt alias dictum est. Sed & Litaniis felicissimi Dæmonum ex humanis corporibus Exorcismi perfecti sunt, vt docent Hengringius, Geruasius Tornacensis, atque Iacobus Rabus. Accedit quod Gregorij Magni hortatu formidabile quoddam Dæmonis, quasi cornuti, spectrum, quod certo cuidam loco ita infestum erat, vt in eo commorari nullus posset, Litaniis 20.

abactum tandem, & expulsum sit, quemadmodum & aliud, vt superius docuimus, in agro atque ciuitate Moguntinensi. Vide pro vtroque cap. 1. de Locis infestis. Praeterea, si sanctorum Cineres ferre nequeunt spiritus; ferent Nomina, quae in Litaniis recitantur? Ad solum S. Antonij Nomen fugisse *Daemones*, testis locupletissimus est, in eius Vita, D. Athanasius.

21. Ipsa *Adiuratio* (pergimus ad Orationem, quae ad Spiritus habetur) *mala* non est. Patrum sanctissimorum, & qui primi quasi Duces Christiani gregis fuerunt, exempla illam confirmant. *Adiurati*, inquit Iustinus, *Daemones nobis parent*. & Cyprianus: *Adiurati à nobis Daemones, torquentur, & euciuntur*: Vide cap. 51. Discutiamus Adiurationis modum.

22. *Modus hic* postulat, vt durus sit sermo; vehemens, & non amicus. Christi in hoc atque Apostolorum exemplum sequimur, qui Daemonia increpasse leguntur. De Christo dicitur, Matth. 17. *Et increpauit illum* (Daemonem) *Iesus*. & Marci 9. *Comminatus est Spiritui immundo, dicens: Surde & immunde Spiritus: ego praecipio tibi, vt exeas ab eo.* De Apostolis, Paulo praesertim, Actuum 16. legitur, quòd *conuersus dixerit Spiritui: Praecipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea.* Sic de S. Laurentio Iustiniano, Venetorum Patriarcha refertur; quòd spumantem ore, & dentibus frendentem durius increpauerit: & quasi probrum obiecerit, quòd infirmam mulierculam fuerit ingressus. Ita Bernardus Iustinianus Venetorum Orator, in Vita Laurentij. Et deinde cùm hostibus, & coniuratissimis hostibus qui potest esse amicus sermo? Fortè etiam vt flagella corpori; ita durus sermo Spiritibus molestus est.

23. An superstitionem sapiunt, quae Daemonibus in Adiuratione imponuntur? Non sapiunt. Licet Daemonibus, *vt se prodant*, praecipere. Theodorus Archimandrita, teste eius discipulo, Georgio presbytero, in eius Vita, praecepit illi, qui 28. annis puellam quandam miris & occultis modis torserat, vt se proderet. Licet postulare, *vt nomen suum prodant*. Christus pro nobis stat exemplum. Licet vrgere, *vt socios indicent*; vt, cum quibus hostibus bellum sit, Exorcistae norint. Licet *interrogare causam ingressus in homines*; vt hac, si tolli potest, remota, minor sit Spirituum in homines potestas; faciliusque exigi possint. Licet *signum discessus postulare*; vt de parta nobis ab hostibus victoria constet. Licet *in infernum amandare*: quod ipsis hic locus, Christo teste, paratus sit.

Marc. 5.

Matth. 26.

24. In *Verbis* igitur nulla superstitio est. *In rebus* minus est pericli. Quid ita? Quoniam iam superius pleraeque illarum, ab omni superstitio-

perstitione vindicatæ sunt; videlicet Sanctorum Reliquiæ: Aqua benedicta;& Signum sanctæ Crucis. Reliquarum vis non rationibus solùm; verùm etiam grauissimis exemplis, quæ omnes propemodum ætates suppeditant, confirmatur.

An displicet, quod *sanctiss.mum Christi in Eucharistiæ Sacramen-* 25.
to corpus adhibetur? Sed pro nobis hîc est Sanctissimus vir Bernardus, qui idem mulieri Mediolanensi adhibuit, Dæmoniumque profligauit hac, quam adiungimus oratione: *Adest inique Spiritus*, inquit, *summa potestas. In eius tibi virtute præcipio; vt ab hac eius ancilla egrediaris.* In Vita Bernard. libro 2. cap. 3. apud Bonæuallens. Idem Viro obsesso ciborium, in quo Sanctissima Eucharistia continebatur, imponit atque ita Dæmonium fugauit, teste VVilhelmo Abbate libr. 1. cap. 10. eiusdem Vitæ. Refert etiam Prosper Aquitanicus lib. 6. de Sacerd. Virginem quandam, in quam ob impudicum aspectum simulachri Veneris, Dæmon erat ingressus, communicatione Corporis Christi liberatam esse. Historiam nos ad longum superius retulimus. Eadem ratione anno Domini *1566.* liberata est Nicolaa quædam, in oppido *Picardiæ* Veuino. Bredenbach. lib. 9. Coll. cap. 22. Sed & virtutem Sacramenti Eucharistiæ ad immundos Spiritus profligandos magnam esse sequenti exemplo ostendit Ioannes Franciscus Mirandulæ Comes, libro de Strigibus: *Fuit*, inquit, *in Alpibus Rhætijs sacerdos quidam probus ante annos duodecim, cui cùm foret opus ad ægrotum quendam Eucharistiam deferre: cùm longius ille abesset, videretq; non ita vt oportebat, celeriter ad eum pedibus posse peruenire, ascendit equum, colloque sanctissimum Christi corpus, pixide inclusum, satis honorificè alligauit, iter suum quanto ocyus accelerans. Cùm nonnihil processisset, obuium habuit quendam, qui vt equo descendens pergeret ad spectaculum quoddam mirabilissimum inuitauit. Imprudens homo & cupiditate rei tam stupendæ ductus paruit. Vix equo se demiserat, cùm sensit se per aëra vnà cum comite deferri & breui tempore in altissimo montis cacumine statui. Ibi amplissima & amœnissima planities erat, arboribus vndique excelsissimis obsepta, rupibusque horrendis circumcincta: In medio choros innumeros, ac varios ludos cuiusque generis, mensas lautas & diuersis ferculis instructas erat videre. Audiebantur etiam concentus quilibet, omni suauitate affluentes denique aderant quæcunque animos hominum iucundissimis delinimentis tenere possent. Obstupefactus improuisa re Sacerdos attonitus hærebat. Tum socius qui adduxerat, petijt ab eo; Velletne Reginam, quæ ibi aderat, supplex venerari; & munus illi aliquod offerre. In alto quodam solio Regina sedebat, effigie formosissima regio cultu. Accedebant ad eam, prosternentes se humi cuncti, qui aderant, varia munera afferentes.*

rentes. *Sacerdos reputans Reginam esse Christi matrem, & quid illi donaret, existimauit nihil ei gratius atque iucundius futurum munus, quàm Filij corpus. Accessit; & ad pedes accidens in modum supplicis, arculam, in qua erat augustissimum Sacramentum è collo detractum, in gremio mulieris illius posuit. Mira res. Omnia continuò euanuere. Perculsus nouitate Sacerdos, & prastigijs irretitum se videns & in horroribus densissimis, opem diuinam cœpit implorare, & cum diu per vastas syluas errasset, vix tandem pastorem reperit, à quo viam edoctus, didicit se milia centum à loco abesse, quò Eucharistiam deferre cupiebat. Ad suos tandem reuersus, totam rem detulit ad Magistratum. Contigit hoc imperante Maximiliano Primo.* Hactenus Comes Mirandulæ, pro virtute Eucharistiæ, contra *Dæmones*.

26. Quod in *Templo* plerunque Exorcismi fiant, damnari non debet. *Docemus* hac ratione, cuius virtutem hic imploremus; cuius potestate nitamur; Dei scilicet, cuius Templum domus est. Habentur præterea hic ad manus præsentissima arma, quæ *Dæmones* haud parum debilitant. Adest hic fidelis populus, cuius orationes vehementer Exorcistas *iuuant*. Denique Locus ipse ob multas causas haud parum *Dæmonibus* inuisus est; cuius vel hoc argumentum est, quod (vt refert *Sigebertus*) præcedente nocte, antequam

Anno 871. Ecclesia *S.* Petri Coloniæ, consecraretur, auditæ sint malignorum *Spirituum* voces, quę, quod sedibus suis pellerentur, multum conquerebantur. Itaque & *S.* Bernardus, cum difficilem admodum aliquando haberet *Spiritum*; Templum, locum pugnæ delegit: sibique præsentes Christianos, qui orationibus iuuarent rogauit, quemadmodum superius dictum est. Cum Templo coniungo *Sacrarium*, quo vsus est B. Germanus, Antisiodorensis Episcopus. Cùm enim in Italia existens rogaretur, vt Dæmoniacos curaret, adductos ad se in Sacrario curabat omnes, teste Constantino *Presbytero*, in eius Vita, libro *2.* cap. *10.* apud *Surium* Tom. *4.* Pro vtriusque loci confirmatione sunt tres Obsessi, vno eodemque tempore ad *S.* Theodorum Archimandritam adducti, qui Cellam *Sancti* viri, qua concludebantur, graue sibi tormentum esse vociferabantur. Idem confirmauit vir *Sanctus*. Nam cùm in horum curatione occupatus, à *S.* Cyriaco Patriarcha auocaretur; duos quidem à Dæmonio liberauit: sed tertio, cuius difficilior curatio erat, mandat; vt torturam eiusdem loci ad suum reditum sustineret. ita Presbyter Georgius in eius Vita.

27. *Induuntur quandoque Sacris Vestibus Exorcistæ.* Quod hic peccatum? Non sumus tam inepti, vt has ad Dæmonum eiectiones parum facere.

cere ignoremus: sed tamen dicimus non temerè vsurpari. Demonstrant hoc Vestitu Exorcistæ; non se sua virtute, aut meritis niti: sed potestate diuinitus sibi communicata: Præstare item officium Ordinis, quod Christi authoritate; non humanis nititur meritis. An fortè indignum, vt quis artis suæ atque officij insignia ferat?

Stola etiam Energumenis & Dæmoniacis imponitur. Sed exemplo Maiorum. Hac Dæmonium exegit ex muliere Sacerdos quidam, cuius D. Gregorius alicubi meminit primo Dialogorum, teste Ioanne Bodino, de Dæmonomagia, lib. 3. cap. 6. Et Pontius quidam Abbas Monasterij Belleuallis, Dæmonium expulit illa, qua aliquando vsus est, stola S. Bernardus, in Vita Bernar. lib. 4. cap. 7. Taceo Stolam inter signa referri, quæ Dæmones non sustinet: quoniam, vt notat Alcuinus, is qui ea induitur admonetur; vt memor sit se sub Christi esse iugo: &, vt habet Bonauentura, in expositione Missæ, *cancellata in pectore, ad modum Crucis, primum significat Christi passionem in mente & corpore circumferendam; deinde etiam populum Iudæorum à dextra transire in sinistram: contra gentes à sinistra in dextram.* Adde quod & Christi significet obedientiam, vt vult Rupertus Tuitiensis, de diuinis Officijs, quam, licet Dominus omnium, pro nostra exhibuit salute, dum formam serui assumpsisset. Vide apud eundem, lib 11. cap. 21. 28.

Imponunt & manum Obsessis Exorcistæ. Nihil nouum. Imposuit olim Sanctus Martinus famulo Tetradij, Treuiris, teste Sulpit. in Vita eius: atq; vt Martinus nō frustra (Nam & Dæmonem pepulit, & Tetradium ad Christi fidem impulit) ita nec frustra Sacerdotes. Similiter à sæuissimo Spiritu liberatus est Puer, teste Paladio, in Vita Macarij; postquam eiusdem capiti vnam, & alteram pectori apposuisset; orationemque ad Deum, à quo omne bonum est, direxisset. Et Manuum impositionem adhibuit Theodorus Archimandrita, in filiæ Principis cuiusdam curatione, quam iam annis 28. grauiter Dæmon torserat. Habet hoc sæpius citatus, discipulus eius Gregorius Presbyter. Sic de Gregorio Agrigentino Episcopo testatur Metaphrastes in Vita eius; quod custodis carceris filium, qui ob ferocientem in ipso Spiritum columnæ erat alligatus, restituerit pristinæ incolumitati mox, vbi capiti Obsessi imposuit Manum. Idem de Hospitio, magno continentiæ viro, refert Turonensis, libr. sexto Histor. Franc. Quid quod Apostolorum hic sequuntur exemplum; qui *super ægros manus imponebant, & bene habebant?* 29.

Lumen Cereorum non adhibetur, vt Spiritus videri possint; sed 30.

vel eandem habet cum Rebus Sacris rationem, & efficaciam; vel adhibetur, vt ab homine discedens Satan, hoc extincto, discessum suum testetur.

51. *Flagella* rarius assumuntur; assumuntur tamen: & duas, vt suspicor, ob causas. Altera est, quòd Dæmones egregiè confundant, dum hæc tanquam contemptus sui argumenta assumi intelligunt. Altera, quòd ad ipsorum etiam eiectionem valere videantur; dum quas ipsi in corporibus humanis conditiones postulant, his dissoluantur; vt ob id minus apta habeant domicilia. Refert Gerardus à Nazareth cap. 20. de conuersatione seruorum *Dei*, Flagellis ab homine quodam Diabolum pulsum, qui post multa, etiam sacra adhibita media discedere detrectauit. Cum Flagellis *Alapas* coniungimus, quibus & B. Benedictus, & S. Hubertus Dæmoniacos liberârunt; quemadmodum de hoc Surius; 3. Nouemb. in eius vita testatur, de illo B. Gregorius 2. *Dialog*. cap. 30. & de tertio quodam Krantius, libro quinto Historiæ Vandalicæ, capite vltimo. Quibus quartum addimus. Monachum, qui ob inobedientiam à *Dæmone* fuit occupatus; & per fratrum preces adiutus; postquam eidem suus Abbas Poppo Alapam inflixit. Historiam recenset Euerhelmus, Abbas Altimontensis, cap. 18. Vitæ Popponis, apud Surium, Tom. 1. Et quintum illum, quem ob stupri consuetudinem Dæmon ingressus est; cuius in vita Simeonis Abbatis mentionem facit Leontius, Neapoleos Cypri Episcopus; quem Abbas inflicta Alapa expulit, dicens: *Noli amplius mœchari: & Dæmon ad te minimè accedet.* Coniungimus quoque cum flagellis vim, quam attulit cuidam Obsessæ Theodorus Archimandrita: Per comam siquidem legitur eandem apprehendisse: grauiter pressisse & Cruce tandē facta, Spiritum exigisse. Seruit etiam huic argumento factum aliud eiusdem Theodori. Cùm puer adhuc esset, quidam sanctitate vitæ eius permotus, filium ipsi sistit Dæmoniacum, pro sanitate multum orans: Quid faceret puer adhuc Theodorus? *Modum*, inquit, *Dæmones exigendi ignoro.* Tum pater pueri, Flagellū illi porrigit: *Hoc*, inquit, *filium percute; & vis inimica Dæmonis discedet.* Paret Theodorus, sed percutientem, primò & secundò ridet Spiritus: percutientem tertiò fugit, & discedit. Hæc Theodori discipulus Georgius Presbyter in eius vita apud Metaphrastem.

52. *Digitos quoque aliquando Exorcistæ in os Energumenorum immittunt.* Sed exemplo Maiorū, Sanctorum hominum. Quorum? Patrocli Abbatis, & eremi cultoris; teste Gregorio Turonensi, lib. de vita Patrum cap. 9. Columbani item teste Iona, in vita eius, & S. Clari Al-

ri Abbatis Viennensis, apud Surium Tom. 1. in eius Vita.

Ex dictis clarum est, *nihil in Exorcismo criminis esse; nihil esse superstitionis*. Sed fortè non displicent singula: displicet quòd omnia hæc coniungantur: & quòd, qui virtute Dei Verbi eijci possunt, ad hos profligandos tot machinas adhibeamus. Verùm, nec hoc displicere debet, aut damnari. Christus nobis huius auctor videtur. Potuit ille verbo, ne dicam nutu dæmonia eijcere. sed tamē Signa; quæ Exorcismi quandam speciem referrent, adhibuit. Cùm enim Dæmoniacum quendam sanaturus esset; primùm ipsum apprehendit de turba seorsum: tum misit digitos in auriculā eius: post expuens tetigit eiusdem linguam: denique suspiciens in cælum ingemuit; &, postquam Epheta dixisset, sanitatem contulit.

CAP. XLVII.

Rationes & modos, quibus Dæmones eijciuntur, non semper esse efficaces: idq; contingere varias ob causas.

VAnquam Exorcismi vires magnæ sint; quemadmodum & aliarum Rationum, quibus Dæmonia diximus eijci; *non semper tamen effectus speratos consequuntur*. Neque id quidquam Exorcismi virtuti, aut illarum efficacitati detrahit: quoniam nec quæ Apostolorum temporibus Dæmones eijciendi rationes receptę & probatæ erant, semper à Dæmonibus hominum corpora liberare potuerunt. 1.

2. Efficax fuit illa ratio, qua filij Sceuę Sacerdotis vti volebant: & multi salutarem effectum ex illa consecuti sunt: sed in Sceuę filiis tantùm abest, quòd vires habuerit; vt etiam Dæmones in se conuerterint: & summam inde ignominiam retulerint, vnde nominis gloriam, & egregiam laudem venabantur. *Act. 19.*

3. Apostolis quoque super serpentes, scorpiones, & Dæmones potestas fuit collata. Potestas tamen hæc non vbique suas habuit vires. Adduxerat quidam ad ipsos filium suum, quem mirum in modum Spiritus torquebat, ab ijs auxilium exspectans: sed spe sua frustratus est; à Dæmonio non potuit per Apostolos liberari filius. *Lucæ 10.*

4. Idem suis temporibus accidisse testatur Origenes Hom. 24. in Iosue: & ob id malignos Spiritus comparat Amorræis; quòd quem-

tur, propterea, quod nondum satis in ijs, qui Obsessi sunt, sint vindicata peccata. Hæc quoque causa fuit; cur plurimùm rogati S. Eligius Nouiomensis Episcopus, & S. Parthenius; hic iuuenē quendam ex Hunnis oriundum: ille quinquaginta viros à Dæmonum vexatione liberare noluerint. Parthenius pro illo rogantibus dicebat: *Sinite torqueatur, paricida est.* Eligius pro his: *Sinite, experiantur, cui seruire peccato suo elegerint.* Hoc de Eligio Audoenus, cap. *20.* lib. *2.* Vitæ eius: de Parthenio Metaphrastes, 17. Feb.

Quandoque etiam non Obsessorum peccatis præteritis trubuitur, quòd discessum morentur Spiritus; sed quia ipsis *fides deest, spesque libertatis consequendæ.* Orantes Deum, aut eius beneficia exspectantes, oportet magna cum fiducia accedere; quam quia Obsessorum quidam non habent; quid mirum, si adhibita ipsis remedia nihil efficiant? Hanc rationem Cyprianus, & Minutius Felix assignant: *Adiurati Dæmones*, inquiunt, *vel exibunt statim, vel euanescent gradatim, prout fides patientis adiuuat.* Eandem fidem siue fiduciam multum in Obsessis vrget Tostatus, quæstione *165.* in *17.* cap. Matth. Pro qua etiam adducit illud Domini Matth. *21.* *Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non hæsitaueritis; non solùm de ficulnea facietis: sed & si huic monti dixeritis: Tolle te, & iacta in mare; fiet. & omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, fient.* & illud Iacob. *1.* *Si quis indiget sapientia; petat à Deo; qui dat omnibus affluenter. postulet autem in fide, nihil hæsitans.* 11.

12. His adde, quod persæpè etiam nec in Obsessis difficultas sit, nec in ijs, qui Exorcismos Obsessis adhibent; Dæmones tamen non cedant adiurati. Quemadmodum multis de causis permittit Deus; vt homines à Dæmonibus, etiam sine vlla sua culpa, possideantur; ita iustas potest habere causas; cur Dæmonibus in homines potestatem relinquat, quanquam suarum miseriarum nullam dent causam.

CAP. XLVIII.

An sensilibus, prorsusq; naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eijci valeant.

QVia rationes, quibus Dæmones ex humanis corporibus, vel olim in Christi Ecclesia eiecti sunt, vel adhuc hodie eijciuntur, examinauimus; non abs re fecerimus; si dictis

vnum adiecerimus, & definiamus; Possitne fieri, vt rebus quibusdam sensibilibus, atque naturalibus, & quibus nihil diuinum, aut super naturale inest, ijdem *Dæmones* pellantur.

2. Et quidem, si *Dæmonum* conditionem inspiciamus; attendamus etiam, quam vim res sensibiles, & naturales habeant; difficile non est ad propositam Quæstionem respondere. Cùm enim prorsus spirituales creaturæ sint *Dæmones*: Spiritualium autem illa sit conditio, vt longè post se, omnes res corporeas relinquant, non malè dixerimus fieri non posse vt in ipsos, res sensibiles agant: vim ijs afferant: sedibus suis pellant.

3. Nec argumenti huius vim eleuat, quod animabus, dum in corporibus sunt, à sensibilibus rebus vis afferri possit: possint etiam vi à corporibus separari. Longè alia animarum, quàm *Dæmonum* in corpore conditio est. Illæ corporibus, vt formæ, coniunctæ sunt: hi, vt quidam motores & rectores. Quapropter illæ certas, in corporibus, dispositiones postulant; quas hi, quoniam corporum formæ non sunt, non requirunt. quare & hi in corporibus esse possunt, quomodocunque etiam illa se habeant; illæ nisi aptata sibi sint, informare non valent.

4. Cæterùm, quamuis res ita se habeat, vt corpora per se nihil possint in Spiritus, *tria* tamen sunt quæ in præsenti Disputatione contrarium suadere videntur: quæ, quoniam ferè ex Sacris Scripturis deprompta sunt, contemni nec debent, nec possunt.

5. Primùm suppeditat Historia Regum. Ibi Spiritum malum Psaltes Dauid à Saule Rege, cytharæ sono legitur profligasse. *Quandocunque enim*(dicitur Regum 16.) *Spiritus Domini malus arripiebat Saul; Dauid tollebat Cytharam & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leuius habebat, Recedebat enim ab eo Spiritus malus.*

1 Reg. 16.

6. Alterum indicat Angelus Raphael Tobiæ Iuniori: qui cùm de flumine piscem extraxisset, iussus est ab Angelo cor, fel, & iecur eius corseruare; didicitque ab eodem *cordis particulam si super carbones poneretur, fumo suo extricare omne genus Dæmoniorum; tam à viro, quàm muliere, & quidem ita, vt vltra non accedant ad eos.*

Tob. 6.

7. Tertium ex Salomonis Exorcismo sumitur. Quoniam, vt Iosephus testatur, qui hoc dæmonia profligabant(vt Eleazarus) naribus Dæmoniacorum annulum, qui sub signaculo radicem, Salomoni monstratam, habebat, inferebant, moxque per odorantium nares *Dæmonium* extrahebant.

8. Hæc firmissima videntur, quæ pro hac causa afferri possunt præsidia. Qui Dæmones, cum Platone, corporeos dicunt, facilius

hic se

hic se expediunt. Qui nullam in ijs corporis, aut materię concretionem agnoscunt, difficultatem habent non paruam. Nos singula discutiamus.

Quod ad *primum* attinet, non putarem in dubium vocandum esse, Saulem verè à Dæmonio obsessum fuisse. Quamuis enim multa præclara, etiam tempore, quo à Spiritu Nequam vexabatur, gesserit; non tamen hinc inferri debet à Dæmonio liberum fuisse. potest quis à Dæmonio possideri; & non semper eius Tyrannidem perpeti; vt cap 8. Disput præsentis ostensum est. Sed & Saulem verè Obsessum fuisse docent Theodoretus q. 38. 39. 54. Gregorius, Abulensis, Lyranus in lib. Regum, & Vallesius cap. 30. de sacra Philosophia. 9.

Dubium verò est: Vtrum à Dæmonio aliquando liberatus fuerit; & si liberatus, Vtrum Dauidis opera: &, Quali tandem Dauidis opera liberatus. Neque enim de hac re inter omnes cõstat. Sunt, qui liberatum negant. Sunt, qui volunt liberatum, veruntamen non efficiente hoc cythara; sed innocentia, & probitate Dauidis merente. 10.

Vt quod sentimus, dicamus. Nullo modo ob probitatem Dauidis, eiusque innocentiam à Dæmonio liberatum putamus Saulem. Neque enim quęrebatur à seruis Saul vir aliquis sanctus; quem Diabolus non ferret: sed qui, Cytharam pulsando, dolorem, quem Dæmon afferebat, mitigaret. 11.

Nec Cytharæ sono, aut melodia fugatum Dæmonium verisimile est. Iam aliàs demonstratum est, eas rerum corporalium, & sensibilium vires non esse, vt quidquam in Spiritus possint. Aures quidem concentus & melodia demulcet; & voluptatem quandam animo affert, sed Nequam Spiritus ex hominum corporibus eijcere non valet. 12.

Non existimamus à Dæmonio liberatum Saul, vllo vel obsequio, vel auxilio Dauidis. Hoc sacra Historia confirmare videtur. Quærebatur (vt illa testatur) vir, non qui Spiritũ pelleret; sed qui Cytharam pulsando efficeret, vt leuius Dæmonis molestias Rex ferret. Sic inuentus refertur Dauid; quo Cytharam pulsante refocillabatur Saul; & Dæmonis molestias minus sentiebat. 13.

Chytaræ igitur harmonia voluptatem quandam Regi afferebat Dauid: quæ, quemadmodum omnis voluptas, quæ aliundæ accedit, præsens, quod quis patitur, malum mitigat: ita dolorem, quem ex Dæmonis tyrannide patiebatur Saul, haud parùm frangebat. Atque hoc sensu etiam Dæmon pulsus esse intelligi potest. 14.

Poteſt quoque dici, quod corporis humores, pulſata cythara, ſint purgati, & à melancholiæ affectione liberati. & quia diſpoſitione ea mali Spiritus gaudent, fit vt ſublata ipſa, per accidens vel abigentur, vel, ne ita moleſti ſint, impediantur. Magnam enim Muſicæ vim eſſe ad homines humoreſque commouendos nemo dubitat. Exemplo Regis Daniæ, Erici, oſtendit hoc Krantzius, lib. 5. Daniæ cap 3. quod ad verbum hic ſubiungimus. *Cùm Ericus*, inquit, *interea iam reuerſus in Regnum, ſolemni curia vteretur, multorumque militum ſimul & artificum induſtria delectaretur: aderat inter alios Muſicus, qui artis eam peritiam tenere ſe diceret; vt homines in quoſcunque vellet affectus vocaret: ex mœſtis lætos: ex alacribus triſtes: ex indignantibus placatos: ex placidis indignantes, & vſque ad furorem inſanientes ſe facere iactaret. Atque is, quò faciebat iſta maiora, quæ ſe poſſe diceret; Regem experiundi fecit cupidiſſimum. Iamque pœnitebat artificem ſuæ iactantiæ: velletque non tam de ſe magna prædicaſſe: quippe in Rege iſta expendere, non ſine periculo eſſe. Inſuper, ſi minùs quæ dixit, facto probaſſet, mendacem ſe futilemque haberi, non ſine diſcrimine formidabat. Orabat quos potuit, Regem ab eo deſiderio auerterent. Sed nihil egit. Vbi vidit, non ſe euaſurum; quò minùs impleret, quæ iactaſſet; orat exportari omnia arma, & quibus læſio poſſit inferri. Deinde vt extra ſonum cytharæ conſiſtant nonnulli, qui poſſint adeſſe vocati, curauit: ereptamque manibus cytharam capiti iubentur illidere canentis. Omnibus iam ritè inſtructis, Regem cum paucis in aula recluſum aggreditur. Primùm graui ſono mœrorem quendam audientibus ingerebat. inde ſuccinendo plauſibilius, in lætitiam vertit; vt paululum abeſſet, quo minus iocabundi diſſultarent. Tum modis acrioribus intentatus, indignationem quandam concitabat; quæ vbi inualuit, furere Regem, aſtanteſque cernere erat. Mox ſignum dedit deliteſcentibus, vt introirent, Regemque iam ſæuientem continerent. Illiſa primùm ex condicto cythara. Regem deinde aggrediuntur. Sed tantum fuit robur viri; vt pugno quoſdam exanimaret. Inde multis obrutus puluinaribus, ardor ille conquieuit. Sed cùm iam ſe in ſe recepiſſet, vehementer indoluit, ſæuiſſe in eos, quos habuit ante fidiſſimos.* Hæc Krantzius.

15. Si quis tamen omnino à Dæmonio, Dauidis Cythara, velit liberatum Saul; non multum reluctabimur: veruntamen non id ſono, quē pulſata Cythara excitabat, tribuemus: ſed Chriſti in Cruce expanſi (cuius ſignū quoddā Cythara fuit) virtuti, & paſſioni, vt dici poſſit, ita Dauidis chytharam Dæmoniū profligaſſe; quemadmodum idem perſæpe eiecit ſignum Crucis. Vide Matth. Fileſius in 2. ſent. diſtinct. 8.

16. Sic nec eorum ſententiam damnamus, qui etiam Cytharæ ſono eie-

no eiectionem tribuunt, nulla eius habita ratione ad Christi passionem. Hi naturalem Dæmonum potestatem volunt diuinitus restringi; rebusq; naturalibus subijci; quemadmodũ igni infernali eosdem subiectos esse, & torqueri docent Theologi. 17.

Cæterùm qui Dauidis Cythara à Saul Spiritum malum fugatum dicunt, ita fugatum volunt; vt ad tempus, & nullas à spiritu perpessus fuerit molestias; & verè etiam ab ipso Spiritu fuerit liberatus: ad tempus, inquam: quoniã cùm rursus odio atq; inuidia in triumphantem Dauidem excandesceret, à Dæmone rursus est correptus, quemadmodum ex cap. 18. eiusdem primi lib. Regum licet colligere. Sic enim ibidem dicitur; *Post autem diem alterum inuasit Spiritus Dei malus Saul*, ille scilicet, qui in fine cap. 16. dicitur *recessisse*.

Secundum argumentum Maiorem difficultatem habet; propterea, quòd ipsius Angeli testimonio, quem mendacij arguere non possumus, Fumus vi ignis, ex cordis & iecoris particula, excitatus dæmonia extricare dicatur. 18.

Sunt, qui vim huius argumenti paruam arbitrantur; quòd in Canone Sacrarum Scripturarum Tobiæ Liber, vnde argumentum desumptum est, non reperiatur. Sunt alij, qui admittunt Angelum alicuius superstitionis Tobiæ fuisse authorem, dum suo quasi exemplo docuit Fumo fugari posse Dæmones; sed tamen à culpa absoluunt, quòd hoc, ne proderetur, præstiterit. Sunt tertij qui Dæmonis expulsionem Fumo, tanquam signo, tribuunt, quemadmodum de Dauidis Cythara, & Signo Cruce diximus. 19.

Quidquid de hoc tertio sit (quod non damnamus) certum est, Librum Tobiæ à Canone sacrarum Scripturarum reiici non debere. Quanta reliquorum, tanta libri Tobiæ est authoritas. Certum quoque est superstitiosum non fuisse Raphaelem; nec superstitionis authorem fuisse Tobiæ. Nec peccant Angeli, nec alios ad peccandum inducunt. 20.

Et quamuis hunc Fumum rei sacræ signum esse negaremus; nihil tamen est, quod nos cogere possit, vt sensibilibus signis Dæmones expelli dicamus. Dicere possumus: Non docere Angelum vi Fumi Diabolos expelli; sed tantum asserere, ipsos fugandos, quando Fumus excitatus fuerit. Quocirca quemadmodum necesse non est, lotionem meam causam Ecclypsis Lunæ esse, quòd, dum ego lauo; hæc accidit: ita necesse nõ est dicere, Fumum causam esse, quæ Diabolos pellat; quamuis dum Fumus fit, Diabolo pellantur. Docet Angelus quid fiat, non causam reddit, cur hoc fiat. 21.

Hoc fortè Tobiæ, cap. 8. indicari videtur. Neque enim dicitur 22.

Fumus Dæmonem profligasse: sed Raphaëlem Angelum. *Protulit*, dicitur ibi, *Tobias de caßidili suo, partem iecoris, posuitque eam super carbones viuos. Tunc* (subiungitur) *Raphael Angelus apprehendit Dæmonium, & relegauit illud in deserto superioris AEgypti.*

23. Quid igitur est, quod *D*æmonium profligauit? Fumus? Non. Raphael Angelus profligauit. Quomodo verò? An ob excitatum Fumum? nec hoc etiam. Veruntamen, quando excitatus est Fumus, profligatus est *D*æmō. Si quid hic præter operas Angeli fuit, quòd *D*æmonium profligauit, fuerunt merita atque orationes Tobiæ, & *S*aræ.

24. Quanquam & de Fumo dicere possemus, quod de sono Cytharæ Dauidis insinuauimus: diuinitus scilicet fieri; vt naturales Dæmonum virtus, etiam rebus corporeis subiiciatur & constringatur. Quemadmodum enim res corporeæ consecratione, quæ illis adhibetur, vt *S*piritus crucient, potestatem accipiunt; ita eosdem potest *D*eus velle e iisdem subiectos esse & constringi quamuis nulla consecratio ad ipsas accesserit.

25. *Eleazarum*, qui *Radicibus* in Exorcismo vsus dicitur, quidam inter Magos numerant; voluntque cum Dæmonibus pactum habuisse. Hinc negant Salomonis Exorcismo vsum; negant Dei virtute Dæmonia eiecisse.

26. Alij admittunt *S*alomonis, quem profitebatur, esse vsum Exorcismo: & verè non *D*æmonum; sed *D*ei opera Dæmonia eiecta: veruntamen nullam hi tribuunt virtutem Radici: propterea, quòd non ex institutione *S*alomonis Radix in Exorcismo adhibita sit, sed propria & priuata Eleazari voluntate; & ob id aliqua superstitione non caruerit.

27. *P*rius illud non facilè dixerim; cùm haud pauca sint, quæ contrarium suadere videantur. Alterum crediderim fieri posse Neq; enim nouum est, vt res quæ diuinam institutionem habent, hominum malitia deprauentur: & tamen eundem, quem *D*eus illas habere voluit, consequantur effectum.

28. Interim non intelligo, quidnam mali sit dicere radicem in *S*alomonis Exorcismo adhiberi solitam, illamque efficacem fuisse, & præterea omni superstitione caruisse. Si diuinitus institutus est Exorcismus *S*alomonis, an non potuit velle Deus, vt Radix adhibita ad homines à Dæmonibus liberandos valeret? Sed de his plura in *D*isputatione de Locis in festis.

QVAR-

QVARTA PARS DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS.

IN QVA

De Dæmoni ex hominum corporibus egressu, egrediendi difficultate, & crudelitatis signis, quæ in egressu relinquunt; via item, qua egrediuntur, & loco, quo egressi tendunt; hisq; similibus agitur.

CAP. XLIX.

Dæmones admodum difficulter relinquere homines, quos semel obsident.

Varta Disputationis pars egressum immundorum Spirituum scrutabitur. Et in hac quemadmodum aliis plura discutienda sunt; sed potissimum hæc. Ostendendum summa cùm difficultate homines, quos obsident Dæmones relinquere. Inquirendæ causæ huius; & Cur quidam difficilius eiiciantur, quã alij: quiue illi sint. Explicandum præterea, quibus potissimum signis egressum suum prodant. Quæ item signorum causæ & rationes, tã in genere, quam specie. Qua via egrediantur, dum abscedunt & homines reliquunt. An etiam omnes simul egrediantur, dum v. g. vnum aliquem hominem plures ipsorum odsident. Ad hæc, Quò tendant, eiecti ex hominibus. Cur egrè admodum & difficulter ad infernum descendant. Postremò, An voto & desiderio ipsorum qui egressuri quippiam petunt, liceat satisfacere. Et præcipua ferè hæc sunt Capita, cum Spirituum egressu coniuncta; & quæ difficultatem aliquam possunt habere. Si quæ sunt alia; vel difficultatem singularem non habent, vel ex prioribus huius Disputationis partibus innotescunt. Sed ad Primum. 1.

Dæmones igitur, siue *Spiritus immundos difficulter homines, quos obsident, deserere* nemo rectè potest dubitare. Multa pro hac re sunt argumenta. Et primò quidem hic seruit *quotidiana experientia*. Quoties enim quisque Dæmonum ex humanis corporibus eiicitur; qui 2.

non

non suo Exorcistæ plurimos parit labores atque molestias? quotusquisque Exorcistarum hoc opus aggreditur, qui non arduam se credit adire prouinciam? & in qua administranda non plurimis præsidiis existimat sibi opus esse.

3. Confirmant experientiam hanc *Dæmonum à Christo expulsorum exempla* qui quòd ægerrimè sedes suas reliquerint, partim his verbis testati sunt. *Quid nobis & tibi Iesu? venisti ante tempus torqueri nos. Scimus quis sit*: partim grauissima tortura, qua egressuri miseros mortales affecerunt. patent hæc Matth. 17. Marci 9. Lucæ 9.

4. Confirmant *Apostoli*, qui quamuis consuetis, & à Christo Domino traditis machinis, in Dæmonum quorundam eiectione vterentur; nihil tamen proficere potuerunt: Dæmonibus suas sedes in hominibus retinentibus: nec quidquam de priori tortura remittentibus & hoc patet Marci 9. Lucæ 9. Matth. 17.

5. Intellexerunt idem *quicunque apud Iudæos, Christi Apostolorumque Exorcismis affuerunt*; qui quod vel Dominus verbo, vel illi, Christi nomine inuocato. Dæmonia eiicerent in stuporem fuerunt conuersi. mirantes, scilicet, quod tam arduum & difficile opus tam leui opera, vt videbatur, conficeretur.

6. Sed & *quicunque immundos Spiritus sequentibus temporibus eiecerunt*, summam semper experti sunt difficultatem. Hinc tot tanquè egregiis præsidiis muniti, & armis instructi esse voluerunt, antequam hoc opus aggrederentur: & suis viribus aliquando diffisi aliorum orationibus adiuuari quemadmodum pluribus exemplis in tota hac Disputatione clarum est.

7. Et *Dæmones quoque* idem multis modis declararunt. Quibus verò? *Primò*, quod quandoque se negarunt expelli posse ab hominibus. vt inter alios, ille, qui se neque Sirulum, neque Bernardulum curare aiebat, de quo nos aliquoties in hac Disputatione. *Secundò*, quòd persæpe expelli non potuerunt; quamuis etiam maximę machinæ pro ipsorum eiectione adhiberentur; vt ille, quem ad B. Remigium misit B. Benedictus. de quo Thes. 14. cap. 23. *Tertiò*, quod expellendi maximos clamores atque vociferationes, quibus vim sibi fieri testati sunt, ediderunt. Horum plures postea recensebimus. *Quartò*, quòd verbis & clamoribus non contenti, grauiter miseros mortales in suo egressu torserunt. quemadmodum pluribus exemplis est clarum. *Quintò*, quod se torqueri dixerunt, si quando expellerentur. quemadmodum legio eorum, quos Dominus expulit. de quibus sic Lucas cap. 8 *Obsecro*, loquebatur legio Domino, *ne me torqueas. Præcipiebat enim* (addit Euangelista, *Spiritui immundo*,

mundo, vt exiret ab homine. Sextò & postremò, quòd in Exorcistas grauiter sæpe inuecti, quib. potuerunt modis, & nunc veris, nunc fictis excogitatis in ipsos criminibus, eosdem conati sint à suscepto exorcizandi munere auertere: nec his contenti, in Deum cœlitesq́; aliquando fuerint blasphemi. Exemplo hic esse potest, quem Paulus Simplex, à S. Antonio rogatus eiecit: qui Paulum quidem atque Antonium vocabat Helluones, veternosos, &cæt. Christum autem blasphemiis proscindebat. Vide Palladium Sect. 21. Hist. S Patrum.

8. *Expellendi* & *eijciendi* verbis etiam satis insinuatur inuitos discedere ex hominum corporibus Spiritus Nequã: Et horum est vsus frequentissimus in ijs Scripturæ sacræ locis, vbi proscripti dicuntur. *In nomine meo Dæmonia eijcient*, loquitur Dominus Matth. 10. *Quare nos non potuimus eijcere illum?* loquuntur Apostoli Matth. 17. *In nomine tuo Dæmonia eiecimus*, loquuntur mali Christiani Matth. 7. *In Principe Dæmoniorum Beelzebub eijcit Dæmonia*, loquuntur Pharisæi Lucæ 11. Sic legitur *eiecisse* Dæmonia Dominus, Matth. 9 Apostoli, Marci 6. Filij Pharisæorum, Luc. 11. & quidam alius, qui Christum non sequebatur, Lucæ 9.

9. Legitur quidem quoddam Dæmonium rogasse Theodorum Archimandritam, vt sibi hominem, quem possidebat, relinquendi daret facultatem. Veruntamen hoc non tam hominem cupiebat relinquere, quàm à molestia, quam præsentia Theodori afferebat, liberari. Rem totam describit Georgius presbyter Theodori discipulus, apud Surium, Tom 2. fol. 754.

10. Sic legitur quosdam Spiritus fugam cepisse, prius, quàm ad Sanctos, à quibus eiiciendi essent, peruenirent: vt ille, qui Gordiani Imperatoris filiam torquebat, qui aduentum B Triphonis, à quo se eiiciendum sciebat anteuertit, teste Metaphrast. in Vita Triphonis 1 Februarij. quosdam ad solum Sanctorum aspectum disparuisse; vt integra Legio, quæ adolescentem inuaserat, qui morsibus quosque obuios lacerabat; qui mox viso Arnolpho Svvessionensi Episcopo discessit. quemadmodum eiusdem Ecclesiæ Episcopus Liliardus, in Arnolphi Vita testatur, ca. vigesimo quarto: quosdam ad solam visam Crucem fugatos; vt illos, qui ad S. Gregorium Lingouiensem Episcopum sunt adducti: de quibus in eius Vita Gregorius Turonensis, cap. 7. Quosdam verbo electos; quorum Euangelica historia meminit. Sed tamen & hi si non grauissimis machinis coacti fuissent, domicilia sua non reliquissent: & quæ reliquerunt, inuiti admodum atque ægerrimè reliquerunt Atque ita demonstratum sit, Dæmones sedes suas difficulter relinquere.

CAP. I.

Quæ causæ, cur cum tanta difficultate Dæmones deserant homines, quos obsident.

1\. Difficilis Dæmonum ex humanis corporibus migrationis causam haud malè quis ex desiderio, quod Dæmones ad homines obsidendos habent, collegerit. Ob easdem videntur ægrè discedere; ob quas desiderant homines ingredi, propterea, quod cum difficultate illa relinquūtur, quæ cum voluptate possidentur.

2\. Hinc manifestum est, studium, & voluntatem nocendi præcipuè eos in hominibus retinere. Quemadmodum enim in hominum ingressu non ipsis propositum est, vt pœnarum suarum remissionem consequantur; sed vt noceant; ita hoc difficili suo recessu quærere videntur omninò, vt noceant.

3\. Sunt nihilominus, qui alias atque alias causas huius difficilis discessus assignant. Vtrum *bene* discutiendum est. Quidam volunt ipsos discessum morari propterea, quòd semel ex hominibus expulsi, secundò eosdem ingredi, & vexare non possint. Alij quod mox, vbi exacti sunt, ad Infernum, quem vehementer detestantur, detrudantur. Priores hoc fundamento videntur niti, quòd semel ab homine victi, ad eundem secundò tentandum nunquam dicantur accedere: Posteriores ex illo coniecturam accipiunt, quòd à Christo expellendi Dæmones rogauerunt, ne *imperaret in abyssum discessum.*

Luca 8.

4\. Priorum, vt fundamentum infirmum est, ita non firma satis assertio. Esto, non statim ad eundem hominem tentandum redeat Dæmon, à quo victus est; redire tamen ex illo colligimus, quòd victus à Christo, rursus eundem aggressus sit: nisi fortè frustra à Luca Euangelista (cap 4.) dictum esse velimus, quod *consummata omni tentatione* recesserit à Domino Dæmon *ad tempus.*

5\. Sed & si non ad eundem reditus conceditur, potest tamen esse facultas alium ingrediendi. Probat id, qui Diocletiani Imp. filiam, Artemiam, aliquando torsit. Cùm.n. hunc S. Cyriacus, Christi nomine inuocato, eiiceret; nec vllum ipsi aliud commodum (vt postulabat) domicilium assignaret; eiectus, *Cogam te*, inquiebat Spiritus, *cum molestia in Persidem venire.* Quid deinde? Mox ab eodem Spiritu in Perside obsidetur Saporis Persarum Imper. filia. Pro cuius incolu-

incolumitate, cùm pater esset solicitus, intelligit Cyriaci opera filiam iuuari posse; eundemque accersit. Accersito insultat Sathanas: *Nunquid dixeram*, inquit, *futurum, vt in Persidem difficile iter subires.* Apud Surium Tom. 4

6. Quid quod & ad eundem semel eiectus Dæmon aliquando redeat? Docet hoc Domini oratio. *Cùm enim immundus Spiritus*, inquit, *discesserit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cùm venerit, inuenit eam scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi.* Idem significat Dominus Marci 9. quando iam egressuro Dæmoni præcepit, *ne rursus hominem ingrediatur.* Si enim rursus ingredi non potuit, cur ne ingrediatur præcepit?

7. Quod Dominus docet, confirmant exempla; illius imprimis, quem S. Bernardus aliquando eiecit. Res sic se habet. Papiæ Sanctus vir agebat. Huic ipsi Dæmoniaca adducitur: quod spes esset meritis atque patrocinio Bernardi liberandam. At Dæmon mox Sancto viro cœpit insultare: *Non me*, inquiens, *de anicula mea pelles, porrulos edens, & brassicas deuorans.* Tum Bernardus Obsessam ad S. Syri Reliquias iussit adduci. Sed mox insolentior factus Spiritus, *Non me Syrulus; Non me Bernardulus eijciet*, clamabat. Reductæ ad se Bernardus. *Nec te Syrus, nec Bernardus eijciet*; inquit, *sed Dominus noster Iesus Christus.* Et ad Orationem conuersus, impudentem Spiritum eiecit. Marito domum reuerso, iterum à Spiritu mulier inuaditur. Rursus igitur ad Bernardum maritus. Rursus Spiritũ expellit Bernardus. & ne se discedente tertiò mulierem ingrederetur Dæmon, collo Obsessæ hunc appendit Exorcismum: *In nomine Domini nostri Iesu Christi, præcipio tibi Dæmon, ne hanc mulierem ingrediaris.* Ita ca. 4. lib. 2. vitæ S. Bernardi. apud Surium, Tom. 4. fol. 802. Et exemplum Saulis primi Iudæorum Regis hic nobis seruit. De hoc, quòd verè aliquando Obsessus fuerit, ostensum est superius. quòd vero Spiritus aliquando ipsum reliquerit, admodum est probabile, propter illud, quod in fine cap. 16. dicitur: *Recedebat ab eo Spiritus.* Et tamen ad eundem rediisse Dæmonium manifestum est ex cap. 18. vbi sic dicitur: *Post diem autem alteram inuasit Spiritus Dei malus Saul.* Atque hoc prioribus sit dictum.

8. Posteriores, quamuis cum ratione loqui videantur; quod tamen asseritur, non potest certò constare. Vnde quæso constabit? Non patrocinatur huic sententiæ sensuum iudicium: Non sacra eloquia: Non Dæmonum confessio.

9. Quid quòd contrarium non obscurè Sacra eloquia insinuent? Scimus Raphaelem Dæmonium abegisse: veruntamen non in *Infernum*; sed in AEgyptum relegauit. Neque hic multum referre putamus; ex homine, an ex domo Dæmonium eiectum sit. Omnino huic, quòd Raphael eiecit, locus videbatur assignandus, quem petunt, qui ex humanis corporibus eiiciuntur.

Tob. 8.

10. Idem illi, qui à Domino eiecti postulant, vt ne in abyssum mitterentur, confirmant. Si enim constabat se, postquam eiecti essent, in *Infernum* mittendos; quid rogant, ne mittantur? Sed quia non necessario ad *Inferos* mittuntur eiecti; Christi autem summam in eiiciendo facilitatem & potestatem obseruabant; verebantur, ne qui ipsos corporibus expelleret; in *Infernum* pelleret: quod ne faceret, precabantur. Cum his idem senserunt, quorũ in Vita S. Germani Parisiensis Episcopi fit mentio. Egressuri enim Sanctum virum rogarunt; vt si inter homines versari non permitterentur, liceret saltem errare per desertũ. *Ita Fortunatus* c.30. Vitæ S. Germ.

Lucæ 8.

11. Veruntamen quamuis *infernus* non sit definitus locus Dæmonibus humana corpora relinquentibus; ad *Infernum* tamen relegari posse ex eo, ni fallimur, possumus conficere: quòd, si quando ex hominibus expelluntur, nihil ita timeant, quàm quòd in Infernum relegantur.

12. Quocirca non probatur quod quidam dicunt, nullam hominum in Dæmonia aliam esse potestatem; quàm quòd illa ex humanis corporibus eiicere valeant. Esto, dicatur Dominus dedisse *potestatem eiiciendi Dæmonia*; non tamen aliam quamcunque negauit: quid, quod alibi dederit *potestatem calcandi super Dæmonia*? & Sanctissimus Paulus, qua potestate Dæmonia in homines immisit? Vide Abulens. in 10. Matthæi.

Lucæ 10.

1. Cor. 5.

CAP. LI.

Quod quidam Spiritus Dæmoniorum difficilius eiiciantur: & quinam illi sint: atque vnde hoc habeant.

1.
Vamuis omnes Spiritus humana domicilia ægrè admodùm relinquant; quidam tamen sunt inter ipsos; qui cæteris difficilius eiiciuntur; quidam facilius. Et quemadmodum hoc certum est accidere; ita non ita certum est, *Quinam illi sint*, qui eiiciuntur, & *quibus de causis* idipsum contingat. Omnia vero hæc tria præsenti Capite ostendenda sunt.

Et primum illud, vt à pluribus supersedeamus, illius *Dæmonis* exemplo manifestum est, qui ab Apostolis eijci non potuit; quorum tamen in *Dæmonia* plena & summa potestas. Nam qui plurima iam in varijs locis eiecerant; in vno, cuius tres Euangelistæ (Matth.*17* Luc.*9*. Marc *9*.) meminerunt, frustra laborarunt. 2.

Nec est, quod quis omnem huius difficilis dif. essus causam in Apostolos conijciat; quasi fides ad hoc opus perficiendum ipsis defuerit; quæ non defuerit, si quando alios Spiritus ex hominibus eijecerũt. Quamuis enim incredulitati ipsorum Dominus tribuat, quòd *Dæmonium* illud non eiecerint: præter incredulitatem tamen significat etiam in ipso Dæmonio causam fuisse. *Hoc genus Dæmoniorum*, inquit, *non eijcitur nisi ieiunio & oratione*. Insinuat, scilicet, Dominus in alijs profligandis ab Apostolis non opus fuisse ieiunio & oratione sufficisse Christi inuocatum nomen. hic præterea fuisse illis opus: quod difficilius hoc, quam alia pellantur. 3.

Idem admiratio, & stupor populi Iudaici confirmat. Neque enim semper illi stupebant aut mirabantur; quando vel ipsorum filij, vel Apostoli, aut etiam Dominus *Dæmonia* eijciebat: in aliquorum eiectione nunc clamant: *Nihil simile visum in Israel*: Matth. *9*. nunc Christum pro Messia incipiunt habere, Matth.*12*. *Nunquid*, inquiunt, *hic est filius Dauid*! Messias? quia scilicet, ea à *Domino* videbant eijci, quæ ab alijs non posse pelli existimabant. 4.

Sed *Qui illi* Spiritus? difficile est vniuersim definire, quinam, scilicet, ex omnibus sint, qui cæteris difficiliùs eijciantur; superiorúmne Ordinum, an inferorum: qui maiores molestias alijs afferunt, an qui minores: qui diutius sedes suas in hominibus habuerunt, an qui nó ita diu: quibus causa data sui in homines ingressus, an qui vltro, absque vlla Obsessorũ culpa eosdem cruciant. Quamuis enim hinc aliqua coniectura peti posse videbatur; certa tamen, & quæ exceptionem non patiatur, peti non debet. 5.

Verisimile est, & in inferioribus Ordinibus; & non tantum in superioribus quosdam esse, in quorum eiectione plus laboris suscipiendum Exorcistis: Et esse eos etiam aliquando, qui minores afferunt molestias: Et eos, qui non ita longo tempore in hominũ corporibus sedes suas habuerunt: Et præterea tales, quibus nulla per Obsessos in ipsos tyrannidis causa est data. 6.

Nam qui superiorum Ordinum tantum hos esse dixerint: propterea, quòd hi viribus maioribus polleant; non attendunt etiam qui inferiorum Ordinum sunt, quamuis illis viribus sint impares, omnibus tamẽ hominibus, à quibus eijciendi essent, esse superiores. 7.

Neque enim est potestas, inquit Iob, cap. *41.* hominis vllius, quæ cum cuiuscunque, etiam minimi, potestate conferri poßit. Sed nec ex viribus spirituum hæc res est metienda quia non permittimur, quantum poſſunt, in miseros mortales ſęuire. modus ipsis impoſitus eſt Quocirca fieri poteſt, vt plus etiam aliquando permittatur alicui inferioris Ordinis Spiritui, quàm alteri Ordinis ſuperioris: & difficilius ille, quam hic pelli poßit.

8. Qui crediderint eos ſolos difficulter cedere; qui nullam quietem, nec diurnam, nec nocturnam ijs, quos obſident, relinquunt: refutantur exemplo illius, quem Matth. *17.* Dominus docuit difficulter expelli. Difficulter ille admodum cedebat, ſed tamen non continuo moleſtus erat illi, quem obſidebat, aliquādo etiam eundem deſerebat, quemadmodum Obſeßi parens teſtatur apud Euangeliſtas, Mar. *9.* & Luc. *9.*

9. Eodē exemplo eorum ſentētia refellitur, qui difficilius expelli volunt, quibus iuſta ab hominibus, quos obſident, data eſt vexandi cauſa. Refellitur, inquam, quia miser ille nullam ingreſſus cauſam Spiritui dederat: vt qui ab ineunte ætate, quando peccare nondum potuit, carnificinam Dæmonis ſuſtinuerat.

10. Denique neque diurnitas vel breuitas temporis, quo hominibus moleſti fuerunt, certa hic regula eſſe poteſt; vt difficilius pelli illi dicendi ſint, qui diutius ſuas in hominibus ſedes habuerunt, (quod Hieronymum ſenſiſſe teſtatur Maldonatus, Comm. in Euangel.) facilius qui non ita diu. Nam qui difficillimè pulſus eſt, Matth. *17.* poſtquam aliquot annis miserè puerum torſit; difficilimè etiam pulſus fuiſſet, ipſo quo primum ingreſſus eſt die: cùm vt veriſimile eſt, in principio, quemadmodum fine & mutus fuerit & ſurdus.

11. Interim tamen quamuis ex iam dictis certum iudicium non videatur poſſe peti; ex vno tamen & de vno Dæmonum genere conſtare poteſt quod quęritur. Ex quo vero? Chriſti reuelatione. Et de quo? Illo à quo Lunatici, ſiue ſurdi & muti, Obſeßi dicuntur. Poſtquam enim fruſtra in hoc Spirituum genere eijciēdo laboraſſent Apoſtoli; *ſecretò*, quemadmodum S. Matth. habet, cap. *17.* Dominum acceſſerunt, interrogaturi, cur qui alios expuliſſent Spiritus, hunc eijcere nequirent. Quibus Dominus, poſt alia: *Hoc genus* inquit, *Dæmoniorum, non eijcitur, niſi in ieiunio & oratione*: quaſi dicat: Miſi quidem vos, cum poteſtate Dæmonia in nomine meo eijciendi. Eieciſtis quoque plurima: veruntamen in hoc eijciendo, quamuis conſuetas machinas adhibueritis, nihil profeciſtis, quia

stili-

scilicet aliud hoc *Dæmoniorum* genus est: Non ita facilè pellitur, vt cætera hæc meo inuocato nomine fugiunt. illud nisi oratione & ieiunio vrgeatur, non cedit. ita Tostatus qu 172. in 17. Matth.

Et certum hoc Dæmoniorum genus à *Domino* designatur. Pronomen, Hoc, magnum huius præbet argumentum. Demonstrant idem omnes, quibus res gesta describitur, circunstantiæ. Dæmonium enim illud puerum miserè torserat: pro ipso expellendo pater Apostolos rogarat: Apostoli eijcere, sed frustra, tentarant: ante eius proscriptionem Dominus fidem patris postulabat. torturæ tempus sciscitabatur: ieiunio atque oratione solum profligari poterat. 12.

Verùm hic iam quæstio est, Quodnam illud Dæmonum genus? Respondemus ex Euangelica id constare Historia. Lunatici dici possunt, siue surdi atque muti *Dæmones*. Quoniam Dæmonem, qui difficilius expellebatur, pater nunc *Lunaticum Spiritum* vocat, nunc *surdum & mutum*. Matth. 17. sic loquitur: *filius meus Lunaticus est.* at Marci 9. *Tuli filium meum habentem Spiritum mutum.* Quod verò idem *surdus* fuerit, Christi exórcismus confirmat: *Surde*, inquit ille, *& mute Spiritus, præcipio tibi, Exi ab homine.* Itaque siue Lunaticũ dicas, siue surdum & mutum Spiritum, perinde: hoc certum, pelli difficulter hoc *Dæmoniorum* genus. 13.

Sed tamen si Lunaticum dicas, quod certis Lunæ temporibus tantùm cruciat, non verò facultate vel audiendi, vel loquendi priuet, qualia inueniri nemo potest dubitare, non quoscunque Spiritus Lunaticos; sed mutos tantùm atque surdos dicemus esse, qui cæteris difficilius ex humanis corporibus exigantur. 14.

Et meritò difficilius. Quam enim rationem in his eijciendis sequeris? Neque enim quid loqueris volent intelligere; cùm surdi dicantur: neque ad interrogata vnquam respondere; cum sint muti. 15.

Meminisse tamen hic oportet mutos atque surdos dici: non quod facultate loquendi audiendiúe careant; sed quod hac priuent, quos obsident. Et Lunatici vocantur, quod certis Lunæ temporibus & decrementis grauius torqueant. Priori illo ostendunt odium, quo erga miseros mortales flagrant, quos præcipuis sentiendi facultatibus priuant: posteriori inuidiam erga vniuersorum Dominum, Deum Opt. Max. cum hac Lunatica vexatione malum, quod ipsi afferunt, in *Dei* cupiant deriuare creaturas, atque ita ipsum apud mortales, vel in odium trahere, vel certè reddere contemptibilem. 16.

Mutos

17. Mutos igitur atque surdos *Dæmones* dicimus esse, qui difficilius expelluntur. Sed an hos solùm? An præter hos, alios quoque? Huius definitionem nos alijs relinquimus: ad Tertium, quod hoc Capite propositum nobis est, accedimus. & difficilis huius discessus *causam* inquirimus.

18. Nicolaus igitur Liranus in *9*.cap. Marci, viribus & potentiæ Spiritum hoc tribuit, quòd hi alijs difficilius eijciantur. *Cùm enim viribus sint impares Spiritus, qui maioribus*, inquit, *instructi sunt, difficilius ex hominibus exiguntur: qui minoribus facilius.* Veruntamen hæc non ita bene dici videntur.

19. Primùm, Quoniam Spirituum immundorum vires maximæ sunt, multisque modis humanas quascunque superantes. Neque hoc de ijs tantùm dictum volumus, qui superiorũ sunt Ordinum, & viribus superant eos, qui sunt Ordinum inferiorum; de omnibus dictũ volumus. Minimus Spirituum cuiuscunq; etiam ille Ordinis, conditionisque sit, quemcunque mortalium, etiam robore viribusque valentem superat, Iob *41*. Quocirca si virium hic ratio habenda, non minus difficulter minimus, quàm maximus à quocunque mortalium eijcietur.

20. Deinde, non permittuntur pro virium suarum quantitate in Obsessos mortales sęuire Dæmones. Docet id, vel is, qui difficulter, Matth. *17*. à *Domino* est pulsus. Quomodo, quæso, non interfecisset miserum puerum, quem nunc *in aquam atque ignem præcipitabat, nunc in terram prosternebat*; si quantum per vires suas voluit, sęuire permissus fuisset?

21. Tertiò, quia machinæ, quæ pro Dæmonum eiectione adhibentur, non ex se habent hoc, quod Dæmonum possint frangere vires: veluti calida frangunt vim frigidorũ. Dei voluntate quod possunt; possunt in Dæmones, & ab ijsdem tam facile, si *Deus* volet, vincentur, & ex hominibus eiicientur Spiritus supremi, viribusque præstantes: quam infimi; quorum minor virtus atque potestas.

22. Quæ igitur tam difficilis egressus causa? quia, scilicet, hi Lunatici; siue surdi atque muti Spiritus *maiorem in Obsessorum corpora acceperunt à Deo potestatem.* Et quo maior ipsis in corpora potestas collata, eò difficilius ex corporibus eijciuntur. Pro quantitate potestatis, quam in homines accipiunt; maior atque minor vis ad ipsos ex hominibus pellẽdos necessaria videtur. Ita Tostatus Abulensis, qu. *172*. in *17*. Matth.

23. Hinc est, quod Christi in his Lunaticis, siue mutis atque surdis Spiritibus expellendis, potestatem plus mirati sint, & prædicarint Iudæi,

Iudæi; quàm in quibuscunq; alijs eijciendis: quàm etiam in mortuorum ad vitam restitutione. Postquam enim mutũ Dæmonium eiecisset, mutusq; locutus fuisset; *miratæ* (inquit Matth. Euãgelista, cap. *9. sunt turbæ dicentes; Nunquam sic apparuit in Israel.* Et capite *12.* cùm iterum eiecisset Dæmonium mutũ, in illam veniunt opinionem, vt credant esse Messiam. *Nunquid,* inquiunt, *hic est filius Dauid?* Similiter testatur Lucas, cap. *9 obstupuisse omnes in magnitudine Dei,* postquam curauit Lunaticum, cuius mentio fit Matth. *17.* Et tamen hic stupor ipsos non apprehēdit; quando mortuos excitabat: Nunquam in similes voces proruperunt. Atque hoc breuiter pro hoc argumento.

CAP. LII.

Quibus potißimum signis egressum suum prodant Dæmones.

NOn quæritur, Quibus signis constare potest, homines à Dæmonum obsidentium tyrannide esse liberatos: sed *Quibus egressum suum illi prodant.* Quemadmodũ enim, vt prima disputationis huius parte dictum est, alijs produnt suum in homines ingressum; alijs suam inhabitationem: ita alijs potest cõstare, quòd homines obsessos reliquerint iam; alijs quod egrediantur. 1.

Prius illud vno aut altero argumento est clarum: posteriùs potest innotescere pluribus. Obtentæ libertatis hoc vnũ argumentũ est, si nullum eorum, de quibus cap. *22.23.24.* &c. egimus, signorum latentes Spiritus prodat; nullam etiam mortales sentiant, aut experiantur molestiam, siue cruciatum: alterum est, si qui Obsessi fuerunt, significent se libertati esse restitutos. 2.

Quamuis enim aliquando in hominib. possint latere Spiritus, & molesti non esse, quemadmodũ doctum est prima Disput parte; vt tamen nullas molestias pariant, vel nullo se signo insinuent; aut non contingit, aut contingit rarissimè. Ille, cuius aliquoties mentionem fecimus, quem expulit B. Germanus, Parisiorum Episcop. non ita molestus erat puellæ, quam obsidebat: Sed tamen hoc ipso se insinuabat, & proditus est; quòd vsu membrorũ Obsessam priuaret, si quando ad templum illa properaret. Sic qui Obsessi fuerunt, post adhibitos Exorcismos & alia Christianæ religionis, quibus contra Dæmones pugnatur, arma, si se significent liberatos, de libertate ipsorum non temerè præsumitur. 3.

4. Sed *Signa, quibus Dæmones discessum suum prodant*, inquiramus. Igitur *duplicia* illa sunt. Quædam ab Exorcistis coacti dant Spiritus: quædam vltro dant non coacti. Siquidem aliquando Christianorum adiurationibus iubentur discessum suum, editis signis, prodere: aliquando discedentes vltrò, post se discessus signa relinquunt. In priori genere sunt luminis extinctio, vitri alicuius ruptio, aut quid simile: in posteriori alia atque alia.

5. Est verò inter duplicia hæc signa plurimum discriminis. Quæ coacti dant; pro imperantium imperio eduntur. Quæ spontè: pro voluntate ipsorum Spirituum. Rursus, in prioribus plerumque nihil est quod reprehendas: in posterioribus semper aliquid, quod meritò displiceat. Priora item sæpe solius Dæmonis perficiútur opera; extra ipsos Obsessos: posteriora quamuis Dæmonum sint opera; sæpe tamen in, vel per ipsos Obsessos fiunt. De posterioribus hic nobis maximè est sermo.

6. Et quæ illa? Plürima sunt, & admodum varia. Nec mirum. A libera, & quæ variorum & plurimorum effectuum causa esse potest, proficiscuntur voluntate. Sed tamen ex multis quædam nobis, quę ex rerum gestarū Historijs collegimus, sunt recensenda.

7. Primum sit, *ipsorum Spirituum confessio*. Hac suum egressum indicarunt illi, quorum S. Euangelista Marc. cap. 1. meminit. cùm enim necessitas exeundi & sua domicilia, quæ possederant relinquendi ipsos vrgeret, in hanc vocem eruperunt: *Quid nobis, & tibi, Iesu* Nazarene? venisti ante tempus perdere nos. Et ille, quem S. Cyriacus ex filia Diocletiani Imperatoris expulit. *Iam quidem*, inquiebat impostor, *discedam: sed efficiam, vt cum difficultate in Perfidem venias*. Ita in Vita Cyriaci, apud Sur. Tom 4.

8. Secundùm est *animalculorum quorundam ab Obsessis discessus*: In quorum genere præcipuè sunt muscæ, aranei, formicæ, & his similia. De Petro quodam Cauponis filio legitur, in Vita Theodori Archimandritæ; quòd cum ipsum à Dæmonis tyrannide vir sanctus liberaret, Dæmon visus sit discedere, in specie nigræ formicæ. De Magnofledini cuiusdam filia scribit Fortunatus, in Vita sancti Bernardi, cap. vigesimoseptimo, quod ab illa, ad imperium S. Germani Spiritus malus exierit in specie muscæ. Huc refero auiculam quæ supra caput cuiusdam Diaconi visa est, mox, vbi eundem ab obsidente Spiritu liberauit idem Germanus Parisiorum Episcopus, teste eodem Fortunato Pictauorum Episcopo, cap. quinquagesimosecundo, eius Vitæ. Refero quoque Draconem septuaginta cubitorum; in quem mutatus est Dæmon, quem Paulus simplex:

plex ab adolescente eiecit. Historiam ad longum refert Palladius, Sect.25. in Vita Pauli Simplicis.

Tertium sit, *ingentes clamores; vociferationes, atque belluarum voces.* Cum clamore valido egressus est, quem, Marci primo, eiecit Dominus (quanquam, cum clamore, torturam grauem attulerit Obsesso) quemadmodum & ille, qui Marci nono expellitur: & plurimi, quorum Actuum octauo meminit sanctus Lucas. Item alius, cuius in Vita sancti Macarij fit mentio. qui & ipse cum clamore coniunxit cruciatum, apud Metaphrast.7. Februarij. Cum eodem clamore egressum suum prodiderunt, qui se gemino incendio torqueri dicebant; quando S.Genouefa Turonum ingrediebatur, visitatura Reliquias sancti Martini.apud Surium 1. Ianuarij. Et illi, qui à sancto Parthenio eijciendi, cùm petijssent, quo diuerterent, audierunt se Parthenium ingrederentur. Magnis enim clamoribus editis, disparuerunt, teste Metaphraste septimo Februarij. Sic magnos clamores cum corporis Obsessi collisione edidit, quem Theodorus Archimandrita expulit, de quo Thesi 8. huius Capitis. At beluarum voces, hoc est, vlulatum, rugitum, sibilum in suo egressu, reddiderunt illi, qui ad Reliquias sancti Liborij, Cenomanensis Episcopi fugere, coacti sunt. de quibus Surius Tom 4 fol 338. Illi quoque, quos ad sepulchra Elisæi, Ioannis Baptistæ, atque Abdiæ rugire consueuisse docet B.Hiero.Epist.27. ad Eustachium: de Vita Paulæ. 9.

Quartum signum est, *deformitatis per Diabolum allata cessatio.* Hoc deprehensum est, ab obsidente Dæmone liberatum esse puerum, qui in modum vtris inflatus erat. Cùm enim pro hoc sanctus Macarius orasset: maxima copia aquæ ex Obsessi corpore defluxit, tumorq; omnis resedit, & expulso Spiritu maligno pristina incolumitas redijt. Metaphrastes 7. Febr. 10.

Quinti signi loco sit *vomitus*, cum quo Spiritus egressi leguntur haud raro. Propinauerat cuidam Obsesso puero sanctus Bernardus aquam benedictam: & mox post haustum egressus est Spiritus cum ingenti vomitu. Ita in Vita Bernardi, libro septimo, cap.tertio. Sic quem beatus Dominicus eiecit, magnam vim carbonum, euomuit. In Dominici Vita, libro secundo, cap. nono, apud Surium, Tomo 3. Cum vomitu *sanguinem* coniungo; quem præter iam dictum, per nares abundantem, vnà cum musca eiecit puella à S.Germano curata. de qua Thesi 8. huius Capitis, & Energumenus, de quo Gregorius Turonensis, libr.2. Miracul. cap.44. Coniungo *saniem*, quæ egressa est ex ore mulieris, quã à Dæmonis 11.

vexatione S.Huber.liberauit, de qua Surius Tom.6.in Vita Huber.

12. Sextum signum sit *fœtor grauis*, quem nunc exhalant Obsessi, nunc post se relinquunt. Hic prodidit discessum Dæmonis ex puella Tolosana, quæ ad S. Benedictum primùm à parentibus adducta, ab eodem deinde Rhemos, in Galliam, ad S. Remigium missa est, de qua Hincmarus in Vita Remigij, quod ingentem post se fœtorem reliquerit, quàm primùm eandem Diabolus reliquit. Cum simili fœtore discessit Spiritus, quem S. Svvibertus ex quodam Edelhero, in villa Velsenberg, profligauit. de quo capit.20. Marcellinus in Vita eiusdem. Et inter triginta septem, qui vno eodemque tempore ad Reliquias S.Maximini sunt curati, mulier fuit; quæ 47. annis Spiritum obsidentem perpessa erat, quam postquam ille reliquit, sulphureo odore templum respersit, teste S.Lupo in Vita Maximini. Simili sulphureo fœtore aerem infecit, quẽ S. Columbanus imperio suo expulit, cùm Parisios Clotharium Regem inuisurus esset ingressus. ita Ionas cap.27.in eius Vita.

13. Septimum indiciũ discessus Spirituum immundorum, est *insolitus tumor in Obsessorum corpore, maximè illa parte qua egredi volunt.* Hoc agnouerunt discessum suum moliri illum, quem B.Catarina Senensis eiecit. Recedẽte siquidem tumore, quem in Obsessi gutture excitauerat; obseruata est mox integra sanitas Obsesso restituta. Vide Raimundum in Catarinę Vita.

14. Octauum argumentum est *membrorum disruptio*, & vehemens cruciatus. Hoc in illo fuit, cuius S.Marc. meminit, Dæmonio, cùm enim iuberetur à Domino exire, hominem discerpsit; & magna voce edita discessit, Marc.1. Et Spiritus, qui per solùm Triphonem ex Diocletiani filia se eijci posse dixerat, postquam puellam multũ discruciasset, egressus est, teste Metaphr.1.Febr. Sic cũ ingenti corporis membrorumq; omniũ distractione discessit, cui S.Dominicus imperauit exire ex muliere, quæ Romæ ipsius interturbabat concionem.quamquã hęc simul & multum sanguinis,& magnã carbonum euomuerit copiam, vt lib.2.ca 9. Vitæ eiusdem docetur: Ille item, qui coactus est cedere S.Columbano, de quo superiùs Thes 12. huius Capitis.

15. Nonum signum sit *Obsessorum in terram deiectio, & allisio.* Cum hoc sanitatem cõsecuta est Principis cuiusdam filia per Theodorũ Archimand. Cùm enim vir sanctus importunus Dæmonẽ vrgeret, miseram ille terræ allisit, & magna voce edita discessit, ita Georgius presbyter in Vita Theodori. Similiter in terram prostrauit hominem, quem Simon Salus, alapa inflicta curauit: de quo Leon-

dius Episcopus Neapoleos in Vita Simonis. Illa quoque, quæ post haustam aquam benedictam, quam S. Maltonius propinauerat, curata mox fuit, in terram primùm corruit, teste Sigeberto in eius Vita Et cui S. Nicetius Treuirensis Episcopus, Crucem opposuit, primùm in terram dilapsus est, post sanus surrexit. Vide Thes. vltimam, cap. 23.

Decimum signum sit *Imago mortis*: Neque enim rarò obseruatur eos, à quibus Dæmones eiecti sunt, veluti mortuos concidere, & à mortuis vix differre. Exemplum huius præbet S. Marcus c. 9. Euangelicæ historiæ *Comminatus est*, inquit, *Dominus Spiritui immundo, dicens illi: Surde & mute Spiritus, ego præcipio tibi, Exi ab homine: & amplius ne introeas in eum. Et exclamans, & multum discerpens eum, exijt ab eo: & factus est sicut mortuus. Et multi dicebant, quia mortuus est.* Hæc Marcus. Præbet aliud huius exemplum Surius Tom. 6 in Vita S. Huberti, Episcopi Leodiensis Nam quam hic ab infestante Dæmone eripuit, tandem semimortuam Dæmon reliquit. 16.

Denique vndecimum signum sit, *magni tumultus, & cum tumultibus dãna* aliquando mortalibus allata in fortunæ bonis. Refert Palladius, Sect. 71. in Vita Abbatis Posidonij, à muliere grauida eiectum esse immundum Spiritum, *qui egrediens diruerit à fundamento totum aulæ parietem.* 17.

Hæc signa. Duo verò vel tria his adiicienda sunt. Primum est, non credendum esse, vt quemadmodum nos dicta signa distinximus, & in certas classes coniecimus, ita ipsa semper distincta inueniri Quoniam quamuis quædam per se inueniantur sola, nihil tamen prohibet, multa (quid quod omnia?) aliquando obseruari, quæ vnius Spiritus discessum testentur. Hoc & exempla pleraque à nobis allata testantur; & quotidiana confirmat experientia. 18.

Alterum est, non certum omnino atque infallibile ex his signis datis, discessus Dæmonum argumentum accipi. Sicuti pro voluntate sua Spiritus hæc post se signa relinquunt; ita eadem possunt dare, & nihilominus in hominibus, quos aliquandiu obsederunt, sedes suas retinere. Et de hoc nullum apud doctos dubium est. 19.

Tertium est, nec necessariò signa hæc cum Spirituũ discessu cõiuncta esse; adeò, vt ex humanis corporibus migrare valeat nullus, quin simul editis signis discessum suum testetur. Sæpenumero ipsa cum Dæmonum discessu coniuncta sunt, sed nihilominus fieri potest adeo quæ fit non rarò, vt discedant; nullis sui discessus post se datis signis. 20.

Nec hæc mira cuiquam videri debent, quia pleraque signorum 21.

dictorum à libera ipsorum Spirituum pendent voluntate; non illa tantum, vt quemadmodum hæc, ita alia reddere valeant; verum etiam ea, vt omittere possint. Ad signa hæc edenda, plena est ijs libertas, vt in scholis loquimur; & quo ad specificationem, & quo ad actus exercitium.

22. Hinc est, vt multoties eiectos legamus Spiritus, de quibus, quod ex humanis corporibus discesserint, nullis, in egressu, datis signis constare potuit. quales sunt eiecti à Triphone Phrygiensi, Berthulpho Abbate Bobiensi, Bernardo Clareuallensi, Germano item Episcopo Antisiodorensi, aliisque quamplurimis; quorum frequens in hac Disputatione facta est mentio.

CAP. LIII.

Explicantur rationes & causæ signorum discessus, quæ ex humanis corporibus eiecti Spiritus edere solent.

1. IN causis rationibusque Signorum, quæ Spiritus Nequam ex hominibus egressuri edere solent, inuestigandis, vel quæri potest, *Cur Spiritus plerunq; non egrediantur, nisi signis sui discessus relictis*; vel non hoc solum, verùm etiam, *Cur hæc atque illa signa relinquant*. Quemadmodum enim rerum omnium aliæ possunt esse rationes cur operentur; aliæ cur hoc vel illud operentur: ita aliæ possunt esse causæ atque rationes, cur signa in suo discessu Spiritus immundi edant; aliæ cur hæc atq; alia edant.

2. Vtriusque vero rationes & causæ nobis explicandæ sunt, tum vt absolutior sit Disputatio: tum quia vtrobique sunt, quæ non inutilem habent inuestigationem. A prioribus initium sumemus.

3. Cur igitur Signis quibusdam suum discessum produnt Dæmones? Respondeo breuissimè; *partim quia prodere coguntur: partim quia vltro prodere volunt*. Quod dicimus ex distinctione signorum, præcedenti Capite data, manifestum est. quædam enim ipsis ab Exorcistis imperantur; quædam ipsi vltro, nec rogati, nec coacti, dant. In prioribus illis coguntur: in posterioribus his liberrima est voluntas, quæ signorum est causa.

4. Sed Itane in prioribus coguntur, vt illa edere prorsus sit necesse? Si non semper, profectò vt plurimum coguntur. Quemadmodum enim vi Exorcismorum, atq; imperio Sanctorum hominum, vsu etiam consecratarum rerum illis necessitas imponitur, vt domicilia

micilia sua relinquant inuiti; ita vt discessus sui signa dent & argumenta.

Rursus, Siccine libera sunt posteriora; vt omittere si vellent, possent? possunt. Neq; enim liberè illa ab ipsorum voluntate proficiscerentur; nisi penes ipsos esset eadem intermittere. Quæ liberè dant; liberè possunt non dare: liberè possunt intermittere. 5.

Cæterùm *alterum*, hoc est, Causas atque rationes inuestigemus, cur hæc potius, quàm illa sui discessus dent symbola. Et hic nobis prior distinctio signorum seruire debet. Siquidem aliæ locum habent in prioribus illis, aliæ in posterioribus. Quid mirum? Nam priora pro hominum redduntur imperio & voluntate; posteriora pro beneplacito *Dæmonum*. Possunt autem aliæ rationes & causæ homines mouere, cur hæc vel illa postulent; aliæ Dæmones, cur hæc vel illa relinquant. 6.

Et quæ causæ signorum, quæ ab hominibus petuntur? Propemodum semper vna eademq;: & quidem illa ipsa, quę discessus Spirituum sit argumentum. Neque enim aliud omnibus, quæcunque & qualiacunque homines petunt, indiciis propositum est; quàm vt de Spirituum exitu sint certi. quocirca hic eadem causa signorum, & talium atque talium signorum. 7.

Quæ vero rationes Signorum, quæ pro sua voluntate aut certè non ab hominibus coacti, Dæmones relinquunt? Respondeo *semper sibi conuenientissima dare*, quæcunque tandem dent, quemadmodum mali corui, malum ouum. quamuis aliæ atque aliæ rationes & causæ in aliis, atque alijs Signis sint ipsis propositæ. Obscurius hoc. Explicandum ergo. 8.

Varia superius docuimus esse signa, quibus egressuri *Dæmones* discessum suũ testantur. Sed tamen omnia propemodum ad quatuor genera reuocantur. Alia dici possunt *crudelia*: alia *sordida*: alia *barbara*: alia *Leuia*. *Crudelia* sunt, disruptio membrorum, internus viscerum dolor, corporum in terram disiectio, & plurima mortis imago. *Sordida*, vomitus, tam per os, quam per nares, egestio sordium, fœtor sulphureus, odor grauis. *Barbara*, rugitus, boatus, inconditi clamores, aliaque belluarum voces. *Leuia*, formæ quorundam animalium abiectorum. 9.

Et hæc quidem omnia, vt diximus, Dæmonibus optimè conueniunt. *Crudelia*, tanquam homicidis. quo nomine ipsos Dominus compellat; Ioannes c. 8. *Sordida*, tanquam Spiritibus immundis. quod nomen iisdem idem Dominus tribuit; Lucæ 11. *Barbara*, tanquam Leonibus, quibus D. Petrus ipsos confert; 1. cap. 4. *Leuia*, tanquam 10.

quam

quam abiectis Dei hostibus, quorum pro ratione suorum peccatorum miserrima est conditio.

11. Sed tamen in singulis propemodum aliud atque aliud propositum videtur Spiritibus. *Crudelia* igitur statuunt ex odio, quo flagrant erga miseros mortales, nocendique libidine, quæ ipsos nunquam deserit. Quemadmodum enim hæc omnium miseriarum atque molestiarum, quas Obsessis hominibus afferunt, sunt causa; ita efficiunt, vt ab hominibus discedentes, quam possunt, & permittuntur, exerceant crudelitatem.

12. *Sordida* relinquunt, vel ad præsentes vexandos; vel in detestationem rerum sacrarum, quarum in ipsorum eiectione est vsus. Neq; enim tantum ijs cupiunt esse graues, in quibus suas sedes habent; cupiunt esse quibuscunq; ; quibus eorum ex mortalibus proscriptio est grata. quocirca cum præsentibus alia ratione aliquando nequeant, fœtore excitato ipsis sunt molesti. Sic quia Aqua benedicta ipsis aliquando porrigitur; suo vomitu quàm hanc detestentur declarant.

13. *Barbara* ferocientis & belluini animi erga mortales sunt argumenta: *simulq;* quam ægrè eosdem relinquant, his volunt esse testatum. Quemadmodum enim eadem aliquando ab hominibus non bene sanis, quamuis non Obsessis, ob eosdem fines dantur, ita dari ob eosdem à Dæmonibus admodum est verisimile.

14. *Leuia*, ni fallimur, in ipsis Dæmonibus causas, vt plurimum, non habent: nec tam ipsa vltro dare videntur Spiritus, quam aliunde, vt dent, cogi. Huius non leue argumentum illud est; quod ad formam dictorum animalium, quibus discessum suum testentur, cogi videantur. Quocirca in his non tam quid Spiritibus quàm illi, qui hæc animalia imperat propositum est, attendendum.

CAP. LIV.

Qua via egrediantur Dæmones, quando humana corpora relinquunt.

1. QVæ cap. 9. dicta sunt de via, quam Spiritus tenent in suo, in miseros mortales, ingressu, eadem nobis seruiunt hoc loco, vt doceamus, quam seruent in egressu. Verisimile est, quod aut semper, aut *plerumque* eandem teneant, & quando ingrediuntur, & quando egrediuntur.

2. Quocirca primum hoc constitutum sit, certam determinatamq; illis

illis nullam esse: ad nullam ita esse astrictos, vt illam deserere nequeant;& aliam quamcunque in egressu tenere non valeant.quemadmodum quicunque hominis meatus, atque porus ipsis patentissima est porta ad ingrediendum;ita ad egrediendum. Quid, quod aut meatibus, aut poris nullis egeant? possunt ipsa penetrare corpora?

Si corporibus instructi essent Spiritus;poris indigerent,aut meatibus:si non magnis,saltem aliquantis; per quos se in corpora insinuarent: at quia corporum expertes sunt; tam facilè loca peruadũt quæ corporibus etiam solidissimis sunt referta; quàm quæ corporibus sunt destituta. 3

Possunt igitur per os hominis egredi: possunt per nares,per aures;reliquosque meatus & poros. Possunt per quamcunque hominis partem. Et de prioribus illis difficultas nulla est;pro posteriori seruit nobis Theodorus Archimandrita, qui cum obseruasset Dæmonem in brachio Ostiarij sui Eutychij latere;non ad os,aut aliũ aliquem meatum,illum cõpulit:quin imò ne ad caput, aliamve partem vbi facilior videtur esse egressus,perueniret;opposito humeris crucis ligno prohibuit; coegitque in brachio sibi viam qua exiret,quærere:quemadmodum & quæsiuit,& inuenit. Sic de Miraculis S Martini refert Gregorius Turon. quod cum obseruatum esset in vngulam pollicis cuiusdam Energumeni descendisse Dæmonium, digito infusum esse oleum de sepulchro Martini sumptum & dirupta cute, vnà cum sanguine discessisse *Dæmonium.* Ita Turo.cap.9.de Gloria Confess. 4

Nihilominus qui multas habere, & tenere possunt in suo ex humanis corporibus egressu vias;*duas* videntur præcipuas obseruare; quarum licet altera ipsis tanquam immundis Spiritibus sit conuenientior: altera tamen magis vsitata. 5

Prior illis Spiritibus fuisse videtur; qui, fœtore graui post se relicto,sua habitacula deseruerunt,quorum plures recensuimus cap. 52.& disertè testatur Gregorius Turonensis.de Gloria Confessorũ c.9.oleo; quod de S. Martini sepulchro desumptum fuit,vnctũ esse caput Energumeni cuiusdam *& subitò Dæmonem per fluxum ventris egressum esse* Posterior fuit alijs quamplurimis;sed inprimis triplicibus;*Primùm* ijs,qui discessus sui signa in ore Obsessi dederunt, exhibitis animalculis; formicis, muscis araneis: *deinde* ijs, qui eundem suum discessum prodiderunt,tumore gutturis aut colli ipsorum Obsessorum. *Tertiò* ijs,qui cum vomitu turpi & fœdo discesserunt. Et horum exempla eodem cap 54.data fuerunt. 6

7. Probabilia sunt hæc, quæ diximus; veruntamen non ita certa, vt contrarium asserere temerarium sit. quin possunt & posteriores hi, in Obsessorum ore, aut circa os discessus sui signa dare, & alia via egredi: Et possunt priores fœtorem post se relinquere, & per os euolare. Sed, vt diximus, probabilitatis speciè habent, quæ asserimus; non veritatis necessitatem..

CAP. LV.

An omnes simul egrediantur, si quando multi fuerunt, qui vnum aliquem hominem obsederunt, & exire coguntur..

1. PRioris capitis quæstio curiosior fortassis fuit, hæc vtilior videtur. Nam cum constet plures quandoque in vno homine esse, si simul non omnes discedunt adiurati, intelligunt facilè Exorcistæ nondum integram se victoriam obtinere de hoste: quando de aliquorum discessu magna manifestaque habent indicia: sed vlterius sibi esse progrediendum; nec cessandum, donec postremum eiecerint, si perfectam sanitatem, & incolumitatem afflictis mortalibus velint esse restituram.

2. Nisi fortè dicere velimus eam vim virtutemque esse machinarum, quibus domiciliis suis eijciuntur Spiritus; vt quamuis ipsi per se possint, & velint discedere nunc simul; nunc hi sine illis: tamen tum ipsis necessitas incumbat simul discedere; quando his machinis petuntur. Sed quis hoc asseruerit?

3. Quid igitur ad propositam Quæstionem? Hoc videlicet: Nec semper simul egredi Spiritus, quando per se egrediuntur, non coacti, aut saltem leuiter tentati. Nec semper simul egredi, quando grauioribus etiam tormentis vrgentur.

4. Prius illud clarum est ex ipsorum Spirituum conditione. Liberrima hæc est, Non vnus ab alio pendet, aut vt sit, aut vt operetur. Potest quisque per se esse; potest quisque per se operari. Potest igitur hic voluntate sua hominem, quem obsidet, relinquere, quamuis ab eiusdem vexatione alter nolit desistere..

5. Præterea in discessu Spirituum ab hominibus alia non est, quàm in eosdem ingressu ratio. At necesse non est, vt omnes simul ingrediantur. Potest vnus alterum in societatem asciscere, potest in do-

In domicilium recipere, quemadmodum haud obscurè Dominus insinuat, Matth. 12. possunt igitur & hi à mortalibus discedere; & illi in ijsdem cum eorundem molestia, perseuerare.

Quod si vires Spirituum attendamus, hinc quoque constabit rationi admodum esse consentaneum, quod dicimus. Non illæ æquales sunt omnium. quidam alijs sunt robustiores. Quocirca & hi inferiores, etiam inuitos suis sedibus possunt pellere, & quamuis id non faciant, (Lucæ 11.) possunt tamen facere. 6.

Certum quoque est, vnum pro alterius imperio & voluntate cedere. plura eius rei argumenta nos capite decimo sexto attulimus. Si verò cedunt pro voluntate atque imperio eius, qui extra Obsessum est, quid prohibet, cur minus vnus alteri cedat pro voluntate aliquorum, qui vnum aliquem hominem simul possident? 7.

Cæterùm, *Vtrum, cum Exorcismis, aut alijs, quibus Christiani contra ipsos pugnant, armis tentantur, simul omnes discedant*, forsitan aliquis dubitauerit: propterea, quod quandocunque (nisi fallimur) legimus ipsos per Sanctos homines esse eiectos; omnes simul eiectos legamus. Sed tamen nec hic necesse est confiteamur, omnes cogi, vt simul discedant 8.

Huius *prima ratio* ex Dæmonum inæquali in homines potestate accipitur. Cùm enim in vno eodemque plures esse possunt, quorum non æqualis est in Obsessum potestas: potuerunt eijci, qui minorem habent potestatem; & sedes suas retinere, qui habent maiorem. 9.

Altera ex machinis, quibus expugnantur expellendi, sumitur. Neque enim omnes omnibus seruiunt. Etiam Christi Apostolorumque ætate pro quibusdam exigendis seruiebat Iesu inuocatum nomen; pro alijs illud vires non habebat: quemadmodum docet Lunaticus cuius aliquoties meminimus. Quid si igitur Iesu nomen adhibeatur quibusdam; non verò, quæ Dominus docet requiri, Ieiunium atq; Oratio? Et tamen possunt vtriusque generis quidam in hominibus latere. Nónne igitur hi sedes suas mutabunt: illi easdem retinebunt? 10.

Tertiam Exorcistarum conditio suppeditat. Multa in ipsis necessaria esse, diximus cap. trigesimo octauo, si suo officio bene fungi velint. At quædam horum ipsis possunt deesse: quædam quamuis adsint, possunt reddi perfectiora, quædam quamuis perfecta sint, necesse est repeti, si optatos effectus obtineri debent. Fieri igitur potest vt Exorcismis vel leuiter tentati, vel semel tentati; qui- 11.

dam fugam capessant: alij non nisi ijsdem identidem repetitis discedant.

12. Hæc omnia confirmat experientia; nostra ætate obseruata. Neque enim raro notatum est quosdam Spiritus relictis post se certis indicijs discessisse; quosdam sedes suas in ijsdem hominibus retinuisse; qui & ipsi postmodum grauioribus machinis tentati datis signis egressi sunt. Taceo confessionem *Dæmonum*, qui huic rei fidem quandoque fecerunt.

13. Quæ cum ita sint, non male faciunt Exorcistæ, quando, cum *Dæmonibus* congressuri, primum sciscitantur, Quotnam ipsorum sint, qui miserum hominem affligant; quique singulorum, vel certe præcipuorum capitum nomina exquirunt; nec exorcisandi finem faciunt prius, quàm victoria de singulis sit parta. Sic enim plena sua mortalibus restituitur libertas. *Sic* omnis *Dæmonum* cessat vexatio. *Sic* non inanis eorum intelligitur fuisse labor, & defatigatio.

14. Verumenimuerò, quamuis non semper necesse sit simul omnes egredi, quando Christianæ religionis, sibi contrariis, armis vrgentur; *vt plurimum* tamen simul egredi ex tribus videmur colligere. *Primum* ex illo, quòd *S*anctos homines, de quorum Dæmonomachia annales extant, vel vno Exorcismo, vel vna alia aliqua ratione vsos legamus, in quorumcunque *Dæmoniacorum* curatione. *Alterum* est, quòd vel nunquam, vel rarissime legamus vnum aliquem, aut alterum eiectum ab aliquo homine fuisse, & interim in eodem, alios aliquos hæsisse. *Tertium*, quòd machinæ, quibus Dæmones tentantur, omnes ipsis sint exosæ: & ob id si vnum aliquem in fugam conuertant; verisimile sit in fugam conuerti omnes.

CAP. LVI.

Quò tendant Spiritus Dæmoniorum ab hominibus eiecti.

1. VARIA sunt loca, ad quæ immundi *Spiritus*, domicilia sua relinquentes, solent diuertere, *sed præcipuè sex*, ni fallimur. Et ad horum quædam inuiti proficiscuntur: ad quædam libenter: ad quædam libentius: ad quædam libentissimè.

2. Primum omnium sunt *humana corpora*. Neque enim aut impossibilis

ſsibile eſt, aut nouum, quòd ex vno egreſsi, aliud ingrediantur. Qui Artemiam Diocletiani Imperatoris filiam obſidebat, à S. Cyriaco Diacono expulſus, mox in Perſidem tranſuolauit; ibíque Iobiam Saporis Perſarum Imperatoris filiam ingreſſus, magna ſummę crudelitatis dedit argumenta: quemadmodũ conſtat in Vita Cyriaci, apud Surium Tomo 4. Et qui noſtris temporibus eijciuntur, ſæpiſsimè, vt alios ingredi liceat, efflagitant.

Sunt ſecundo loco *beſtiæ atque pecudes* humanis vſibus ſeruientes. Exemplũ huius præbet grex porcorum, in quos integra legio expulſorum Spirituum permiſſa eſt ingredi: qui deinde magno impetu facto, cum dominorum ſuorum damno gregem in mare egerunt præcipitem, de quibus Matth. 8. 3.

Sunt tertio, *loca culta*, hominum vſibus apta, atque ab ijs inhabitata. Nam quemadmodum dubium non eſt quoſdam inter mortales, cum voluptate conuerſari, atque etiam aliquos ingredi: ita credi poteſt quoſdam ex hominibus egreſſos, hominũ ſocietatem quærere. Seruit hic eadem Dæmonum legio; quæ rogabat *ne extra regionem, in quã verſabatur, mitteretur.* Sed & de locis infeſtis Diſputatio plurima hîc exempla ſuppeditat. 4.

Quartus locus eſt *ſuperior aër*, quibuſdam vſque ad diem ſupremi iudicij, à Deo Opt. Max. ad homines exercendos deſtinatus. Quemadmodum ex hoc plerique, Dei permiſſu, homines ingrediuntur: ita ex hominibus eiecti, ad hunc, quaſi ſibi deputatum & proprium locum, reuertuntur. 5.

Quintus locus eſt *ſolitudo ſiue deſertum.* Hic ſedem ſuam habuit Dæmonium, quod mortem attulit viris, qui Saræ concubitum expetebant. de quo Tobiæ 8 Capite. Et de hoc loco plura in illa de Locis infeſtis Diſputatione. 6.

Sextus denique locus eſt *infernus*; quem Dominus dixit *paratũ Diabolo, & Angelis eius.* Matth. 25. Ad hunc ne mitterentur rogabant illi, qui *abyſſum* deprecabantur, Matth. 8. Quamuis enim, vt bene notat Ianſenius, cap. 31. Concordiæ Euangelicæ, *Abyſſus* propriè ſignificet aquarum profunditatem; accipitur tamen quandoq; (maximè in nouo Teſtamento) pro Inferno; propterea, quod ſub terra ſit; mortuos damnatos ita abſorbens, vt emergere illinc non poſſint. Sic ad Rom. 10. accipitur, & Apoc. 9. 11. 17. 20. &c. 7.

Magna autem & multiplex eſt inter hæc loca *differentia*: Sed cuius hîc habenda ratio; illa ex voluptate & difficultate, quã eiecti ex hominibus Spiritus hic habent, nobis diſcutienda eſt. 8.

Ad *prima* igitur illa loca libentiſsimè diuertunt, verſipelles. 9.

Nullubi maiorem, quàm his voluptatem percipiunt. Nec mirum, quia, quod, Nequam intendunt, hic assequuntur facilè, hominum scilicet malum: quod partim corporibus afferunt, partim animabus; quando sedes suas in hominibus habent.

10. In hoc verò domicilij genere, impios siue malos homines præ bonis expetere videntur. nisi fortè illa impiorum sit conditio; vt prorsus desperatæ sint salutis. Quamuis enim vtrisque incommodare desiderent, hos tamen præferunt, quòd intelligant hic se, cum maiori suo emolumento & horum detrimento versari: cùm his ad gratiam reditum videantur præcludere; bonis maiorem & gloriæ & gratiæ sua tortura præbere segetem.

11. Post humana corpora, reliquis locis *bestias & pecudes*, quæ humanis vsibus seruiunt, præferunt: non tam vt bestijs molestiam; quam vt hominibus, quorum bestiæ sunt, detrimentum afferant. Vbicunque magis mortalibus possunt incommodare; gratior illis est residentia: quia vt mortalibus incommodent, præcipuę eorum cogitationes: Hinc, quos ex homine eijciebat Dominus, Matth. 8. quia, vt eiecti rursus in homines mitterētur, spem nullā habebant; vt porcos ingredi liceret, precati sunt, & obtinuerunt.

12. Quòd si iam dictis locis habitatio negatur; vt *inter homines* saltem ipsis esse, & versari liceat petunt. Idem iam dicti à Domino eiecti docent. Quam enim aliam ob causam, ne *extra regionem mitterentur* rogarunt? Et ijs locis libentiùs versantur Nequam, vbi nequitiæ suę aliquando argumenta dederunt: & quibus, quòd dare posśint, spes affulget: qualia sunt, quæ ab hominibus incoluntur.

13. Quid si nec inter homines ipsis locus datur? Eligent præ reliquis *vastas solitudines*. Neque enim ab his ita abhorrēt; sicut ab aere, aut inferno, ipsis per voluntatem Dei, quem oderunt, destinatis locis. Crux quædam, atque tormentum ipsis est & aer, & infernus: quamuis maius infernus.

14. Atque vt hæc loca vel expetunt; vel præ alijs eligunt Dæmones, ita præ omnibus abominantur, fugiunt & horrent *abyssum*, siue *Infernum*. Res ipsorum confessione clara est, Matth. 8. Cur verò? An quia in inferno conclusi, viuis incōmodare nequeunt? An quia extra infernum supplicia nulla sustinent? illa verò mox subeunda, vt in infernum relegantur? An quia maiora & grauiora ipsorum supplicia in inferno quam extra? An quia semel in infernū missi, nunquam facultatem habent inde redeundi? Causas has sequenti Capite discutiamus.

CAP.

CAP. LVII.

Cur Diaboli ægerrimè ad Infernum descendant.

HIs præcedentis Capitis materiam suppeditat præsenti. 1.
Inquirebantur ibi causæ, cur Abyssum siue Infernum horreant eiecti ex hominibus Dæmones: & potius quæcunque alia, quàm inferni loca eligant adire. Illæ hoc Capite explicandæ.

De quatuor verò quæstia instituta fuit: quæ Vtrum omnes; an vna, aut plures locum habeant. quamuis curiosè, fortasis tamen cum fructu disputatur. Et alijs quidem Dæmones bono aliquo priuari possunt videri: vt si ideo refugiant; quod vel libidini suę, qua hominibus nocere cupiunt, nequeant satisfacere: vel quia vagandi libertate, necessitate carceris infernalis priuentur: Alijs malo affici; vt si reformident infernum, vel ob meritas pœnas, quæ sunt subeundæ: vel ob earundem augmentum, quod ad priores accedit: 2.

Et sunt, qui dictas causas omnes volunt valere apud hos Spiritus. Alij non omnes, sed aliquot, & horum quidem pauciores; quidam plures. Nos quod res est paucis Assertis definimus. 3.

Rectè sentiunt, qui Dæmones Infernum reformidare, & horrere existimant, *quòd libidini suæ in hominibus vexandis satisfacere nequeant*. Hoc primum Assertum. Huius ratio manifesta est. quoniã Infernus iisdem, non vt ibidem noceant; sed vt, quas meruerunt, pœnas persoluant, destinatus est. Quocirca cùm voluptatem ex hominum vexatione haud paruam capiant, eaq; priuentur, cum Inferno concluduntur; non possunt non tantum odisse Infernum; quantum, vt hominibus noceant, habent desiderium, atque voluptatem. 4.

Non tamen Inferno conclusis omnis potestas, mortales cruciandi ablata est. Illa solùm est ablata; quam in viuos habent. Interim qua in damnatos sæuire possunt, tantùm abest, vt ablata sit: vt tum primum atrocius in miseros sęuire credi debeat. Neque enim tantùm ad Infernum retrusi sunt Dæmones, vt patiantur: etiam vt diuinę iustitiæ sint ministri, & damnatorum hominum sint tortores, hæc loca modò occupant. 5.

Secundò, eos bene sentire existimamus, qui ob aliquod emolumentum, quo infernali carcere priuantur, eos credunt Infernum horrere. 6.

horrere. Et quod illud? *Quòd vagandi libertas ipsis ablata sit.* Dubium non est; quin res creatæ omnes sua, quam habere aptæ natæ sunt, libertate gaudeant; & magis atque magis illæ, quæ excellentiora, præ cæteris, naturæ præsidia obtinuerunt. Res inductione omnium clarißima est. At præ cæteris omnibus naturæ dignitate excellunt Spiritus. Inprimis igitur libertatis erunt amantißimi. Iam verò hac priuantur Spiritus Dæmonū Inferni carceribus conclusi. Non igitur possunt non odisse eos, & detestari.

7. Tertium Assertum esto. Errant qui Infernum Dæmonibus horrori esse dicunt, quòd *ibidem supplicia, quæ iam olim promeruerunt, sint sustinenda*; à quibus extra Infernum constituti sunt liberi. Vbicunque miseri sunt; sunt miserrimi. In inferno, in aere, in solitudinibus, in pecudibus, in hominibus, in ipso quoque, si eo redire daretur, cælo. Suum semper secum cruciantē ignem circumferunt. Hoc quia copiosiùs docet Disputatio de Locis infectis, hîc pluribus prosequi necesse non est.

8. Hinc perspicuum est, in graui errore versari eos, qui Dæmonū supplicia vsque ad extremum generalis iudicij diem volunt esse suspensa. Quamuis enim in hac olim sententia fuerunt viri, non parum literati; tamen nostris temporibus, sine graui hæreseos periculo, ea sententia non defenditur. Hic omniū iam rectè sentientiū est sensus & consensus; mox post peccatum à spiritibus *Nequam* commissum, sua degeneribus supplicia à Deo fuisse decreta; & à miseris subita.

9. Veruntamen (quod quartum sit Assertum) quamuis quod semel meruerunt supplicium, semper passi sint, patianturque Dæmones; quocunque etiam loco versentur, dubium tamen nullum *Inferni carcere cruciatum ipsorum augeri*; & ob hoc pœnarum auctuarium Infernum ipsis odio esse.

10. Accidentalem hanc pœnam vocant Theologi, quemadmodum priorem, quæ ipsorum peccatis debetur essentialem. Neque enim hæc propriè ipsorum, vt essentialis illa, peccatis debetur; sed conditionem miserorum sequitur: & inde proficiscitur, quod Inferno conclusi facultate vagandi priuati sint, & libidini, qua hominibus nocere cupiunt (quod ipsis graue est) nequeant satisfacere. Atque hactenus de locis.

CAP.

CAP. LVIII.

An voto & desiderio Dæmonum liceat obtemperare, quando egressuri ex hominum corporibus aliquid petunt?

HAbent quandoque, quod petant egressuri Dęmones. Et, vt quotidiana omittamus, id clarum est, exemplo aliquot milium; qui à Domino, iam iam eijciendi, leguntur postulasse, *ne extra Gerasenorum regionem mitterentur: atque vt liceret ingredi in porcos.* 1.

Hinc quæstio oritur: *An ipsorum desiderio, si quid egressuri petant, possit fieri satis.* Christi exemplum suadere videtur, vt quandoque possit: Contrarium insinuat nocendi eorum summum & indefessum studium. 2.

Res, ni fallimur, sic se habet: *Vt si iniquum non sit, quod petunt, petitioni possit fieri satis: sin secus, non possit.* Prius trifariam contigit. Nam vel petunt, ne malũ ipsis afferatur: vel ne bono aliquo, quod habent, priuentur: vel vt bonum aliquod de nouo consequantur. Posterius duo rerum genera continet; quorum aliæ Dei honorem lædunt, aliæ proximorum saluti officiunt. Discutiamus singula. A postremis incipiamus. 3.

Nunquam Dæmonum petitioni satis fieri debet; si quod Dei honorem, aut gloriam lædat, postulant. Nihil Dei honori præferendum. Etiamsi ab homine egressuri non putentur Spiritus Nequam, nisi in hac re ipsorum petitioni fiat satis, petitioni annuendum non est. 4.

Sic, si quid, quod proximorum saluti officiat, petant; audiendi non sunt. Post Dei honorem Dei amicitia atque nostra salute nihil possumus habere prius. Quocirca si salutis vnius etiam hominis iactura fieri debeat; quamuis totius mundi incolumitas, & pax, opera Dæmonum, expectetur; Dæmonibus acquiescendum non est. 5.

Dum postulant, ne nouis malis grauentur, ne scilicet in infernum detrudantur miseri, petitioni acquiescere possunt Exorcistæ: hoc est, possunt non in infernum relegare, quos potestate sibi diuinitus data, si vellent, relegare valerent. Hoc quid mirum? Si 6.

fine peccato sunt Exorcistæ, quando Dæmones ex hominibus obsessis non eijciunt; criminis rei erunt, si quos eijciunt, non ad inferos remittant?

7. Si rogent, ne bono quod possident priuentur, audiri aliquando possunt. Christi hic nobis suffragatur exemplũ. Rogabant eum quidam, *ne regione Gerasenorum*, quam quasi possidebant, pellerentur. Nec pulsi sunt à Domino. Fortè nullum ipsis bonum, ea in regione? Cur igitur ne pellantur, rogant? Quemadmodum diuersi Dæmones alijs & alijs vitijs delectantur: ita diuersi ad diuersas regiones afficiuntur: & eas maximè, in quibus mores hominum, propter longam consuetudinem perspectos habent; atque vbi ipsis maior spes est, & occasio nocendi.

8. Quid, quòd si bonum aliquod postulent, obtinere id quandoque possint? Bonum quoddam ipsorum est, hominum vexatio & cruciatus: hoc ijs potest aliquando concedi petentibus. Nunquid non Deum roganti cuidam, vt Iob affligeret, id est concessum? Adde quòd Dæmoni Apostolus Paulus quendam Corinthium tradiderit. tradiderit etiam Alexandrum & Hymenæum. An potest Apostolus Dæmoni præcipere, vt homines ingrediatur; & roganti, vt in hominem ingrediatur, si quando expellitur, non potest facultatem facere?

Iob 1. *1. Cor. 5.* *1. Tim. 1.*

9. Veruntamen magna hic cautela opus est. Multa in hac permissione Exorcistis sunt attendenda. Non facilè hic Dæmonum petitioni acquiescendum. Necesse est, vt si in aliquos ingrediendi facultas conferenda sit; id ipsorum opera mereantur: dignumque sit, de quibus ob demerita graues pœnæ sumantur: quemadmodum Apostolus suo exemplo docuit in Alexandro, Hymenæo, & Corinthio.

10. Nec hoc sufficit. Necesse etiam est, vt qui Exorcistarum officio funguntur, in eos, quos Dæmoni tradunt, imperium & ius habeant; adeoque ratione officij & possint, vt valeant animaduertere. Quemadmodum habuit Elogius Nouiomensis Episcopus; qui in suorum subditorum quinquaginta Dæmonibus sæuiendi potestatem fecit, quod ab impiis & sacrilegis ritibus non abstinerent. teste Audoëno in Vita eius, cap. 20.

11. Debet quoque hic proposita esse spes maioris boni. vt, scilicet, qui alijs rationibus non videbantur posse iuuari; hac iuuandi credantur: & spiritus saluus fiat, dum in corpus sæuiunt Dæmones. Et hæc spes eidem Elogio proposita fuit. vnde rogatus non statim hanc pœnam relaxauit. *Discant*, inquit, *prius, cui seruire elegerunt, ante-*

quam

quam à tyrannide Dæmonis absoluantur. Eandem fuisse propositam D. Paulo, hæc ipsius ostendit oratio: *Quos* (intellige Hymenæum & Alexandrum) *tradidi Sathanæ,* inquit, *vt discant non blasphemare.* Sic (1. Corinth 5.) tradidit Sathanæ Corinthium, in interitum carnis, *vt Spiritus eius saluus sit, in die Domini nostri Iesu Christi.*

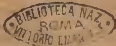
Debet etiam abesse studium Dæmonibus placendi. Non ipsis tanquam amicis hic gratificandum est; sed tanquam lictoribus, & carnificibus vtendum quibus quanquam gratum est incommodare; pro hominum tamen imperio & voluntate incommodare molestum est. Quapropter non hic dæmonum malitiæ seruitur; sed eorum mlaitia & nocendi studium nobis seruit. 12.

Addiderim his, Hanc potestatem Dæmonibus dandam non esse, nisi ab ijs; qui summum in ipsos ius habent; & quandocunque libet eos humanis corporibus exigere possunt, quale habuisse D. Paulum Sacræ docent literæ, & Elogium, cuius iam secundò mentionem fecimus, res ipsa. siquidem postquam iustum de suis supplicium sumptum est; aquam benedictam ipsis offert, qua sumpta, mox Spiritus recesserunt. Quia verò hoc ius paucis hoc tempore tributum est, parcissimè Dæmonum petitioni in hac causa putarem satisfieri oportere. 13.

Porrò quamuis in quibusdam, vt dictum est, possimus ipsorum desiderio satisfacere; in nullo tamen facere tenemur: licet etiam quæ ex re hominum sunt, petant. Nobilis quædam mulier obsessum seruum ad Theodorum Archimandritam adducebat; atq; vt ab eo Dæmonium pelleret, rogabat. Theodorus mox ne se loco moueat, imperat. Quid Dæmon? Magnis vocibus se torqueri clamabat, facultatemque discedendi petebat. An obtinuit? Non obtinuit, nisi postquam Theodoro visum est. Ita Georgius presbyter in Theodori Vita, apud Surium, Tom. 2. 14.

Finis Disputationis de Dæmoniacis.

Nihil in hac aut doctrina Catholica, aut melius sentientium iudicio contrarium dictum esse volumus.

20

